

త్రీ కాండ శేష మను పేర నామలింగానుశాసనమున నుదాహరింపఁ
బడనిపదములను సమకూర్చి యీనిఘంటురాజమును రచించినమహా
వ.హుండు పురుషోత్తమదేవుడు. కృత్యాదియందుఁ దనపేరు పురు
షోత్తముఁ డని గ్రంథాంతమునఁ దనగ్రంథనామము త్రీ కాండ శేష
మనియు నీక్రిందివిధముగాఁ జెప్పినాఁడు:—

శ్లో. “అలౌకికత్వాదమరః స్వకోశే నామాని నామాని సముల్లిలేఖ,
విలోక్యతై రప్యధునా ప్రచారం అయం ప్రయత్నః పురుషోత్తమస్య.
గద్య. ఇతి శ్రీపురుషోత్తమ దేవవిరచిత త్రీ కాండ శేషాభిధానకోశ
ప్రేమాప్తః”

ఈ పురుషోత్తమదేవుఁ డెవరో విచారింపవలసి యున్నది. ఉత్కల
దేశ ప్రభువగు కపిలేంద్రగజపతికుమారుండు పురుషోత్తమదేవుఁడే
ప్రస్తుత గ్రంథకర్త. ఈతఁడు మహావీరు డని పేరొంది విద్యానగరమును
ఘట్టడించి సాళువనరసింహరాయలను బంధించి యాతనివలన ఉదయ
గిరి రాజ్యమును అపరాధదండనముగాఁ గైకొని విడిచిపెట్టినట్లు అనంత
వ్రతామృతానుశాసనమునందుఁ గలదు. ఈ గ్రంథకర్త కుమారుడగు ప్రతాప
రుద్రగజపతి వ్రాసిన సరస్వతీవిలాసమున నీతనివంశ మీవిధముగాఁ
జెప్పబడినది.

కపిలేశ్వరగజపతిభార్య పార్వతీదేవి

*పురుషోత్తమగజపతిభార్య రూపాంబ

ప్రతాపరుద్రగజపతిభార్య మైలాంబ

పురుషోత్తమదేవుడు సాళువ నరసింహరాయని జయించినటుల
అనంతవరతామ్రశాసనములోఁ బెక్కినఁబడినశ్లోక మిది:—

శ్లో. “యన్జై నిత్యతరప్రతాపపహనజ్వాలాయమానధ్వజ
స్తంభాబద్ధకుసుంధరక్తచసనప్రేక్షావిభగ్నద్విషే
సంధాయాభయయాచనాంజలిమహాదర్శోదయాత్రింభయా
దాత్తానం ముముచే నృసింహన్మహతః కర్ణాటదేశాధిపః.”

ఈపురుషోత్తమ గజపతికుమారుడగు ప్రతాపరుద్రగజపతి తన
కుమారిత యగుభద్రను కృష్ణదేవరాయల కీర్చినటుల తీవ్రుసుమంత్ర
కృతమగు ప్రబోధచంద్రోదయవ్యాఖ్యలోని యీక్రిందిశ్లోకమునందుఁ
గలదు.

శ్లో. ప్రతాపరుద్రస్య గజేశ్వరస్య పుత్రిం పవిత్రీకృతభూతధాత్రిం,
ప్రత్యగ్రహీద్యః ప్రకటప్రతాపోభద్రాం సుభద్రామివ పాండవేశుః.

ఈసంబంధములనుబట్టి ప్రకృతగ్రంథకర్తయగు పురుషోత్తమ
గజపతి సాళువనరసింహరాయలకాలమునను ఆతని కుమారుడు కృష్ణ
దేవరాయలకాలమున నుండెననుట జరిత్రమునకు సరిపడియున్నది. పురు
షోత్తమగజపతి క్రీ. శ. 1452 మొదలు 1490 వఱకు రాజ్యము పరి
పాలించియుండును. కొండవీటిసీమలోఁ జిలుకలూరిపేట చెంతనున్న
పురుషోత్తమపట్టణము కొండపలిచెంతనున్న పురుషోత్తమపట్టణము
ఈతనిపేరుతోఁ గట్టఁబడినవి. ఈకవి త్రికాండశేషమేగాక ఊష్ణభేద
ప్రకాశిక మున్నగు పెక్కుగ్రంథముల రచించినాడు. ప్రకృతగ్రంథ
రచనోద్దేశము కృత్యాదిని ప్రస్తావించినాడుగాన నందుఁ దిలకింపనగు.

మే మెఱింగినంతలో నీత్రికాండశేషము తెలుగులో ముద్రి
తముగా లేదు. ఒకవూసఃత్రికలో నర్థముతో నొక్కఫార మెన్నఁదో

సంపాదించినది. తరువాత నాపత్రికసంగతిగాని గ్రంథముసంగతిగాని
 ముద్రికరాదయ్యెను. క్రీ. శ. 1854 ప్రాంతమున బొంబాయిపురమున
 తెలియకతమై సదాశివబజాబాశాస్త్రి అమరాపురకరవారిచేప్రకటింపబడిన
 స్వాగరిలిపిమూలము నాధారముచేసికొని శ్రీవావిళ్ల వేంకటేశ్వరశాస్త్రి
 గారు వ్రాయించిన వ్రాతప్రతిని గైకొని యర్థములు వ్రాసితిమి. అర్థ
 నిర్ణయమున నాగరిలిపిమూలములో ఫుట్ నోట్సులో నొసంగబడిన
 యర్థవివరణము చాలవఱకుఁ దోడ్పడినది. కొన్నిచోట్ల నందును
 దోషములు కనిపించినవి. హారావళి, మేదిని, ఏకాక్షరనిఘంటువు,
 త్రికాండ శేషములతోడ్పాటుతో వ్రాయబడిన శ్రీమాన్ పరవస్తు
 శ్రీనివాసాచార్యులవారి సర్వశబ్దసంబోధిని యర్థనిర్ణయమునందు
 మాకెక్కుడు సాయపడినది. మూలములోనిపాఠములోఁ గొన్నిదోష
 ములు గోచరించెను. ఎంత యత్నించినను ప్రత్యంతరము లభింపక
 పోయెను. ఇంక నాలసించిన యెడల నీయమూల్యగ్రంథము నాంధ్ర
 విద్యార్థిలోకమున కొసంగుటలో నాలస్యము జరుగునేమో యని
 శబ్దార్థకల్పతరువు, నానార్థరత్నమాల, ధనంజయనిఘంటువు, శబ్దకల్ప
 ద్రుమము, సర్వశబ్దసంబోధినీసహాయమున పాఠనిర్ణయము గావించికొని
 మతిశ్రమమీద వ్యాఖ్యఁ వ్రాయగలిగితిమి. పునర్ముద్రణమును గావించు
 నప్పటికేని ప్రత్యంతరము లభించినచో నింక నీగ్రంథము సంస్కరింపఁ
 గలము. ఇట్లే మేము వ్యాఖ్యలు వ్రాయుచున్న హారావళియు మేదినియు
 ఏకాక్షరనిఘంటువులగూడ నాంధ్రలోకమున కచిరకాలమునసమర్పింపఁ
 గలము. ఎందేని ప్రమాదములున్న సుధీలోక మెఱింగించిన సంస్కరించు
 కొని కృతజ్ఞులమయ్యెదము. నిఘంటురచనమున మాకుఁ దోడ్పాటు
 గావించిన తర్కవేదాంతశాస్త్ర విద్వాంసులగు శ్రీవైడిమణ్ణి చంద్రశేఖర
 శాస్త్రిగారిసహాయము మఱువఁజాలము.

అమూల్యములగు సంస్కృతాంధ్రగ్రంథములను వ్యయము
 సలకొర్చి ముద్రించి ప్రకటించి భాషాదారిద్ర్యమువారించు బ్రక్షతా
 వావిళ్ల వేంకటేశ్వరశాస్త్రిలు గారి మహాద్యమమునకుఁ గృతజ్ఞు
 యీ స్వల్పసేవఁ గావించి ధన్యులమైతిమి.

నందిగామ. }
 1-5-23. }

ఇట్లు, సుధీవిధేయులు,
 శ్రీ శేషాద్రిరమణకవులు.

విషయ సూచిక.

ప్రథమకాండము.

	పుట.	నానార్థవర్ణము	చ	
స్వర్ణవర్ణము	1— 16	“	జ	134—134
దిగ్విజయము	16— 19	“	జ్ఞ	134—136
కాలవర్ణము	20— 22	“	ట	136—136
బుద్ధివర్ణము	22— 22	“	త	136—140
వాగ్విజయము	22— 23	“	ద	140—141
శబ్దాదివర్ణము	23— 23	“	ధ	141—143
సామ్యవర్ణము	23— 27	“	ణ	143—143
పాతాళభోగివర్ణము	27— 28	“	త	143—149
వరకవర్ణము	28— 28	“	ధ	149—161
వారివర్ణము	28— 34	“	ద	161—163
		“		163—165

ద్వితీయకాండము.

భూమివర్ణము	35—39	”	భ	166—168
పురవర్ణము	39—42	”	క	169—179
శైలవర్ణము	42—43	”	జ	179—181
వనోష్ణవర్ణము	44—52	”	ఛ	181—181
పరిహారివర్ణము	52—59	”	ట	181—182
మనుష్యవర్ణము	59—68	”	భ	182—184
బ్రహ్మవర్ణము	68—75	”	మ	184—187
క్షత్రియవర్ణము	75—88	”	య	187—192
వైశ్యవర్ణము	88—96	”	ర	192—204
సూద్రవర్ణము	96—100	”	ల	204—212

తృతీయకాండము.

శ్రీమద్విశ్వానరాయణ పర్వము	101—107	“	శ	215—217
వింశతి పర్వము	107—115	“	ష	217—219
నానార పర్వము — క	115—126	“	స	219—222
“ ఖ	126—127	“	హ	222—224
“ గ	127—131	అవ్యయ పర్వము		224—226
“ ఘ	132—132	లింగాదిసంగ్రహ పర్వము		226—230
“ చ	132—134	శబ్దానుక్రమణిక		231—291

ఈ గ్రంథమునందు వాడబడిన
సాంకేతికాక్షరములు.

పుంలింగమునకు	పు.
స్త్రీలింగమునకు	స్త్రీ.
నపుంసకలింగమునకు	న.
స్త్రీపుంలింగమునకు	స్త్.
స్త్రీనపుంసకలింగమునకు	స్త్.
పున్నపుంసకమునకు	ప్.
త్రిలింగమునకు	త్రి.
అవ్యయమునకు	అవ్య

శ్రీ ర స్తు.

త్రికాండ శేషము

స టీ క ము.

ప్ర థ మ కాం డ ము.

శ్లో. జయంతి సంతః కుశలం ప్రజానాం
నమో మునీంద్రాయ సురాః స్త్రుతాస్థ,
స్తుతాసి వాగ్దేవి దయస్వ మాతః
విధేహి విఘ్నాధిప మంగళాని.

పండితులు జయమునొందుచున్నారు. ప్రజలకు క్షేమమగుఁగాత. మునులకు నమస్కారము. సురలు తలంపఁబడినవారైరి. సరస్వతి స్తుతిం పఁబడినది. తల్లీ దయయుంచుము. వినాయకా! శుభములఁ బ్రసాదింపుము.

శ్లో. అశౌకికత్వాదమరః స్వకోశే న యాని నామాని సముల్లి లేఖ,
విలోక్య తైరప్యధునా ప్రచారం. అయం ప్రయత్నః పురుషోత్తమస్య.

అమరకారుఁడు అశౌకికపదములని యేపదములను విడిచెనో వానిప్రచారము నిష్ప్రసాది ఁండుట జూచి పురుషోత్తముఁ డను నేనీగ్రంథమును వ్రాయుచున్నాఁడను.

శ్లో. వర్గక్రమస్తథా నామలిజ్జయో స్తూపదేశతా,
పరిభాషాదికం సర్వమత్రాప్యమరకోశవత్.

3

వర్గము, క్రమము, నామములు, లింగములు, ఉపదేశమార్గము, పరిభాషాదులు ఈగ్రంథమునందు అమరకోశమునందువలె సమకూర్పఁబడెను.

● స్వర్గవర్గము. ●

స్వర్గోక్తా దేవలోకః స్వా
త్ అవరోహః ఫలోదయః,
మందరః సైరిభః శక్రభవనం
ఖం దివం నభః.

౧ స్వర్గోక్తః (పు), ౨ దేవలోకః, ౩
అవరోహః, ౪ ఫలోదయః, ౫ మందరః,
౬ సైరిభః, ౭ శక్రభవనం (న), ౮ ఖం,
౯ దివం, ౧౦ నభః (ఐ) ఇవి స్వర్గమునకు
పేరులు.

స్వాహాభుజస్తు వసులాః
పూజితాశ్చ చిరాయుషః,
శౌభానిలింపాద్యుషదః స్వర్గి
ణశ్చ నభస్సదః.

౧ స్వాహాభుజః (పు) (జ్ఞే. బ), ౨
వసులాః, ౩ పూజితాః, ౪ చిరాయుషః
(ఐ), ౫ శౌభాః, ౬ నిలింపాః, ౭ ద్యుష
దః (ఐ), ౮ స్వర్గిణాః (న్), ౯ నభస్సదః
(ద్) ఇవి దేవతలపేరులు. (అన్నియు ప్రథ
మాబహువచనాంతములు.)

ఋనామాత్వదితి దేవమా
తా స్యాదథ

౧ ఋనామా (న్. సీ), ౨ అదితిః, ౩
దేవమాతా (ఋ) ఇవి దేవమాతపేరులు.

పూర్వజాః, పితరశ్చంద్రగో
లస్థాః న్యస్తశస్త్రాః స్వధా
భుజః.

౧ పూర్వజాః (పు), ౨ పితరః (ఋ),
౩ చంద్రగోళస్థాః, ౪ న్యస్తశస్త్రాః, ౫
స్వధాభుజః (జ్ఞే) ఇవి పితృదేవతలపేర్లు. (అ
న్నియు ప్రథమాబహువచనాంతములు.)

కవ్యబాలాదయస్తే చ

౧ కవ్యబాలాదయః. ఇది కవ్యబాలుఁ
డు మొదలగు పితృదేవతల భేదము.

దైత్యాస్తు ప్రఘసాః ఖ
రాః, క్రతుద్విషశ్చేష్టిముషో

౧ దైత్యాః (పు), ౨ ప్రఘసాః, ౩
ఖరాః, ౪ క్రతుద్విషః (వ్), ౫ ఇష్టి
ముషః (వ్) ఇవి రాక్షసులపేరులు. (ప్ర.
బహువచనాంతములు)

దైత్యమాతా దితిర్దనుః.

౧ దైత్యమాతా (సీ) (ఋ), ౨ దితిః,
౩ దనుః ఇవి రాక్షసమాతనామములు.

బుద్ధోకనిష్ఠగమహాముని
ధర్మచక్రరాగాశనిత్రిశరణాః
ఖసమో దశార్హః, తాపీ గు
ణాకరమహాసుఖవజ్రణశ్చమై

౧ బుద్ధః (పు), ౨ కనిష్ఠగః, ౩ మహా
మునిః, ౪ ధర్మచక్రః, ౫ రాగాశనిః (ఇ),
౬ త్రిశరణః, ౭ ఖసమః, ౮ దశార్హః, ౯
తాపీ (న్), ౧౦ గుణాకరః, ౧౧ మహా

త్రీబలాసమజితారి సమంతభ
ద్రాః. ౮. మహాబోధిర్ధర్మ
ధాతుః శ్వేతకేతుర్జినః ఖజిత్,
త్రిమూర్తిర్దశభూమిశః పం
చజ్ఞానో బహుక్షమః. ౯. సం
బుద్ధః కరుణాకూర్చః సర్వదర్శి
మహాబలః, విశ్వబోధో ధర్మ
కాయః సంగుప్తో ర్హ్వాసుని
శ్చితః. ౧౦ వ్యోమాభో
ద్వాదశాఖ్యశ్చ వీతరాగః
సుభాషితః,

సర్వార్థసిద్ధిస్తు మహాశ్ర
మణః కులిశాసనః. ౧౧. గో
పేశశ్చాధాన్య
యశోధరయో బాహు
లః సుతః,
దేవదత్తో నుజోధన్యుః

శ్రావకాః శిష్యసంజ్ఞినః.

ప్రత్యేకబుద్ధాః ఖడ్గాః స్యుః
సుదాంతాశ్చైకచారిణః, స్వ
యంభువోఽథ

మారీచీ త్రిముఖా వజ్ర
కాలికా. ౧౩. వికటావజ్ర
వారాహీగౌరీ పోత్తిరథాచ
సా,

సుఖః, ౧౨ వజ్రీ (న్), ౧౩ మైత్రీబలః,
౧౪ అసమః, ౧౫ జితారిః(ఇ), ౧౬ సమం
తభద్రః, ౧౭ మహాబోధిః (ఇ), ౧౮
ధర్మధాతుః (ఉ), ౧౯ శ్వేతకేతుః (ఉ),
౨౦ జినః, ౨౧ ఖజిత్ (త్), ౨౨ త్రిమూ
ర్తిః (ఇ), ౨౩ దశభూమిశః, ౨౪ పంచ
జ్ఞానః, ౨౫ బహుక్షమః, ౨౬ సంబుద్ధః,
౨౭ కరుణాకూర్చః, ౨౮ సర్వదర్శి (న్),
౨౯ మహాబలః, ౩౦ విశ్వబోధః, ౩౧ ధ
ర్మకాయః, ౩౨ సంగుప్తః, ౩౩ అర్హ్వాన్
(త్), ౩౪ సునిశ్చితః, ౩౫ వ్యోమాభః,
౩౬ ద్వాదశాఖ్యః, ౩౭ వీతరాగః, ౩౮
సుభాషితః. ఇవి బుద్ధదేవుని పేరులు.

౧ సర్వార్థసిద్ధిః, ౨ మహాశ్రమణః, ౩
కులిశాసనః, ౪ గోపేశః. ఇవి శాక్యముని
పేరులు.

౧ యశోధరేయః, ౨ బాహులః. ఇవి
శాక్యముని కుమారుని పేరు.

౧ దేవదత్తః (పు). ఇది శాక్యముని
తమ్ముని పేరు.

౧ శ్రావకాః (అ. బ). బుద్ధశిష్యుల
పేరులు.

౧ ప్రత్యేకబుద్ధాః (పు.బ), ౨ ఖడ్గాః,
౩ సుదాంతాః, ౪ ఏకచారిణః (న్. బ),
౫ స్వయంభువః (ఉ). ఇవి బుద్ధశిష్య భేద
ములు.

౧ మారీచీ (ఈ.సీ), ౨ త్రిముఖా, ౩
వజ్రకాలికా, ౪ వికటా, ౫ వజ్రవారా
హీ, ౬ గౌరీపోత్తిః, ౭ రథాచసా. ఇవి
బుద్ధునితల్లి పేరులు.

లోకనాథస్తు లోకేశః స
రోజీ గుణసాగరః. ౧౪. లో
కేశ్వరః కృపాద్వైతః సుధా
వర్షి హాలాహలః, సుఖావతి
శ్వరః కన్యా రామోసితాభ్ర
శేఖరః. ౧౫. చింతామణిః ప
ద్మపాణిః బహురూపః ఖసర్ప
ణః, ఆనీచదర్శికారండవ్యూ
హః పోతలకప్రియః. ౧౬
జటాధరో మహావీర్యో వజ్ర
సూర్యోఽవలోకితః,

తారామహాశ్రీరోంకారా
స్వాహాశ్రీశ్చ మనోరమా.
౧౭. తారిణీ చ జయానంతా
శివా లోకేశ్వరాత్మజా, స్వ
దూరవాసినీ భద్రా వైశ్యా
నీలసరస్వతి. ౧౮. శంఖినీ చ
మహాతారా వసుధారా ధనం
దదా, త్రిలోచనా లోచనా
స్యా

స్త్రీభద్రస్తు జంభలః.
౧౯. పూర్వయక్షో జలేం
ద్రోఽథ

మంజుశ్రీ జ్ఞానదర్పణః,
మంజుభద్రో మంజుఘోషః
కుమారోఽష్టారచక్రవాన్.
౨౦. స్థిరచక్రో వజ్రధరః ప్రజ్ఞా
కాయశ్చ వాచిరాట్, నీలో
త్పలీమహారాజోనీలః శార్దూ
లవాహనః. ౨౧. ధియాం

౧ లోకనాథః (పు), ౨ లోకేశః, ౩
సరోజీ (న్), ౪ గుణసాగరః, ౫ లోకేశ్వ
రః, ౬ కృపాద్వైతః, ౭ సుధావర్షి (న్),
౮ హాలాహలః, ౯ సుఖావతిశ్వరః, ౧౦
కన్యారామః, ౧౧ అసితాభ్ర శేఖరః, ౧౨
చింతామణిః, ౧౩ పద్మపాణిః, ౧౪ బహు
రూపః, ౧౫ ఖసర్పణః, ౧౬ ఆనీచదర్శి
(న్), ౧౭ కారండవ్యూహః, ౧౮ పోతల
కప్రియః, ౧౯ జటాధరః, ౨౦ మహావీర్యః,
౨౧ వజ్రసూర్యః, ౨౨ అవలోకితః. ఇవి
బుద్ధభేదములు.

౧ తారా (సీ), ౨ మహాశ్రీ, ౩ ఓం
కారా, ౪ స్వాహా, ౫ శ్రీః, ౬ మనోర
మా, ౭ తారిణీ, ౮ జయా, ౯ అనంతా,
౧౦ శివా, ౧౧ లోకేశ్వరాత్మజా, ౧౨
స్వదూరవాసినీ, ౧౩ భద్రా, ౧౪ వైశ్యా,
౧౫ నీలసరస్వతి, ౧౬ శంఖినీ, ౧౭ మహా
తారా, ౧౮ వసుధారా, ౧౯ ధనందదా,
౨౦ త్రిలోచనా, ౨౧ లోచనా. ఇవిబౌద్ధ
దేవీ భేదములు.

౧ మణిభద్రః (పు), ౨ జంభలః, ౩
పూర్వయక్షః, ౪ జలేంద్రః. ఇవి జైనదేవ
తలపేరులు.

౧ మంజుశ్రీః (ఈ పు), ౨ జ్ఞానదర్పణః
౩ మంజుభద్రః, ౪ మంజుఘోషః, ౫,
కుమారః, ౬ అష్టారచక్రవాన్, ౭ స్థిర
చక్రః, ౮ వజ్రధరః, ౯ ప్రజ్ఞాకాయః,
౧౦ వాచిరాట్ (జ్ఞే), ౧౧ నీలోత్పలీ
(న్), ౧౨ మహారాజః, ౧౩ నీలః, ౧౪ శా
ర్దూలవాహనః, ౧౫ ధియాంపతిః, ౧౬

పతిః పూర్వజినః ఖడ్గే దండీ
విభూషణః, బాలవ్రతః పంచ
వీరః సింహకేలిః శిఖాధరః.
౨౨. వాగీశ్వరోఽథ

హేరంబో హేరుకశ్చ
క్రసంవరః, దేవో వజ్రకపా
ల చ నిశుంభీ శశశేఖరః.
౨౩. వజ్రటీకోఽథ

మైత్రేయో యువరాజో
జితశ్చ సః,

చీవరీ శ్రమణో భిక్షుర్వ
ల్యశ్చైత్రోఽథ

చేలుకః. ౨౪. శ్రమణేరః
ప్రవ్రజితో మహాపాసకగో
మినో,

అథ హంసరథో బ్రహ్మ
విరించోఽష్టశ్రవాః సనత్
౨౫. కంజః ప్రాణశ్చ వేదీశ
వేదగర్భపురాణగాః, అబ్జజో
విశ్వరేతాశ్చ కమలః ప్రపి
తామహః. ౨౬. నాభిజన్తా
శతధృతిః

బ్రహ్మీ తు బ్రహ్మకన్యకా,
వాగ్దేవీ శారదా శుక్లా మహా
శ్వేతా సరస్వతీ. ౨౭

పూర్వజినః, ౧౭ ఖడ్గే (న్), ౧౮ దండీ
(న్), ౧౯ విభూషణః, ౨౦ బాలవ్రతః,
౨౧ పంచవీరః, ౨౨ సింహకేలిః, ౨౩ శిఖా
ధరః, ౨౪ వాగీశ్వరః. ఇవి పూర్వజై న
విశేషముల పేరులు.

౧ హేరంబః (పు), ౨ హేరుకః, ౩
చక్రసంవరః, ౪ దేవః, ౫ వజ్రకపాలీ
(న్), ౬ నిశుంభీ (న్), ౭ శశశేఖరః, ౮
వజ్రటీకః. ఇవి బుద్ధవిశేషముల నామ
ములు.

౧ మైత్రేయః (పు), ౨ యువరాజః,
౩ జితః. ఇవి బుద్ధమతోపాసకుల పేర్లు
(భావిబుద్ధుని పేర్లనికొందరు)

౧ చీవరీ (న్-పు), ౨ శ్రమణః, ౩
భిక్షుః, ౪ వల్యః, ౫ చైత్రః. ఇవి బౌద్ధ
భిక్షుకుల పేరులు.

౧ చేలుకః (పు), ౨ శ్రమణేరః, ౩
ప్రవ్రజితః, ౪ మహాపాసకః, ౫ గోమీ
(న్). ఇవి బుద్ధభిక్షుక శిష్యుల పేరులు.

౧ హంసరథః (పు), ౨ బ్రహ్మ (న్),
౩ విరించః, ౪ అష్టశ్రవాః (న్), ౫ సనత్
(త్), ౬ కంజః, ౭ ప్రాణః. ౮ వేదీశః, ౯
వేదగర్భః, ౧౦ పురాణగః, ౧౧ అబ్జజః,
౧౨ విశ్వరేతాః (న్), ౧౩ కమలః, ౧౪
ప్రపితామహః, ౧౫ నాభిజనా (న్), ౧౬
శతధృతిః. ఇవి బ్రహ్మపేర్లు.

౧ బ్రహ్మీ (ఈ-సీ), ౨ బ్రహ్మకన్యకా,
౩ వాగ్దేవీ, ౪ శారదా, ౫ శుక్లా, ౬
మహాశ్వేతా, ౭ సరస్వతీ. ఇవి సరస్వతీ దేవి

అథ హరిశతబిందుః శ్రీ
కరః శ్రీవరాహః జితవరపురుష
శ్రీగర్భపద్భింహనంతాః, నర
కజీవృతథామా కేశవో జన్మ
కీలః క్రతుపురుషనృసింహశ్రద్ధ
జహ్నుచ్చ దేవాః. ౨౮.
కోకః పురాణపురుషో నలినే
శయశ్చ వాసుర్నరాయణపున
ర్వసువిశ్వరూపాః, అః శ్రీని
వాసధరణీధర వామనై కశ్యం
గాశ్చవృష్టివృష శత్రుదశావ
తారాః. ౨౯. సోమగర్భాది
దేవాదివరాహ స్వర్ణబిందుః,
గదాగ్రజో ముంజకేశీ సదా
యోగీ సనాతనః. ౩౦. రంతి
దేవశివకీర్తనాత్రిపాత్ సోమ
సింధురపి రావణ మూర్ధభిత్,
కాలనేమియవనారి పాండవా
భీలసింధువృషకృష్ణకేశినః. ౩౧
హేమశంఖః శతావర్తి మ
నుసాత్వతవారిశాః, వర్ధమా
నః శ్మతానందో జగన్నాథ
స్సూయామునః. ౩౨. పూత
నాధేనుకారిష్ట కేశీచాణూర
సూదనః,

౧ హరిః (పు), ౨ శతబిందుః, ౩ శ్రీ
కరః, ౪ శ్రీవరాహః, ౫ అజితః, ౬ పర
పురుషః, ౭ శ్రీగర్భః, ౮ పద్భిందుః, ౯
అనంతః, ౧౦ నరకజిత్ (త్), ౧౧ ఋత
థామా, ౧౨ కేశవః, ౧౩ జన్మకీలః, ౧౪
క్రతుపురుషః, ౧౫ నృసింహః, ౧౬ శ్రద్ధః,
౧౭ జహ్నుః, ౧౮ ఉచ్చదేవః, ౧౯
కోకః, ౨౦ పురాణపురుషః, ౨౧ నలినే
శయః, ౨౨ వాసుః, ౨౩ నరాయణః,
౨౪ పునర్వసుః, ౨౫ విశ్వరూపః, ౨౬ అః,
౨౭ శ్రీనివాసః, ౨౮ ధరణీధరః, ౨౯
వామనః, ౩౦ ఏకశృంగః, ౩౧ వృష్టిః,
౩౨ వృషశత్రుః, ౩౩ దశావతారః, ౩౪
సోమగర్భః, ౩౫ ఆదిదేవః, ౩౬ ఆది
వరాహః, ౩౭ స్వర్ణబిందుః, ౩౮ గదా
గ్రజః, ౩౯ ముంజకేశీ (న్), ౪౦ సదా
యోగీ (న్), ౪౧ సనాతనః, ౪౨ రంతి
దేవః, ౪౩ శివకీర్తనః, ౪౪ త్రిపాత్, (ద్)
౪౫ సోమసింధుః, ౪౬ రావణమూర్ధ
భిత్ (ద్), ౪౭ కాలనేమియవనారిః, ౪౮
పాండవాభీలః, ౪౯ సింధువృషః, ౫౦
కృష్ణః, ౫౧ కేశీ (న్), ౫౨ హేమశంఖః,
౫౩ శతావర్తి (న్), ౫౪ మనుః, ౫౫
సాత్వతః, ౫౬ వారిశః, ౫౭ వర్ధమానః,
౫౮ శ్మతానందః, ౫౯ జగన్నాథః, ౬౦
స్సూయామునః, ౬౧ పూతనాధేనుకారిష్ట
కేశీచాణూరసూదనః. ఇవి విష్ణుమూర్తి
పేరులు. [పూతనాధేనుకారిష్ట కేశీచా
ణూరసూదనః, అను సమస్తపదమును
పూతనాసూదనః, ధేనుకసూదనః, అరిష్ట

సూదనః, కేశసూదనః, చాణూరసూదనః,
అని అయిదుపదములుగా విభజించుకొన
వలెను.]

భూకశ్యపస్త్యస్యపితా

౧ భూకశ్యపః (పు), దుందుః ౨
అస్య పితా ఇవి విష్ణుని తండ్రి పేరు.

దుందుఃక్షిత్యాదితః ప్రసూః.

౧ క్షిత్యాదితః (సీ), అస్య ప్రసూః.
ఇవి విష్ణుమూర్తి తల్లి పేరులు.

స్యందనస్తు శతానందః

౧ శతానందః (పు), అస్య స్యందనః=
ఇది విష్ణుమూర్తిరథము పేరు.

సారథిశ్చాస్య దారుకః,

౧ దారుకః (పు), అస్య సారథిః. ఇది
విష్ణుమూర్తి సారథి పేరు.

తురంగాః శైబ్యసుగ్రీవ
మేఘపుష్ప బృలాహకాః. ౩౪

౧ శైబ్యః, ౨ సుగ్రీవః, ౩ మేఘపుష్పః,
౪ వలాహకః. ఈ నాల్గు (అస్యతురంగాః)
ఈవిష్ణుమూర్తిగుఱ్ఱములు.

ధ్వజో భుజంగహః

౧ భుజంగహః (స. పు), అస్య ధ్వజః=
ఈవిష్ణుమూర్తిధ్వజము.

మంత్రీ పవనవ్యాధిరుద్భ
వః,

౧ పవనవ్యాధిః (ఇ), ౨ ఉద్భవః=అస్య
మంత్రీ. ఈ ౨న్ను విష్ణుమూర్తిమంత్రీ పేర్లు.

శై నేయస్తు శినేర్నస్తాయు
యుధానశ్చ సాత్యకిః. ౩౫

౧ శై నేయః (పు), ౨ శినేర్నస్తా, ౩
యుయుధానః, ౪ సాత్యకిః. ఈ ౪
నాల్గున్ను సాత్యకి పేర్లు.

బలభద్రస్తు హాలస్యాత్
సానందీహాలతాలభృత్, సం
వర్తకో గుప్తచరో రుక్మిదా
ర్యేకకుండలః. ౩౬. మధు
ప్రియోఽథ

౧ బలభద్రః (పు), ౨ హాలః, ౩ సా
నందీ(న్), ౪ కాలభృత్, ౫ తాలభృత్,
౬ సంవర్తకః, ౭ గుప్తచరః, ౮ రుక్మిదారీ
(న్), ౯ ఏకకుండలః, ౧౦ మధుప్రియః.
బలరాముని పేరులు.

ప్రద్యుమ్నో జరాభీరు
శ్శమాంతకః, ప్రసూనాసమ
పంచేషుః కంజనో మధుసా
రథిః. ౩౭. రాగరజ్ఞః కలా

౧ ప్రద్యుమ్నః (పు), ౨ జరాభీరుః,
౩ శమాంతకః, ౪ ప్రసూనేషుః, ౫ అస
మేషుః, ౬ పంచేషుః, ౭ కంజనః, ౮ మధు
సారథిః, ౯ రాగరజ్ఞః, ౧౦ కలాకేలిః, ౧౧

కేలిమధువీపరవీషురః, ఇః కం
తుర్మక కాంకః సంకల్పభవోం
గజశ్చ రూపాస్త్రః. 3౮. రణ
రణో రతిరమణః సంసార
గురుర్మనోజన్తా, కార్తి

శ్వాస్యప్రియా రాగలతా
కేలికలావతీ. 3౯. నేః కేనతీ

చాస్య బాణా మోహనో
న్దావనౌ తథా, సంతాపనః
శోషణశ్చ నిశ్చేష్టాకరణోఽపి
చ.

సుతోఽ నిరుద్ధస్యాద్వి
శ్వకేతుః ప్రీతితృషః సుతః,

శ్రీశ్చలక్ష్మీ శ్చలా సామా
రమో జలధిజేందీరా,

మణిః స్యమంతకో హస్తే

విష్ణోరురసి కౌస్తుభః. ౪౦.

తార్క్ష్యః శిలౌకాః కా
మాయు రరుణావరజశ్చిరా
త్, పక్షిసింహఉన్నతీశో వ
జ్రతుండః సుధాహరః. ౪౧.
స్వర్ణపక్షః సుముఖసూః శా
ల్మలీ భుజగాశనః,

మధువీషః, ౧౨ రవీషురః, ౧౩ ఇః, ౧౪
కంతుః, ౧౫ మకరాంకః, ౧౬ సంకల్పభవః,
౧౭ అంగజః, ౧౮ రూపాస్త్రః, ౧౯ రణ
రణకః, ౨౦ రతిరమణః, ౨౧ సంసార
గురుః, ౨౨ మనోజన్తా (న్), ౨౩
కార్తిః. ఈ ౨౩ మన్తధునిపేరులు.

౧ రాగలతా (సీ), ౨ కేలికలావతీ,
౩ నేః, ౪ కేనతీ, ఆస్యప్రియా = మన్తధుని
భార్యయగు రతిదేవి నామములు.

౧ మోహనః (పు), ౨ ఉన్మాదనః, ౩
సంతాపనః, ౪ శోషణః, ౫ నిశ్చేష్టాకరణః.
ఈ ౫ న్ను మన్తధునియొక్క పంచ
బాణములకు ప్రత్యేకనామములు.

౧ అనిరుద్ధః (పు), ౨ విశ్వకేతుః (ఉ),
౩ ప్రీతితృషః సుతః (సుతః = స్యాత్) ఇవి
మన్తధునికొడుకు పేర్లు.

౧ శ్రీః (ఈ-సీ), ౨ లక్ష్మీః, ౩ చలా, ౪
మా, ౫ రమా, ౬ జలధిజా, ౭ ఇందీరా.
ఈ ౭ న్ను లక్ష్మీదేవిపేర్లు.

౧ స్యమంతకః (పు) (హస్తే = మణిః) ఇది
హస్తమందలి మణిపేరు.

౧ కౌస్తుభః (పు), విష్ణోః ఉరసి = విష్ణు
పుయొక్క వక్షఃస్థలమందు మణిపేరు.

౧ తార్క్ష్యః (పు), ౨ శిలౌకాః (స్), ౩
కామాయుః, ౪ (స్. పు) అరుణావరజః,
౫ చిరాత్ (త్. పు), ౬ పక్షిసింహః, ౭
ఉన్నతీశః, ౮ వజ్రతుండః, ౯ సుధాహ
రః, ౧౦ స్వర్ణపక్షః, ౧౧ సుముఖసూః,
(ఉ. పు), ౧౨ శాల్మలీ (న్), ౧౩ భుజ
గాశనః. ఈ ౧౩ న్ను గరుత్మంతునిపేర్లు.

శంభుర్భగాలీ కపిశాంజన
శ్చ పీఠః కటపుర్భరురేరి
హాణౌ. ౪౩. పురారిపంచాన
నభైరవాద్రి హాసప్రహాసా
శ్చ ఖకుంతలశ్చ, కంఠేకాల
జయంత గుహ్యగురవోజ్ఞో
టింగగోపాలకౌ పింగాక్షః
కథ. ౪౪. మర్దరై వతజటాటం
కాప్యయాకూటకృత్ చంద్రా
పీడమహానటౌ చ శమిరోహః
శైలిధన్వాజటా, చీరోఽధర్వ
ణ నందివర్ధన గుడాకేశో
గ్రకాలంజరః. ౪౫. మిహి
రాణో జగద్యోనిష్ఠంకటీకో
జ్జవాహనః, కృష్కరోవరవృ
ద్ధశ్చ సుప్రసాదోద్భుతశ్వనః.
౪౬. ఉః స్థాణుః శిపివిష్టశ్చ
మఃకీలోధర్మవాహనః, విరూ
ప విషమ త్ర్యక్షః సంధ్యా
నాటీ వృషాంచనః. ౪౭. ఏక
పా ద్భౌతికోభద్రోర్ధ్వరేతః
పాంశుచందనః, అస్థిమాలీ
శివశ్చాస్య

ఖట్వాంగస్తు సుఖం ఘుణః.

౧ శంభుః (ఉ-పు), ౨ భగాలీ(న్), ౩
కపిశాంజనః, ౪ పీఠకః, ౫ కటపురిః, ౬
(ఉ), ౭ భరుః, ౮ రేరిహాణః, ౯ పురా
రిః, (ఇ) ౧౦ పంచాననః, ౧౧ భైరవః, ౧౨
అద్రిహాసః, ౧౩ ప్రహాసః, ౧౪ ఖకుం
తలః, ౧౫ కంఠేకాలః, ౧౬ జయంతః,
౧౭ గుహ్యగురుః, (ఉ) ౧౮ జ్ఞోటింగః,
౧౯. గోహాలకః, ౨౦ పింగాక్షః, ౨౧
కథమర్దః, ౨౨ రైవతః, ౨౩ జటాటంకః,
౨౪ అవ్యయః, ౨౫ కూటకృత్, (త్)
౨౬ చంద్రాపీడః, ౨౭ మహానటః, ౨౮
శమిరోహః, ౨౯ శైలిధన్వా, (న్) ౩౦
జటాచీరః, ౩౧ అధర్వణః, ౩౨ నందివర్ధ
నః, ౩౩ గుడాకేశః, ౩౪ ఉగ్రః. ౩౫
కాలంజరః, ౩౬ మిహిరాణః, ౩౭ జగ
ద్యోనిః, (ఇ) ౩౮ టంకటీకః, ౩౯ అజ్జ
వాహనః, ౪౦ కృష్కరః, ౪౧ వరవృద్ధః,
౪౨ సుప్రసాదః, ౪౩ అద్భుతశ్వనః, ౪౪
ఉః, (ఉ) ౪౫ స్థాణుః, ౪౬ శిపివిష్టః, ౪౭
మః, ౪౮ కీలః, ౪౯ ధర్మవాహనః, ౫౦
విరూపాక్షః, ౫౧ విషమాక్షః, ౫౨
త్ర్యక్షః, ౫౩ సంధ్యానాటీ, (న్)
౫౪ వృషాంచనః, ౫౫ ఏకపాత్ (త్)
౫౬ భౌతికః, ౫౭ భద్రః, ౫౮ ఉర్ధ్వ
రేతః (స) ౫౯ పాంశుచందనః, ౬౦
అస్థిమాలీ (౯) ౬౧ శివః. ఈ ౬౧ ని
శివుని పేరులు.

౧ సుఖం ఘుణః, (పు) అస్య ఖట్వాం
గః. ఇది శివుని ఖట్వాంగమను నస్త్రము
పేరు.

అజీగవోఽజగావశ్చ

వృషాః భృంగీరిటిః త్వసాః,

భృంగీరిటః శలోభృంగీ నా
డీదేహాఽస్థి విగ్రహాః. ౪౯

మహాకాలో మహాభీమో
మహాకాయో వృషాణకః,
ద్వారస్థస్తు

నంది శాలంకాయన స్తాం
డవ తాలికః ౫౦. స్యా న్నంది
కేశ్వరోఽ

ధార్యా హిండిశిఖరవాసిసీ,
శక్తిః సింహరథా గోలాసిసీ
వాలీ దృషద్వతీ. ౫౧. సోః
కృష్ణ పింగళాలంబా శైలే
యీ గణనాయికా, వారాలి
శై కానంశాచ శివదూతీ య
మస్వసా. ౫౨. కోట్టవీ బాభ్ర
వీ కైటభీ కేటభాయాదవీక
ర్భురీచేశ్వరీచేశ్వరా, భ్రామరీ
దక్షకన్యాచ బర్హి ధ్వజీనంద
పుత్రీ చ మారీచ కాలంజరీ.
౫౩. గౌతమీ తామసీషష్ఠీ
జయంతీ శూలదృక్పతీ,

సింహస్త స్యా మనస్తాలః

౧ అజీగవః, (పు) ౨ అజగావః. ఈ
౨ న్ను శేవుని విల్లువేరులు.

౧ వృషాః, (పు) ౨ భృంగీరిటిః. ఈ
౨ న్ను శేవునియొద్దు.

౧ భృంగీరిటః, (పు) ౨ శలో, ౩ భృంగీ,
(న్) ౪ నాడీదేహాః, ౫ అస్థివిగ్రహాః. ఈ
౫ న్ను భృంగీశ్వరునికివేరులు.

౧ మహాకాలః, (పు) ౨ మహాభీమః,
౩ మహాకాయః, ౪ వృషాణకః. ఈ ౪
న్ను శేవుని ద్వారపాలకులవేరులు.

౧ నంది (న్. పు), ౨ శాలంకాయనః,
౩ తాండవతాలికః, ౪ నందికేశ్వరః. ఈ
౪ న్ను నందికేశ్వరునివేరులు.

౧ ఆర్యా (సీ), ౨ హిండి, (ఈ) ౩ శిఖ
రవాసిసీ, ౪ శక్తిః, (ఇ) ౫ సింహరథా,
౬ గోలా, ౭ సిసీవాలీ, ౮ దృషద్వతీ, ౯
సోః, ౧౦ (ఓ. సీ) కృష్ణపింగళా, ౧౧ లం
బా, ౧౨ శైలేయీ, ౧౩ గణనాయికా,
౧౪ వారాలికా, ౧౫ ఏకానంశా, ౧౬
శివదూతీ, ౧౭ యమస్వసా, ౧౮ (ఋ. సీ)
కోట్టవీ, ౧౯ బాభ్రవీ, ౨౦ కైటభీ, ౨౧
కేటభా, ౨౨ యాదవీ, ౨౩ కర్భురీ, ౨౪
ఈశ్వరీ, ౨౫ ఈశ్వరా, ౨౬ భ్రామరీ,
౨౭ దక్షకన్యా, ౨౮ బర్హిధ్వజీ, ౨౯ నం
దపుత్రీ, ౩౦ మారీ, ౩౧ కాలంజరీ, ౩౨
గౌతమీ, ౩౩ తామసీ, ౩౪ షష్ఠీ, ౩౫
జయంతీ, ౩౬ శూలదృక్, (హ. సీ) ౩౭
సతీ. ఈ ౩౭ న్ను పార్వతిదేవివేరులు.

౧ మనస్తాలః, (పు) తస్యాః సింహాః.
ఇది పార్వతిదేవి సింహమువేరు.

సఖ్యా చ విజయాజయే.

వజ్రతుండః కరిముఖః పృ
శ్చిశ్శృంగో గణాగ్రణీః, త్రి
ధాతు రేకదంతశ్చ ద్విదే
హాః మూషికాంచనః. ౫౫
విఘ్నహరి

కుమారస్తు స్వామి ద్వా
దశలోచనః, బాలచర్యః సిద్ధ
సేనః కృకవాకుధ్వజశ్చసః.

దేవరాజస్తు లః కౌశికో
సన్తపఃబాహూదంతేయ దా
ల్దీవరాణో ౭ద్రిభిత్, వజ్ర
పాణిర్మహేంద్రః సురగ్రామ
ణీర్యాగనేమిః రుద్రమా నాక
నాథో హరిః. ౫౬. ప్రాచీన
బర్హిః ఖదిరః కపిలాశ్వో వర
క్రతుః, ప్రాచీపతిస్తపస్తంకః
పులోమారిశ్చమాహిరః. ౫౭
పృతనాషాట్

ప్రియాత్వస్య చారుధారా
శతావరీ, శచీ

సుతా దేవసేనా

మాతలిస్తు హయంకషః.

౧ విజయా, ౨ జయా, సఖ్యాః = ఈ
౨ న్ను పార్వతీదేవి చెలికత్తెలు.

౧ వజ్రతుండః (పు), ౨ కరిముఖః, ౩
పృశ్చిశ్శృంగః, ౪ గణాగ్రణీః (ఈ), ౫
త్రిధాతుః (ఉ), ౬ ఏకదంతః, ౭ ద్విదే
హాః, ౮ మూషికాంచనః, ౯ విఘ్నహరి
(న్). ఈ ౯ ని విఘ్నేశ్వరునికిపేర్లు.

౧ కుమారః (పు), ౨ స్వామి (న్),
౩ ద్వాదశలోచనః, ౪ బాలచర్యః, ౫
సిద్ధసేనః, ౬ కృకవాకుధ్వజః. ఈ ౬ న్ను
కుమారస్వామి పేర్లు.

౧ దేవరాజః (పు), ౨ లః, ౩ కౌశికః,
౪ సన్ (త్), ౫ మహాబాహుః (ఉ), ౬
దంతేయః, ౭ దాల్దీ (న్), ౮ వరాణః,
౯ అద్రిభిత్ (ద్), ౧౦ వజ్రపాణిః (ఇ),
౧౧ మహేంద్రః ౧౨, సురగ్రామణీః (ఈ),
౧౩ యాగనేమిః ౧౪ వృషా, ౧౫ (న్)
నాకనాథః, ౧౬ హరిః, ౧౭ ప్రాచీనబర్హిః
(సె), ౧౮ ఖదిరః, ౧౯ కపిలాశ్వః, ౨౦
వరక్రతుః, ౨౧ ప్రాచీపతిః, ౨౨ తపస్తం
కః ౨౩, (తపస్తకుః ౨౪) పులోమారిః
౨౫, మహిరః ౨౬, పృతనాషాట్ (హ్).
ఈ ౨౬ న్ను ఇంద్రునిపేర్లు.

౧ చారుధారా (సి), ౨ శతావరీ (ఈ)
౩ శచీ. ఈ ౩ న్ను ఇంద్రుని భార్య
పేర్లు.

౧ దేవసేనా (సీ) ఇది సుతా. ఇంద్రుని
బిడ్డపేరు.

హయంకషః (పు) ౧, మాతలిః ఇది
ఇంద్రుని సారథిపేరు.

ఉచ్చైః శ్రవాః శ్వేతహ
యో వృషణశ్శ్వో

ఽమరావతీ, వృషభాసా సు
రపురీ వనమైంద్రం

వృషణ్వాసు. ౬౦. నందనం
కందసారం స్యాన్నిశ్రకా వ
నమిత్యపి,

హస్తిమల్ల శ్చతుర్దంతో
భద్రరేణు ర్దదాంవరః. ౬౧.
శ్వేతద్విపః సుదామాథ

వజ్రోఽస్త్రీగిరికంటకః, వజ్ర
శనిర్భిదుర్భద్రో జంభారి శ్రీ
దశాయుధమ్. ౬౨. శతధా
రం శతారంచాభోద్రిం భిత్థ
రమంబుజం,

మార్జారకర్ణి చాముండా
కర్ణమోటిశ్చ చర్చికా. ౬౩

విద్యాధరో కామరూపీ ఖే
చర స్థిరయావనః,

స్పర్శానందా శతమదాప్స
రసః సుమదాత్తజాః. ౬౪

౧ ఉచ్చైశ్రవాః (సే-పు), ౨ శ్వేత
హయః, ౩ వృషణశ్శ్వః. ఈ ౩ న్ను
ఇంద్రుని అశ్వమునకు పేరులు.

౧ వృషభాసా (సీ-ఆ), ౨ సురపురీ.
ఈ ౨ న్ను (అమరావతీ) ఇంద్రుని
పట్టణము పేరులు.

౧ వృషణ్వాసు (ఉ-న), ౨ నందనం,
౩ కందసారం, ౪ మిశ్రకావనం. ఈ
నాల్గున్ను ఇంద్రోద్ధానమునకు పేరులు.

౧ హస్తిమల్లః (పు), ౨ చతుర్దంతః,
౩ భద్రరేణుః, ౪ ఊః, మదాంవరః, ౫
శ్వేతద్విపః, ౬ సుదామా (న్). ఈ ౬న్ను
ఇంద్రుని ఏనుగుకు పేరులు.

౧ వజ్రః (ష్ట), ౨ గిరికంటకః (పు),
౩ వజ్రశనిః, ౪ భిదుః (ఉ), ౫ భద్రః,
౬ జంభారిః, ౭ త్రిదశాయుధం (న), ౮
శతధారం, ౯ శతారం, ౧౦ అభోద్రితం,
౧౧ భిదిరం, ౧౨ అంబుజమ్. ఈ
౧౨ న్ను ఇంద్రుని వజ్రాయుధమునకు
పేరులు.

౧ మార్జారకర్ణి (సీ-ఈ), ౨ చాముం
డా, ౩ కర్ణమోటిః (ఇ-సీ), ౪ చర్చికా
ఈ ౪ న్ను చాముండాదేవికిపేరులు.

౧ విద్యాధరః (పు), ౨ కామరూపీ
(న్), ౩ ఖేచరః, ౪ స్థిరయావనః. ఈ ౪
న్ను విద్యాధరుల పేరులు.

౧ స్పర్శానందా (సీ), ౨ రతిమదా
౩ అప్సరసః (న్-బ), ౪ సుమదాత్తజాః
ఈ ౪ న్ను అప్సరసలకు పేరులు.

దేవోద్యానాని వైభ్రజం
మిశ్రకం సిద్ధకారణం, చైత్ర
రథం

చ నాసిక్యాముజౌ దస్త్రా
గదాగదా. ౬౬.

శుష్కఘాసీ సథయోంచ తిర్జు
హూవాణ ఈషిరతుషగ్రహా
శిరాః, ఛాగవాహనసృదాకు
బర్హిషః స్వర్ణసప్తఘృతమం
త్రదీధితిః. ౬౭. పర్వతీక హస
నీమణిపీథాసప్తజిహ్వాసమిథా
వసేతార్చిః, నాచికేత భుజి
భారత విశ్వప్సాః శుచిః పచి
సమంతభుజౌ చ. ౬౮

వడవాగ్నోతు సలిలేంధన
స్వాద్వడవాముఖమ్, కాక
ధ్వజో వాణిజశ్చ స్కంధా
గ్నిస్తృణకాష్ఠధృక్. ౬౯

ఛాగణస్తు కరీమాగ్ని

స్తృణాగ్నిస్యాత్తు వత్సలః,

తుషానలః కుకూలః స్యాత్
ముర్దురోఽథా

౧ వైభ్రజం (న), ౨ మిశ్రకం, ౩ సిద్ధ
కారణం, ౪ చైత్రరథం. ఈ ౪ న్ను
(దేవోద్యానాని) దేవోద్యానములు.

౧ నాసిక్యా (పు-ద్వి), ౨ యుజౌ=(అ-
ని-ద్వి), ౩ దస్త్రా, ౪ గదాగదా. ఈ
౪ న్ను స్వరైవ్యద్యులు.

౧ శుష్కః (పు), ౨ ఘాసీ (ఇ), ౩ సధిః,
౪ అంచతిః, ౫ జుహూవాణః, ౬ ఈషి
రః, ౭ తుషాగ్రహః, ౮ ఆశిరః, ౯ ఛాగ
వాహనః, ౧౦ సృదాకుః (ఉ), ౧౧ బర్హిః
(సే), ౧౨ స్వర్ణదీధితిః (ఇ), (౧౩ సప్తదీ
ధితిః, ౧౪ ఘృతదీధితిః, ౧౫ మంత్రదీధి
తిః, ౧౬ పర్వరీకః, ౧౭ హసనీమణిః, ౧౮
పీథః, ౧౯ సప్తజిహ్వాః, ౨౦ సమిథః, ౨౧
అసితార్చిః (సే), ౨౨ నాచికేతః, ౨౩ భు
జిః, ౨౪ భారతః, ౨౫ విశ్వప్సాః, ౨౬
శుచిః, ౨౭ పచిః, ౨౮ సమంతభుక్.
ఈ ౨౮ న్ను అగ్నిహోత్రునికి పేర్లు.

౧ సలిలేంధనః (పు), ౨ వడవాముఖం
(న), ౩ కాకధ్వజః, ౪ వాణిజః, ౫ స్కం
ధాగ్నిః (ఇ), ౬ తృణధృక్ (హే), ౭
కాష్ఠధృక్. ఈ ౭ న్ను బడబాగ్నికి
పేర్లు.

౧ ఛాగణః (పు), ౨ కరీమాగ్నిః. ఈ
౨ న్ను పిడకనిప్పు పేర్లు.

౧ తృణాగ్నిః (పు), ౨ వత్సలః. ఈ
౨ న్ను గడ్డినిప్పు పేర్లు.

౧ తుషానలః (పు), ౨ కుకూలః, ౩
ముర్దురః. ఈ ౩ న్ను ఊకనిప్పు పేర్లు.

గ్ని కుక్కుటౌ. 20. సంకి
లో దహనో లాఘా,

స్వా దంగా రే కోకిలాజ్ఞ
తా

ధూమమంభోమరుద్వాహ
ఖతమాల శేఖిధ్వజాః. 21
అగ్నివాహ స్తరిః

స్వాహ త్వగ్నాయా దహ
నప్రియా

జీవితేశో యమః శీర్ష పాద
శ్చ మహిషధ్వజః, మందో

ఽస్య కాంతా ధూమోర్ధ్వా

చిత్రగుప్తస్తు లేఖకః. 22

భృత్యౌ చండ మహాచండౌ

కాలీచీ తు విచారభూః,

పంజికా త్వగ్రసంధానీ

నృచక్షోస్తు ఖసాత్త జః కీలా
లపాః పలాశచ క్షపాటో నర
విష్వణాః. 23. సంధ్యా బలో
రాత్రిమటో హనూష శ్శమ
నీషదః పలాశో విఖురః శంకుః

1 అగ్ని కుక్కుటః (పు), 2 సంకిలిః
దహనోల్లా (సీ) ఇవి అగ్ని కణము
పేరులు.

1 అంగారః (పు), 2 కోకిలః, 3 అజ్ఞ
లః ఇవి నిప్పులు (లేక బొగ్గుల) పేరులు.

1 ధూమః, 2 మంభః, 3 మరుద్వాహః,
౪ ఖతమాలః, 5 శేఖిధ్వజః, 6 అగ్ని వా
హః, 7 తరిః ౮ (ఈ.పు) ఇవి పొగపేర్లు.

1 స్వాహ (ఆ.సీ), 2 అగ్నాయా, 3
దహనప్రియా ౪ ఇవి అగ్నిహోత్రుని
భార్య పేరులు.

1 జీవితేశః (పు) 2 యమః, 3 శీర్ష
పాదః, ౪ మహిషధ్వజః, 5 మందః 6
ఇవి యముని పేరులు.

1 ధూమోర్ధ్వా (సీ) యముని భార్య
పేరు.

1 చిత్రగుప్తః యముని లేఖకుని
పేరు.

1 చండః, 2 మహాచండః ఇవి యమ
భటుల పేరులు.

1 కాలీచీ (ఈ. సీ) ఇది విచారభూః
యముని కొలువుసావడి పేరు.

1 పంజికా (సీ), 2 అగ్రసంధానీ (ఈ.సీ)
ఇవి యముని పంచాయితీ సంఘము పేరు.

1 నృచక్షః (స. పు), 2 ఖసాత్తజః,
3 కీలాలపాః, ౪ పలాశీ (న్), 5 క్షపా
టః, 6 నరవిష్వణాః, 7 సంధ్యాబలః, ౮
రాత్రిమటః, 9 హనూషః, 10 శమనీ
షదః, 11 పలాశః, 12 విఖురః, 13
శంకుః ఇవి యమదూతల పేరులు.

కాపిశేయస్తు పిండకః, పి
శాచో

మేఘనాదస్తు వరుణోవః ప
రంజయః. ౭౪. దైత్యదేవశ్చ

వాతస్తు నభఃప్రాణో జగ
ద్భులః భోగికాంతః కంపలక్ష్మౌ
పశ్చధారావనిశ్చ సః, ఖిశ్వా
సః క్షిపణుర్ధూలిధ్వజః సరయు
రంకతిః.

వాతులో వాతగుల్మః స్యా

చ్ఛరవాయు ర్నిదాఘజః,
ఝంఝానిలః ప్రావృషిజో

వాసంతో మలయానిలః.

శ్రీదధనకేలిమనురాట్ శ్వే
తోదరరత్నగర్భనిధినాథాః,
కుతనుకుహేఛావస వః పిశా
చకీ సత్యసంగర త్రిశిరాః.

అస్త్రీ పద్మో మహాపద్మః శం
ఖో మకరకచ్ఛపౌ ముకుంద
కుంద నీలాశ్చ చర్పా స్యుర్ని
ధయో నవ.

సుతోఽస్య మాయురాజః
స్యాత్తథా వర్ణకవిర్నిధౌ,

౧ కాపిశేయః, ౨ పిండకః, ౩ పిశాచః
ఇవి పిశాచములపేరులు.

౧ మేఘనాదః, ౨ వరుణః, ౩ వః, ౪
పరంజయః, ౫ దైత్యదేవః ఇవి వరుణ
దేవునిపేరులు.

౧ వాతః, ౨ నభఃప్రాణః, ౩ జగద్భు
లః, ౪ భోగికాంతః, ౫ కంపలక్ష్మౌ (న్),
౬ పః, ౭ ధారావనిః, ౮ సః, ౯ ఖిశ్వాసః,
౧౦ క్షిపణుః, ౧౧ ధూలిధ్వజః, ౧౨ సర
యుః, ౧౩ అంకతిః. ఇవి వాయుదేవుని
పేరులు.

౧ వాతులః, ౨ వాతగుల్మః, ఇవి
గాలిదుమారముపేళ్లు.

౧ చరవాయుః ఇది వేసవిగాడ్పుపేరు.
౧ ఝంఝానిలః, ఇవి పానకాలపు
గాలిపేరు.

౧ మలయానిలః, ఇది వసంతర్తువునం
దలి గాలిపేరు.

౧ శ్రీదః, ౨ ధనకేలిః, ౩ మనురాట్
(జ్), ౪ శ్వేతోదరః, ౫ రత్నగర్భః, ౬
నిధినాథః, ౭ కుతనుః (ఉ), ౮ కుహః, ౯
ఇచ్ఛావసుః, ౧౦ పిశాచకీ (న్), ౧౧
సత్యసంగరః, ౧౨ త్రిశిరాః (న్), ఇవి
కుబేరునిపేరులు.

౧ పద్మః (ప్ర), ౨ మహాపద్మః, ౩
శంఖః, ౪ మకరః, ౫ కచ్ఛపః, ౬ ముకుం
దః, ౭ కుందః, ౮ నీలః, ౯ చర్పా (సీ)
ఇవి నవనిధులపేళ్లు.

౧ మాయురాజః, ౨ వర్ణకవిః, ౩ నిధిః,
ఇవి నలకూబరునిపేరులు.

ఆసంగినీ చ వాతాల స్యా
ద్వాత్యా వాతమండల. ౭౯

ఇతి స్వర్గవర్గః

కునాభిః స్యా ద్విహాయస్తు
ఖం మరున్దేఘవర్త చ, అక్షరం
చాథ

పాథోదః ఖతమాలో గ
దాంవరః. ౮౦. మదయిత్తు
ర్వాయుదారు ర్యోమధూ
మో నభోగజః, గాడబః
కంధరో వాతరథో వారిమసి
శ్రీయామ్. ౮౧

కరకా స్యాత్ ఘనకుకోపీ
జోదక మిరాచరం, మేఘా స్తి
వర్షణం తు స్యాత్ గోఘృ
తం చ పరామృతమ్. ౮౨

సాదామ్నా త్వశనిర్విద్యు
దణుభావా చిరద్యుతిః.

తిథిప్రణీ ర్దర్శవిపన్ని శామ
ణి శ్రీనేత్రచూడామణి ర
త్రినేత్రభూః, సుధాంగమా
ద్వా మృగపిప్లుపక్షజౌ దశా
శ్వసిప్రప్రహణేమి చందిరాః.
౮౪. ఛాయామృగధరో
రాజా మాఽపరిజ్ఞోఽవలక్ష
గుః, ద్విజదాక్షాయణీ తుంగీ

౧. ఆసంగినీ (సీ), ౨ వాతాలీ, ౩ వా
త్యా ర వాతమండల (ఈ సీ) ఇవి సుడి
గాలి పేరులు.

ఇతి స్వర్గవర్గము.

౧ కునాభిః, ౨ విహాయః (చే), ౩
ఖం ర మరుత్ (త్) గి మేఘవర్తా (న్)
౬ అక్షరం (న్) ఇవి ఆకాశమునకు
పేరులు.

౧ పాథోదః, ౨ ఖతమాలః, ౩ గదాం
వరః, ౪ మదయిత్తుః, ౫ వాయుదారుః,
౬ ర్యోమధూమః, ౭ నభోగజః, ౮ గా
డబః, ౯ కంధరః, ౧౦ వాతరథః, ౧౧
వారిమసి (సీ) ఇవి మేఘముపేరులు.

౧ కరకా, ౨ ఘనకుకః, ౩ పీజోద
కం, ౪ ఇరాచరం, ౫ మేఘా స్తి,
౬ వర్షణం, ౭ గోఘృతం, ౮ పరామృతం,
ఇవి వడగండ్ల పేరులు.

౧ సాదామ్నా (ఈ. సీ), ౨ అశనిః,
౩ విద్యుత్, ౪ అణుభావః, ౫ అచిర
ద్యుతిః, ఇవి మెలుపుపేరులు.

౧ తిథిప్రణీః (ఈ. పు), ౨ దర్శవిపత్ (ద్),
౩ నిశామణిః, ౪ త్రినేత్రచూడామణిః,
౫ అత్రినేత్రభూః (డి), ౬ సుధాంగః,
౭ మః, ౮ మృగపిప్లుః, ౯ పక్షజః, ౧౦ ద
శాశ్వః, ౧౧ సిప్రః, ౧౨ ప్రహణేమిః,
౧౩ చందిరః, ౧౪ ఛాయామృగధరః
౧౫ రాజా (న్), ౧౬ మాః (స్), ౧౭
పరిజ్ఞః, ౧౮ అవలక్షగుః, ద్విజపతిః, ౧౯

రోహిణీ యజ్వనాంపతేః. ఉ
డుపః పర్వధిక్లేదు ర్జయంత స్త
పసో హరిః, తా రాపీడిః స్వచ
మసో వికసః సింధునందనః.

చంద్రికా చంద్ర శాలా
స్యా

నీహారః ఖనిశాజలం. ౮౭.
శీతంతు శీతలం

పత్రహిమం తుహినదుర్ది
నమ్,

కుఙ్కుటి ధూమమహిషీ
రతాంధ్రీ చ కుహాలికా. ౮౮
ధూమికా చ నభోరేణు

రథాగస్త్యాగ్ని మారుతీ, స
త్యాగ్ని ర్వారుణిర్వింధ్య
కూటో వాతాపిసూదనః.

౮౯. దీప్తాగ్ని రౌర్వశేయశ్చ
సముద్ర చులకోఽ

స్యతు ప్రియా కాషీతకీ
లోపాముద్రాఖ్యా చ విద
ర్భజా. ౯౦

ప్రాక్ఫాల్లునేయస్తు తథ్యా
నుజః పారుష్యగోరథా, దిదివి
ద్వాదశకర శ్చక్షాః సురగురు
ర్గురుః. ౯౧

౨౦ దాక్షాయణీపతేః, ౨౧ తుంగీపతేః,
౨౨ రోహిణీపతేః, ౨౩ యజ్వపతేః, ౨౪
ఉడుపః, ౨౫ పర్వధిః, ౨౬ క్లేదుః, ౨౭
జయంతః, ౨౮ తపసః (అ), ౨౯ హరిః,
౩౦ తాగాపీడః, ౩౧ స్వచమసః, ౩౨
వికసః, ౩౩ సింధునందనః ఇవి చంద్రుని
పేరులు

౧ చంద్రికా, (సీ) ౨ చంద్రశాలా ఇవి
వెన్నెలపేరులు.

౧నీహారః, ౨ఖనిశాజలం ఇవిమంచుపేళ్లు.

౧ శీతం, ౨ శీతలం ఇవి చల్లదనము
పేరులు.

౧ పత్రహిమం, ౨ తుహినదుర్దినం
ఇవి గూడమంచుపేళ్లు.

౧ కుఙ్కుటిః, ౨ ధూమమహిషీ, ౩ ర
తాంధ్రీ, ౪ కుహాలికా, ౫ ధూమికా,
౬ నభోరేణుః ఇవి పొగమంచుపేళ్లు.

౧ అగస్త్యః, (పు) ౨ అగ్నిమారుతేః,
౩ సత్యాగ్నిః, ౪ వారుణిః, ౫ వింధ్యకూ
టః, ౬ వాతాపిసూదనః, ౭ దీప్తాగ్నిః, ౮
రౌర్వశేయః, ౯ సముద్ర చులకః ర-ఈ ౯
న్ని అగస్త్యునిపేరులు.

౧ కాషీతకీ, (ఈ. సీ) ౨లోపాముద్రా
ఖ్యా, ౩ విదర్భజా ఈ ౩ న్ను అగ
స్త్యుని భార్యపేరులు.

౧ ప్రాక్ఫాల్లునేయః, (పు) ౨తథ్యాను
జః, ౩ పారుష్యః, ౪ గోరథః, ౫ దిదివిః
(ఇ) ౬ ద్వాదశకరః, ౭ చక్షాః, ౮ సుర
గురుః, (ఉ) ౯ గురుః ఈ ౯ న్ని బృహ
స్పతిపేరులు.

శుక్రభః శతపర్వేశో మ
ఘాభూ ర్భృగురాస్సుజిత్,
పోడశార్చి

ర్షవార్చిస్తు మంగళః భో
ల్లుకః కుజః. ౯౨

బుధో హేమా రాజపుత్ర
ఏక దేహః ప్రహర్షణః, స్యా
త్పంచార్చి శ్రవిష్ఠాజ శ్యా
మాంగై కాంగరోధనాః. ౯౩

శనైశ్చరో నీలవాసా మం
దశ్చాయాత్తజః శనిః

రాహుస్తు గ్రహకల్లోలో ౨
భ్రపిశాచో ౨ప్యథ
ఆహికః. ౯౪. కేతు

జ్యోతిరథస్తు స్యాత్ గ
హాధారో ధ్రువశ్చ సః,

తత్తణం సూర్యముక్తాది గ్భృ
ద్దై రంగారిణీ స్త్పతా. ౯౫

ఆసన్నాస్తమయా ధీరై రు
చ్యతే చోపధూపితా,

సునీతి ధ్రువమాతా స్యా
న్తాతా దక్షస్య మారిషా,

ఛాయాపథో దేవపథః
సోమధారా నభస్సరిత్,

౧ శుక్రః, (పు) ౨ భః, ౩ శతపర్వేశో
శః, ౪ మఘాభూః, (డి) ౫ భృగుః, ౬
ఆస్సుజిత్, (త్) ౭ పోడశార్చిః (స్) ఈ
౭ న్ను శుక్రుని పేరులు.

౧ నవార్చిః (స్. పు), ౨ మంగళః, ౩
భోల్లుకః, ౪ కుజః ఈ ౪ న్ను అంగార
కునిపేరులు.

౧ బుధః (పు), ౨ హేమా (న్), ౩
రాజపుత్రః, ౪ ఏక దేహః, ౫ ప్రహర్షణః,
౬ పంచార్చిః (స్. పు), ౭ శ్రవిష్ఠాజః, ౮
శ్యామాంగః, ౯ ఏకాంగః, ౧౦ రోధనః
ఈ ౧౦ ని బుధునికిపేరులు.

౧ శనైశ్చరః (పు), ౨ నీలవాసాః,
(స్) ౩ మందః, ౪ ఛాయాత్తజః, ౫ శనిః
శనిగ్రహము పేరులు.

౧ రాహుః, ౨ గ్రహకల్లోలః, ౩ అ
భ్రపిశాచః ఇవి రాహువుపేళ్లు.

౧ ఆహికః, ౨ కేతుః ఇవి కేతువు
పేళ్లు.

౧ జ్యోతిరథః, ౨ గ్రహాధారః, ౩
ధ్రువః ఇవి ధ్రువునిపేళ్లు.

౧ అంగారిణీ అప్పుడే సూర్యునిచే విడి
చిపెట్టబడిన దిక్కుపేరు.

౧ ఉపధూపితా సూర్యుడై స్తమింప
సిద్ధుడై యున్న దిక్కుపేరు.

౧ సునీతిః (సీ) ధ్రువునితల్లి పేరు.

మారిషా (ఆ. సీ) దక్షుని తల్లి పేరు.

౧ ఛాయాపథః, ౨ దేవపథః, ౩ సోమ
ధారా ౪ నభస్సరిత్ (త్) ఇవి దేవ
మార్గముపేరు.

దినప్రణీ స్త్వవ్యధిషో భానే
మిరపరవ్రతః. గభ స్తిహస్తోఽం
శుధరః ఖరాంశుర్భారవిర్భ
గః, వేదోదయః ప్రతిదివా
భానుః పీతు స్తమోపహః. ౯౫
దినమణి హరిహేలిబ్రధ్న భా
కోషభాసూదరథి ఖగపతంగే
నాద్రయః సప్తసప్తిః, మిహిర
మహిరపీథాః కాలకృత్పద్మ
పాణిః ఖమణరరుణశూరావం
శుమానంశుమాలీ. ౯౬

ఛాయా స్యాత్తపతీమంద
జననీ భూమయీవరీ,

సంజ్ఞాతు యమకాలిందీ రే
వంత మనుదస్రసూః. ౯౭. త్ర
సరేణు ర్మహావీర్యాస్వాతీసూ
ర్యా సువర్చలా, స్వరేణు ద్యు
మయీత్వాష్ట్రీ ప్రియాచై తే
వివస్వతః. ౯౮

అశ్తనో రమణో నూరు

జ్జటాయు స్త్వరుణాత్తజః.

ఇతి దిగ్వర్గః

౧ దినప్రణీ, (ఈ. పు) ౨ అవ్యధిషః,
౩ భానేమిః, ౪ అపరవ్రతః, ౫ గభ స్తిహ
స్తః, ౬ అంశుధరః, ౭ ఖరాంశుః, ౮ భాః,
(స) ౯ రవిః, ౧౦ భగః, ౧౧ వేదోదయః,
౧౨ ప్రతిదివా, (న్) ౧౩ భాతుః, ౧౪
పీతుః, ౧౫ తమోపహః, ౧౬ దినమణిః,
౧౭ హరిః ౧౮, హేలిః, ౧౯ బ్రధ్నః,
౨౦ భాకోషః, ౨౧ భానుః, ౨౨ ఉద
రథిః, ౨౩ ఖగః, ౨౪ పతంగః, ఇనః, ౨౫
౨౬ అద్రిః, (ఇ. పు) ౨౭ సప్తగుప్తిః,
౨౮ మిహిరః, ౨౯ మహిరః, ౩౦ పీథః,
౩౧ కాలకృత్ (త్), ౩౨ పద్మపాణిః, ౩౩
ఖమణిః, ౩౪ అరుణః, ౩౫ శూరః, ౩౬
అంశుమాన్ (త్), ౩౭ అంశుమాలీ (న్)
ఇవి సూర్యుని పేరులు.

౧ ఛాయా, (సీ) ౨ తపతీ, ౩ మందజననీ,
౪ భూమయీ, ౫ వరీ ఇవి శనితల్లి పేరులు.

౧ సంజ్ఞా, ౨ యమసూః, ౩ రేవంత
సూః, ౪ మనుసూః, ౫ దస్రసూః, ౬ త్ర
రేణుః, ౭ మహావీర్యా, ౮ స్వాతీః, ౯
సూర్యా, ౧౦ సువర్చలా, ౧౧ స్వరేణుః,
౧౨ ద్యుమయీ, ౧౩ త్వాష్ట్రీ, వివస్వతః
౧౪ ప్రియా ఇవి సూర్యుని భార్య[యముని
తల్లి] పేరులు.

౧ అశ్తనః, ౨ రమణః ౩ అనూరుః
ఇవి అనూరుని పేర్లు.

౧ జటాయుః, ౨ అరుణాత్తజః ఇవి
జటాయువు పేరులు.

ఇది దిగ్వర్గము.

కాల స్తవపఞ్చరహితో భ
సంతో భస దిత్యపి. పీఠః పీ
యు స్తీథశ్చాథ

వాస్తో వ్యష్టాంశ కే దినమ్,

ఉషా ప్రభాతం

గోసర్గః సాయోత్సవో వికా
లకే. ౧౦౦

రాత్రీ రక్షోజననీ శత్వరీ
చక్రభేదినీ ఘోరా, శ్యా
మా యామ్యా దోషా తుం
గీ భాతీ శతాక్షీ చ. ౧౦౧
వాస్తవోయానిశాఖ్యా చ
వాసతేయీ తమానిశో,

యస్యాం మత్తాని నిశ్వానః
శ్వనిశం శ్వనిశాచ సా. ౧౦౨

నిస్సంపాతోఽర్ధరాత్రస్యా
త్సర్వావసర ఇత్యపి,

ఉచ్ఛంద్రాపరరాత్రా ద్వా

దర్శోఽమామావసీ చ సా.

భూతః కృష్ణచతుర్దశ్యాం
పౌర్ణమ్యాం ధర్మవాసరః,

శక్రోత్సవో ధ్వజోత్థానం

౧ కాలః, ౨ అపఞ్చః, ౩ జహకః, ౪
భసంతః, ౫ భసత్, (త్) ౬ పీఠః, ౭
పీయుః, (ఐ) ౮ తీథః ఇవికాలముపేరులు.

౧ వాస్త్రః, ౨ వ్యష్టం, (న) ౩ అంశ
కం, ౪ దినం ఇవి దినముపేరులు.

౧ ఉషా, ౨ ప్రభాతం ఇవి ప్రాతఃకాల
ముపేర్లు.

౧ గోసర్గః, ౨ సాయోత్సవః, ౩ వికా
లకః ఇవి అసమయము (విరుద్ధకాలము)
పేరులు.

౧ రాత్రీ, (ఈ. సీ) ౨ రక్షోజననీ,
౩ శత్వరీ, ౪ చక్రభేదినీ, ౫ ఘోరా,
౬ శ్యామా, ౭ యామ్యా, ౮ దోషా,
౯ తుంగీ, ౧౦ భాతీ, ౧౧ శతాక్షీ, ౧౨
వాస్తవోయా, ౧౩ నిశాఖ్యా, ౧౪ వాస
తేయీ, ౧౫ తమా, ౧౬ నిశా (శే-
సీ) ఇవి రాత్రీపేరులు.

౧ శ్వనిశం, ౨ శ్వనికా ఇవి కుక్కలు
మత్తుగొనియున్న రాత్రీపేర్లు.

౧ నిస్సంపాతః, ౨ అర్ధరాత్రః, ౩ స
ర్వావసరః ఇవి అర్ధరాత్రీపేర్లు.

౧ ఉచ్ఛంద్రః, ౨ అపరరాత్రః ఇవి
అపరరాత్రీపేరులు.

౧ దర్శః, ౨ అమా, (ఆ. సీ) ౩ అమా
వసీ (ఈ. సీ) ఇవి అమావాస్యపేర్లు.

౧ భూతః శవాలచతుర్దశీపేరు.

౧ ధర్మవాసరః, ౨ పౌర్ణమీ ఇవి
పూర్ణిమపేర్లు.

౧ శక్రోత్సవః, ౨ ధ్వజోత్థానం ఇవి
చంద్రోత్సవముపేరు.

శారదీ ద్యూతపూర్ణిమా.
౧౦౪. కోజాగరః శరత్పర్వ
కౌముదీ చారమస్త్రీయాం,

యక్షరాత్రిస్తు దీపాలీ

చైత్రావల్యాం మధూత్సవ
౧౦౫. సువసంతః కామమ
హోవాసంతికర్దమిస్త్రీయా

శ్రామస్తు మసో వర్షాంశో

వత్సరస్తు యుగాంశకః.
౧౦౬ ఋతువృత్తిర్దాసమానః
స్యాత్కాలగ్రంథిరుర్వటః
కాలప్రభాతం శరదా

ప్రావృషా తు జలార్ణవః.

కౌముదః కార్తికోమాసః,

ఫాల్గునాలస్తు ఫాల్గునః,

జ్యేష్ఠామూలీయ మిచ్ఛంతి
మాసమాషాఢపూర్వజమ్.

కృతం సత్యయుగం

త్రేతాగ్నాయా

౧ శారదీ, ౨ ద్యూతపూర్ణిమా, ౩
కోజాగరః, ౪ శరత్పర్వ (న్), ౫ కౌము
దీచారం (స్మ) ఇవి శరత్కాల పూర్ణిమ
పేరు.

౧ యక్షరాత్రిః, ౨ దీపాలీ ఇవి దీపా
వళి పండుగుపేళ్లు.

౧ చైత్రావళిః, ౨ మధూత్సవః, ౩
సువసంతః, ౪ కామమహః, (ః) ౫ వా
సంతి, (సీ) కర్దమి (సీ) ౬ ఇవి చైత్రపూ
ర్ణిమ (వసంతోత్సవము) పేళ్లు.

౧ శ్రామః, ౨ మాసః, ౩ వర్షాంశః
ఇవి నెలపేళ్లు.

౧ వత్సరః, ౨ యుగాంశకః, ౩ ఋతు
వృత్తిః, ౪ మాసమానః, ౫ కాలగ్రంథిః,
ఉర్వటః ౬ ఇవి సంవత్సరముపేరులు.

౧ కాలప్రభాతం, ౨ శరదా (సీ)
ఇవి శరదృతువుపేళ్లు.

౧ ప్రావృషా, ౨ జలార్ణవః ఇవి వర్ష
ర్తువుపేరు.

౧ కౌముదః ఇది కార్తికమాసము
పేరు.

౧ ఫాల్గునాలః ఇది ఫాల్గునమాసము
పేరు.

౧ జ్యేష్ఠామూలీయం ఇవి జ్యేష్ఠమా
సముపేరు.

౧ సత్యయుగం ఇది కృతయుగము
పేరు.

౧ అగ్నాయా ఇది త్రేతాయుగము
పేరు.

ద్వాపరయజ్ఞీయా,

కలిర్ఘర్ఘరకః కర్తయుగం

పాపం తు పాతకమ్. ౧౦౯
శల్యం తూస్తం చ కల్కౌ ౨౭
భద్రం మల్లం శివం తథా,
శశుభం చాప్యయే

థాత్తా జీవః పురుషముద్గ
తా. ౧౧౦ అంతర్యామిశ్వర

శ్చాంతఃకరణం తు మనోని
గుః

ఇతి కాలవర్గః.

బుద్ధిః పండా విదాచార్వీ
విచారే

తర్కనిర్ణయశా. ౧౧౧. గుం
జా చర్చాథ

సిద్ధాంతైర్తరపక్షసమాధయః

ఇతి బుద్ధివర్గః.

కృతాంతః పూర్వపక్షస్తు
చోద్యం

గీర్భణితిర్గిరా. ౧౧౧. వాచా

చ్ఛందస్తు నిగమః

సామ్యైక్యం స్వరపత్తనమ్.

౧ యజ్ఞీయః ఇది ద్వాపరయుగము
పేరు.

౧ ఘర్ఘరకః, ౨ కర్తయుగం ఇవి
కలియుగముపేరు.

౧ పాపం, ౨ పాతకం, ౩ శల్యం,
౪ తూస్తం, ౫ కల్కః ఇవి పాపముపేరులు.

౧ భద్రం, ౨ మల్లం, ౩ శివం, ౪ శం,
౫ శుభం ఇవి శుభముపేరులు.

౧ ఆత్మా, (న్ పు) ౨ జీవః, ౩ పురు
షః, ౪ ముద్గలః, ౫ అంతర్యామి, (సె)
౬ ఈశ్వరః ఇవి జీవునిపేరులు.

౧ అంతఃకరణం, ౨ మనః, (సె. న),
౩ నిగుః అంతఃకరణము పేరు.

ఇది కాలవర్గము.

౧ బుద్ధిః, (ఇ. సీ) ౨ పండా, ౩ విదా,
౪ చార్వీ ఇవి బుద్ధిపేరులు.

౧ తర్కః, ౨ నిర్ణయః, ౩ గుంజా, ౪
చర్చా ఇవి విచారణముపేరులు.

౧ సిద్ధాంతః, ౨ ఉత్తరపక్షః, ౩ సమా
ధిః, ౪ కృతాంతః ఇవి సిద్ధాంతముపేర్లు.

ఇది బుద్ధివర్గము.

౧ పూర్వపక్షః, ౨ చోద్యం ఇవి పూ
ర్వపక్షముపేర్లు.

౧ గీః, (ర్) ౨ ఫణితేః, ౩ గిరా,
౪ వాచా ఇవి వాక్కునకుపేర్లు.

౧ ఛందః, (సె) ౨ నిగమః ఇవి వేద
ముపేర్లు.

౧ సామ్యా, ౨ ఉక్తం, ౩ స్వరపత్త
నం సామవేదముపేర్లు.

బ్రహ్మాక్షరం స్యాదోంకారః
ప్రశ్నదూతీ ప్రహేళికా.

సంజ్ఞాధివచనం సవ్యఃకృతం
లక్షణనామని. వ్యపదేశః

ప్రసిద్ధిస్తు టంకారోఽథ

నవస్తవః. ౧౧౮

ఇతి వాగ్వర్గః.

శబ్దాభిలాపాత్వభిధాభిధా
నం వాచకోధ్వనిః, హ్రస్వః
కుహరితం

చాథ మన్తనో గద్గదధ్వ
నా. ౧౧౯

ఇతి శబ్దాదివర్గః.

తూరంతుతూర్యం స్యాత్తా
డ్యమానాస్తు పటహదయః,

కరర్థిః కరతాలీ స్యా

ధ్వనినాలా తు కాహలా.

మద్దుకో మర్దనో మేంద్రో

౧ బ్రహ్మాక్షరం టంకారమువేరు.

౧ ప్రహేళికా, ౨ ప్రశ్నదూతీ ఇవి
గూఢార్థకావ్యమువేరు.

౧ సంజ్ఞా, (సీ) ౨ అచ్చవచనం,
3 సవ్యఃకృతం, ౪ లక్షణం, ౫ నామ,
(న్) వ్యపదేశః ౬, ఇవి నామధేయము
వేర్లు.

౧ ప్రసిద్ధిః, (సీ) ౨ టంకారః ఇవి
ప్రసిద్ధికి వేరులు.

౧ నవః, (పు) ౨ స్తవః ఇవి స్తోత్రము
నకు వేరులు.

ఇది వాగ్వర్గము.

౧ శబ్దః, (పు) ౨ అభిలాపః, 3 అభి
ధా, (సీ) ౪ అభిధానం, (న) ౫ వాచకః,
(పు) ౬ ధ్వనిః, ౭ హ్రస్వః, ౮ కుహరితం
ఇవి ధ్వనివేరులు.

౧ మన్తనః, (పు) ౨ గద్గదధ్వనిః గద్గ
దధ్వనివేరులు.

ఇది శబ్దాదివర్గము.

౧ తూరం, (న) ౨ తూర్యం తప్పెట
మొదలగు వాయిద్యముల చప్పుడువేర్లని
కొందరు. కొట్టబడిన తప్పెటవాయిద్యము
వేరులు.

౧ కరర్థిః, (సీ) ౨ కరతాలీ కరతాళ
మునకు వేరులు.

౧ ధ్వనినాలా, (సీ), ౨ కాహలా
కాహలవాయిద్యము.

౧ మద్దుకః, (పు), ౨ మర్దనః, 3
మేంద్రః మృదంగమువేరులు.

ధక్కా విజయమర్దలః,	౧ ధక్కా (సీ) ౨ విజయమర్దలః విజయధక్కా-పేరులు.
ద్రగడః ప్రతీపత్తూర్యం	౧ ద్రగడః (పు), ౨ ప్రతీపత్తూర్యం (న) ద్రగడవాయిద్యము పేరులు.
డమరుః సూత్ర కోణకః.	౧ డమరుః, ౨ సూత్ర కోణకః డమరు వాయిద్యము పేరులు.
నాలీఘటీ యామనాలీ దండ ధక్కా యమేరుకా, యామ ఘోషోఽథ	౧ నాలీ (సీ), ౨ ఘటీ, ౩ యామనాలీ, ౪ దండధక్కా, ౫ యమేరుకా, ౬ యామఘోషా దండధక్కా యనే వాద్యము పేరులు.
తామ్రా స్యాన్తానరంధ్రావికాలికా. ౧౧౦	౧ తామ్రా (సీ), ౨ మానరంధ్రా, ౩ వికాలికా మానరంధ్రయను వాయిద్య విశేషము పేరులు.
భవరుత్ప్రేతపటహా మృత్యుభంగురకశ్చ సః,	౧ భవరుత్, (ద్. సీ) ౨ ప్రేతపటహః, (పు) ౩ మృత్యుభంగరుకః ప్రేతపటహ వాయిద్యము పేర్లు. (చావుతప్పెట)
రణతూర్యం తు సంగ్రామ పటహా భయడిండిమః. ౧౧౧	౧ రణతూర్యం, (న) ౨ సంగ్రామపటహః, (పు) ౩ భయడిండిమః యుద్ధవాయిద్యము పేరులు.
భక్తతూర్యం నృపాభారం	౧ భక్తతూర్యం, (న) ౨ నృపాభారం భోజనకాలవాయిద్యము పేరులు.
మల్లతూర్యం మహాస్వనః,	౧ మల్లతూర్యం, (న) ౨ మహాస్వనః (పు) మల్ల వాయిద్యము పేరులు.
ముఖవాద్యం వక్త్రనాలం	౧ ముఖవాద్యం, (న) ౨ వక్త్రనాలం, ౩ ముఖవాయిద్యము పేరులు.
వేణౌ వివరనాలికా. ౧౨౦	౧ వేణుః, (ఉ. పు.) ౨ వివరనాలికా వేణువాయిద్యము పేరులు.
వారవాణిః ప్రణేతాస్యాః	౧ వారవాణిః, (ఇ. పు) ౨ వేణువు వాయిం చువాని పేరు.
కథకై కనటా సమా,	౧ కథకః, ౨ ఏకనటః పారాణికుని పేర్లు

భామః క్రోధో
నిశ్శమస్తు శోకే
వీర్యం శుతీరతా,

ఛలం మిషం చ
వైదగ్ధి భంగిశ్చేభనిమి
లికా. ౧౨౬

ప్యా చ్చింతా చింత

యాథోద్వాహనం రణర
ణం చ తత్,
పరిహాసః కేలిముఖః

కేలి ర్దేవన నర్తణి. ౧౨౭

రోమోద్భేదస్తుపులక స్త్వ
క్పుష్పం చ త్వంగకురః,

స్వదోషగూహనం మ్రక్షో

రాగసంగౌతు గృధ్నుతా.

కాప్యకారః సయచ్చిత్తే పా
పమాధాయ శంసనం,

కౌక్యత్యం విప్రతీసారో

విబాధాతు విహేతనమ్.

దుఃఖం లోకో భవశ్చైవ
సంసారః కష్టకారకః,

౧ భామః, ౨ క్రోధః క్రోధముపేళ్లు.
౧ నిశ్శమః, ౨ శోకః చింతపేరులు.
౧ వీర్యం, ౨ శుతీరతా పరాక్రమ
ముపేరు.

౧ ఛలం, ౨ మిషం నెపమునకుపేళ్లు.
౧ వైదగ్ధి, ౨ భంగిః, ౩ ఇభనిమిలి
కా నేర్పరితనమునకు పేళ్లు.

౧ చింతా, ౨ చింతయా విచారము
పేళ్లు.

౧ ఉద్వాహనం, ౨ రణరణం పెండ్లికి
పేళ్లు.

౧ పరిహాసః, ౨ కేలిముఖః పరిహాసము
పేరులు.

౧ కేలిః, ౨ దేవనం, ౩ నర్త (న)
క్రీడపేళ్లు.

౧ రోమోద్భేదః, ౨ పులకః, ౩ త్వ
క్పుష్పం, ౪ త్వంగకురః రోమాంచము
పేళ్లు.

౧ స్వదోషగూహనం, ౨ మ్రక్షః తన
దోషము మరుగుపఱచుటకు పేరు.

౧ రాగసంగః, ౨ గృధ్నుతా (నీ).
అనురాగముపేళ్లు.

౧ కాప్యకారః మనస్సులో పాపముం
చి మాటలాడువానిపేరు.

౧ కౌక్యత్యం, ౨ విప్రతీసారః
దుష్కృత్యముపేరు.

౧ విబాధా (నీ), ౨ విహేతనం హిం
సపేళ్లు.

౧ దుఃఖం, ౨ లోకః, ౩ భవః, ౪ సం
సారః ౫ కష్టకారకః సంసారముపేరులు.

నిర్వాణమస్తుకో మోక్షః
శీతీభావః శమోఽమృతమ్.

ఇతి నాట్యవర్గః

అధోఽవ్యయం స్యాత్పా
తాలే

విరోకం శ్వభ్ర మస్త్రీయా

తమసంతు నిశాచర్త నీలపం
కం రజోబలమ్. ౧౩౧ దినాం
తకోవియద్భూతిః ఖలు గ్వృ
త్రోఽథ

నాగభృత్, డుండుః స్త్రీ
స్యా
దులూతాజగరావథ

హాలాహలః. ౧౩౨. బ్రహ్మ
సర్వోఽశ్వలాలా చ
ద్విముఖారహీరణిః, రాజా
హి

రలగర్ధస్తు కాలసర్వో మ
హావిషః. ౧౩౩

భాండపుష్ప స్తు భుజగో
భవేత్

కౌక్కుటకందలః, గోనాస
గోనసా

హాలాహలం హాలహలం వి
షమ్. ౧౩౪

౧ నిర్వాణం, ౨ మస్తుకః, ౩ మో
క్షః ౪ శీతీభావః ౫ శమః ౬ అమృతం
మోక్షముపేరులు.

ఇది నాట్యవర్గము.

౧ అధః (అవ్య), ౨ పాతాలం
పాతాలలోకముపేరు.

౧ విరోకం (ష్ట), ౨ శ్వభ్రం రంధ్ర
ము పేరులు.

౧ తమసం, ౨ నిశాచర్త (న), ౩ నీల
పంకం, ౪ రజోబలం, ౫ దినాంతకః, ౬
వియద్భూతిః, ౭ ఖలుక్, ౮ వృత్తః అం
ధకారముపేర్లు.

౧ నాగభృత్ (త్), ౨ డుండుః ౩
రెండుతలల పాముపేరు.

౧ డూతా, ౨ అజగరః పెనుబాము
పేరులు.

౧ హాలాహలః, ౨ బ్రహ్మసర్పః, ౩
అశ్వలాలా నల్లికండ్లపాముపేర్లు.

౧ ద్విముఖా, ౨ హిరహీరణిః, ౩
రాజాహిః ఇవి రెండుతలలుగల పాము
పేరులు.

౧ అలగర్ధః, ౨ కాలసర్పః ౩ మహా
విషః నల్లత్రాచుబాముపేరు.

౧ భాండపుష్పః, ౨ భుజగః పాము
పేరులు.

౧ కౌక్కుటకందలః, ౨ గోనాసః ౩
గోనసః కొండచిలువపేరు.

౧ హాలాహలం, ౨ హాలహలం హాలా
హలవిషముపేరులు.

అథాచ్ఛక్తో ద్విరసనః సమ
కోలశ్చ భేకభుక్, కుంభీనసా
మండలీ చ

గరళం జంగమం విషం.

అనంతో వాసుకిః పద్మో
మహాపద్మోఽపితక్షకః, కరో
టః కులికః శంఖ ఇత్యష్టౌ నా
గనాయకాః. ౧౩౬

పురీ భోగవతీ చైషాం
భోగినో నాగకన్యకాః,

ఇతి పాతాళభోగివర్గః.

అకం దుఃఖ మఘం

చైంద్రీత్వలక్ష్మీకాలకర్ణికా.

ఇతి నరకవర్గః.

పాథోధి సింధు మకరాల
య వారిరాశి గంగాధ రేందు
జనకా స్తిమిరూర్తి మాలి,
వార్ధి ర్మితద్రు తిమికోష మ
హాశయాశ్చ క్షీబం చ శైల
శిబిరం ధరణీప్లవశ్చ. ౧౩౮.
పుమాన్ క చంగలోవాంకః
కూలంకష పరాంగవౌ, త
రంతో దారదః పేరుః మహా
ప్రాచీర మద్యయోః. ౧౩౯
నదీ నశ్చాథ

౧ అచ్ఛక్తిః, ౨ ద్విరసనః, ౩ సమకోలః
౪ భేకభుక్ (జే), ౫ కుంభీనసః, ౬ సా
మాన్యసర్పముపేరులు.

౧ గరళం, ౨ జంగమం, ౩ విషం
పామువిషముపేరులు.

౧ అనంతః, ౨ వాసుకిః ౩ పద్మః, ౪
మహాపద్మః, ౫ తక్షకః, ౬ కరోటః, ౭
కులికః, ౮ శంఖః సర్పనాయకులపేరులు.

౧ భోగవతీ (ఈసీ), సర్పపురముపేళ్లు.
౧ భోగినీ (ఈసీ), ౨ నాగకన్యకా
సర్పకాంతలపేరులు.

ఇది పాతాళభోగివర్గము.

౧ అకం (న), ౨ దుఃఖం, ౩ అఘం.
దుఃఖముపేరులు.

౧ చైంద్రీ, ౨ అలక్ష్మీ, ౩ కాలకర్ణికా
ఇవి అలక్ష్మీకి (జ్యేష్ఠాదేవికి) పేళ్లు.
ఇది నరకవర్గము.

౧ పాథోధిః, ౨ సింధుః, ౩ మకరా
లయః, ౪ వారిరాశిః, ౫ గంగాధరః, ౬
ఇందు జనకః, ౭ తిమిః, ౮ ఊర్తిమాలీ
(న్-పు), ౯ వార్ధిః, ౧౦ మితద్రుః, ౧౧
తిమికోషః, ౧౨ మహాశయః, ౧౩ శైల
శిబిరం (న), ౧౪ ధరణీప్లవః, (పు) ౧౫
కచంగలః, ౧౬ వాంకః, ౧౭ మాలంకషః,
౧౮ పరాంగవః, ౧౯ తరంతః, ౨౦ దార
దః, ౨౧ పేరుః, ౨౨ మహీప్రాచీరం (న),
౨౩ నదీనః. సముద్రునిపేళ్లు.

కమలం నీరం నారాః శ్రీ
యామిరా, కందకం జలమ

స్థాయ మగాధే

థాంభసాం భ్రమః. ౧రం
తానూరో వాయుగుల్మశ్చ
కణలాభః కలంకురః, పురో
టిః పత్రయుంకారో వదాలః
కులహండకః. ౧ర౧

చులుకో ఘన జంబాలే

దలాధ్యే పంకకర్వటః,

తరణో భేలకే

వారిరథోనౌ స్తరికః ప్లవః.

హోడ స్తరాంధుర్వహనం

వహిత్రం వార్వటం పు
మాన్,

పాదారక స్యా త్పోలిందః

పత్రబాలే తులాధటః.

సముద్రకఫ హిండిర జల
హసా స్తు ఫేనకే,

కైవర్తే జాలికః ఛోటీ కు
పిసీ స్యాదథ

౧ కమలం (న), ౨ నీరం, ౩ నారః,
౪ ఇరా (సీ), ౫ కందకం, ౬ జలం నీరు
పేర్లు.

౧ అస్థాయం, ౨ అగాధం లోతు
పేరులు.

౧ అంభసాంభ్రమః, ౨ తానూరః,
౩ వాయుగుల్మః, ౪ కణలాభః, ౫ కలం
కురః, ౬ పురోటిః, ౭ పత్రయుంకారః,
౮ వదాలః, ౯ కులహండకః. సుడిగుండ
ముపేరులు.

౧ చులకః, ౨ ఘనజంబాలః గొప్ప
బురదపేరులు.

౧ దలాధ్యే, ౨ పంకకర్వటః నీటితో
నుండు బురదపేరు.

౧ తరణః, ౨ భేలకః తెప్పకొయ్య
పేరు.

౧ వారిరథః, ౨ నౌః (బౌ. సీ), ౩
తరికః, ౪ ప్లవః పడవపేరులు.

౧ హోడః, ౨ తరాంధుః, ౩ వహనం
నౌకావిశేషముపేరు.

౧ వహిత్రం, ౨ వార్వటః తెప్పపేరు.

౧ పాదారకః, ౨ పోలిందః పడవ
చుక్కానిపేరులు.

౧ పత్రబాలః, ౨ తులాధటః పడవ
నడపెడి తెడ్డుకు పేరులు.

౧ సముద్రకఫః, ౨ హిండిరః, ౩ జల
హసః, ౪ ఫేనకః నీటినురుగుపేరు.

౧ కైవర్తః, ౨ జాలికః, ౩ ఛోటీ
(న్), ౩ కుపిసీ (న్) పడవనడుపువానిపేరు.

ష్టవః. ౧౪౪. పలవః పంజ
రాభేటః

కరండీతుజలేశయః, ఆత్తాశీ
శంబరో మూక్తో

౭నిమేషో వల్కవానపి.
౧౪౫. మీనే
వదాలః పాతీనో

మత్స్యరాజస్తు రోహితః,
భాలాంకశ్చాథ
కులిశం కంటకాష్ఠీలఙ్గత్యపి.

ఫలకీ స్యా చ్చిత్రఫలీ

రాజగ్రీవో మదార్తదః

కవయీ క్రకచప్యష్ఠీ

కంకత్రోటో జలవ్యధః.

శఫరః శ్వేతకోలః స్యాత్

ఖశేటస్తు ఖలేశయః,

ఇల్లీ శవారికర్పూర గాంగే
య శఫరాధిపాః. ౧౪౬
జలతాలోఽప్యథ

చలత్ పూర్ణిమా చంద్ర
చంచలే.

౧ ష్టవః, ౨ పలవః, ౩ పంజరాభేటః
చేడబట్టు సాధనముపేరు.

౧ కరండీ (న్), ౨ జలేశయః, ౩ ఆ
ఆత్తాశీ (న్), ౪ శంబరః, ౫ మూకః మ
త్స్యభేదముపేరులు.

౧ అనిమేషః, ౨ వల్కవాన్ (త్), ౩
మీనః సామాన్య మత్స్యముపేరులు.

౧ వదాలః, ౨ పాతీనః వేయికోటల
చేడపేరు.

౧ మత్స్యరాజః, ౨ రోహితః, ౩ భా
లాంకః ఎట్టమీనుపేరు.

౧ కులిశం, ౨ కంటకాష్ఠీలః మత్స్య
విశేషముపేరు.

౧ ఫలకీ (ఈ. సీ), ౨ చిత్రఫలీ (న్)
నడగడ్డిలోని చేడపేరు.

౧ రాజగ్రీవః, ౨ మదార్తదః ఫలక
మత్స్యముపేరులు.

౧ కవయీ (న్), ౨ క్రకచప్యష్ఠీ (న్)
సోటచేడపేరు.

౧ కంకత్రోటః, ౨ జలవ్యధః కంక
త్రోటమత్స్యముపేరులు.

౧ శఫరః (పు), ౨ శ్వేతకోలః ఎగిసి
పడెడు మత్స్యముపేరు.

౧ ఖశేటః (పు), ౨ ఖలేశయః ఖలిశ
మత్స్యముపేరులు.

౧ ఇల్లీశః (పు), ౨ వారికర్పూరః, ౩
గాంగేయః, ౪ శఫరాధిపః, ౫ జలతాలః
ఇల్లీశ మత్స్యముపేరు.

౧ చలత్పూర్ణిమా (సీ), ౨ చంద్రచం
చలా చంద్ర కమతము.

జలవృశ్చిక ఇంచాకే	౧ జలవృశికః (పు), ౨ ఇంచాకః రె య్యచేపపేరులు
గంగాతేయో గలానిలః.	౧ గంగాతేయః (పు), ౨ గలానిలః మత్స్యవిశేషముపేరులు.
శాలః శకులగండస్సా	౧ శాలః, ౨ శకులగండః ఉరుజమీను పేరులు.
దంధాపిః కుచికా ద్వ యోః,	౧ అంధాపిః (పు), ౨ కుచికా మత్స్య విశేషముపేరులు.
బ్రాహ్మీతు పంకగడకో	౧ బ్రాహ్మీ (సీ), ౨ పంకగడకః (పంక గడకమత్స్యము) బురదమట్ట అను మత్స్య ముపేరులు.
లఘుగర్గ త్రికంటకః. ౧౫౦	౧ లఘుగర్గః (పు), ౨ త్రికంటకః త్రికంటమను మత్స్యముపేరులు.
తిర్యగ్యానః కులీరస్సాత్ ముఖాస్త్రో హరిలాంచనః, వ హిః కుటీచరః	౧ తిర్యగ్యానః (పు), ౨ కులీరః, ౩ ముఖాస్త్రః, ౪ హరిలాంచనః, ౫ వహిః, ౬ కుటీచరః యండ్రకాయపేరులు.
ప్రోతాధానం తు స్యా జ్జ లాండకమ్. ౧౫౧	౧ ప్రోతాధానం (న), ౨ జలాండకం చిటుమీనుకదుపుపేరులు.
జలరూపస్తు మకరో మరో లి రసిదంష్ట్రకః, మీనర	౧ జలరూపః, ౨ మకరః, ౩ మరోలిః, ౪ అసిదంష్ట్రకః, ౫ మీనరః మొసలి పేరులు.
స్తంతు నాగస్తు నక్రవాడ వహరకః. ౧౫౨	౧ తంతునాగః (పు), ౨ నక్రవాట్ (హ్), ౩ అవహరకః గుట్టపుమూతి మీనుపేరులు.
నక్రస్తు వార్భటః స్యాథాం బుకిరాటోఽంబుకంటకః,	౧ నక్రః (పు), ౨ వార్భటః, ౩ అం బుకిరాటః, ౪ అంబుకంటకః కాటుమొస లిపేరులు.
జలశూకరమాయాద య షాశన వ్రాదగ్రహః ౧౫౩	౧ జలశూకరః, ౨ మాయాదః, ౩ యషాశనః, ౪ వ్రాదగ్రహః విడకమొసలి పిల్లపేరులు.

జలకూర్త స్త్వంబుకీశో వ
సాధ్యః శిశుకశ్చసః,

ఉద్రస్తు జలమార్జార జలా
ఖు నకులప్లవాః. ౧౫౪

మృత్కిరా ఘుష్టురీ

వారి క్రిమిస్తు జలమాక్షి
కా,

పటాలుకా జలౌకాంబు స
ర్పిణీ వేణివేధిని. ౧౫౫

వ్యంగస్తు నందకోభేకో
గూఢవర్చాః కృతాలయః, రే
కోజిహ్వోఽథ
పంచాంగగుప్తేక్రోడాంఘ్రి
కచ్ఛపా. ౧౫౬

గడుః కించులుకో

థాంధు ర్వికిర శ్చూడకశ్చ
సః, చుంటాలుటీచ చూడా

థాంధకూపః కర్కరాంధు
కః. ౧౫౭

పల్వలం దీర్ఘి కా మీనగో
ధికా,

అవఘట్టావటా తుల్య

౧ జలకూర్తః (పు), ౨ అంబుకీశః, ౩
అవసాధ్యః, ౪ శిశుకః ఉలచమీను
పేరులు.

౧ ఉద్రః, ౨ జలమార్జారః, ౩ జలా
ఖుః (ఉ), ౪ నకులప్లవః నీటిపిల్లి
పేరులు.

౧ మృత్కిరా (ఆ సీ), ౨ ఘుష్టురీ
ఘుష్టురీయను జలజంతువు పేరులు.

౧ వారిక్రిమిః (సీ), ౨ జలమాక్షికా
జలగ పేరులు.

౧ పటాలుకా (సీ), ౨ జలౌకా, ౩
అంబుసర్పిణీ, ౪ వేణివేధిని జలగభేదము
పేరులు.

౧ వ్యంగః (పు), ౨ నందకః, ౩ భేకః
౪ గూఢవర్చాః (న), ౫ కృతాలయః, ౬
రేకః, ౭ అజిహ్వః కప్ప పేరులు.

౧ పంచాంగగుప్తః (పు), ౨ క్రోడాం
ఘ్రిః, ౩ కచ్ఛపః తాబేలు పేరులు.

౧ గడుః (పు) ౨ కించులుకః పిఱ
పేరులు.

౧ అంధుః (పు), ౨ వికిరః, ౩ చూడ
కః, ౪ చుంటా (సీ), ౫ చూడా
కా, కూపమునకు పేరు.

౧ అంధకూపః (పు), ౨ కర్కరాంధు
కః, పాడుబావిపేర్లు.

౧ పల్వలం (న), ౨ దీర్ఘి కా (సీ), ౩
వాపీ, ౪ యష్టికా, ౫ మీనగోధికా నడ
బావిక పేరులు.

౧ అవఘట్టః (పు), ౨ అవటః గొయ్యి
పేరులు.

తల్లం విల్లం తలంచ తత్.
ఁగిరద్విజప్రపాలవాలంస్యా

౧ తల్ల (న), ౨ విల్లం, ౩ తలం, ౪
ద్విజప్రపా (సీ), ౫ ఆలవాలం (న). పాదు
పేరులు.

తేదారః పాంశుమర్దనః,

౧ కేదారః (పు), ౨ పాంశుమర్దనః.
వరిమాగాణపేరులు.

నదీ నిర్ఘ్రిణీ రోధోవక్త్రా
సాగరగామినీ ఁగితలోదా
చాంపిలా సింధు ఋషికుల్యా
వహః చ సా,

౧ నదీ (సీ), ౨ నిర్ఘ్రిణీ, ౩ రోధో
వక్త్రా, ౪ సాగరగామినీ, ౫ తలోదా, ౬
చాంపిలా, ౭ సింధుః, ౮ ఋషికుల్యా,
౯ వహః. నదికిపేరులు.

అధ్వగా గాధినీ గంగా
హైమవత్యుగ్ర శేఖరాంఘ్రం
ధర్మద్రవీ సిద్ధసింధు

౧ అధ్వగా (సీ), ౨ గాధినీ, ౩ గం
గా, ౪ హైమవతీ, ౫ ఉగ్ర శేఖరా, ౬
ధర్మద్రవీ, ౭ సిద్ధసింధుః గంగానది
పేరులు.

స్తాపీతు యమునా యమీ,

౧ తాపీ (సీ), ౨ యమునా, ౩ య
మీ. యమునానదిపేరులు.

రేవాతు పూర్వగంగాస్యా

౧ రేవా (సీ), ౨ పూర్వగా. రేవా
నదిపేరులు.

మృరలాతు మురందలాస్యా.

౧ మురలా (సీ), ౨ మురందలా. ముర
లానదిపేరులు.

దర్ధగంగా కావేరీ

౧ అర్ధగంగా, ౨ కావేరీ. కావేరికి
పేరులు.

వాసిష్ఠీ మే, అథ

౧ వాసిష్ఠీ (సీ), ౨ గోమతీ. గోమతీ
నదికిపేరులు.

గోదావరీ గోలా

౧ గోదావరీ, ౨ గోలా. గోదావరికి
పేరులు.

కువలం తూత్పలం కువం.

౧ కువలం (న), ౨ ఉత్పలం, ౩ కువం.
నల్లకలువకుపేరులు

కైరవం గంధసోమం స్యా
కంటోటశ్చ నిశాహసః,
శ్రీకరం కృష్ణకందం చ

౧ కైరవం (న), ౨ గంధసోమం, ౩
కంటోటః, ౪ నిశాహసః, ౫ శ్రీకరం(న),
౬ కృష్ణకందం. తెల్లకలువపేరులు.

రక్తోత్పల మలిప్రియమ్.
లక్ష్మీ గృహం కుముచ్చాథ

శాలూకః పంకసూరణః,

పృశ్నీతు కుంభికా వారి
మూలిపర్ణ్యా ఖమూలికా.

౧౬ర ప్యాద్వారిచత్వరో

ధాంబుతాలః సలిలకుంత
లః, శైవలో హతపర్ణిస్త్రీ
కావారం వారిచామరమ్.

పద్మే కవారం పంకేజం

భిసనాభిస్తు పద్మినీ, పుట కి
న్యేవ

మేవాన్యః కుముదిన్యమ్లా
నినీ ముఖాః. ౧౬౬

భిసంతు తంతులం భిసం

శృంగాటో వారికుబ్జకః.

ఇతి వారివర్గః.

౧ రక్తోత్పలం (న), ౨ అలిప్రి,
౩ లక్ష్మీగృహం, ౪ కుముత్ (ద్.
కోకనదముపేరులు. (ఎట్టకలువ)

౧ శాలూకః, ౨ పంకసూరణః.
గడ్డపేరులు.

౧ పృశ్నీ (సీ), ౨ కుంభికా, ౩
మూలి, ౪ పర్ణి, ౫ ఖమూలికా, ౬
చత్వరః (పు), తూటికూరపేరులు.

౧ అంబుతాలః, (పు) ౨ సలిలకుం
౩ శైవలః, ౪ హతపర్ణి (సీ), ౫ కా
(న), ౬ వారిచామరం. నాచుపేరుల

౧ పద్మం (న), ౨ కవారం, ౩
జం. కమలము పేరులు.

౧ భిసనాభిః, ౨ పద్మినీ, ౩ పు
కమలలతపేరులు.

౧ కుముదినీ, ౨ అమ్లానినీ. కువ
మొదలగు తీగపేరులు.

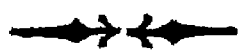
౧ భిసం (న), ౨ తంతులం, ౩
తామరతూడుపేరులు.

౧ శృంగాటః, ౨ వారికుబ్జకః.
గెడ్డ.

ఇది వారివర్గము.

త్రికాండశేషము - ప్రథమకాండము

సంపూర్ణము.

వర్ణము.]

శ్రీ ర స్తు.

త్రికాండశేషము

స టీ క ము.

ద్వితీయ కాండము.

భూరూఢతథాత్రీ గిరికర్ణి
కాబ్ధిద్విపా సముద్రాంబరమే
ఖిలాఘాః, క్షమాద్రికీలా చ
జగద్వహః చ పుంసి స్థితౌ
మధ్యమలోకమర్త్యై. ౧
మహాకాంతా గంధవతీ రత్న
గర్భా చ మేదిసీ, స్వస్తసీ

భారతాఖ్యం తు వర్షంహై
మవతం విదుః. ౨

భారతం నరభూః కింపూ
రుషం హరివర్షం తతః, భద్రా
శ్వ ముత్తరకురు ర్హిరణ్మయ
మిలావృతమ్. ౩. కేతుమాల
మమూని స్యుర్భువో వర్షాణి
వై నవ,

జంబుష్టక్ష కుశక్రాంచ శాక
శాల్మలి పుష్కరాః. ౪. ద్వీపాః
సప్తథ

౧ భూః (ఉ.సీ), ౨ భూతథాత్రీ, ౩
గిరికర్ణికా, ౪ అబ్ధిద్విపా, ౫ సముద్రాంబర
మేఖిలా, ౬ కూః, ౭ క్షమా, ౮
అద్రికీలా, ౯ జగద్వహః, ౧౦ మధ్యమ
లోకః (పు), ౧౧ మర్త్యః, ౧౨ మహా
కాంతా, ౧౩ గంధవతీ, ౧౪ రత్నగ
ర్భా, ౧౫ మేదిసీ, ౧౬ స్వస్తసీ. భూమి
పేరులు.

౧ భారతాఖ్యం (న), ౨ హైమవతం
భారతవర్షముపేర్లు.

౧ భారతం (న), ౨ నరభూః (ఉ.సీ),
౩ కింపూరుషం (న), ౪ హరివర్షం, ౫
భద్రాశ్వం, ౬ ఉత్తరకురుః (పు), ౭ హిర
ణ్మయం (న), ౮ ఇలావృతం, ౯ కేతుమా
లం. క్రమముగా భూమియొక్క నవవర్ష
ములపేరులు.

౧ జంబుః (ఉ), ౨ ప్లక్షః, ౩ కుశః, ౪
క్రాంచః, ౫ శాకః, ౬ శాల్మలిః, ౭
పుష్కరః. క్రమముగా ఏడు ద్వీపముల
పేరు.

సప్తైవ సముద్రా అపి కీర్తి
తాః, లవణేతు సురా సర్పి
ర్ధధిదుగ్ధజలాంతకాః.

౧ లవణార్ణవః, ౨ ఇత్స్వర్ణవః, ౩ సు
రార్ణవః, ౪ సర్పిరర్ణవః, ౫ దధ్యర్ణవః, ౬
దుగ్ధార్ణవః, ౭ జలార్ణవః. సప్తసముద్ర
ములపేరులు. ఇట్లుకొందరందురు.

౧ లవణః (పు), ౨ ఇతుః, ౩ సురా(సీ),
౪ సర్పిః, (సె-న). దధి, ౬ దుగ్ధం, ౭ జలం.
క్రమముగా సప్తసముద్రములపేరులు.

౧ లవణాకరః, ౨ ఇత్స్వాకరః, ౩ సు
రాకరః, ౪ సర్పిరాకరః, ౫ దధ్యాకరః, ౬
దుగ్ధాకరః, ౭ జలాకరః. సప్తసముద్రము
పేరులు. ఇట్లు కొందరందురు.

ఊషరం తూషవా నూషో

౧ ఊషరం (న), ౨ ఊషవా, ౩
ఊషః. చవిటి (భూమి) పొలముపేరు.

బ్రహ్మవర్తః తపోవటః,

౧ బ్రహ్మవర్తః, ౨ తపోవటః. బ్రహ్మ
వర్తదేశముపేర్లు.

కురుక్షేత్రం ప్రయాగం చ
హిమాద్రిం విధ్యమంతరా.
౬ మధ్యదేశోఽథ

౧ మధ్యదేశః, ౨ కురుక్షేత్రం, ౩
ప్రయాగం, ౪ హిమాద్రిం, విధ్యం అం
తరా ఈనాల్గింటి మధ్యభాగము మధ్య
దేశము.

పుండ్రస్య ర్వరేందీ గౌడ
నీవృత్తి,

౧ పుండ్రః, ౨ వరేంద్రీ, ౩ (సీ),
గౌడనీవృత్ (త్-పు) గౌడదేశము
పేరులు.

ప్రభాసః సోమతీర్థం స్యా

౧ ప్రభాసః, ౨ సోమతీర్థం (న) ప్రభా
సక్షేత్రముపేరులు.

దంతర్వేది కుశస్థలీ. ౭

౧ అంతర్వేది (సీ), ౨ కుశస్థలీ. అంత
ర్వేది క్షేత్రముపేర్లు.

ప్రాగ్జ్యోతిషః కామరూపే

౧ ప్రాగ్జ్యోతిషః, ౨ కామరూపః. కా
మరూపదేశముపేర్లు.

తీరభుక్తి స్తు నిచ్చవిః, విదే
హాశ్చాథ కాశ్చీరే

౧ తీరభుక్తిః (ఇ-పు), ౨ నిచ్చవిః, ౩
విదేహా తీరభు క్తియను దేశవిశేషము.

కీరాస్యశాస్త్రశిల్పినః. ౮

౧ కీరాః (అ. పు. బ), ౨ కాశ్మీరాః, ౩ శాస్త్రశిల్పినః (న్-బ) కాశ్మీరదేశము పేరులు.

తురుష్కాః ఖశయష్ట్రస్మా బాష్ఠీకాశ్చ త్రిగర్తకాః, దాశేరకా మరుభువూ మాలవా స్యురవంతయః. ౯

౧ తురుష్కాః (పు-బ), ౨ ఖశయష్ట్రస్మా, ౩ బాష్ఠీకాః, ౪ త్రిగర్తకాః, ౫ దాశేరకాః, ౬ మరుభువః (సీ-బ), ౭ మాలవాః (పు. బ), ౮ అవంతయః. దేశభేదములపేరులు.

డాహలాశ్చేదయ శై ద్యాః

౧ డాహలాః (పు-బ), ౨ చేదయః (ఇ-బ), ౩ చైద్యాః. చేది దేశములకు పేరులు.

కారూషాస్తు బృహద్ధహః,

౧ కారూషాః (అ. పు. బ), ౨ బృహద్ధహః కారూషదేశములకు పేరులు.

యదవస్తు దశార్హాఃస్యూసాత్వతాః కుక్కురాశ్చతే. ౧౦

౧ యదవః (ఉ. పు. బ), ౨ దశార్హాః, ౩ సాత్వతాః, ౪ కుక్కురాః. దశార్హదేశముల పేరులు.

ఓఢా ఉత్కలనామానో

౧ ఓఢాః (పు. బ), ౨ ఉత్కలనామానః (ఉత్కలాః) (న్. పు. బ) ఓఢదేశమునకు పేరులు.

మగధాః కీకటా మతాః,

౧ మగధాః (పు. బ), ౨ కీకటాః. మగధ దేశముపేరులు.

వేలాకూలం తామలిష్ఠం తామలిష్ఠీ తమాలికా. ౧౧

౧ వేలాకూలం (ద), ౨ తామలిష్ఠం, ౩ తామలిష్ఠీ (సీ), ౪ తమాలికా. తామలిష్ఠదేశమునకు పేరులు.

ఏకచక్రం హరిగృహం శుంభపుర్యధ

౧ ఏకచక్రం (న), ౨ హరిగృహం, ౩ శుంభపురీ (సీ). శుంభపురికిపేరులు.

వర్తనిః పూర్వదేశోఽథ

౧ వర్తనిః (పు), ౨ పూర్వదేశః. పూర్వదేశముపేరులు.

సాకేత మయోధ్యోత్తరకోశలా. ౧౨

౧ సాకేతం (న), ౨ అయోధ్యా, ౩ ఉత్తరకోశలా. అయోధ్యకుపేరులు.

కుశస్థలం కాన్యకుబ్జం

౧ కుశస్థలం (న), ౨ కాన్యకుబ్జం. కాన్యకుబ్జమునకు పేరులు.

నాగాహ్వాం హస్తినాపురం,
గజాశ్వం హస్తినం చాథ

౧ నాగాహ్వాం (న), ౨ హస్తినాపురం, ౩ గజాశ్వం, ౪ హస్తినం. హస్తినాపురమునకు పేరులు.

శ్రావంతీ ధర్మపత్తనమ్. ౧౩

౧ శ్రావంతీ (సీ), ౨ ధర్మపత్తనం. ధర్మపురికి పేరులు.

కురుక్షేత్రం వినశనం

౧ కురుక్షేత్రం (న), ౨ వినశనం. కురుక్షేత్రము పేరులు.

కౌశాంబీ వత్సపత్తనం,

౧ కౌశాంబీ (సీ), ౨ వత్సపత్తనం (న) కౌశాంబీ దేశము పేరులు.

ప్రాజాపత్యఃప్రయాగఃస్యా

౧ ప్రాజాపత్యః, ౨ ప్రయాగః. ప్రయాగ పేరులు.

ద్వారకా వనమాలినీ. ౧౪.
ద్వారవత్యభినగరీ
విదేహా మిథిలే సమే,

౧ ద్వారకా, ౨ వనమాలినీ, ౩ ద్వారవతీ, ౪ అభినగరీ. ద్వారకకు పేరులు.

౧ విదేహా, ౨ మిథిలా. మిథిలాపురమునకు పేరులు.

మధురా తు మధూపఘ్నం

౧ మధురా, ౨ మధూపఘ్నం. మధురకు పేరులు.

జిత్వరీతు తపస్థలీ. ౧౫. వా
రణాసీ తీర్థరాజీ
విశాలోజ్జయినీ సమే,

౧ జిత్వరీ (సీ), ౨ తపస్థలీ, ౩ వారణాసీ, ౪ తీర్థరాజీ కాశికి పేరులు.

౧ విశాలా, ౨ ఉజ్జయినీ. ఉజ్జయినీకి పేరులు.

చంపాతు మాలినీ పుష్పా

౧ చంపా, ౨ మాలినీ, ౩ పుష్పా. కర్ణునిపట్టము పేరులు.

పురం పాటలిపుత్రకమ్. ౧౬

౧ పురం, ౨ పాటలిపుత్రకం. పాటలిపుత్రము పేరులు.

దేవీకోటా బాణపురం కో
టీవర్ష ముషావనం, స్యాచ్ఛో
ణితపురం చాథ

౧ దేవీకోటః, ౨ బాణపురం (న), ౩ కోటీవర్షం, ౪ ఉషావనం, ౫ శోణితపురం. శోణితపురము పేరులు.

యోజనం మార్గధేనుకమ్.

క్రిమిశైలస్తు వల్క్రికః శక్ర
మూర్ధాథ

సంచరః ధరణః పిండిలః సేతుః

పంథా స్తు ఖుల్లమోవహః.
౧౮. వాటః పథశ్చ మార్గశ్చ

ఖపురం తూర్ద్వగం పురం,

హరిశ్చంద్రపురం శౌభ

ముద్రంగః ప్రతిమార్గకః.
౧౯. త్రంగా త్రంగో

నిర్దుట స్తు పణ్యాజీవకచం
గలే, పుంసి

హట్టక్రయారోహశాజన్యం
గ్రామముఖం చ తత్. ౨౦

ఇతి భూమివర్గః

స్యా దభిస్యందిరమణం శా
ఖానగరమిత్యపి,

శాసనం ధర్మకీలః స్యాత్

౧. యోజనం (న), ౨ మార్గధేనుకం
ఆమడపేరులు. (నాల్గుక్రోసులు)

౧ క్రిమిశైలః, ౨ వల్క్రికః, ౩ శక్ర
మూర్ధా. పుట్టుకుపేరులు.

౧ సంచరః, ౨ ధరణః, ౩ పిండిలః,
౪ సేతుః (ఉ). సేతువుకుపేరులు.

౧ పంథాః (న్. పు), ౨ ఖుల్లమః, ౩
వహః, ౪ వాటః, ౫ పథః, ౬ మార్గః.
మార్గముపేరులు.

౧ ఖపురం (న). పైకిపోయే పట్టణము
పేరులు.

౧ శౌభం (న), ౨ హరిశ్చంద్రపురం
(సీ). హరిశ్చంద్రపురముపేరులు. (కొం
దరు శోభపురమందురు)

౧ ఉద్రంగః, ౨ ప్రతిమార్గకః, ౩
త్రంగా (సీ). త్రంగః ప్రతిమార్గపురము
నకుపేరులు.

౧ నిర్దుటః, ౨ పణ్యాజీవకం, ౩ చం
గలం. పన్ను లేని అంగడివీధిపేరులు. (క్ర
యవిక్రయాదుల జేయువారని కొందరం
దురు.

౧ హట్టః, ౨ క్రయారోహః, ౩ జన్యం
(న), ౪ గ్రామముఖం. అంగళ్లబజారు
పేరులు ఈ ౪ న్ను. అంగళ్లవీధి.

ఇది భూమివర్గము.

౧ అభిస్యందిరమణం (న), ౨ శాఖా
నగరం. పేటపేరులు.

౧ శాసనం, ౨ ధర్మకీలః (పు). రాజ
శాసనముపేరులు,

మకుతిః శూద్రశాసనమ్.

౧ మకుతిః (సీ), ౨ శూద్రశాసనం. శూద్రశాసనము పేరు.

పట్టోలికా క్షప్త కీలా

౧ పట్టోలికా, ౨ క్షప్తకీలా. పట్టా పేరులు.

పాంశుకూలం న కస్యచిత్,
షడ్భిర్యవైః స్యా
దంగుష్ఠ ఏతై ర్ద్వాదశభిర్భ
వేత్. ౨౨

౧ పాంశుకూలం (న). పేరులేని పట్టా పేరు. (పొరంబోకు)

౧ అంగుష్ఠః. షడ్భిర్యవైః స్యాత్ ఆరు యవల ప్రమాణముపేరు. (అనగా అంగు శము)

వివస్తిః స్యా దతో ద్వా
భ్యాం

౧ వివస్తిః (సీ). ఏతైః ద్వాదశభిః భవేత్ పండ్రెండు అంగుష్ఠముల ప్రమాణము. (అడుగు అని చెప్పబడును.)

హస్తఃస్యాత్తచ్ఛత్రుష్టయమ్,

౧ హస్తః. అతోద్వాభ్యాంస్యాత్, రెండువివస్తుల ప్రమాణము (అనగామూర.)

దండో ధన్వంతరం తస్య

౧ దండః, ౨ ధన్వంతరం. తచ్ఛత్రుష్టయం నాలుగుమూరలు ప్రమాణము (బారెడు అని అందురు.)

సహస్ర ద్వితయేన తు. ౨౩
క్రోశస్తా భ్యాం తు
గవ్యూతి స్తద్వయం

౧ క్రోశః తస్య. సహస్రద్వితయేన రెండువేల దండముల ప్రమాణముపేరు.

౧ గవ్యూతిః (సీ). రెండుక్రోసుల ప్రమాణముపేరు.

యోజనం మతం,

౧ యోజనం (న). తద్వయం రెండు గవ్యూతుల ప్రమాణముపేరు అనగా ఆ మండ అని చెప్పుదురు.

చతురష్ట శతగ్రామాంతః
ద్రోణముఖకర్వటా. ౨౪

౧ ద్రోణముఖం (న), ౨ కర్వటః చతురష్టశతగ్రామాంతః (౮౦౪ గ్రామములలో ముఖ్యగ్రామమని కొందఱు) ద్రోణముఖం నాలువందలగ్రామములలో సుందరమగు గ్రామము, కర్వటః, రెండువందల గ్రామములో సుందరగ్రామమని కొందఱుందురు.

గర్భాగారాపవరకే	౧ గర్భాగారం (న), ౨ అపవరకం. పడకటింటి పేరులు.
వాస్తుః స్యాద్గృహపాతకః,	౧ వాస్తుః (ఉ-పు.), ౨ గృహపాతకః గృహవిశేషము పేరు. (లేక గృహవాస్తువు పేరులు.)
ఓకో గృహం	౧ ఓకః (సె-న), ౨ గృహం. ఇంటికి పేరులు.
పిటం చాలో	౧ పిటం (న), ౨ చాలః. గృహాచ్ఛాదనవిశేషము పేరులు.
వేడభీ చంద్రశాలికా. ౨౫. కూటాగారం	౧ వేడభీ (సీ), ౨ చంద్రశాలికా, ౩ కూటాగారం. ఇంటికప్పు పేరులు.
చాతకపిశీర్షం ఖోడకశీర్ష కం, క్రమశీర్షం చాథ ఖరకుటీనాపితశాలికా. ౨౬	౧ కపిశీర్షం (న), ౨ ఖోడకశీర్ష కం, ౩ క్రమశీర్షం. ప్రాకారగ్రహమునకు పేర్లు. ౧ ఖరకుటీ (సీ), ౨ నాపితశాలికా మంగలింటి పేరులు.
కులాయికా పక్షిశాలా	౧ కులాయికా, ౨ పక్షిశాలా. పక్షి గూటికి పేరులు.
కారావేశ్త బధాంగకం,	౧ కారావేశ్త (న్-న), ౨ బధాంగకం. బందిఖానా పేరులు.
కాయమానం తృణకుటీ	౧ కాయమానం, ౨ తృణకుటీ. పూరి గుడిసె పేరులు.
దర్భటం నిభృతం గృహమ్.	౧ దర్భటం, ౨ నిభృతం, ౩ గృహం. రహస్యగృహము పేరు.
కుద్రం కోద్ధాటపితరా	౧ కుద్రం, ౨ కోద్ధాటః, ౩ పితరః; క్రమముగా గృహభేదముల పేరులు.
ఇంద్రకోషస్తు మంచకః,	౧ ఇంద్రకోషః, ౨ మంచకః. మంచ పేరులు.
వాసాగారం భోగగృహం కన్యాపల్యాట నిష్కుటాః.	౧ వాసాగారం, ౨ భోగగృహం, ౩ కన్యాటః, ౪ పల్యాటః, ౫ నిష్కుటః. నివాసగృహము పేరులు.

శివస్య వృషమండప్యాం బు
ధైర్వోపుటకం స్మృతం,

వాతాయనం గృహక్షుః
స్యా ద్వధూటశయనం తథా.
ఉపశల్యోపకంఠే ద్వే

కపాటా ద్వారకంటకః,
కవాట శ్చారరం
కంఠావాటః ప్రాకారః
పి. 30

ఇతి పురవర్గః.

శైల స్థావర ధాతుభృద్ధర
కులలో వ్యంగకః సానుమా
న్, జీమూతః పృథుశేఖరశ్చ
కటకీ దంతీ నగో నిర్ఘ్నరీ,
కుట్టారోఽథ

హిమాలయో నగపతి ర్దేనా
ధవోమాగురూ,

కైలాసో గణపర్వతశ్చ రజ
తప్రస్థః కుబేరాచలః. 30

హిరణ్యనాభ మైనాక సునా
భాహిమవత్సుతే,

కైలాగ్రే శిఖరం శృంగం దం
తః ప్రాగ్భార ఇత్యపి. 31

౧ గోపుటం (న), శివస్య వృషమండ
ప్యాం=శివునియొక్క వృషభముయొక్క
మంటపము పేరని, బుధైఃస్మృతం = వి
ద్వాంసులచే జెప్పబడెను.

౧ వాతాయనం, ౨ గృహక్షుః, 3
వధూటశయనం. గవాక్షులపేరులు.

౧ ఉపశల్యం, ౨ ఉపకంఠం. గ్రామాం
తముపేరులు.

౧ కపాటః, ౨ ద్వారకంటకః, 3 క
వాటః, ౪ అరరం. కవాటముపేరులు.

౧ కంఠావాటః, ౨ ప్రాకారః. ప్రావ
ణమునకు పేరులు.

ఇది పురవర్గము.

౧ శైలః (పు), ౨ స్థావరః, 3 ధాతు
భృత్ (త్), ౪ ధరః, ౫ కుకీలః, ౬ వ్యం
గకః, ౭ సానుమాన్ (త్), ౮ జీమూతః,
౯ పృథుశేఖరః, ౧౦ కటకీ, ౧౧ దంతీ,
౧౨ నగః, ౧౩ నిర్ఘ్నరీ, ౧౪ కుట్టారః.
పర్వతముపేరులు.

౧ హిమాలయః, ౨ నగపతిః, 3
మేనాధవః, ౪ ఉమాగురుః. హిమాలయ
ముపేరులు.

౧ కైలాసః, ౨ గణపర్వతః, 3 రజత
ప్రస్థః, ౪ కుబేరాచలః. కైలాసపర్వతము
పేరులు.

౧ హిరణ్యనాభః, ౨ మైనాకః, 3 సు
నాభాః. మైనాకపర్వతముపేరులు.

౧ కైలాగ్రం, ౨ శిఖరం, 3 శృంగం, ౪
దంతః, ౫ పాగ్భారః. శిఖరమునకుపేర్లు

పూర్వాద్విద్ధినమూర్ధాస్యా

౧ పూర్వాద్విః (పు), ౨ దినమూర్ధా (న్). ఉదయపర్వతము పేరులు.

దస్తాద్వి శ్చరమాచలః,

౧ అస్తాద్విః, ౨ చరమాచలః. అస్తాది పేరులు.

చందనాద్రిస్తు మలయః

౧ చందనాద్రిః, ౨ మలయః. మలయ పర్వతము పేరులు.

కౌంచః కౌంచశ్చ మా
ల్యవాన్. ౩౩

౧ కౌంచః, ౨ కౌంచః, ౩ మాల్య వాన్ (త్). మాల్యవత్పర్వతము పేరులు.

మహేంద్రో మలయస్స
హ్యః శక్తిమాన్ గంధమా
దనః, వింధ్యశ్చ పారియాత్ర
శ్చ సప్తైతే చ కులాచలాః.

౧ మహేంద్రః, ౨ మలయః, ౩ స హ్యః, ౪ శక్తిమాన్, ౫ గంధమాదనః, ౬ వింధ్యః, ౭ పారియాత్రః. వరుసగా ఏడు కులపర్వతము పేరులు.

అశ్వాపవారుకః కాఠః పార
టీటశ్చ మృన్తరుః,

౧ అశ్వా (న్-పు), ౨ అపవారుకః, ౩ కాఠః, ౪ పారటీటః, ౫ మృన్తరుః. పాషాణము పేరులు.

ఘర్షణాలః శిలాపుత్రో

౧ ఘర్షణాలః, ౨ శిలాపుత్రః. గుండ్రాయి పేరులు.

గృహశ్చాగృహకచ్ఛపః ౩౫

౧ గృహశ్చా (న్-పు), ౨ గృహకచ్ఛ పః. సన్నె కల్లు పేరులు.

గైరికంతు వనాలక్తం రక్త
ధాతుగవేరుకం ప్రత్యష్టాగిరి
మృచ్ఛాథ

౧ గైరికం (న), ౨ వనాలక్తం, ౩ రక్తధాతుః, ౪ గవేరుకం, ౫ ప్రత్యష్టా (న్-పు), ౬ గిరిమృత్ (ద్-సీ). గైరికాదిధాతువుకు పేర్లు. (జేగురు అని చెప్పుదురు.)

శిలాధాతు స్థితోపలః, మ
క్కోలో

౧ శిలాధాతుః (పు-ఉ), ౨ స్థితోపలః, ౩ మక్కోలః. శిలాధాతువు పేరులు. (గైరికాదివిశేషము)

వర్ణ లేఖా చ కఠినీ కక్ళటీ
ఖటీ. ౩౬

౧ వర్ణ లేఖా, ౨ కఠినీ, ౩ కక్ళటీ, ౪ ఖటీ. రంగులు వేయుకుంచె పేరులు.

ఇతి శైలవర్ణః.

ఇది శైలవర్ణము.

వార్తం వనం తలం తల్కం
గుహీనం సమజం త్రసం,

లీలోద్యానం దేవనం స్యా

ద్వింజోలీ పజ్జిరావలీ.

వృక్షః కారస్కరో గచ్ఛః
పలాశీ విష్ఠరః స్థిరః

చైత్యో దేవతరుద్దేవావా
సః కరిభకుంజరౌ. 3౮

ఛాయాతరుః స్థిరచ్ఛాయౌ

వందా కాకరుహః స్మృతా,

వనస్పతిర్నిర్మటః

స్యాత్ఫుల్లో నిద్రవికస్వ
రాః. ౩౯. స్థితోన్ముద్రౌ

కిలింజస్తు సూక్ష్మదార్వథ

పల్లవః, విసలం కిసలం చా

దోత్కలికాంగారితే సమే.

౧ వార్తం (న), ౨ వనం, ౩ తలం,
౪ తల్కం, ౫ గుహీనం, ౬ సమజం, ౭
త్రసం. వనముపేరులు.

౧ లీలోద్యానం, ౨ దేవనం. లీలో
ద్యానముపేరులు.

౧ వింజోలీ (సీ), ౨ పజ్జిః, ౩ ఆవ
లిః. పంక్తిపేరులు.

౧ వృక్షః, ౨ కారస్కరః, ౩ గచ్ఛః,
౪ పలాశీ (న్), ౫ విష్ఠరః, ౬ స్థిరః. వృక్ష
ముపేరులు.

౧ చైత్యః, ౨ దేవతరుః (ఉ), ౩ దే
వావాసః, ౪ కరిభః, ౫ కుంజరః. రచ్చ
చెట్టు. (రావిచెట్టుపేళ్లందురు)

౧ ఛాయాతరుః(ఉ), ౨ స్థిరచ్ఛాయః.
సురపొన్న పేరులు.

౧ వందా (సీ), ౨ కాకరుహః. బదనిక
పేరులు.

౧ వనస్పతిః, ౨ నిర్మటః. మేడిచెట్టు
పేరులు.

౧ ఫుల్లః, ౨ ఉన్నిద్రః, ౩ వికస్వరః,
౪ స్థితః, ౫ ఉన్ముద్రః. వికసించినపూలు
మొదలగువాటిపేరులు.

౧ కిలింజః, ౨ సూక్ష్మదారుః(ఉ). సూ
క్ష్మదారువుకుపేరులు.

౧ పల్లవః, ౨ విసలం (న), ౩ కిసలం.
చిగురుటాకుపేరులు.

౧ ఉత్కలికా, ౨ అంగారితం. మో
దుగుచెట్టుమొగ్గతోడగడము అంగారిత
మనుపదమునకు అర్థము. మొగ్గలపేర్లని
కొందఱుందురు.

గుఱ్ఱో గులుచ్చుః క్షేపః స్యా చ్చమరీ మంజరంననా, మంజిశ్చ కంటకే పత్రసూచి ద్రునఖ వంకిలాః. రం	౧ గుచ్చుః, ౨ గులుచ్చుః, ౩ క్షేపః. గుత్తుల పేరులు. ౧ చమరీ (సీ), ౨ మంజరం (స్నీ), ౩ మంజిః. పూగుత్తుల పేరులు. ౧ కంటకః (పు), ౨ పత్రసూచిః, ౩ ద్రునఖః, ౪ వంకిలః. ముల్లు పేరులు. ౧ పిప్పలా (సీ), ౨ వాదరంగః, ౩ చైత్యద్రుః, ౪ కేశవాలయః. రావి చెట్టు. ౧ యక్షోదుంబరికం (న). అస్య ఫలే= రావి చెట్టు పండు పేరు. ౧ గ్రహనాశనః, ౨ దేవవృక్షః, ౩ దలేగంధిః, ౪ సప్తపర్ణః, ౫ శిరోరుజా. ఏడాకుల అరటి పేరులు. ౧ దంతహర్షణః, ౨ జంబీరః. నిమ్మ చెట్టు పేరులు. ౧ కతకః, ౨ అంబుప్రసాదనః చిల్ల చెట్టు పేరులు. ౧ వరుణః, ౨ అశ్వరీఘ్నః. ఉలిమిడి చెట్టు పేరులు. ౧ అధ్వగభోగ్యః, ౨ మధుద్రుమః, ౩ కపిచూతః. ఇప్ప చెట్టు పేరులు. ౧ పశుహరీతకీ. ఇప్ప చెట్టు పండు పేరు. ౧ పికబంధుః (ఉ), ౨ చూతః, ౩ స్త్రీ ప్రియః, ౪ షట్పదాతేధిః, ౫ మధుదూ తః, ౬ వసంతద్రుః. మామిడి పేరులు. ౧ మహాకాలః, ౨ ఉరుకాలికః. విష ముష్టి చెట్టు పేరులు.
యక్షోదుంబరికం త్వస్య ఫ లేఽ థ గ్రహనాశనః. ర౨. దేవ వృక్షో దలేగంధిః సప్తపర్ణః శిరోరుజా, దంతహర్షణజంబీరౌ కతకోఽంబుప్రసాదనే. ర౩ వరుణ స్త్యశ్వరీఘ్నౌఽ థాధ్వగభోగ్యో మధుద్రు మః, కపిచూతోఽమ్రాతకస్య ఫలే పశుహరీతకీ. ర౪ పికబంధుస్తు చూతస్సా స్త్రీప్రియః షట్పదాతేధిః, మధుదూతో వసంతద్రు ర్మహాకాలోరుకాలికా. ర౫	

శోభాంజనస్తు స్త్రీచిత్తహారి
విద్రుధినాశనః, ప్రభాంజనోఽ
థ

ప్రాచీనవనసోగోహరితకీ. ర౬
మహాకపిత్థో బిల్వశ్చ

కోలిర్ద్రుధనఖిస్తృతా, స్యా
త్పిచ్చులవలాస్వాదుఫలాఘో

నాగరంగకే. ర౭. చక్రాధి
వాసీ నారంగః కిమీరస్త్వ
క్సుగంధకః, స్యా ధర్మణః
పిచ్చిలత్వక్

ధవస్తు మధురత్వచః. ర౮.
పిశాచద్రుః పీతఫలః

శాణోటః కర్కశచ్ఛదః,

అర్కోహితస్తు రక్షోఘ్నో
భల్లాతకృథ

శాల్కలీ. ర౯. దురారోహః
స్తృతా

పిండితగరః కఫవర్ధనః,

కాకచించీ తులాబీజం

ఖదిరో బాలపత్రకః. ౧౦.
యూపద్రుః కుష్ఠహృచ్చాథ

రంజో ధృతపూర్ణకః,

౧ శోభాంజనః, ౨ స్త్రీచిత్తహారి (న్),
౩ విద్రుధినాశనః, ౪ ప్రభాంజనః. మునగ
చెట్టుపేరులు.

౧ ప్రాచీనవనసః, ౨ గోహరితకీ, ౩
మహాకపిత్థః, ౪ బిల్వః. మాచేడుచెట్టు
పేరులు.

౧ కోలిః (సీ), ౨ గృధ్రనఖి, ౩ పిచ్చ
లవలా, ౪ స్వాదుఫలా. పెగుచెట్టు.

౧ నాగరంగకః (పు), ౨ చక్రాధివాసీ
(న్), ౩ నాగరంగః, ౪ కిమీరః, ౫ త్వక్సు
గంధకః, ౬ ధర్మణః, ౭ పిచ్చిలత్వక్ (చ్)
నారింజచెట్టుపేరులు.

౧ ధవః, ౨ మధురత్వచః, ౩ పిశాచ
ద్రుః, ౪ పీతఫలః. నారింజ విశేషము
పేరులు.

౧ శాణోటః, ౨ కర్కశచ్ఛదః. పెద్ద
తేకుచెట్టుపేరులు.

౧ అర్కోహితః, ౨ రక్షోఘ్నః, ౩ భ
ల్లాతకీ. జీడిచెట్టుపేరులు.

౧ శాల్కలీ (సీ), ౨ దురారోహః.
బూరుగచెట్టుపేరులు.

౧ పిండితగరః, ౨ కఫవర్ధనః. పిండితగ
ర వృక్షముపేరులు.

౧ కాకచించీ (సీ), ౨ తులాబీజం. గు
రివెండతీగపేరులు.

౧ ఖదిరః, ౨ బాలపత్రకః, ౩ యూ
పద్రుః (ఉ), ౪ కుష్ఠహృత్ (ద్). చండ్ర
చెట్టుపేరులు.

౧ కరంజః, ౨ ధృతపూర్ణకః. కానుగ
చెట్టుపేరులు.

రసాయనఫలాపథ్యా శక్ర
సృష్టాసుధోద్భవా. ౫౧

౧ రసాయనఫలా, ౨ పథ్యా, ౩ శక్ర
సృష్టా, ౪ సుధోద్భవా. కరక్కాయచెట్టు
పేరులు.

సరలోధూపవృక్షః స్యాత్

౧ సరలః, ౨ ధూపవృక్షః. దేవదారు
వృక్షముపేరులు.

శోణకో న్యంకుమూరుహః,

౧ శోణకః, ౨ న్యంకుమూరుహః. దుం
దిలపుచెట్టుపేరులు.

చంపకోల్వస్తు మురజఫల
స్సాత్యత్పనసశ్చ సః. ౫౨

౧ చంపకోల్వః, ౨ మురజఫలః, ౩ ప
నసః. పనసపేరులు.

డహః తుద్రాంబుపనసో

౧ డహః, ౨ తుద్రాంబుపనసః, ౩ తు
ద్రామ్లపనసః. (పాతాంతవం) నిమ్మచెట్టు
పేరులు.

నిచులో రక్తమంజరః,

౧ నిచులః, ౨ రక్తమంజరః. నీటి
ప్రబ్బలిచెట్టుపేరులు. నీటి గన్నేరుపేరని
చెప్పుదురు.

నింబోఽర్కపాదపః

౧ నింబః, ౨ అర్కపాదపః. వేపచెట్టు
పేరులు. (నిచులశబ్దముమొదలు నాల్గున్ను
వేపకుపేరులు అని టిప్పణియందున్నది.)

పుణ్యగంధస్తు కుసుమాధి
రాట్. ౫౩. చంపకోవరలబ్ధశ్చ

౧ పుణ్యగంధః, ౨ కుసుమాధిరాట్,
౩ (జ్ఞ) చంపకః, ౪ వరలబ్ధః. చంపక
వృక్షముపేరులు.

వకులః సింహకేసరః, శీధు
గంధోఽథ

౧ వకులః, ౨ సింహకేసరః, ౩ శీధు
గంధః. బొగడచెట్టుపేరులు.

కంకోళిర్నటః కాంతాంఘ్రి
దోహదః. ౫౪. అశోకః

౧ కంకోళిః, ౨ నటః, ౩ కాంతాం
ఘ్రిదోహదః, ౪ అశోకః. అశోకవృక్షము
పేరులు.

పిండపుష్పస్తు దాడిమః ఫల
శాడబః, దాడింబః పర్వరుట్చ
స్సాత్సాద్వమ్లః శుకవల్లభః.
౫౫. పిండిరోఽథ

౧ పిండపుష్పః, ౨ దాడిమః, ౩ ఫల
శాడబః, ౪ దాడింబః, ౫ పర్వరుట్ (పొ),
౬ సాద్వమ్లః, ౭ శుకవల్లభః, ౮ పిం
డీరః. దానిమ్మపేరులు.

సువర్ణేభనాగ్భ్యా నాగ
కేసరః, స్యాత్పుష్పరోచన
శ్చాపి,
చూర్ణం తస్య హరిద్రవః.

నికేపుష్పా తు శేఫాలీ

కుటజః పాండురద్రుమః,

లతాశంకుతరుః సాలో

నీపా ధారాకదంబకః. ౫౭

కటంకచేరీ హరిద్రా

శింశపాగురుపత్రీకా,

పాటోలం స్యాద్రాజఫలం

తస్యమూలేతు రమ్యకం.

సూత్రపుష్పస్తు కార్పాసే

జీర్ణపర్ణం కదంబకం,

ప్రహసంతీ నియూథీ స్యా
ద్దమనః పుష్పచామరః. ౫౮

మాలతీపుష్పకలికాం సౌ
మనస్యాయనీం విదుః,

౧ సువర్ణాభ్యః, ౨ ఇభాభ్యః, ౩ నా
గాభ్యః, ౪ నాగకేసరః, ౫ పుష్పరోచనః.
నాగకేసరవృక్షముపేరులు.

౧ హరిద్రవః. తస్యచూర్ణం=నాగకేసర
చూర్ణముపేరు.

౧ నికేపుష్పా, ౨ శేఫాలీ. నల్లవావిలి
పేరులు.

౧ కుటజః, పాండురద్రుమః. కొడిసె
చెట్టుపేరులు.

౧ లతాశంకుతరుః, ౨ సాలః. ఏపె
చెట్టుపేరులు.

౧ నీపః, ౨ ధారాకదంబకః. మొగు
లుకడిమిచెట్టు.

౧ కటంకచేరీ (నీ), ౨ హరిద్రా. మ్రా
నివసుపుపేరులు.

౧ శింశపా (నీ), ౨ అగురుపుత్రీకా.
ఇరుగుడుచెట్టుపేర్లు.

౧ పాటోలం (న), ౨ రాజఫలం. పా
ట్లపేరులు.

౧ రమ్యకం (న). తస్యమూలే=ఆపొట్ల
పేరుపేరు.

౧ సూత్రపుష్పః, ౨ కార్పాసః. ప్ర
త్తిచెట్టుపేరులు.

౧ జీర్ణపర్ణం, ౨ కదంబకం. కడిమిచెట్టు
పేరులు. [పేరులు.

౧ ప్రహసంతీ, ౨ నియూథీ. అడవిమొల్ల
౧ దమనః, ౨ పుష్పచామరః. దవ
నముపేరులు.

౧ సౌమనస్యాయనీ (నీ). మాలతీ
పుష్పకలికాం=సన్నజాజుల మొగ్గపేరు.

కుందే స్యాద్వోరటః పుంసి |
క్రైష్టి తు నవమాలికా.

౧ కుందః, ౨ వోరటః. మొల్లపేరులు.
౧ క్రైష్టి (సీ), ౨ నవమాలికా. విర
జాజిపేరులు.

రక్తపిండస్తోద్వధ్రపుష్పంస్యా

౧ రక్తపిండః, ౨ ఓద్వధ్రపుష్పం (న).
దాసనపువ్వుపేరులు.

దమ్మానః కురంటకః. ౬౦
కందళశిలీంధ్రపుష్పే

౧ అమ్మానః, ౨ కురంటకః. గోరంట.
౧ కందళం, ౨ శిలీంధ్రపుష్పం. కుక్క
గొడుగుపేరులు.

శ్లేష్మఘ్న త్రిపుర మల్లి కా
ప్రోక్తా,
ఏరండహస్తీకర్ణా

౧ శ్లేష్మఘ్న, ౨ త్రిపురమల్లి కా. త్రి
పురమల్లికయను మల్లి కా విశేషము.
౧ ఏరండః, ౨ హస్తీకర్ణః. ఏరండ
వృక్షముపేరులు.

ప్రాచీనామలక వారిబదరే
ద్యే. ౬౧
బృహత్పాటలిధూస్తూరౌ

౧ ప్రాచీనామలకం, ౨ వారిబదరౌ.
రాచఉసిరికపేరులు.

౧ బృహత్పాటలిః, ౨ ధూస్తూరః.
ఉమ్మెత్తపేరులు.

కదలీత్వాయతచ్ఛదా, స్యా
త్తంతువిగ్రహః మంజిఫలా
వారణవల్లభా,

కదళి (సీ), ౨ ఆయతచ్ఛదా, ౩ తంతు
విగ్రహః, ౪ మంజిఫలా, ౫ వారణవల్లభా.
అరటిపేరులు.

వాటింగణస్తు వార్తాకుర్వా
తుకిః శాకబిందకః. ౬౩ క్షీ జే
వంగం చ వార్తాకీ స్యాన్తహ
బృహతీత్యపి,

౧ వాటింగణః, ౨ వార్తాకుః (ఉ), ౩
వాతుకిః, ౪ శాకబిందకః, ౫ వంగం (న),
౬ వార్తాకీ. ౭ మహాబృహతీ. వంగచెట్టు
పేరులు.

కుష్ఠం గదాహ్వాయం మూ
లం త్వస్య

౧ కుష్ఠం (న), ౨ గదాహ్వాయం.
చెంగల్వకోష్ఠుపేరులు.

పుష్కరమూలకమ్. ౬౪

౧ పుష్కరమూలకం (న), ౨ అస్య
మూలం. చెంగల్వకోష్ఠుపేరు.

వంకసేన స్త్వగస్తిద్రుశుక
నాసో మునిద్రుమః, అనలిః
కునలీ

౧ వంకసేనః, ౨ అగస్తిద్రుః, ౩ శుక
నాసః, ౪ మునిద్రుమః, ౫ అనలిః, ౬
కునలీ (న్), అగినెచెట్టుపేర్లు.

పుత్రం జీవస్తుశ్శీపదాపహాః.	౧ పుత్రంజీవః, ౨ శ్శీపదాపహాః. పుత్ర జీవకవృక్షము.
ఛత్రకో మల్లిపత్రం స్యా	౧ ఛత్రకః, ౨ మల్లిపత్రం (న). గొ డుగుగడ్డిపేరులు.
త్కుబ్జకో వారికంటకః,	౧ కుబ్జకః, ౨ వారికంటకః. నెమ్మి చెట్టుపేరులు.
వాస్తూకప్తక్కదేశీయః	౧ వాస్తూకః, ౨ టక్కదేశీయః. శాక విశేషము (అగబచ్చలి)
శాకవీరో ఘనామలః. ౬౬.	౧ శాకవీరః, ౨ ఘనామలః, ౩ శోథ జితే (త్). తెల్లగజ్జలేరు.
శోథజి	
ద్గరహః కాలశాకోఽప్యథ	౧ గరహః (న్), ౨ కాలశాకః. కరి వేపచెట్టు.
మహాషధీ, మహావిషఘ్ని	౧ మహాషధీ (సీ), ౨ మహావిషఘ్ని, ౩ చక్రాంగీ. కటకరోహిణి.
చక్రాంగీ	
మత్స్యాక్షీ హిలమోచికా.	౧ మత్స్యాక్షీ, ౨ హిలమోచికా, ౩ జలబ్రష్టి. పొన్నగంటికూర.
౬౭. జలబ్రష్టి చ	
శాలించః పత్తూరో లోహ	౧ శాలించః, ౨ పత్తూరః, ౩ లోహ మారకః. మయూరబర్హి చెట్టు.
మారకః,	
కేచుకం పేచులీ పేచు	౧ కేచుకం (న), ౨ పేచుల (సీ), ౩ పేచుః, (ఉ), ౪ నాడీచః, ౫ విశ్వరోచ నః. నాడీచశాకవిశేషము. (దీనినే పేచుక శాకమందురు).
ర్నాడీచో విశ్వరోచనః. ౬౮	
కేశరాజో నాగమారః వప	౧ కేశరాజః, ౨ నాగమారః, ౩ వప రుః, ౪ భృంగసోదరః. కేశరాజిశాకము.
రుః భృంగసోదరః,	
సునిషణ్ణం చుచుః పుంసి	౧ సునిషణ్ణం (న), ౨ చుచుః (పు) సునిషణ్ణశాకము.
ఛత్రపత్రం తమాలకమ్.	౧ ఛత్రపత్రం, (న), ౨ తమాలకం, ౩ స్థలపద్మం. మెట్టదామర.
౬౯. స్థలపద్మమథో	
దేవఫలీ మథ్యాలుకం వి	౧ దేవఫలీ (సీ), ౨ మథ్యాలుకం. కంధ విశేషము.
దుః,	

ఫలపుచ్చోవరండాలుఃస్యా

౧ ఫలపుచ్చః, ౨ వరండాలుః. వరండ
వృక్షవిశేషము.

ద్రంగేష్టాలుకం తు యత్.
శ్రీమస్తకః స్వస్తికస్యాత్
రాహూచ్ఛిష్టో రసోనకః,

౧ రంగేష్టాలుకం, ౨ శ్రీమస్తకః, ౩
స్వస్తికః. చెంచలికూర పేరులు.

౧ రాహూచ్ఛిష్టః, ౨ రసోనకః. తెల్ల
ఉల్లి.

కూష్మాండ స్తు ఘృణావాస
స్తిమిషో గ్రామ్యకర్కటీ. ౨౧

౧ కూష్మాండః, ౨ ఘృణావాసః,
౩ తిమిషః, ౪ గ్రామ్యకర్కటీ. గుమ్మడి
పేరులు.

వాలుకీ కర్కటీర్వారు ర్థా
త్రలా రోమశాచసా,

౧ వాలుకీ (నీ), ౨ కర్కటీ, ౩ ఇర్వారుః (ఉ), మూత్రలా, ౪ రోమశా. దోస
పేరులు.

స్యాచ్చేలాలః చిత్రఫలఃసు
ఖాశోరాజతేమిషః. ౨౨

౧ చేలాలః, ౨ చిత్రఫలః, ౩ సుఖా
శః, ౪ రాజతేమిషః, ౫ లతాపనసః, ౬
నాటామ్రః, ౭ నేదుః. ఉలిమిడిచెట్టు.

లతాపనసనాటామ్రా నేదు
దూర్ధ్వాసితస్తు యః, పవా
రుః కారవేల్గోఽసౌ

౧ దూర్ధ్వాసితః, ౨ పవారుః, ౩ కార
వేల్గః. కాకరచెట్టుపేరులు.

గోడుంబా గజచిర్భటః. ౨౩

౧ గోడుంబా (నీ), ౨ గజచిర్భటః.
వెద్దపాపరచెట్టు.

మృత్యుబీజస్తు వంశః స్యా
త్కేతకః క్రకచచ్చదః,
దృక్కటో బహుమూల

౧ మృత్యుబీజః, ౨ వంశః. వెదురు.

౧ కేతకః, ౨ క్రకచచ్చదః మొగలి.

౧ దృక్కటః, బహుమూలః.

స్యాత్

కరీరే వేణుకర్కరః. ౨౪

౧ కరీరం, ౨ వేణుకర్కరః. వెదురు
మొలక. (వెలుతురు చెట్టని కొంద
ఱందురు)

కాశోఽశ్వవాలః కాకేతు
ర్వనహాసశ్చ జంతులా,

౧ కాశః, ౨ అశ్వవాలః, ౩ కాకే
తుః (ఉ), ౪ వనహాసః, ౫ జంతులా. రె
ల్లుపేరులు.

గుడదారు ర్మధుత్పణంస్యా
విక్షురసివత్రకః. 2౫

ఖానోదకో నారికేలః కర
కాంభః శరఃఫలః,

సురంజనో గోపదలో రా
జతాలచ్చటాఫలః. 2౬

కరమట్టస్తంతుసానో గువా
కో కోట ఇత్యపి,

రామపూగస్తు కామీనో
మునిపూగస్తు చేవటః. 2౭

పూగవోటస్తు హింతాలః
క్షీబం

కిరిచితత్ఫలం,

ఘనామయఃస్యా త్ఖర్జూనో
ద్వాతు

కాచిమభంజరూ. 2౮. త
రా దేవకులోద్భూతే

దూర్వాతు హరితాలికా.

ఇతి వనౌషధివర్గః.

సింహః కంఠీరవో భీమ వి
క్రాంతః కరిమాచలః, పంచ
శిఖిశ్చ శైలాటః పారీంద్రః
శ్వేతపింగళః. ౨౦. మరుత్ప

వశ్చ నాదోఽస్య

చుక్కారః త్వేడితం చ
తత్,

ఉత్పాదకస్తు శరభః శా
ర్దూలోఽష్టాపదశ్చ సః. ౨౧

౧ గుడదారుః (ఉ), ౨ మధుత్పణం,
౩ ఇక్షుః, ౩ అసివత్రకః. చెఱకుపేర్లు.

౧ ఖానోదకః, ౨ నారికేలః, ౩ కర
కాంభః, ౪ శరఃఫలః. కొబ్బరిచెట్టు.

౧ సురంజనః, ౨ గోపదలః, ౩ రాజ
తాలః, ౪ ఛటాఫలః, ౫ కరమట్టః, ౬
తంతుసారః, ౭ గువాకః, ౮ కోటః.
పోకచెట్టు.

౧ రామపూగః, ౨ కామీనః, ౩ ముని
పూగః, ౪ చేవటః. పోకచెట్టు విశేషము.

౧ పూగవోటః, ౨ హింతాలః, హిం
తాలవృక్షము.

౧ కిరిచీ (ఇ-న). హింతాలఫలము.

౧ ఘనామయః, ౨ ఖర్జూరః. ఖర్జూర
వృక్షము.

౧ కాచిమః (పు), ౨ భంజరుః (ఉ).
దేవకులోద్భూతే తరా = దేవకులమందు
పుట్టిన తరువుపేరు.

౧ దూర్వా, ౨ హరితాలికా. గజీక
ఇది వనౌషధివర్గము.

౧ సింహః, ౨ కంఠీరవః, ౩ భీమవి
క్రాంతః, ౪ కరిమాచలః, ౫ పంచశిఖః,
౬ శైలాటః, ౭ పారీంద్రః, ౮ శ్వేతపిం
గళః, ౯ మరుత్పవః. సింహముపేరులు.

౧ చుక్కారః, ౨ త్వేడితం (న).
సింహనాదము.

౧ ఉత్పాదకః, ౨ శరభః ౩ శార్దూ
లః, ౪ అష్టాపదః. శరభమృగము.

అథ హింస్రపశుర్వాడః
శ్వాపదః శిబి రిత్వపి,
బాధీనసన్ద్వేకచరో గణో
త్సాహశ్చ గండకః. ౮౨
హింసారుః శ్వాపదో వ్యా
ఘోః

మహిషస్తు రజస్వలః, దం
శభీరు ర్జరంతశ్చ నాలికో య
మవాహనః. ౮౩. అథ

శూకరే వనాహిర దంతా
యుధ చక్రవజ్ర దీర్ఘరదాః,
సూచీరోమా బహుసూరాఖ
నిక స్థూలనాసికో భూషీత్.

ఏణః కురంగమోరిశ్యః సా
దృశ్య శ్చారులోచనః,
గోలాంగులే కపిత్థాస్య దధి
శోణ నగాటనాః. ౮౪. కిఖిశ్చ

హూరు వస్తుస్యాత్ శృగా
లో ఘోరరాసనః, లోపా
కోమృతమత్తశ్చ వనశ్వాథ
సృగాలికా. ౮౫. లోమా
శికా దీప్తజిహ్వ కిఖిరుల్కా
ముఖీ చ సా,

బిడాలః కుందమోన క్తచా
రీ దీప్తాక్ష జాహకా. ౮౬
శశకస్తు వనాఖుః స్యాత్
ఖిట్టాశ పూతిశారిజా,

౧ హింస్రపశుః, ౨ వ్యాడః, ౩ శ్వా
పదః, ౪ శిబిః. క్రూరపశువు.

౧ బాధీనసః, ౨ ఏకచరః, ౩ గణో
త్సాహః, ౪ గండకః. గండకమృగము.

౧ హింసారుః, ౨ శ్వాపదః, ౩ వ్యా
ఘుః. వ్యాఘ్రము.

౧ మహిషః, ౨ రజస్వలః, ౩ దంశభీ
రుః (ఉ), ౪ జరంతః, ౫ నాలికః, ౬ య
మవాహనః. దున్నపోతు.

౧ శూకరః, ౨ వనాహిరః, ౩ దంతా
యుధః, ౪ చక్రవజ్రః, ౫ దీర్ఘరదః, ౬
సూచీరోమా (న్), ౭ బహుసూః (ఉ),
౮ ఆఖనికః, ౯ స్థూలనాసికః, ౧౦ భూషీ
త్. పందిపేరులు.

౧ ఏణః, ౨ కురంగమః, ౩ రిశ్యః, ౪
సాదృశ్యః, ౫ శ్చారులోచనః. లేడిపేరులు.

౧ గోలాంగూలః, ౨ కపిత్థాస్యః, ౩
దధిశోణః, ౪ నగాటనః, ౫ కిఖిః. కోతి
పేరులు.

౧ హూరవః, ౨ శృగాలః, ౩ ఘో
రరాసనః, ౪ లోపాకః, ౫ మృతమత్తః,
౬ వనశ్వా. నక్కపేరులు.

౧ సృగాలికా, ౨ లోమాశికా, ౩
దీప్తజిహ్వ, ౪ కిఖి, ౫ ఉల్కాముఖి.
ఆడునక్క.

౧ బిడాలః, ౨ కుందమః, ౩ నక్తచారి
(న్), దీప్తాక్షః, ౫ జాహకః. పిల్లి పేరులు.

౧ శశకః, ౨ వనాఖుః. కుందేలు.

౧ ఖిట్టాశీ, ౨ పూతిశారిజా. ఆడవన
జంతువిశేషము.

గవయస్తు గవాలుక

౧ గవయః, ౨ గవాలుకః. గవయమృగము.

ఏడకః శిశువాహ్యకః. ౧౮.
వనఛాగోఽథ

౧ ఏడకః, ౨ శిశువాహ్యకః, ౩ వనఛాగః. పొట్టేలు.

గంధౌతుః ఖట్వాశో వనవాసనః,

౧ గంధౌతుః (ఉ. పు), ౨ ఖట్వాశః, ౩ వనవాసనః. ఖట్వాశమను మగవనజంతువు (నీనినే పునుగుపిల్లి అందురు.)

ఉందురు స్తుటుమో రంధ్రబభ్రు

౧ ఉందురుః (ఉ. పు), ౨ తుటుమః, ౩ రంధ్రబభ్రుః. మగయెలుక పేరులు.

ద్దీనాతు మూషికా. ౧౯

౧ దీనా, ౨ మూషికా. అడవియెలుక పేరులు.

స్యా చ్చికో వేశ్మనకులః పుంవృషో గంధమూషికః,

౧ చికః, ౨ వేశ్మనకులః, ౩ పుంవృషః, ౪ గంధమూషికః. చుంచు ఎలుక పేరులు.

స్యా

ద్వేదారః క్రకచపా త్కృకలాశ స్తృణాంజనః. ౨౦.
ప్రతిసూర్యోఽ

౧ వేదారః, ౨ క్రకచపాత్ (ద్), ౩ కృకలాశః, ౪ తృణాంజనః, ౫ ప్రతిసూర్యః. తొండ పేరులు.

ప్యంజనస్తు చిత్రకో లోహలాహలః,

౧ అంజనః, ౨ చిత్రకః, ౩ లోహలాహలః. (కొందలు చిటుతపులి పేర్లందురు.)

కారస్కరాటికా కర్ణజలౌకా స్యాదథో

౧ కారస్కరాటికా, ౨ కర్ణజలౌకా. నల్ల జెట్టి.

వటిః. ౨౧. ఉపాదికో దేహికా స్యా

౧ వటిః (ఇ. సీ), ౨ ఉపాదికః, ౩ దేహికా. చెట్టున తెట్టెబెట్టు నల్ల చీమలు.

దప్తపాదస్తు కింతనుః

౧ అప్తపాదః, ౨ కింతనుః. (అనగా శరభమందురు) ఎనిమిది పాదములుగల మొకము.)

ప్రసాదకుక్కుటో ఝిల్లీకంతో గృహకపోతకః. ౨౨.
పారావతోఽథ

౧ ప్రసాదకుక్కుటః, ౨ ఝిల్లీకంతః, ౩ గృహకపోతకః, ౪ పారావతః. పావురము పేరులు.

శక్రాఖ్యో దివాంధో వక్ర
సాసికః, హరినేత్రో దివాభీ
తో నఖాశీ పీయు ఘర్షురౌ.
౯౩. కాకభీరు ర్నక్తచారి,

కణాటీనస్తు ఖంజనః, కాక
ఛదిః స్వంజఘేలస్తా తనో ము
నిపుత్రకః. ౯౪. భద్రనామా
రతనిధిః

కాష్ఠకుట్టః శతచ్ఛదే, దీర్ఘ
పాదస్తు కంకః స్యాత్

గలేగండస్తు మర్కటః. ౯౫

చాతకే బభ్రువాపీహ ఘన
తోల త్రిశంకవః, వర్షప్రి
యోఽథ

మేఢావీచిరిః కీరః ఫలాశనః.

కుక్కుటస్తు వివృత్రాక్షో
రాత్రివేదీ కలావికః, ఉమాక
లోఽథ

తామ్రాక్షః కాకపుష్టః కు
హూముఖః. ౯౬. మధుకం
ఠో ఘోషయిత్నుః కామ
తాలః సుతర్దనః,

కాణో రతజ్వరః సూత్రీ
శ్రావణో గూఢమైథునః. ౯౭.
కారవః పరమృత్యుశ్చ లుం
టాణో మాద్గలిద్వికః, శక్ర

౧ శక్రాఖ్యః, ౨ దివాంధః, ౩
వక్రనాసికః, ౪ హరినేత్రః, ౫ దివాభీ
తః, ౬ నఖాశీ (న్), ౭ పీయుః, ౮ ఘర్షు
రః, ౯ కాకభీరుః, ౧౦ నక్తచారి. గుడ్ల
గూబ.

౧ కణాటీనః, ౨ ఖంజనః, ౩ కాక
ఛదిః, ౪ స్వంజఘేలః, ౫ తాతనః, ౬
మునిపుత్రకః, ౭ భద్రనామా (న్), ౮
రతనిధిః. కాటుకపిట్ట.

౧ కాష్ఠకుట్టః, ౨ శతచ్ఛదః, ౩ దీర్ఘ
పాదః, ౪ కంకః. (ముక్కుతో చెట్లకు
తొట్టజేయు పక్షివిశేషము.)

౧ గలేగండః, ౨ మర్కటః, గలగండ
పక్షి.

౧ చాతకః, ౨ బభ్రుః (ఉ), ౩ వాపీ
హః, ౪ ఘనతోలః, ౫ త్రిశంకుః, ౬ వర్ష
ప్రియః. చాతకపక్షి.

౧ మేఢావీ (న్), ౨ చిరిః, ౩ కీరః,
౪ ఫలాశనః, ౫ చిలుకపేరులు.

౧ కుక్కుటః, ౨ వివృత్రాక్షః, ౩ రాత్రి
వేదీ (న్), ౪ కలావికః, ౫ ఉమాకలః.
కోడిపేరులు.

౧ తామ్రాక్షః, ౨ కాకపుష్టః, ౩
కుహూముఖః, ౪ మధుకంఠః, ౫ ఘోష
యిత్నుః, ౬ కామతులః, ౭ సుతర్దనః.
కోకిలపేరులు.

౧ కాకః, ౨ రతజ్వరః, ౩ సూత్రీ
(న్), ౪ శ్రావకః, ౫ గూఢమైథునః, ౬
కారవః, ౭ పరమృత్యుః, ౮ లుంటాకః,
౯ మాద్గలిః, ౧౦ ద్వికః, ౧౧ శక్రజః

జః సత్యవాక్ కాణోః ఽపకృ
ష్టో నగరీబకః. ౯౯. వింప్రిశ్చ
నాడీజంఘోఽథ

గృధ్రః స్యాద్దూరదర్శిని,

శీతీకంతస్తు దాత్యూహః
కాకమద్భుః కచాటురః. ౧౦౦

చిరంభణస్తు చిల్లఃస్యాత్
భ్రాంతిః కంతనీడకః,

సూక్తా మదనశలాకా చి
త్రాక్ష శారికా వచండా చ,

శకునజ్ఞా తు జ్యేష్ఠా గృ
హాలికాటట్టనీ మూలీ

దీర్ఘజంఘో నిశైతః స్యా
ద్భక్తోటః శుల్కవాయసః
౧౦౧. కంకేరుద్వారవలిభుక్
శిఖీ చంద్రవిహంగమః

బకేరుకా బలాకా స్యాత్

కురరో మత్స్యనాశనః.

ద్వంద్వచారి చక్రవాకః

సారసస్తు కలాంకురః, గోమ
ర్ద

శ్చిత్రపక్షస్తు తిత్తిరిః స్యా
త్కపింజలః. ౧౦౨ లఘు
మాంసో

౧౧ సత్యవాక్ (న్), ౧౩ కాణః, ౧౪
అపకృష్టః, ౧౫ నగరీబకః, ౧౬ వింప్రి,
౧౭ నాడీజంఘః. కాకిపేరులు.

౧ గృధ్రః, ౨ దూరదర్శి (న్) గర్జ
పేరులు.

౧ శీతీకతః, ౨ దాత్యూహః, ౩ కాక
మద్భుః, ౪ కచాటురః. మూలకాకి.

౧ చిరంభణః, ౨ చిల్లః, ౩ భ్రాంతిః,
౪ కంతనీడకః. చిందపిట్ట.

౧ సూక్తా, ౨ మదనశలాకా, ౩ చి
త్రాక్షీ, ౪ శారికా, ౫ వచండా. గోరు
వంకపక్షి.

౧ శకునజ్ఞా (సీ), ౨ జ్యేష్ఠా, ౩
గృహాలికా, ౪ టట్టనీమూలీ. బల్లి
పేరులు.

౧ దీర్ఘజంఘః, ౨ నిశైతః, ౩ బకోటః,
౪ శుల్కవాయసః, ౫ కంకేరుట్ (హ్),
౬ ద్వారబలిభుక్ (జ్), ౭ శిఖీ (న్), ౮
చంద్రవిహంగమః. కొంగపేళ్లు.

౧ బకేరుకా (సీ), ౨ బలాకా తెల్ల
కొక్కెరపేరులు.

౧ కురరః, ౨ మత్స్యనాశనః. పెన్నడ
పులుగు పేరులు.

౧ ద్వంద్వచారి, ౨ (న్. పు) చక్ర
వాకః. చక్రవాకము పేరులు.

౧ సారసః, ౨ కలాంకురః, ౩ గోమర్ద
బెగ్గురుపక్షి పేరులు.

౧ చిత్రపక్షః, ౨ తిత్తిరిః, ౩ కపి
జలః, ౪ లఘుమాంసః తిత్తిరపక్షి పేరులు.
(తీతువు)

మయూరస్తు చంద్రకీ చిత్ర
మేఖలః, ప్రచలాకీ సితాపాం
శిఖాచల గలవ్రతాః ౧౦౫
మార్జారకశ్చాఽథ
తీలమయూరః స్యాద్ధ్వరుం
కః,

మత్స్యాశనో మీనరంకో

నాసాచ్ఛిన్నీ తు పూర్ణికా.

పిపీలీకా తు హోరా స్యా
ద్యమకీటస్తు ఘుర్ఘురః,

స్యా న్నర్కటస్తు శలక

ఆశాబంధోఽస్య జాలకే.

ఫాలభేలా గరుద్యోధీ భా
రతీ వ్యోమనాసికా,

చంచీసూచిస్తు సుగృహః
పీతతుండోఽథ.

సర్వపీ. ౧౦౮. హాపుత్రికా
ఖంజనికా తులికా స్ఫోటికే
సమే,

కరేటవ్యా ధనచ్ఛాః స్యా
త్

త్తరుకూణిస్తు వాగ్దుదః.

౧ మయూరః, ౨ చంద్రకీ. (న్-పు), ౩
చిత్రమేఖలః, ౪ ప్రచలాకీ (న్), ౫ సితా
పాంగః, ౬ శిఖాచలః, ౭ గలవ్రతః, ౮
మార్జారకః. నెమలిపేరులు.

౧ తీలమయూరః, ౨ గురుంటకః. తీల
మయూరము పేరులు.

౨ మత్స్యాశనః, ౨ మీనరంకః. మ
త్స్యరంగపక్షి పేరులు.

౧ నాసాచ్ఛిన్నీ, ౨ పూర్ణికా. ఈ
రెండు ముక్కుపుటకు పేరులు.

౧ పిపీలీకా, ౨ హోరా. చీమలపేర్లు.

౧ యమకీటః, ౨ ఘుర్ఘురః. ఘుర్ఘుర
మనుపుర్వ.

౧ మర్కటః, ౨ శలకః. సా లెపురుగు
పేరులు.

౧ ఆశాబంధః, సా లెపురుగు అల్లువల
లేక సా లెపట్టు.

౧ పాలభేలా, ౨ గరుద్యోధీ, ౩
భారతీ, ౪ వ్యోమనాసికా. భారతపక్షి
పేర్లు.

౧ చంచీసూచిః, ౨ సుగృహః, ౩ పీత
తుండః. కారండవపక్షి లేక కన్నె లేడిపక్షి
పేరులు.

౧ సర్వపీ, ౨ హాపుత్రికా, ౩ ఖంజని
కా, ౪ తులికా, ౫ స్ఫోటికా, ౬ హా
పుత్రికా అనేపక్షి పేరులు.

౧ కరేటవ్యా, ౨ ధనచ్ఛాః, (డో-సీ),
కరేటుపక్షి పేరులు.

౧ తరుకూణిః, ౨ వాగ్దుదః. వాగ్దుద
పక్షి పేరులు.

వర్తికా విష్ణులింగీ స్యా

ల్లావకో లఘుజంగలః,

సరఃకాకస్తు హంసః స్యాత్
జాలపా త్పురదంశకః. ౧౧౦

గోభంఢీరః పంకకీరః కోయ
ష్టి ర్జలకుక్కుభః,

జీవంజీవో విషమృత్యు ర్జీవ
జీవో

ఽథమక్షికా. ౧౧౧. మాచి
కా భంమరాలీ చ

దంశః స్యా ద్భంష్టురాలికా,
భంకారీ

చర్తచట్యాంతు జతునీ గృ
హమాచికా. ౧౧౨

విషస్మక్కాభృంగరోలో
వరోల స్తృణషట్పదః,

వరటీ తు వరాలీ స్యాత్
బ్రాహ్మణ్యథ

తమోమణిః. ౧౧౩. థ్వాం
తో న్నేషశ్చ ఖద్యోతోజ్యో
తిర్భీజం నిమేషరుక్,

భ్రమరశ్చంచరీకః స్యాత్ రో
లంబో మధుసూదనః. ౧౧౪.

ఇందిందిరః పుష్పకీటోమధుద్రో
శుకేశటః, రేణువాసోఽథ

౧ వర్తికా (సీ), ౨ విష్ణులింగీ (సీ).
మీలవల్లకిపిట్టపేరులు.

౧ లావకః, ౨ లఘుజంగలః. లావక
పిట్టపేరులు.

౧ సరఃకాకః ౨ హంసః, ౩ జాల
పాత్ (ద), ౪ పురుదంశకః. హంస
పేరులు.

౧ గోభంఢీరః, ౨ పంకకీరః ౩ కోయ
షిః, ౪ జలకుక్కుభః. నీటిలోనుండు
బెళగువ్వపక్షి, గుడ్డికొంగలనియందురు.

౧ జీవంజీవః, ౨ విషమృత్యుః, ౩ జీవ
జీవః. చకోరపక్షి.

౧ మక్షికా, ౨ మాచికా, ౩ భంమ
రాలీ. ఈగపేరులు.

౧ దంశః, ౨ భంమరాలికా (సీ), ౩
భంకారీ. అడవియీగ.

౧ చర్తచటీ, (సీ), ౨ జతునీ, ౩ గృ
హమాచికా. రాత్రితిరుగుపక్షివిశేషము.

౧ విషస్మక్కా (సీ), ౨ భృంగరోలః
(పు), ౩ వరోలః, ౪ తృణషట్పదః. కందు
రీగపేరులు.

౧ వరటీ (ఈ. సీ), ౨ వరాలీ, ౩
బ్రాహ్మణీ. ఇవి ఆడుహంసపేరులు.

౧ తమోమణిః, ౨ థ్వాంతోన్నేషః,
౩ ఖద్యోతః, ౪ జ్యోతిర్భీజం, ౫ నిమే
షరుక్, (చ). ఇవి మిణుగురుపురుగుపేరు.

౧ భ్రమరః, ౨ చంచరీకః, ౩ రోలం
బః, ౪ మధుసూదనః, ౫ ఇందిందిరః, ౬
పుష్పకీటః, ౭ మధుద్రః, ౮ మధుకేశటః,
౯ రేణువాసః. ఇవి తుమ్మెదపేరులు.

మశకో ఘోషో రణరణశ్చ
సః. ౧౧౫

పక్షీతు నాడీచరణః స్యా
చ్చంచుభృదనేకజః, స్యుః
ఖగో తృతవారంక కంఠాగ్ని
ర్యోమచారిణః. ౧౧౬

యుగల ద్వంద్వ యుగ్తాని
యుగం యమలయామలే.

ఇతి సింహాదివర్గః.

స్త్రీ వధూ ర్యోషితా గా
మా మండయంతీవధూజనః,

కన్యకాలకనందా సా

భూషితాధర్మకారిణీ. ౧౧౭
సన్వేదా చాథ
తరుణీ దిక్కరీధనికాచసా,

మరుండోచ్చలలాటా స్యా

త్సశ్శశ్రు ర్నరమానినీ.

స్నుషా వధూటీ

మధురనిస్వనాహంసగద్గదా,

క్రోధనా భామినీ చండీ

౧ మశకః, ౨ ఘోషః, ౩ రణరణః.
ఇవి దోమపేరులు.

౧ పక్షీ (న్), ౨ నాడీచరణః, ౩ చం
చుభృత్ (త్), ౪ అనేకజః, ౫ ఖగః, ౬
ఉత్పతః, ౭ వారంకః, ౮ కంఠాగ్నిః, ౯
వ్యోమచారి (న్), ఇవి పక్షిపేరులు.

౧ యుగలం (న), ౨ ద్వంద్వం, ౩
యుగ్తం, ౪ యుగం, ౫ యమలం, ౬
యామలం ఇవి జంటపేరులు.

ఇది సింహాదివర్గము.

౧ స్త్రీ (ఈసీ), ౨ వధూః ౩ యోషి
తా, ౪ రామా, ౫ మండయంతీ, ౬
వధూజనః. ఇవి స్త్రీపేరులు.

౧ కన్యకా, ౨ అలకనందా. ఇవి కన్య
కపేరులు.

౧ భూషితా, ౨ ధర్మకారిణీ, ౩ సన్వే
దా. ఇవి దోషరహితురాలగు స్త్రీపేరులు.

౧ తరుణీ (ఈసీ), ౨ దిక్కరీ, ౩ ధని
కా. ఇవి యువతికి పేరులు.

౧ మరుండా, ౨ ఉచ్చలలాటా. ఎత్తై
ననొసలుకలదానిపేరులు.

౧ సశ్శశ్రుః, ౨ నరమానినీ. ఇవి
గడ్డము మీసముగల స్త్రీపేరులు.

౧ స్నుషా, ౨ వధూటీ. ఇవి కోడలి
పేరులు.

౧ మధురనిస్వనా, ౨ హంసగద్గదా.
మధురస్వరముగల స్త్రీపేరులు.

౧ క్రోధనా, ౨ భామినీ, ౩ చండీ
(ఈసీ). కోపవతిపేరులు.

దారుస్త్రీ సాలభంజికా.

విరక్తా దుర్భగా

సప్తపుత్రసూః సుతవస్కురా

పతేవ్రతై కపత్నీ స్యా
ద్విధవా జాలికా మతా.

౧౨౦. విశ్వస్తా

వాంఛినీ తు స్యా ల్లంజికా
కలతూలికా,

వేశ్యా శూలా వారవాణి
ర్షుర్షు రాప్యథ

కుట్టినీ. ౧౨౧. ఇజ్యా స్యా
ద్రతతాళీ చ ఘటదాసీ గణే
రుకా,

మలిష్ఠా సరజాః

షాణ్డాతురదై వ్మాతురా
సమా. ౧౨౨

సమదు ర్దుహితా

పుత్రో ద్వితీయః కులధార
కః,

పితా జనయితా వప్తా

శిశుకః క్షీరకంతకః. ౧౨౩.

బాలో ముష్టింధయశ్చాథ

శ్యాలికా కేలికుంచికా,

౧ దారుస్త్రీ, ౨ సాలభంజికా. కొయ్య
బొమ్మపేరులు.

౧ విరక్తా, ౨ దుర్భగా. దౌరాభగ్య
స్త్రీ పేరులు.

౧ సప్తపుత్రసూః, ౧ సుతవస్కురా.
ఏడుగురుకొడుకులతల్లి పేరులు.

౧ పతేవ్రతా, ౨ ఏకపత్నీ. పతేవ్రతపేర్లు.
౧ విధవా, ౨ జాలికా, ౩ విశ్వస్తా.
వితంతువు పేరులు.

౧ వాంఛినీ (ఈ-సీ), ౨ లంజికా, ౩
కలతూలికా. వ్యభిచారిణి పేరులు.

౧ వేశ్యా, ౨ శూలా, ౩ వారవాణి,
౪ ఝర్షురా. ఇవి వేశ్య పేరులు.

౧ కుట్టినీ, ౨ ఇజ్యా, ౩ రతతాళీ, ౪
ఘటదాసీ, ౫ గణేరుకా. తార్కుకతై
పేరులు.

౧ మలిష్ఠా, ౨ సరజా. రజస్వలయైన
స్త్రీ పేరులు.

౧ షాణ్డాతురః, ౨ దైవమాతురః.
ఇద్దఱుతల్లులుగలవాడు.

౧ సమదుః (ఉ-సీ), ౨ దుహితా (బు).
కూతురి పేరులు.

౧ పుత్రః, ౨ ద్వితీయః, ౩ కులధార
కః. ఇవి కొడుకు పేరులు.

౧ పితా (బు-పు), ౨ జనయితా ౩
వప్తా తండ్రి పేరులు.

౧ శిశుకః, ౨ క్షీరకంతకః, ౩ బాలః,
౪ ముష్టింధయః. ఇవి బాలుని పేరులు.

౧ శ్యాలికా, ౨ కేలికుంచికా. భార్య
తోఁబుట్టువు పేరులు.

నాగరో దేవరః	౧ నాగరః, ౨ దేవరః. మఱుది పేరులు.
శ్యాలో వారకీరోఽథ	౧ శ్యాలః, ౨ వారకీరః. భార్యతోఁ బుట్టువు పేరు.
సాశ్రుధీః. ౧౨ర. శ్వశ్రూ	౧ సాశ్రుధీః, ౨ శ్వశ్రూః. అత్త పేరులు.
ర్వృద్ధః శతానీకో జరంతః స్యా	౧ వృద్ధః, ౨ శతానీకః, ౩ జరంతః. వృద్ధుని పేళ్లు.
దథాంశకః, సగంధజ్ఞాతిదా యాదౌ	౧ అంశకః, ౨ సగంధః, ౩ జ్ఞాతిః, ౪ దాయాదః. ఇది దాయాది పేరులు.
మాతులో మాతృకేశటః.	౧ మాతులః, ౨ మాతృకేశటః మేన మామ పేళ్లు.
భర్తా భరుర్నర్తకీలః ప్రాణ నాథసుఖోత్సవః, హృదయే శో రతగురు	౧ భర్తా (ఋ. పు), ౨ భరుః, ౩ నర్తకీలః, ౪ ప్రాణనాథః, ౫ సుఖోత్సవః, ౬ హృదయేశః, ౭ రతగురుః. ఇవి భర్త పేరులు.
జ్ఞారః పాపపతిః సమా.	౧ జారః, ౨ పాపపతిః. మిండమగని పేళ్లు.
కుమారభృత్యా స్యాద్వా లతంత్రం గర్భిణ్యావేక్షణం,	౧ కుమారభృత్యా, ౨ బాలతంత్రం, ౩ గర్భిణ్యావేక్షణం. గర్భిణీస్త్రీచర్య పేరులు.
గర్భాష్టమో దేవమాసో	౧ గర్భాష్టమః, ౨ దేవమాసః. ఎనిమిదవ నెలలోఁ బుట్టిన బాలుని పేళ్లు.
నాభినాలామలా స్మృతా.	౧ నాభినాలా, ౨ మలా. బొడ్డు పేరులు.
ఆధానికం పుంసవనం సీమం తోన్నయనం చ తత్,	౧ ఆధానికం, ౨ పుంసవనం, ౩ సీమం. తోన్నయనం. ఇవి ఆయా పేరులుగల ఉత్సవముల పేరులు.
ఖల్లీధః ఖలితిః	౧ ఖల్లీధః, ౨ ఖలితిః. బట్టతలవాని పేరులు.

కల్లో బధిరః ఖోరఖంజకౌ. ౧౨౮	౧ కల్లః, ౨ బధిరః. చెవిటివానిపేరులు. ౧ ఖోరః, ౨ ఖంజకః. కుంటివాని పేరులు.
దోర్దదుర్బాహుకుంతఃస్యా	౧ దోర్దదుః, ౨ బాహుకంతః. మొండి చేతవానిపేరులు.
దౌషధం తు భిషగ్జితం,	౧ దౌషధం, ౨ భిషగ్జితం. దౌషధము పేరులు.
త్వక్పుష్పికాకిలాసంస్యాత్	౧ త్వక్పుష్పికా (ఆ. సీ), ౨ కిలాసు. శోభిపేరులు.
శ్లేషదం పాదగండిరః. ౧౨౯	౧ శ్లేషదం, ౨ పాదగండిరః. ఏనుగు కాలుపేరులు.
యోన్యర్భః కందసంజ్ఞం స్యా త్కణ శుష్కప్ర ణోఽపి చ, అజీర్ణోవాయుగండోంతర్వ మిశ్చపలతాశయః. ౧౩౦	౧ యోన్యర్భః ౨ కందసంజ్ఞః, ౩ కణః, ౪ శుష్కప్రణః. ఇవి యోన్యర్భమను మూలవ్యాధిపేరులు. ౧ అజీర్ణః, ౨ వాయుగండః, ౩ అం తర్వమిః, ౪ చపలతాశయః. అజీర్ణవ్యాధి పేరులు.
పాపరోగో రక్తవటీ మసూ ర్యథ	౧ పాపరోగః, ౨ రక్తవటీ, ౩ మసూ రీ. ఇవి సోఫీటకవ్యాధిపేరు (వసంతరోగ మని కొందరు.)
తమోవ్రణః, వల్మీకోఽథా	౧ తమోవ్రణః, ౨ వల్మీకః. మాద రోగముపేర్లు.
తిసారోఽన్నగంధిస్యా దు దరామయః. ౧౩౧ కురండవృద్ధౌసింఘాణశేటౌ	౧ అతిసారః, ౨ అన్నగంధిః, ౩ ఉద రామయః. అతిసారవ్యాధిపేరులు.
	(?)
స్కందనరేచనే,	౧ స్కందనం, ౨ రేచనం. విరేచనము పేరులు.
గర్భండో నాభిగుడకోఽ	౧ గర్భండః, ౨ నాభిగుడకః. కాయ బొడ్డుపేరులు.

భిమంధో లోచనామయే.

౧ అభిమంధః, ౨ లోచనామయః. నే
త్ర రోగముపేరు.

యువగండోఽవగండఃస్యా

౧ యువగండః, ౨ అవగండః. మొటి
మలపేరులు.

త్పిత్తం నూయుఃఫలంకరః,

౧ పిత్తం, ౨ నూయుః, ౩ ఫలంకరః.
పై త్యరోగముపేరులు.

శ్లేష్ఠావలాశో

౧ శ్లేష్ఠా (న్-పు), ౨ అవలాశః. శ్లేష్ఠ
వ్యాధిపేరులు.

మాంసం తు జరూధమథ

౧ మాంసం, ౨ జరూధం. మాంసము
పేళ్లు.

శోణితమ్. ౧౩౩. పలక్షా
రోఽథ

౧ శోణితం, ౨ పలక్షారః. రక్తము
పేరులు.

మస్తిష్కమస్తులింగోఽప్యథ

౧ మస్తిష్కః, ౨ మస్తులింగః. మెద
డుపేరులు.

స్నసా వన్నసాథోఽ

౧ స్నసా, ౨ వన్నసా. నరముపేరులు.

ధరమధు క్షీణే వక్త్రాసవః పు
మాన్. ౧౩౪

౧ అధరమధు (న), ౨ వక్త్రాసవః.
మోవితేనెపేరులు.

జిహ్వమలం తు కులుకం

౧ జిహ్వమలం, ౨ కులుకం. నాలుక
పై నిపాచిపేరులు.

పిప్పికా దంతజే మలే,

౧ పిప్పికా, ౨ పండ్లపాచిపేరు. (దంత
మాలిన్యము)

పిండోఽస్త్రీయాం కులం
క్షేత్రం శరీరం స్కందపంజ
రా. ౧౩౫. శస్త్రం వపుః

౧ పిండః (పు), ౨ కులం, ౩ క్షేత్రం
౪ శరీరం, ౫ స్కందః, ౬ పంజరః. సామా
న్యదేహముపేరులు.

పుద్గలం స్యా

౧ పుద్గలం ప్రశస్తదేహముపేరులు.

దాంగమంగంతు కోమలం,

౧ ఆంగం. కోమలమగు అంగముపేరు.

పాయుస్తనుప్రాదో మార్గ

౧ పాయుః, ౨ తనుప్రాదః, ౩ మార్గః.
గుదస్థానముపేరులు.

ఉచ్ఛారస్తు పురీషణః. ౧౩౬

౧ ఉచ్ఛారః, ౨ పురీషణః. అమేధ్య
ముపేళ్లు.

భగం గుహ్యం వరాంగం
చ కళత్రం జన్మవర్త్త చ, స్త
రాగారం రతిగృహం అథో
ధస్తాదిహావ్యయే. ౧౩౭. నా
సంధిరథరోఽవాచ్య దేశశ్చ
స్తరకూపకః, సంసారమార్గశ్చ
రతికుహరః ప్రకృతీః శ్రీ
యామ్. ౧౩౮. పుష్పాపత్య
పథౌ చాథ

నితంబః స్యాత్కటిరకః
లింగం తు లాంగలం శేఫః
సాధనం మదనాంకుశః. ౧౩౯
స్తరస్తంభశ్చ కందర్పముస
లో ధ్వజ ఇత్యపి, శ్రీయాం
నాగలతా

చాండకోశస్తు ఫలకోశకః.

నాభిర్ద్వయో స్తుందకూపీ
తుందిస్తుందికరః పుమాన్,

అథోమర్తశక్పద్వారమూ

రుసక్తి చ జాఘనీ. ౧౪౦

భుజాబాహుః చ బాహూస్యా

కులిర్నస్తో భుజాదలః,

కుచౌ వక్షోరుహే ప్రోక్తౌ

౧ భగం, ౨ గుహ్యం, ౩ వరాంగం,
౪ కళత్రం, ౫ జన్మవర్త్త (న్-న), ౬ స్తరా
గారం, ౭ రతిగృహం, ౮ అథః (అవ్య),
౯ అధస్తాత్ (అవ్య), ౧౦ నాసంధిః, ౧౧
అధరః, ౧౨ అవాచ్య దేశః, ౧౩ స్తరకూ
పకః, ౧౪ సంసారమార్గః, ౧౫ ప్రకృతీః,
(ఇ. సీ), ౧౬ పుష్పపథః, ౧౭ అపత్యపథః.
ఇవి భగముపేరులు.

౧నితంబః, ౨కటిరకః. పిరుదులపేరులు.
౧ లింగం, ౨ లాంగలం, ౩ శేఫః, ౪
సాధనం, ౫ మదనాంకుశః, ౬ స్తరస్తం
భః, ౭ కందర్పముసలః, ౮ ధ్వజః, ౯ నా
గలతా (సీ). ఇవి శిశ్నముపేరులు.

౧ అండకోశః, ౨ ఫలకోశకః. వృష
ణములపేరులు.

౧ నాభిః (ప్ర), ౨ తుందకూపీ (-ఈ.
సీ), ౩ తుందిః, ౪ తుందికరః. ఇవి బొడ్డు
పేరులు.

౧ అథోమర్త (న్-న), ౨ శక్పద్వార
ం. ఇవి మలద్వారముపేరులు.

౧ డోరుః (పు), ౨ సక్తి (ఇ. , -
జాఘనీ (-ఈ. సీ). తొడపేరులు.

౧ భుజా (ఆ. సీ), ౨ బాహుః, ౩ బా
హుః. ఇవి భుజములపేరులు.

౧ కులిః, ౨ మాస్తః, ౩ భుజాదలః
చేయిపేరులు.

౧ కుచః, ౨ వక్షోరుహః. స్తనముల
పేరులు.

హస్తపుచ్చం తు కల్తషమ్.

౧ హస్తపుచ్చం, ౨ కల్తషం. చేతికొన పేరులు.

నఖః పునర్భవః కామాంకు
శః స్యాత్కరకంటకః, కరే
టుః కరశూకశ్చ

౧ నఖః, ౨ పునర్భవః, ౩ కామాంకుశః, ౪ కరకంటకః, ౫ కరేటుః, ౬ కరశూకః. ఇవి గోళ్ల పేరులు.

పుచ్చట్యంగుళిమోటనమ్.

౧ పుచ్చటిః, ౨ అంగుళిమోటనం. మెడకలు విటచుట పేరులు.

స్యాత్కకలం కంతమణి

౧ కాకలం, ౨ కంతమణిః మెడపీక పేరు.

ర్నసా నస్యా చ నాసికా,
గంధనాలీ చ నాసిక్యాం

౧ నసా, ౨ నస్యా, ౩ నాసికా, ౪ గంధనాల (ఈ-సీ), ౫ నాసిక్యాం. నాసిక పేరులు.

వాగ్దలం దంతవాససి. ౧౪౪

౧ వాగ్దలం, ౨ దంతవాసః (స-న). పెదవి పేరులు.

దంతః ఖరుర్వక్త్రకురో జం
భో హనుర్ద్విజస్తథా,

౧ దంతః, ౨ ఖరుః, ౩ వక్త్రకురః, ౪ జంభః, ౫ హనుః, ౬ ద్విజః. ఇది దంత ముల పేరులు.

రాజదంతాస్తు చత్వారో
దశనానాం పురస్థితాః. ౧౪౫
గోధిభారౌ మహాశంఖం

౧ రాజదంతాః. ముంధటి నాలుగు పదార్థ పేరులు.

౧ గోధిః, ౨ భాలః, ౩ మహాశంఖం. నొసలు పేరులు.

దై వదీపస్తు లోచనం, అంబ
ః

౧ దై వదీపః, ౨ లోచనం, ౩ అంబకం. ఇవి నేత్రము పేరులు.

నేత్రాంబుబాష్ప నాలేతమ
స్త్రియామ్.

౧ నేత్రాంబు, ౨ బాష్పః, నాలేతం (స్త్రి). కన్నీరు పేరులు.

కటాక్ష కాక్షౌ

౧ కటాక్షః, ౨ కాక్షః. ఇవి కడకంటి చూపు పేరులు.

కాకుస్తు జిహ్వ స్యాత్ప్రతి
జిహ్వికా. ౧౪౬ సుధాశ్ర
వాచ

౧ కాకుః, ౨ జిహ్వ, ౩ ప్రతిజిహ్వికా, ౪ సుధాశ్రవా (ఆ-సీ). నాలుక పేరులు.

కర్ణస్తు శ్రోతః క్షీ బేధ్వని
గ్రహః, స్యాచ్ఛబ్దాధిష్ఠానమ
థ

కబరః కేశగర్భకః. ౧౪౭.
కబరీ కూటశ్చాథ

కోటిరః స్యాజ్జటా సటా,

కరారోటోఽంగులీటః

స్యాత్తాడంకః కర్ణదర్పణః.

అందుకః పాదకటకో

ఽభిషేకస్నానమిత్యపి,

పటచ్ఛరం జీర్ణవస్త్రం

సిచయ ప్రోథ శాటకాః.

పటవాసః పటమయం దూ
ష్యం వస్త్రగృహం స్థలం.

ఖరగ్రహః ఖరగృహం

కుంభాతు స్థూలశాటకః.

చోలోండకః శిరోవేష్టే

విరింగిన్యవగుంతికా, పాతీ
యవనికా

౧ కర్ణః. ౨ శ్రోతః (న-స్), ౩
ధ్వనిగ్రహః, ౪ శబ్దాధిష్ఠానం. చెవుల
పేరులు.

౧ కబరః, ౨ కేశగర్భకః, ౩ కబరీ
(ఈ-సీ), ౪ కూటకః. ఇవి కొప్పుపేరులు.

౧ కోటిరః, ౨ జటా, ౩ సటా. ఇవి
జడలపేరులు.

౧ కరారోటః, ౨ అంగులీటః. ఉంగ
రముపేరులు.

౧ తాడంకః, ౨ కర్ణదర్పణః. కమ్మల
పేరులు.

౧ అందుకః, ౨ పాదకటకః. కాలికడి
యములపేరులు.

౧ అభిషేకః, ౨ స్నానం. స్నానము
పేరులు.

పటచ్ఛరం, ౨ జీర్ణవస్త్రం. చినిగినగుడ్డ
పేరులు.

౧ సిచయః, ౨ ప్రోథః, ౩ శాటకః.
వస్త్రముపేరులు.

౧ పటవాసః, ౧ పటమయం, ౩
దూష్యం, ౪ వస్త్రగృహం, ౫ స్థలం. డేరా
పేరులు.

౧ ఖరగ్రహః, ౨ ఖరగృహం. మంగలి
ఇల్లుపేరు.

౧ కుంభా, ౨ స్థూలశాటకః. దుప్పటి
పేరులు.

౧ చోలోండకః, ౨ శిరోవేష్టః. తల
పాగపేర్లు.

౧ విరింగిణి, ౨ అవగుంతికా, ౩ పాతీ,
౪ యవనికా. తెలుపేరులు.

సూర్యరక్తసంజ్ఞం తు కుం
కుమమ్. ౧౫౧. జాగుడం
దీపనం ఘస్రం సౌరభంఘుస్ప
ణం చ తత్,

స్వాద్రంగమాతృకా లా
క్షా

గంధకాష్ఠం తుజోంగకమ్.

కపిచంచలతైలాఖ్యః సిల్వో

౭థ సరలద్రవః, దధిక్షీర
ఘృతాజ్ఞాస్యాత్

ధూనకో వహ్నివల్లభః.

శాలవేష్టః సర్జమణిః

కస్తూరి గంధచేలికా, మదా
హ్వాశ్చాథ

సంచారి ధూపో గంధపిశా
చికా. ౧౫౨

రేణుసారస్తు కర్పూరశ్చం
ద్రభస్మహిమాహ్వాయః, వేధ
కో

మాలయస్తు స్యాచ్ఛ్రీఖం
డో రౌహిణశ్చ సః. ౧౫౩

విచ్ఛిత్తిస్తు కషాయః స్యా
త్సమాలంభనమిత్యపి,
లలాటికా శంఖచరి

౧ సూర్యరక్తసంజ్ఞం, ౨ కుంకుమం,
౩ జాగుడం, ౪ దీపనం, ౫ ఘస్రం, ౬
సౌరభం, ౭ ఘుస్పణం. కుంకుమపేరులు.

౧ రంగమాతృకా, ౨ లాక్షా. లత్తుక
పేరు.

౧ గంధకాష్ఠం, ౨ జోంగకం. అగరు
కడ్డీ పేరులు.

౧ కపిచం, ౨ చలతైలాఖ్యః, ౩ సిల్వాః.
ఇవి ధూపద్రవ్యముపేరులు.

౧ సరలద్రవః, ౨ దధ్యంకః, ౩
క్షీరాంకః, ౪ ఘృతాంకః. పాలమట్టి
పేరులు.

౧ ధూనకః, ౨ వహ్నివల్లభః. వేగిన
బంకపేరులు.

౧ శాలవేష్టః, ౨ సర్జమణిః. అందుగ
బంకపేరు.

౧ కస్తూరి, ౨ గంధచేలికా, ౩ మదా
హ్వాః. కస్తూరిపేరులు.

౧ సంచారి (న్-సీ), ౨ ధూపః, ౩
గంధపిశాచికా. ధూపముపేరులు.

౧ రేణుసారః, ౨ కర్పూరః, ౩ చంద్ర
భస్మ (న్-న), ౪ హిమాహ్వాయః, ౫ వేధ
కః. కర్పూరముపేరులు.

౧ మాలయః, ౨ శ్రీఖండః, ౩ రౌహి
ణః. ఇవి మంచిగందముపేరులు.

౧ విచ్ఛిత్తిః, ౨ కషాయః, ౩ సమా
లభనం. కుంకుమాదివిలేపనము పేర్లు.

౧ లలాటికా, ౨ శంఖచరి. పాపలు
బొట్టుపేరులు.

విష్మరః పీతమస్త్రీయాం.

౧ విష్మరః, ౨ పీతం (స్న). పీతము పేరు.

నిషద్యా ఖట్టికా సంది

౧ నిషద్యా, ౨ ఖట్టికా, ౩ సంది మంచముపేరులు.

చాతురస్తు మసూరకః,

౧ చాతురః, ౨ మసూరకః. దిండు పేరులు.

ప్రతీయత్నస్తు రచనా.

౧ ప్రతీయత్నః, ౨ రచనా. అలంకారాదిరచనముపేరులు.

కటకోలః పతద్గ్రహః. ౧౫౭
పూగపీతం చ

౧ కటకోలః, ౨ పతద్గ్రహః, ౩ పూగ పీతం. తమ్మపడియ పేరులు.

దీపస్తు స్నేహశః కజ్జలధ్వజః, ౪ దశేంధనో గృహమణిర్దోషాతీలక ఇత్యపి. ౧౫౮

౧ దీపః, ౨ స్నేహశః, ౩ కజ్జలధ్వజః, ౪ దశేంధనః, ౫ గృహమణిః. ౬ దోషాతీలకః. ఇవి దీపముపేరులు.

శఖాతరుర్దీపవృక్షో జ్యోత్స్నావృక్షోఽథ లోచకః,

౧ శఖాతరుః, ౨ దీపవృక్షః, ౩ జ్యోత్స్నావృక్షః, ౪ లోచకః. దీపస్తుంభము పేరులు.

కజ్జలే స్యాదిరిపకే కందుక శ్చోదనాగుడః. ౧౫౯

౧ కజ్జలః, ౨ ఇరిపకః, ౩ కందుకః, ౪ శ్చోదనాగుడః. బంతిపేరులు.

నిశ్చుక్వణం దంతశాణం

౧ నిశ్చుక్వణం, ౨ దంతశాణం. పండ్ల పొడి పేరులు.

పిష్టాంతో ధూళిగుచ్ఛకః.

౧ పిష్టాంతః, ౨ ధూళిగుచ్ఛకః. బుక్కా పేరులు.

ఇతి మనుష్యవర్గః.

ఇది మనుష్యవర్గము.

పంశ్యః కుల్యశ్చ బీజ్యః
స్యాత్

౧ పంశ్యః, ౨ కుల్యః, ౩ బీజ్యః. పంశమందుపుట్టినవాఁడు.

బ్రహ్మచారి వటుః సవకా,

౧ బ్రహ్మచారి (పున్), ౨ వటుః బ్రహ్మచారిపేరులు.

స్వాద్యటూకరణం తూపనయనం

౧ బటూకరణం; ౨ ఉపనయనం. ఉపనయనముపేర్లు.

గృహమేధిని. ౧౬౧. జ్యేష్ఠా
శ్రమి గృహ

వానప్రస్థో వై ఖానసోఽ
గృహః,

వక్త్రజస్త్వనమో విప్రో వ
ర్ణజ్యేష్ఠః కఠో ద్విజః. ౧౬౨
మైత్రః పునరుక్తజన్తా స్యాద
థ

బ్రాహ్మణాయనః, శుద్ధసంతా
నజో విప్రః

శ్రౌతంశ్రోత్రియతాంవిదుః.

స్యాదక్షరముఖః కాలాక్ష
రికః శిక్షితాక్షరః, కావ్యస్య
కర్తా

భవినీగుణనీశీలనంస్తృతమ్.

క్రియాకారో నవచ్ఛాత్రః

కార్పటికః స మర్తవిత్,

పార్వత్పరిషదోగోష్ఠీ

రాజసూయో నృపాధ్వరః.

౧౬౩. క్రతూత్తమశ్చాథ

చాంద్రాయణమిందువ్రతం
స్మృతం,

౧ గృహమేధి, (న్-పు). ౨ జ్యేష్ఠా
శ్రమి, ౩ గృహీ (న్-పు), గృహస్థుని
పేర్లు.

౧ వానప్రస్థః, (అ-పు), ౨ వై ఖానసః,
౩ అగృహః వానప్రస్థునిపేర్లు.

౧ వక్త్రజః (అ. పు), ౨ అనమః, ౩
విప్రః, ౪ వర్ణజ్యేష్ఠః, ౫ కఠః, ౬ ద్విజః,
౭ మైత్రః, ౮ పునరుక్తజన్తా (న్-పు).
బ్రాహ్మణునిపేర్లు.

౧ బ్రాహ్మణాయనః (అ. పు). పరిశుద్ధ
వంశమునందుఁ బుట్టినబ్రాహ్మణునిపేరు.

౧ శ్రౌతం (అ. న), ౨ శ్రోత్రియతా
(అ. సీ). శ్రోత్రియత్వముపేర్లు.

౧ అక్షరముఖః (అ. పు), ౨ కాలాక్ష
రికః (అ. పు), ౩ శిక్షితాక్షరః (అ. పు),
౪ కావ్యకర్తా కావ్యకర్తాపేర్లు.

౧ భవినీ (ఈ. సీ), ౨ గుణనీ (ఈ.
సీ), ౩ శీలనం (అ. న). పాఠనిశ్చయము
పేర్లు.

౧ క్రియాకారః (అ. పు), ౨ నవ
చ్ఛాత్రః (అ. పు). నవీనవిద్యార్థిపేర్లు.

౧ కార్పటికః (అ. పు). మర్తవేత్తయ
యిన నవీనశిష్యునిపేరు.

౧ పార్వత్ (త్-సీ). సభాగోష్ఠి పేరు.

౧ రాజసూయః (అ. పు), ౨ నృపా
ధ్వరః (అ. పు), ౩ క్రతూత్తమః (అ. పు).
రాజసూయముపేర్లు.

౧ చాంద్రాయణం (అ. న), ౨ ఇందు
వ్రతం (అ. న). చాంద్రాయణమను పేరు
గల వ్రతముపేర్లు.

హవనీ హోమకుండం ప్యా	౧ హవనీ. (ఈ-సీ), ౨ హోమకుండం (అ. న). హోమముచేయు గుండము పేరులు.
మహావీరో మఖానలః. ౧౬౬	౧ మహావీరః (అ. పు), ౨ మఖానిలః (అ. పు). యజ్ఞాగ్ని పేరులు.
హోమధూమస్తు నిగణో	౧ హోమధూమః (అ. పు), ౨ నిగణః, (అ. పు). హోమసంబంధమయిన పొగ పేరులు.
హోమభస్మతు వైష్ణుభం,	౧ హోమభస్మ (న్-న), ౨ వైష్ణుభం. (అ. న). హోమభస్మముపేరులు.
ఆర్యకం పిండపాత్రాదిపితృ కార్యమథో	౧ ఆర్యకం (అ. న). పిండపాత్రాది దూపమైన పితృకార్యముపేరు.
హవిః. ౧౬౭. హోత్రం హ వ్యం సాన్నాయ్యం	౧ హవిః (స్-న), ౨ హోత్రం (అ. న), ౩ హవిష్యం (అ. న), ౪ సాన్నాయ్యం (అ. న). హవిస్సుపేరులు.
పాతకో ధర్మభాణకః,	౧ పాతకః (అ. పు), ౨ ధర్మభాణకః (అ. పు). పాతకునిపేరులు.
సభ్యాస్తు ప్రాశ్నికౌ	౧ సభ్యాః (అ. పు), ౨ ప్రాశ్నికః (అ. పు). సభ్యులపేరులు.
దేవద్రోణీ యాత్రా దివౌక మ్ ౧౬౮	౧ దేవద్రోణీ (ఈ-సీ). దేవతలయొక్క గమనముపేరు.
ఇష్టాపూర్తం తదేకోక్త్యా హగఖాతాదికర్తయత్,	౧ ఇష్టాపూర్తం (అ. న). యజ్ఞము కూపతటాకాదుల నిర్మాణములపేరులు.
యజ్ఞద్రవ్యంతుపాత్రీయం	౧ యజ్ఞద్రవ్యం (అ. న), ౨ పాత్రీయం (అ. న). యజ్ఞద్రవ్యము పేరులు.
ప్రాఘుణిస్త్యతీధిర్ద్వయోః.	౧ ప్రాఘుణిః (ఇ. పు), ౨ అతీధిః (ఇ. పు). అతీధిపేరులు.
కౌశలీ కుశలప్రశ్నః.	౧ కౌశల (ఈ. సీ), ౨ కుశలప్రశ్నః (అ. పు). కుశలప్రశ్నపేరులు.

సమీచీ వందనా మతా,	౧ సమీచీ (ఈ. సీ), ౨ వందనా ఆ. సీ). నమస్కారము పేరులు.
ఉపోషణం తూపవాసో రో గాదై శ్చ	౧ ఉపోషణం (అ. న), ౨ ఉపవాసః అ. పు). ఉపవాసము పేరులు.
ర్లంఘనం చ తత్ ౧౭౦. ద్విత్రిరాత్ర్యంతరే భుక్తమా హుః	౧ లంఘన్యం (అ. న). రోగాదులచే చేయఁబడిన ఉపవాసము పేరు
షష్ఠాలుకాలకం, రాద్ధం సి ద్ధమథో	౧ షష్ఠాలుకాలకం (అ. న), ౨ రాద్ధం (అ. న), ౩ సిద్ధం (అ. న). రెండుమూఁడు రోజులతర్వాత చేయఁబడిన భోజనము పేరులు.
చారువ్రతామాసోపవాసినీ	౧ చారువ్రతా (ఆ. సీ), ౨ మాసోప వాసినీ (ఈ. సీ). మాసపర్యంతము ఉప వసించు స్త్రీ పేరులు.
స్వాద్యాయత్రీ తు సావిత్రీ	౧ గాయత్రీ (ఈ. సీ), ౨ సావిత్రీ (ఈ. సీ). గాయత్రి పేరులు.
బ్రహ్మరణ్యం తు పాతభూః,	౧ బ్రహ్మరణ్యం (అ. న), ౨ పాత భూః (ఉ. సీ). వేదపాతముజరుగుచోటు పేరులు.
పవిత్రం యజ్ఞోపవీతం బ్ర హ్మసూత్రం ద్విజాయనీ.	౧ పవిత్రం (అ. న), ౨ యజ్ఞోపవీతం (అ. న), ౩ బ్రహ్మసూత్రం (అ. న), ౪ ద్విజా యనీ (ఈ. సీ). యజ్ఞోపవీతము పేరులు.
కచ్చా కచ్చటికాకక్షా ధటి కౌపీనమిత్యపి,	౧ కచ్చా (ఆ. సీ), ౨ కచ్చటికా (ఆ. సీ), ౩ కక్షా (ఆ. సీ), ౪ ధటి (ఈ. సీ), ౫ కౌపీనం (అ. న). గోచి పేరులు.
బైడాలవ్రతకః సర్వాభి సంధి ఛద్వతాపసః. ౧౭౩	౧ బైడాలవ్రతకః (అ. పు), ౨ స ర్వాభిసంధి (న్-పు), ౩ ఛద్వతాపసః (అ. పు). కపటతపస్వి పేరులు.
కమండలుశ్చైత్యముఖో	౧ కమండలుః (ఉ. పు), ౨ చైత్య ముఖః (అ. పు). కమండలు పేరులు.

జోఁటింగస్తు మహావ్రతీ, ఉ
రస్కటః పంచవటో బాలయ
జ్ఞోపవీతకం. ౧౭౮

భాలే తస్యో భస్మరేఖా త్రి
పుండ్రకమథ

ర్షయః, శాపాస్త్రాః సత్య
వచసో

వ్యాసాద్యాస్తుమహర్షయః

పరమర్షయస్తు భేలాద్యా

దేవర్షయః కణాదయః,

బ్రహ్మరయో వసిష్ఠాద్యా
సుశ్రుతాద్యా శ్రుతర్షయః.
ఋతుపర్ణాదయో రాజర్ష
యః

కాండర్షయ స్త్వమీ, జై
మిన్యాద్యా

నారదస్తు కపివక్త్రో విధాతృ
భూః. ౧౭౯

దేవబ్రహ్మ దేవలశ్చ

దుర్వాసాస్తు కుశారణః,

ప్రాచేతసస్తు వాల్మీకిః కవి
జ్యేష్ఠః కుశీవశః. ౧౮౦. అసి
వల్క్యకవాల్మికౌ

౧ జోఁటింగః (అ. పు), ౨ మహావ్రతీ
(న-పు), ౩ ఉరస్కటః (అ. పు), ౪ పంచ
వటః (అ. పు), ౫ బాలయజ్ఞోపవీతకః.
మహావ్రతిపేరులు.

౧ త్రిపుండ్రకం (అ. న). ఫాల
ప్రదేశమందుండు మూడు భస్మరేఖల
పేరు.

౧ ఋషిః, ౨ శాపాస్త్రః, ౩ సత్య
వాః (న-పు). ఇవి ఋషులకు పేరులు.

౧ మహర్షిః. వ్యాసాదిమహర్షులపేరు.

౧ పరమర్షిః. భేలుడు మొదలగు పర
మర్షులపేరు.

౧ దేవర్షిః. కణుడు మొదలగు దేవ
ర్షులపేరు.

౧ బ్రహ్మర్షిః. వసిష్ఠాదిఋషులపేరులు.

౧ శ్రుతర్షిః. సుశ్రుతాదులపేరు.

౧ రాజర్షిః. ఋతుపర్ణుడు మొదలగు
వారిపేరు.

౧ కాండర్షిః. జైమిని మొదలగు
ఋషులపేరు.

౧ నారదః, ౨ కపివక్త్రః, ౩ విధాతృ
భూః (ఉ. పు). నారదమునిపేరులు.

౧ దేవబ్రహ్మ (న-పు), ౨ దేవలః.
దేవలమునిపేరు.

౧ దుర్వాసాః (న-పు), ౨ కుశారణః
(ఇ. పు). దుర్వాసమహర్షి పేరు.

౧ ప్రాచేతసః, ౨ వాల్మీకిః, ౩ కవిజ్యే
ష్ఠః, ౪ కుశీవశః, ౫ వల్క్యకః, ౬ వాల్మీకః.
ఇవి వాల్మీకిపేరులు.

కృతకోటిస్తు కాశ్యపః,

కృష్ణదై వ్విపాయనో వేద
వ్యాసః స్యా త్సత్యభారతః.
౧౭౯. పారాశరిః సాత్యవతో
మాతరో బాదరాయణః,
వసిష్ఠో అరుంధతీనాథో

విశ్వామిత్ర స్తు గాధిజః.

గౌతమ స్తు శతానందః

కణాదః కాశ్యపః సమా,

ధన్వంతరి ర్ద్వివోదాసః

కాశిరాజః సుధోద్భవః.

పాలకాఖ్యా గణవతీ

కరేణూ రుచిరాసుతః,

విష్ణుగుప్త స్తు కౌండిన్య

శ్చాణక్యోద్రోమిణో అంశు
లః. ౧౮౦. వాత్స్యాయనో
మందనాగః పక్షిలస్వామినా
వపి

ఉపవర్షో హలభృతిః కృత
కోటి రయోచితః. ౧౮౩

౧ కృతకోటిః, ౨ కాశ్యపః. కాశ్యప
మునిపేళ్లు.

౧ కృష్ణదై వ్విపాయనః, ౨ వేదవ్యాసః,
౩ సత్యభారతః, ౪ పారాశరిః, ౫ సాత్య
వతః, ౬ మాతరః, ౭ బాదరాయణః.
వ్యాసమహర్షి పేళ్లు.

౧ వసిష్ఠః, ౨ అరుంధతీనాథః. వసిష్ఠుని
పేళ్లు.

౧ విశ్వామిత్రః, ౨ గాధిజః. విశ్వా
మిత్రునిపేళ్లు.

౧ గౌతమః, ౨ శతానందః. గౌతముని
పేళ్లు.

౧ కణాదః, ౨ కాశ్యపః, కణాదుని
పేళ్లు.

౧ ధన్వంతరిః, ౨ ద్వివోదాసః. ధన్వం
తరిపేళ్లు.

౧ కాశిరాజః, ౨ సుధోద్భవః. కాశి
రాజను ఋషిపేర్లు.

౧ పాలకాఖ్యా, ౨ గణవతీ (ఈస్త్రీ),
ధన్వంతరి తల్లి పేరు.

౧ కరేణుః, ౨ రుచిరాసుతః. కరేణు
మహర్షి పేళ్లు.

౧ విష్ణుగుప్తః, ౨ కౌండిన్యః. కౌండి
న్యమునిపేరులు.

౧ చాణక్యః, ౨ ద్రోమిణః, ౩ అంశు
లః, ౪ వాత్స్యాయనః, ౫ మందనాగః,
౬ పక్షిలః, ౭ స్వామి (న్. పు) చాణ
క్యనకుపేరులు.

౧ ఉపవర్షః, ౨ హలభృతః, ౩ కృత
కోటిః. ఉపవర్షమహామునిపేరులు.

పాణినిస్తాహికే దాక్షీపు
త్రః శాలంకిపాణినో, శాణో
త్రోయోఽథ

వ్యాడిర్వింధ్యస్థో నందినీసు
తః మేధావీ

చాథ మేధాజిత్ కాత్యః
కాత్యాయనశ్చ సః, పునర్వ
సుర్భరరుచి

గోనర్దీయః పతంజలిః, చూ
ర్ణికృత్ భాష్యకారశ్చ

హరిర్భర్తృహరిః స్మృతః,

రఘుకారః కాళిదాసో మే
ధారుద్రశ్చ గోటిజిత్. ౧౦౬

భారవిః శతపుష్పః స్యా

భవభూతిస్తు విస్తృతః,
భగవోఽప్యేధయః

కృతః స్వర్ణతే శుభ కామ్య
భిః. ౧౦౭. స్వస్వగృహీత

మా స్యా
ప్రేండిన్యం బైక్షజీవికా

పాపండుకాలికో

ఖంజనతరం యతిమైథునే,

౧ పాణినిః, ౨ ఆహికః, ౩ దాక్షీపు
త్రః, ౪ శాలంకిః, ౫ పాణినః, ౬ శాణో
త్తరీయః. ఇవి పాణినిపేర్లు.

౧ వ్యాడిః, ౨ వింధ్యస్థః, ౩ నందినీ
సుతః, ౪ మేధావీ (న్-పు). వ్యాడిమహ
ర్షి పేరులు.

౧ మేధాజిత్ (త్-పు), ౨ కాత్యః,
౩ కాత్యాయనః, ౪ పునర్వసుః, ౫ వర
రుచిః. వరరుచిమహర్షి పేరులు.

౧ గోనర్దీయః, ౨ పతంజలిః, ౩ చూ
ర్ణికృత్ (త్-పు), ౪ భాష్యకారః. పతం
జలిపేరులు.

౧ హరిః, ౨ భర్తృహరిః. భర్తృహః
పేరులు.

౧ రఘుకారః, ౨ కాళిదాసః, ౩ మే
ధారుద్రః, ౪ గోటిజిత్ (త్-పు). కాళి
దాసకవిపేరులు.

౧ భారవిః, ౨ శతపుష్పః. భారవికవి
పేరులు.

౧ భవభూతిః, ౨ విస్తృతః ౩ భూ
గర్భః. భవభూతికవిపేరులు.

౧ స్వస్వగృహీతనామా (న్-పు), ప్రా
తఃకాలమున శుభార్థమై స్మరింపబడ
మునీంద్రునిపేరు.

౧ ప్రేండిన్యం, ౨ బైక్షజీవికా. బిచ్చ
మెత్తుకొని బ్రదుకుటపేరులు.

౧ పాపండుః. ౨ కాలికః. పాపండుని
పేరులు.

౧ ఖంజనతరం, ౨ యతిమైథునం.
మునులు చేయుసంభోగము పేరులు.

అభావాదంగ నాత్యాగస్తు
రగబ్రహ్మచర్యకం,
ముఖఘంటా హులహులీ

నాగవీటస్తుటాంకరః. ౧౮౯.
ఖటకస్త్ర్యక్షరశ్చాథ
దారకర్తగ్రహాఃవాధుక్యం
చ వివాహే స్యా

తుకహలిః పూగపుష్పికా

నాందీస్తోరణస్తంభ

స్మరతం. త్వభిభానితం ధర్మ
తం సంప్రయోగో నారతం
చాబ్రహ్మచర్యకం. ౧౯౧. ఉప
సృష్టం త్రిభద్రం చ క్రిడా
రత్నం మహాసుఖం

ఇతి బ్రహ్మవర్గః.

ద్విజలింగీ నృపః క్షత్రః క్ష
త్రియోఽథ

ప్రజేశ్వరః, రాజాధిపా

మండలేశ ఏకజన్తా భయా
పహాః. ౧౯౨

౧ తురగబ్రహ్మచర్యకం. అభావముచే
బ్రహ్మచర్యము వహించుట పేరు.

౧ ముఖఘంటా (ఆ. సీ), ౨ హుల
హులీ. స్త్రీలచే జెప్పబడుమంగళ శబ్ద
ముల పేరులు.

౧ నాగవీటః, ౨ టాంకరః, ౩ ఖటకః
౪ త్ర్యక్షరః. మనువుకుదుర్చువాని పేరులు.

౧ దారకర్త (న్ - న), ౨ కర
గ్రహాః, ౩ వాధుక్యం, ౪ వివాహాః. పెండ్లి
పేరులు.

౧ కుహలిః, ౨ పూగపుష్పికా. వివా
హ సంబంధమగు పుష్ప తాంబూలము
పేరులు.

౧ నాందీకః, ౨ తోరణస్తంభః. తోర
ణముకట్టుస్తంభము పేరులు.

౧ స్మరతం, ౨ అభిభానితం, ౩ ధర్మ
తం, ౪ సంప్రయోగః, ౫ రతం, ౬ అబ్ర
హ్మచర్యకం, ౭ ఉపసృష్టం, ౮ త్రిభద్రం,
౯ క్రిడారత్నం. మహాసుఖంగా సంభోగ
ము పేరులు.

ఇది బ్రహ్మవర్గము.

౧ ద్విజలింగ (న్-పు), ౨ నృపః, ౩
క్షత్రః, ౪ క్షత్రియః. ఇవి క్షత్రియుని
పేరులు.

౧ ప్రజేశ్వరః, ౨ గాజా (న్-పు), ౩
అధిపః. రాజు పేరులు.

౧ మండలేశః, ౨ ఏకజన్తా (న్-పు),
౩ భయాపహాః. ఇవి మండలేశ్వరుని
పేరులు.

స్కంధావారః స్యా త్క-
లకః

శిబిరంతు బలస్థితిః,

ఆదిరాజః పృథుర్వైన్యః

కాకుత్స్థస్త్వ పురంజయః.

యావనాశ్వ స్త్వ మాంధా-
తా

ఖట్వాంగ స్త్వ దిలీపరాట్

రామోదాశరథిః కౌసల్యా
జనిర్దశకంతజిత్. ౧౯౮

మైథిలీ జానకీ సీతా వై దే-
హీ భూమిజా చ సా,

రామపుత్రౌ కుశలవౌ ఏక
యోక్త్యా కుశీలవౌ. ౧౯౯

సౌమిత్రి ర్లక్ష్మణో మేఘ
నాదజిచ్ఛాథ

రావణః, రాక్షసేంద్రో దశ
ముఖో లంకేశో ధనదానుజః.
౧౯౯ మందోదరిశః పౌల-
స్త్యో

మేఘనాద స్త్వ శక్రజిత్

హనుమాన్త్వానుమా నాం
జనేయో యోగచరానిలీ.

౧ స్కంధావారః, ౨ కటకః. సేన
పేరులు.

౧ శిబిరం, ౨ బలస్థితిః. సేనాస్థానము
పేరులు.

౧ ఆదిరాజః, ౨ పృథుః, ౩ వైన్యః.
పృథుచక్రవర్తిపేరులు

౧ కాకుత్స్థః ౨ పురంజయః. కాకు
త్స్థుని పేరు.

౧ యావనాశ్వః, ౨ మాంధాతా
(ఋ-పు). మాంధాతపేరులు.

౧ ఖట్వాంగః, ౨ దిలీపరాట్ (జ-పు).
దిలీపునిపేరులు.

౧ రామః, ౨ దాశరథిః, ౩ కౌస-
ల్యాజనిః, ౪ దశకంతజిత్ (త్ - పు)
రామునిపేరులు.

౧ మైథిలీ (ఈ-సీ), ౨ జానకీ, ౩ -
సీతా, ౪ వైదేహీ, ౫ భూమిజా సీతా
దేవిపేరులు.

౧ రామపుత్రౌ, ౨ కుశలవౌ, ౩
కుశీలవౌ. ఏకోక్తిచే కుశలపులపేరులు.

౧ సౌమిత్రిః, ౨ లక్ష్మణః, ౩ మేఘ
నాదజిత్ (త్-పు). లక్ష్మణునిపేరులు.

౧ రావణః, ౨ రాక్షసేంద్రః, ౩ దశ
ముఖః, ౪ లంకేశః, ౫ ధనదానుజః ౬
మందోదరిశః, ౭ పౌలస్త్యః. రావణుని
పేరులు.

౧ మేఘనాదః, ౨ శక్రజిత్ (త్-పు).
శక్రజిత్తుపేరులు.

౧ హనుమాన్ (త్-పు), ౨ హను-
మాన్, ౩ ఆంజనేయః, ౪ యోగచరః,

౧౯౭. హిడింబా రమణో
రామదూతశ్చైవాద్భుతధ్వజః

ఐంద్రిస్తు వాలీ వాలిశ్చ

సుగ్రీవో రవినందనః.

ఐలః పురూరవా బౌధి రూ
ర్వశీవల్లభశ్చ సః,
యయాతి రాహుషి

శ్శాకుంతలేయోభరతః స్త్వ
తః. ౧౯౯. దౌష్యంతిః సర్వ
దమనో

ఽర్జునో బాహుసహస్రభృ
త్, హైహయః కార్తవీర్యశ్చ

పుణ్యశ్లోక స్తు బాహుకః
౨౦౦. నలోఽశ్వవిన్నైష
ధశ్చ

మహాభీష్ట స్సుశంతనుః, ప్ర
తీపో స్య ప్రియా

కాలీ దాసేయీ చ ఝషో
దరీ. ౨౦౧. విచిత్రవీర్య చి
త్రాంగద సూర్యోజనగంధి
కా, వ్యాసమాతా సత్యవతీ

గాంగేయో గాందినీ సుతః.
౨౦౨. దేవవ్రతః శాంతనవో
గాంగో గాంగాయనిశ్చసః,

౫ అనిలీ (న్-పు), ౬ హిడింబారమణః, ౭
రామదూతః, ౮ అద్భుతధ్వజః. ఆంజనే
యునిపేరులు.

౧ ఐంద్రిః, ౨ వాలీ (న్-పు), ౩ వా
లిః (ఇ. పు). వాలిపేరులు.

౧ సుగ్రీవః, ౨ రవినందనః. సుగ్రీవుని
పేరులు.

౧ ఐలః, ౨ పురూరవాః (స్-పు), ౩ బౌ
ధిః, ౪ డౌర్వశీవలభః. పురూరవునిపేరులు.

౧ యయాతిః, ౨ నాహుషిః. యయా
తిపేరులు.

౧ శాకుంతలేయః, ౨ భరతః, ౩ దౌ
ష్యంతిః, ౪ సర్వదమనః. భరతునిపేళ్లు.

౧ అర్జునః, ౨ బాహుసహస్రభృత్
(త్-పు), ౩ హైహయః, ౪ కార్తవీర్యః.
కార్తవీర్యార్జునునిపేరులు.

౧ పుణ్యశ్లోకః, ౨ బాహుకః, ౩ నలః,
౪ అశ్వవిత్ (ద్), ౫ నైషధః. నలుని
పేరులు.

౧ మహాభీష్టః, ౨ శంతనుః (ఉ-పు),
౩ ప్రతీపః. శంతనునిపేరులు.

౧ కాలీ, ౨ దాసేయీ, ౩ ఝషో
దరీ, ౪ విచిత్రవీర్యసూః, ౫ చిత్రాంగద
సూః, ౬ యోజనగంధికా, ౭ వ్యాస
మాతా (ఋ. సీ), ౮ సత్యవతీ (ఈ. సీ).
శంతను భార్యపేరులు.

౧ గాంగేయః, ౨ గాందినీసుతః, ౩
దేవవ్రతః, ౪ శాంతనవః, ౫ గాంగః,
౬ గాంగాయనిః, ౭ భీష్మః, ౮ కౌణవదం

భీష్మః కాణపదంతశ్చ స్వే
చ్ఛామృత్యుః పురావసుః.
ధృతరాష్ట్ర స్వాంబికేయః

పాండుర్దాద్రీపుథాపతిః,

దుర్యోధనస్తు కురురాడ్ధాం
ధారేయః సుయోధనః.

ధర్మపుత్రోఽజమీధస్యా
త్ కర్ణానుజయుధిష్ఠిరౌ, అ
జాతశత్రుః కంకోఽథ

భీమసేనః కటవ్రణః. ౨౦౫.
వీరరేణుర్నాగబలో గుణ
కారో వృకోదరః, బక కీచక
కిర్తిరజరాసంధ హిడింబజిత్.

పార్థః కిరీటీ గాంధీవీ గుడా
కేశో బృహన్నలః, అర్జునః ఘా
ల్లనో జిష్ణుర్విజయశ్చ ధనం
జయః. ౨౦౬. సవ్యసాచీ సు
భద్రేశః శబ్దభేదీ కపిధ్వజః,
వాత్సర్యశ్చాపి బీభత్సుః

ద్రౌపదీ పాండుశర్మిలా.
౨౦౮. పాంచాలీ పార్వతీ
కృష్ణావేదిజా నిత్యయావనా,
యాజ్ఞసేన్యథ

రాధేయోవసుషేణోఽర్క
నందనః. ౨౦౯. ఘటోత్క

తః, ౯ స్వేచ్ఛామృత్యుః, ౧౦ పురావసుః.
భీష్మనిపేరులు.

౧ ధృతరాష్ట్రః, ౨ ఆంబికేయః. ధృత
రాష్ట్రనిపేరులు.

౧ పాండుః, ౨ మాద్రీపతిః, ౩ పృథా
పతిః. పాండురాజుపేరులు.

౧ దుర్యోధనః, ౨ కురురాట్ (జ్ఞే-
పు), ౩ గాంధారేయః, ౪ సుయోధనః.
దుర్యోధనునిపేరులు.

౧ ధర్మపుత్రః, ౨ అజమీధః, ౩ కర్ణా
నుజః, ౪ యుధిష్ఠిరః, ౫ అజాతశత్రుః, ౬
కంకః. ధర్మరాజుపేరులు.

౧ భీమసేనః, ౨ కటవ్రణః, ౩ వీరరే
ణుః, ౪ నాగబలః, ౫ గుణకారః, ౬ వృ
కోదరః, ౭ బకజిత్ (త్-పు), ౮ కీచకజి
త్, ౯ కిర్తిరజిత్, ౧౦ జరాసంధజిత్,
౧౧ హిడింబజిత్. భీమసేనునిపేరులు.

౧ పార్థః, ౨ కిరీటీ (న్-పు), ౩ గాం
ధీవీ (న్-పు), ౪ గుడాకేశః, ౫ బృహన్న
లః, ౬ అర్జునః, ౭ ఘాల్లనః, ౮ జిష్ణుః, ౯
విజయః, ౧౦ ధనంజయః, ౧౧ సవ్యసాచీ
(న్-పు), ౧౨ సుభద్రేశః, ౧౩ శబ్దభేదీ
(న్-పు), ౧౪ కపిధ్వజః, ౧౫ వాత్సర్యః,
౧౬ బీభత్సుః. అర్జునునిపేరులు.

౧ ద్రౌపదీ (ఈ. సీ), ౨ పాండుశర్మి
లా, ౩ పాంచాలీ, ౪ పార్వతీ, ౫ కృష్ణా,
౬ వేదిజా, ౭ నిత్యయావనా, ౮ యాజ్ఞ
సేనీ. ద్రౌపదిపేరులు.

౧ రాధేయః, ౨ వసుషేణః, ౩ అర్క
నందనః, ౪ ఘటోత్కచాంతకః, ౫ కర్ణః,

చాంతకః కర్ణః చంపేశఃసూ
తపుత్రకః,

ద్రోణస్తుగురురాచార్యో

అశ్వత్థామా తు కృపీసుతః.
౨౧౦. ద్రోణాయనోఽథ

రాజర్షిర్జనమేజయసంజ్ఞకః,
పారీక్షితోఽప్యథ

జరత్కారుర్యాయావరో
మతః. ౨౧౧

ప్రియాస్యమనసాదేవీ జర
త్కారురదైతయోః,

ఆస్తీకనామా తనయో

విరోచనసుతో బలిః. ౨౧౨

బాణో వింధ్యావలీపుత్ర

స్తాష్ట్రోవృతోఽప్యహిశ్చ
సః,

దమఘోషసుతశ్చైద్య
శ్చేదిరాట్ శిశుపాలకః.

బార్హద్రథిర్జరాసంధః

కంసస్యా దుగ్రసేనజః, క
ర్ణీసుతో మూలదేవో మూల
భద్రః కలాంకురః. ౨౧౩

౬ చంపేశః, ౭ సూతపుత్రకః. కర్ణని
పేరులు.

౧ ద్రోణః, ౨ గురుః, ౩ ఆచార్యః.
ద్రోణాచార్యునిపేరులు.

౧ అశ్వత్థామా (న్-పు), ౨ కృపీ
సుతః, ౩ ద్రోణాయనః అశ్వత్థామ
పేరులు.

౧ రాజర్షిః, ౨ జనమేజయసంజ్ఞకః,
౩ పారీక్షితః జనమేజయునిపేరులు.

౧ జరత్కారుః, ౨ యాయావరః. జర
త్కారుడను రాజుపేరులు.

౧ మనసాదేవీ (ఈ. సీ), ౨ జర
త్కారుః (ఉ. సీ). జరత్కారుని భార్య
పేరులు.

౧ ఆస్తీకనామా (న్-సీ). జరత్కారు
పుత్రిపేరు.

౧ విరోచనసుతః, ౨ బలిః. బలిచక్ర
వర్తిపేరులు.

౧ బాణః, ౨ వింధ్యావలీపుత్రః. బా
ణునిపేరులు.

౧ తాష్ట్రః, ౨ వృతః, ౩ అహిః.
వృత్రాసురునిపేరులు.

౧ దమఘోషసుతః, ౨ చైద్యః, ౩
చేదిరాట్ (జ్-పు), ౪ శిశుపాలకః. శిశు
పాలునిపేరులు.

౧ బార్హద్రథిః, ౨ జరాసంధః. జరా
సంధునిపేరులు.

౧ కంసః, ౨ ఉగ్రసేనః, ౩ కర్ణీసుతః,
౪ మూలదేవః, ౫ మూలభద్రః, ౬ క
లాంకురః. కంసునిపేరులు.

మంత్ర గ్రంథహరోఽమా
త్యో

ద్వాస్థితో వేత్రధారకః,
దాస్సాధికో వర్తరూకో గ

ర్వాటో దండవాసిని. ౨౧౫
సహపాంశుకిలః స్నేహీ వ

యస్యోఽ
ప్యథవార్తికః, వార్తాయనః
ప్రవృత్తజ్ఞో

మాహూర్తా దైవలేఖకః.

చిత్తోక్తిః పుష్పశకటీ దైవ
ప్రశ్న ఉపశ్రుతిః,

లేఖకో మసిపణ్యః స్యా
ద్ధ్వోరకః కిరికోఽపి సః. ౨౧౬

మాసీథానీ మసిమణి మే
లాంధు ర్వర్ణకూపికా,

మసీజలం తు మేలా స్యా

త్పరాంజన మసి ర్ద్వయోః.

లేఖనీ వర్ణతూలి స్యా

ల్లేఖో వాచికహారకః, వర్ణ
దూతః స్వస్తిముఖః

కచేలం తన్ని బంధనం. ౨౧౭

లేఖ్యస్థానం గ్రంథకూటా

౧ మంత్ర (న్-పు), ౨ గ్రంథహరః,
౩ అమాత్యః. మంత్రపేరులు.

౧ ద్వాస్థితః, ౨ వేత్రధారకః, ౩ దా
స్సాధికః, ౪ వర్తరూకః, ౫ గర్వాటః, ౬
దండవాసీ (న్-పు). ద్వారపాలకునిపేరులు.

౧ సహపాంశుకిలః, ౨ స్నేహీ (న్-పు),
౩ వయస్యః. స్నేహితునిపేరులు.

౧ వార్తికః, ౨ వార్తాయనః, ౩ ప్ర
వృత్తజ్ఞః. దూతునిపేరులు.

౧ మాహూర్తః, ౨ దైవలేఖకః. జ్యో
తిష్కునిపేరులు.

౧ చిత్తోక్తిః (సీ), ౨ పుష్పశకటీ (ఈ.
సీ), ౩ దైవప్రశ్నః, ౪ ఉపశ్రుతిః (ఇ.సీ).
ఉపశ్రుతిపేరులు.

౧ లేఖకః, ౨ మసిపణ్యః, ౩ ఘోర
కః, ౪ కిరికః. లేఖకునిపేరులు.

౧ మాసీథానీ (ఈ. సీ), ౨ మసిమణిః,
౩ మేలాంధుః, ౪ వర్ణకూపికా. సిరాబుడ్డి
పేరులు.

౧ మసీజలం, ౨ మేలా (ఆ. సీ). సిరా
పేరులు.

౧ పరాంజనం, ౨ అసిః (పు). కాటుక
పేరులు.

౧ లేఖనీ (ఈ-సీ), ౨ వర్ణతూలి
(ఈ-సీ). కలముపేరులు.

౧ లేఖః, ౨ వాచికహారకః, ౩ వర్ణ
దూతః, ౪ స్వస్తిముఖః. జాబుపేరులు.

౧ కచేలం. జాబుపెట్టుసంచిపేరు.

౧ లేఖ్యస్థానం, ౨ గ్రంథకూటః.
టప్పాకచ్చేరిపేరులు.

ముద్రా ప్రత్యయకారిణీ,

యాతుర్గంతు శ్చ పథికో

హారిః పథికసంతతిః. ౨౨౦

సందేశః ప్రాభృతం కాశ

ల్యుతోక్తచ స్తూపదానకం,

జనాంతికం త్వప్ర కాశో

లుండీ స్యాన్న్యాయసారిణీ.

తాంబూలదో వాగ్దులికో

సంవాహకో అంగమర్దకః,

చామరం రోమగుత్సం చ
కేశరంచావచూలకమ్. ౨౨౨

కు లేరు మంధరు

ప్రోతోత్సాదనం వస్త్రకుట్టి
మం, ఛత్రం పుటోటజం

రాజశృంగం కనకదండకే.

హస్తీ మహామృగః పీలుః
సింధురో దీర్ఘమారుతః, రాజీ

వో జలకాంక్షశ్చ నిర్ఘ్నరః

౧ ముద్రా, ౨ ప్రత్యయకారిణీ.
మొహరు పేరులు

౧ యాతుః, ౨ గంతుః, ౩ పథికః.
బాటసారి పేరులు.

౧ హారిః, ౨ పథికసంతతిః. బాటసారుల
గుంపు పేరులు.

౧ సందేశః, ౨ ప్రాభృతం, ౩ కాశలీ
(ఈ-సీ). వర్తమానము పేరులు.

౧ ఉతోక్తచః, ౨ ఉపదానకం. కానుక
పేరులు.

౧ జనాంతికం, ౨ అప్ర కాశః. చాటు
గా మాటలాడుట పేరులు.

౧ లుండీ (ఈ-సీ), ౨ న్యాయసారిణీ.
యుక్తిగాఁ బనిచేయునట్టి స్త్రీ పేరులు.

౧ తాంబూలదః, ౨ వాగ్దులికః. తాం
బూలమిచ్చువాని పేరులు.

౧ సంవాహకః, ౨ అంగమర్దకః. దే
హము పిసుకువాని పేరులు.

౧ చామరం, ౨ రోమగుత్సం, ౩ కేశ
రం, ౪ అవచూలకం. చామరము పేరులు.

౧ క లేరుః, ౨ మంధరుః చామరపు
గాలి పేరులు.

౧ ప్రోతోత్సాదనం, ౨ వస్త్రకుట్టిమం,
౩ ఛత్రం, ౪ పుటోటజం. గొడుగు
పేరులు.

౧ రాజశృంగం, ౨ కనకదండకం.
బంగారు కట్టలుగల గొడుగు పేరులు.

౧ హస్తీ (న్-పు), ౨ మహామృగః,
౩ పీలుః, ౪ సింధురః, ౫ దీర్ఘమారుతః,
౬ రాజీవః, ౭ జలకాంక్షః, ౮ నిర్ఘ్నరః,

కరటి కటి. ౨౨౮. విలోమ
జిహ్వంతఃస్పృహ పిండపాదల
తాలకాః, వరాంగః పుష్కరీ
శూర్పకర్ణ సామజ పేచిలః.

కరిణీ వాసితా

గంభీరవే ద్యంకుశదుర్ధరః,
చాలకౌ వ్యాలకౌ

రాజవాహ్యో విజయకుంజ
రః. ౨౨౯

ఈశాదంతో మహాదంతః

కర్ణాస్ఫాలే ఝలర్ఘులా,

మదప్రయోగో వ్యస్తార

విక్కస్తు కరిశాబకః. ౨౩౦

ఆరక్షః కుంభసంధిః స్యా

త్సందానోష్ఠీవతోధరః,

నాసాపూర్వం స్థూలహస్తం

దంతమూలే కరీరికా. ౨౩౧

శంఖకట్యో దంతమధ్యః

౯ కరటి (న్-పు), ౧౦ కటి, ౧౧ విలోమ
జిహ్వః, ౧౨ అంతస్పృహః, ౧౩ పిండ
పాదః, ౧౪ లతాలకః, ౧౫ వరాంగః,
౧౬ పుష్కరీ (న్. పు), ౧౭ శూర్పకర్ణః
౧౮ సామజః, ౧౯ పేచిలః. ఏనుఁగు పేరులు.

౧ కరిణీ, (ఈ. సీ), ౨ వాసితా. ఆఁడు
ఏనుఁగు పేరులు.

౧ గంభీరవేషి (న్-పు), ౨ అంకుశదు
ర్ధరః, ౩ చాలకః, ౪ వ్యాలకః. మదపు
తేనుఁగు పేర్లు.

౧ రాజవాహ్యః, ౨ విజయకుంజరః.
పట్టపుగజము పేరులు.

౧ ఈశాదంతః, ౨ మహాదంతః. ఏనుఁగు
దంతము పేరులు.

౧ కర్ణాస్ఫాలః, ౨ ఝలర్ఘులా. ఏనుఁ
గు చెవికొట్టుట పేరులు.

౧ మదప్రయోగః, ౨ వ్యస్తారః.
ఏనుఁగునకు మదము కలిగించుట పేరులు.

౧ విక్కః, ౨ కరిశాబకః. ఏనుఁగు
గున్న పేరులు.

౧ ఆరక్షః, ౨ కుంభసంధిః. కుంభస్థల
ముల సంధిప్రదేశము పేర్లు.

౧ సందానః. ఏనుఁగుమోకాలుక్రింది
చోటు పేరు.

౧ నాసాపూర్వం, ౨ స్థూలహస్తం.
తుండముమొగటి పేరులు.

౧ దంతమూలం, ౨ కరీరికా (ఆ. సీ).
ఏనుఁగు దంతములమొదలు పేరులు.

౧ శంఖః, ౨ కటః, ౩ దంతమధ్యః.
దంతముల మధ్యభాగము పేరులు.

ప్రవేష్టః పృష్టతల్పనే,

ఆయస్కారః ప్రజంఘాగ్రే

ప్రోహ శ్చరణపర్వణి. ౨౨౯

ననా గాత్రా వరై

నీలీ కర్ణారా కర్ణవేధనీ,

ఆలానం శంకురక్షోభః ప్రా
రభి ర్గజబంధనీ. ౨౩౦

పారీతు శృంఖలా హింజీ
రోఽస్త్రీస్యా

దంకుశశ్చసః,

పిత్తజ్వరః పాకలోఽస్య
కూటపూర్వ త్రిదోషజః.

అశ్వకిల్కి హరిక్రాంతః శా
లిహోత్రశ్చ ముద్గభుక్, శ్రీ
పుత్ర శ్చామరీ హేష్ఠీ రాజ
స్కంధో మరుద్రథః. ౨౩౧.
వాతాయనశ్చైకశఫోయస్తు

౧ ప్రవేష్టః, ౨ పృష్టతల్పనం. ఏనుఁగు
వెన్నెముకయందలి మాంసముపేరులు.

౧ ఆయస్కారః, ౨ ప్రజంఘాగ్రం.
మోఁకాలిమొదలిపేరులు.

౧ ప్రోహః, ౨ చరణపర్వ (న్-న).
ఏనుఁగు కాలికణుపులపేరులు.

౧ గాత్రం (స్త్రీ), ౨ అవరం. (ఏనుఁగు
యొక్క ముందరకాళ్లు మొదలుగాగల
భాగముగాత్రము. వెనుకటికాళ్లు మొద
లగుగాగలభాగము అవరమనిక్రమముగా
జెప్పబడును). ముందటివెనుకటి ఏనుఁగు
కాళ్లు పిక్కలకు పేరులు.

౧ నీల (నీ), ౨ కర్ణారా, ౩ కర్ణ వేధనీ.
ఏనుఁగు చెవుకుట్టు కఠాణి పేరులు.

౧ ఆలానం (న), ౨ శంకుః (పు),
౩ అక్షోభః, ౪ ప్రారభిః (నీ), ౫ గజ
బంధనీ, ౬ ఏనుఁగును కట్టుకొయ్య
(స్తంభము) పేరులు

౧ పారీ (నీ), ౨ శృంఖలా, ౩ హిం
జీరః, ఏనుఁగుకట్టు గొలుసుపేరులు.

౧ అంకుశః, (పు). అంకుశమునకువేర్లు.
౧ పిత్తజ్వరః, ౨ పాకలః, ౩ కూట
పూర్వః, ౪ త్రిదోషజః. ఏనుఁగుల
యొక్క త్రిదోషజనిత జ్వరముపేరులు.

౧ అశ్వః, ౨ కిల్కిః (ఇ-పు) ౩ హరి
క్రాంతః, ౪ శాలిహోత్రః, ౫ ముద్గభుక్
(జ్), ౬ శ్రీపుత్రః, ౭ చామరీ, ౮ హే
ష్ఠీ, ౯ రాజస్కంధః, ౧౦ మరుద్రథః.
౧౧ వాతాయనః, ౧౨ ఏకశఫః. గుఱ్ఱము
పేరులు.

పంచాంగుపుష్పితః, స పంచ
భద్రః సూర్యాశ్వ
వాతాట హరితౌ సమా.

యాయావరోఽశ్వమేధీయః

పారసీకః పరాదనః, ఆవట్ట
జశ్చ
చోస్క.స్తు సింధువారోహ
యోత్తమః. ౨౩౪
వాతాశ్వజాత్యాజానేయా

వేశరోఽశ్వతరః ఖరః,

శ్రీవృక్షకో హృదావర్తో

రోచమానో గళోద్భవః.

ఊర్ధ్వస్థితః పురుషికం

విక్రాంతిస్తు పలాయితం,

పులాసన్నాహప్రఖరౌ

కవియంకవికోచ్యతే. ౨౩౬

గ్రీవాఘంటాఘర్హరాస్యా

ద్రశ్మిః ప్రవయణం చ తత్,
ప్రతోదోఽథ

౧ పంచాంగుపుష్పితః, ౨ పంచభద్రః.
పంచకళ్యాణిగుణ్ణము పేరులు.

౧ వాతాటః, ౨ హరితః. సూర్యుని
గుణ్ణము పేరులు.

౧ యాయావరః, ౨ అశ్వమేధీయః.
అశ్వమేధముకు ఉపయోగించు గుణ్ణము
పేరులు.

౧ పారసీకః, ౨ పరాదనః, ౩ ఆవ
ట్టజః. పారసీకాశ్వము పేరులు.

౧ చోస్కః, ౨ సింధువారః. సింధు
దేశాశ్వము పేరులు.

౧ వాతాశ్వః, ౨ జాత్యః, ౩ ఆజా
నేయః. ఉత్తమాశ్వము పేరులు.

౧ వేశరః, ౨ అశ్వతరః, ౩ ఖరః.
కంచరగాడిద పేరులు.

౧ శ్రీవృక్షకః, ౨ హృదావర్తః. శ్రీ
వృక్షమను సుడి పేరులు.

౧ రోచమానః, ౨ గళోద్భవః. గుణ్ణ
ముమెడమీది సుడి పేరులు.

౧ ఊర్ధ్వస్థితః, ౨ పురుషికం. మెడకు
పైనుండు సుడి పేరులు.

౧ విక్రాంతిః, ౨ పలాయితం. అశ్వగతి
పేరులు.

౧ పులా (ఆ-సీ), ౨ సన్నాహః, ౩
ప్రఖరః. గుణ్ణపుకవచము పేరులు.

౧ కవియం, ౨ కవికః కల్లెము పేర్లు.

౧ గ్రీవాఘంటా, ౨ ఘర్హరా. గుణ్ణపు
మెడగంట పేరులు

౧ రశ్మిః (ఇ-పు), ౨ ప్రవయణః, ౩
ప్రతోదః. కొరడా పేరులు.

ఖురో వింఖః పుటో		౧ ఖురః, ౨ వింఖః, ౩ పుటః. గుఱ్ఱపు డెక్కలపేరులు.
లుతనవేల్లనే.	౨౩౭	౧ లుతనం, ౨ వేల్లనం. గుఱ్ఱము పొద్దుటపేరు.
వల్లా దంతాలికా		౧ వల్లా, ౨ దంతాలికా. గుఱ్ఱపుకల్లె పువాగెపేరు.
పల్యయనం పర్యాణమస్య తు, వంకాగ్రభాగః స్యా దశ్వవారో వల్లభపాలకః.		౧ పల్యయనం, ౨ పర్యాణం, ౩ వం కాగ్రభాగః. గుఱ్ఱము పల్లముపేరు. ౧ అశ్వవారః, ౨ వల్లభపాలకః. గు ఱ్ఱపుఁ గాపువానిపేరు.
నందిఘోషోఽర్జునరథో నీతేఘోషస్తు గీష్పతేః, చంకురం ధోరణం యాన మాత్రే		౧ నందిఘోషః. అర్జునరథముపేరు. ౧ నీతేఘోషః. బృహస్పతీరథముపేరు. ౧ చంకురం, ౨ ధోరణం. గుఱ్ఱపు నడకపేరు.
చక్రం త్వరిస్త్సప్తం. ౨౩౯		౧ చక్రం, ౨ అరి (న). చక్రము పేరులు.
లఘ్వీ త్వాష్ఠీ రథీ		౧ లఘ్వీ, ౨ త్వాష్ఠీ, ౩ రథీ. తేలిక గాఁబోవు రథముపేరులు.
కాలవలనం త్వంకవర్తణీ,		౧ కాలవలనం, ౨ అంకం, ౩ వర్త (న్-న). కవచముపేరు.
మేఠో మేండో హస్తీపకే		౧ మేఠః, ౨ మేండః. ఏనుఁగును కాయువానిపేరు.
జంఘాత్రాణంతుమంఖుణం.		౧ జంఘాత్రాణం, ౨ మంఖుణం. ఏనుఁ గుపిక్కవెంట నుండువానిపేరు.
స్యాన్నాయకాగ్రేసరకౌనా సీరం		౧ నాసీరం (న). నాయకునిముందు నడచు సేనపేరు.
దర్ప ఊష్మణి,		౧ దర్పః, ౨ ఊష్మ (న్-న). గర్వము పేరులు.
శస్త్రమాయుధముద్ఘాతః		౧ శస్త్రం, ౨ ఆయుధం, ౩ ఉద్ఘాతః. శస్త్రముపేరులు.

స్థావరం తు ధనుర్దుణీ. ౨౪౧.
శరావాపో ధనుస్త్రీ స్యాత్తృ
ణతా త్రిణతాపి చ,

వ్యధ్యస్తు ప్రతికాయః స్యా
జీవాస్యా భారవం గుణః.

శస్త్రాభ్యాసశ్చ ఖురళీ
బాణస్యావస్త్రకంటకః, స్థూ
లక్షేడో విపాతశ్చ చిత్రపుం
ఖః శరస్సరః. ౨౪౩. పత్ర
వాహా వికర్షోఽథ
తీరం విజ్వలశాయకే

లోహనాశస్త్ర నారాచః
ప్రసరః కాండగోచరః. ౨౪౪

ఋషిః ఖడ్గః తరవారిః శస్త్రో
భద్రాత్తజశ్చ సః, ధారావి
షో విశసనో

న్యబ్జఖడ్గః కటీతలః. ౨౪౫
స్యాదట్టనం చక్రఫలం

పర్శుః పరశురిత్యపి,

దీర్ఘాయుధః శలః కుంతః శ
ల్యః శంకుర్విషాంకురః. ౨౪౬

శ్రీలోకస్త్రీ సీసకం

౧ స్థావరం, ౨ ధనుః (సే-న), ౩ గు
ణీ (సే-పు), ౪ శరావాపః, ౫ ధనుః (సే-
సీ), ౬ తృణతా, ౭ త్రిణతా. ధనుస్సు
పేరులు.

౧ వ్యధ్యః, ౨ ప్రతికాయః, ౩ జీవా,
౪ ఆస్యా, ౫ భారవం, ౬ గుణః. అల్లె
త్రాటపేరులు.

౧ ఖురళి. శస్త్రాభ్యాసముపేరు.
౧ బాణః, ౨ అస్త్రకంటకః, ౩ స్థూల
క్షేడః, ౪ విపాతః, ౫ చిత్రపుంఖః, ౬
శరః, ౭ సరః, ౮ పత్రవాహః, ౯ వికర్షః.
బాణముపేరులు.

౧ తీరం, ౨ విజ్వలం, ౩ శాయకం. బా
ణవిశేషముపేరులు.

౧ లోహనాశః, ౨ నారాచః, ౩ ప్ర
సరః, ౪ కాండగోచరః. ఇనుపచువ్వగల
బాణముపేరులు.

౧ ఋషిః, ౨ ఖడ్గః, ౩ తరవారిః, ౪
శస్త్రః, ౫ భద్రాత్తజః, ౬ ధారావిషః, ౭
విశసనః. ఇవి ఖడ్గముపేరులు.

౧ న్యబ్జఖడ్గః, ౨ కటీతలః. బాకుపేరులు.
౧ అట్టనం, ౨ చక్రఫలం. బాణవిశేష
ముపేరులు.

౧ పర్శుః, ౨ పరశుః. గండ్రగొడ్డలి
పేరులు.

౧ దీర్ఘాయుధః, ౨ శలః, ౩ కుంతః,
౪ శల్యః, ౫ శంకుః, ౬ విషాంకురః. ఇవి
బల్లెముపేరులు.

౧ శ్రీలః (స్మ), ౨ సీసకం. శూలము
పేరులు.

లగ్నాః ప్రాతర్దేయా స్తుతి
వ్రతాః,
భోగావలీ వందిపాఠో

వసుకీటస్తు యాచితః. ౨౪౭

వాతకేతుః క్షితికణః స్యా
త్పాంశుర్దేవినీద్రవః,
సంభారస్సర్వపూర్ణత్వం

పతాకావోయో మమంజర
మ్. ౨౪౮. కదళీ కందళీ చీన

మక్షవాటస్తు మల్లభూః,

భీరుస్తు భేలో హరిణహృద
యం స్యాత్పలంకటః. ౨౪౯
విద్రవస్తు శృగాలీ స్యా

దాఘాతస్తు వధస్థలీ,

కదనం మారణం మంధః

సౌప్తికం రాత్రిమారణం.

నిపాతో భూమిలాభశ్చ
మృత్యురప్యథ
మారకః, మరణో మారిరు
త్పాతః

౧ లగ్నః, ౨ ప్రాతర్దేయః, ౩ స్తుతి
వ్రతః స్తుతిపాఠకులవేరులు.

౧ భోగావలీ (ఈ. నీ), ౨ వందిపాఠః.
స్తోత్రగ్రంథమువేరులు.

౧ వసుకీటః, ౨ యాచితః. యాచకుని
వేరులు.

౧ వాతకేతుః, ౨ క్షితికణః, ౩ పాం
శుః, ౪ మేదినీద్రవః. మమ్మువేరులు.

౧ సంభారః, ౨ సర్వపూర్ణత్వం. అన్ని
యు నిండియుండుటవేరు.

౧ పతాకా, ౨ వోయోమమంజరం,
౩ కదళీ, ౪ కందళీ, ౫ చీనం. జెండా
వేరులు.

౧ అక్షవాటః, ౨ మల్లభూః. మల్ల
యుద్ధస్థలమువేరు.

౧ భీరుః, ౨ భేలః, ౩ హరిణహృదయః,
౪ పలంకటః. భయపడువానివేరులు.

౧ విద్రవః, ౨ శృగాలీ. పారిపోవుట
వేరులు.

౧ ఆఘాతః, ౨ వధస్థలీ. వధ్యభూమి
వేరులు.

౧ కదనం, ౨ మారణః, ౩ మంధః.
చంపుటవేరులు.

౧ సౌప్తికం, ౨ రాత్రిమారణం. రా
త్రిలలోఁ జంపుటవేరు.

౧ నిపాతః, ౨ భూమిలాభః, ౩ మృ
త్యుః. మరణమువేరులు

౧ మారకః, ౨ మరణః, ౩ మారిః,
౪ ఉత్పాతః. మారణము గావించువాని
వేరులు.

శవస్తు క్షీతివర్ధనః. ౨౫౧.

పంచావస్థః కటః స్థాగః

శ్మశానం తు శతానకం, రు
ద్రాక్రీడో దాహసరః

సంస్క్రియా సత్క్రియా
సమే. ౨౫౨

చితా కాష్ఠమతీ చైత్యం
చితాచూడకమిష్యతే, చిత్తం
చా

థాంతశయ్యాయాం ఖట్టి
ర్వాదుత ఇత్యపి. ౨౫౩

ఉపగ్రహస్తు గ్రాహః స్యా
ద్భందీ కరమరీత్యపి. ౨౫౪

ఇతి క్షత్రియవర్గః.

తృష్ణా ధనపిశాచీ స్యా

ద్వార్ధష్యం ధాన్యవర్ధనీ,

౨.

ప్రామీత్య మృణమర్థానాం
ప్రయోగస్యా

త్కలాంబికా. ౨౫౫

ఋణము క్తిర్విగణనం

క్షేత్రే వారటముచ్యతే,

౧ శవః, ౨ క్షీతివర్ధనః, ౩ పంచావస్థః,
౪ కటః, ౫ స్థాగః. శవముపేరులు.

౧ శ్మశానం, ౨ శతానకం, ౩ రుద్రా
క్రీడః, ౪ దాహసరః. శ్మశానవాటికపేరు.

౧ సంస్క్రియా, ౨ సత్క్రియా. శవ
సంస్కారముపేరులు.

౧ చితా, ౨ కాష్ఠమతీ, ౩ చైత్యం,
౪ చితాచూడకం, ౫ చిత్తం. కాష్ఠము
పేరులు.

౧ అంతశయ్యా, ౨ ఖట్టిః, ౩ వారు
తః. పాడెపేరులు.

౧ ఉపగ్రహః, ౨ గ్రాహః, ౩ భందీ,
౪ కరమరీ (న్-పు). కైదుచేయుటపేరులు.
(చెఱసాలయని కొందఱు)

ఇది క్షత్రియవర్గము.

౧ తృష్ణా (సీ), ౨ ధనపిశాచీ (ఈ).
ఆశపేరులు.

౧ వార్ధష్యం (న), ౨ ధాన్యవర్ధనీ.
నాగులు పెచ్చులు మొదలగు వడ్డివర్త
కముపేరులు.

౧ ప్రామీత్యం, ౨ ఋణం. ఋణము
పేరులు.

౧ కలాంబికా, ౨ (అర్థానాం ప్రయో
గః=ద్రవ్యముపెట్టుబడి మొదలగు వడ్డి
వర్తకముపేరులు.

౧ ఋణము క్తిః (సీ), ౨ విగణనం. ఋ
ణముదీర్చుటపేరులు.

౧ క్షేత్రం, ౨ వారటం. వ్యవసాయ
భూమిపేరులు.

హలిర్బ్రహ్మణే

ముద్గో హరినామా వనా
ఖుకః. ౨౫౬. వాసంతశ్చాథ

మధురో మసూరో వ్రీహీ
కాంచనః,

సర్వపః స్యాత్సరిషపః కటు
న్నేహా చ తంతుభః. ౨౫౭
ప్రవేటః శితశూకః స్యా

ద్గోధూమోమైచ్చభోజనః,

తామ్రవృత్తః కులత్థఃస్యా

న్నిన్నే హశ్చండికాతనీ.

మూర్ఖః పురీషమో మాషో

రాజమాషస్తు బర్బటః,

పుల్లఫాలః శూర్పవాతే న
తీతడ చాలనీ. ౨౫౮

కండన్యదూఖలం

ప్రథః పాలిః సూదః ప్రచే
లుకః,

౧ హలిః (సీ), ౨ బ్రహ్మణం. గౌర్త
నాఁగలిపేరులు.

౧ ముద్గః (పు), ౨ హరినామా (న్),
౩ వనాఖుకః, ౪ వాసంతః. ముద్గము
లకుపేర్లు. (పెసలు).

౧ మధురః, ౨ మసూరః, ౩ వ్రీహీ
కాంచనః. చిటుసెనగలు.

౧ సర్వపః, ౨ సరిషపః, ౩ కటున్నేహః,
౪ తంతుభః. ఆవాలపేరులు.

౧ ప్రవేటః, ౨ శితశూకః. యవధా
న్యముపేరులు.

౧ గోధూమః, ౨ మైచ్చభోజనః.
గోధుమపేరులు.

౧ తామ్రవృత్తః, ౨ కులత్థః. ఉలవల
పేరులు.

౧ నిన్నేహః, ౨ చండికా (సీ), ౩
అతనీ. అగిసెలపేరులు.

౧ మూర్ఖః, ౨ పురీషమః, ౩ మాషః.
మినుములపేరులు.

౧ రాజమాషః, ౨ బర్బటః. అలచం
దలపేరులు.

౧ పుల్లఫాలః, ౨ శూర్పవాతః. చాట
గాలిపేర్లు.

౧ తీతడః (పు. డ్), ౨ చాలనీ (సీ).
జల్లెడపేరులు.

౧ కండనీ (సీ), ౨ ఉదూఖలం. రోలు
పేరులు.

౧ ప్రథః, ౨ పాలిః (పు), ౩ సూదః,
౪ ప్రచేలుకః. కుంచెడు మొదలగు
(కొలత) మానవిశేషముపేరులు.

కుసులూ వ్రీహ్యగారం
స్యా
త్రండురగ్నిష్ఠ ఉచ్యతే.

అలింజరోనానందాస్త్రీ
మృత్వాన్మ భాండకముష్టి
కా,
వారాసనం వాఃసదనం

క్వణనో హండికాసుతః.

కలసీ గర్గరీ తుల్యా స్యా

చ్చరావస్తు మార్తికః, శా
లాజరః పార్థివశ్చ మృత్కాం
శ్యమథ

లోహికా. ౨౬౨. ఖరసోం
దః ఖరపాత్రం

శింఘాణం కాచభాజనం,

కాష్ఠలోహీ తు వాతర్థి

ర్జీరకో దీప్యకః స్మృతః.

కటభంగస్తు శుంతి స్యా

త్కాంజికం తు తుషోదకం,
గృహామ్లం సిద్ధసలిలం రక్షో
ఘ్నం ధాతు నాశనం. ౨౬౪.
గృహిణీ మధురా

౧ కుసులః, ౨ వ్రీహ్యగారం. ధాన్య
ముంచుగరిసె పొణక మొదలగునవి.

౧ కందుః, (ఉ. పు). ౨ అగ్నిష్ఠః.
పెనముపేరులు.

౧ అలింజరః, ౨ నందా. బానపేర్లు.

౧ మృత్వాన్మ భాండం (న), ఉష్ణీకా.
కుండ మొదలగు మృద్భాండవిశేషము.

౧ వారాసనం (న), ౨ వాస్సదనం.
నీళ్ల తొట్టిపేరులు.

౧ క్వణనః, ౨ హండికాసుతః. చిన్న
కుండపేరులు. అటీక అని యందురు.

౧ కలసీ (సీ), ౨ గర్గరీ. పెరుగుచిలి
కెడుకుండ.

౧ శరావః, ౨ మార్తికః, ౩ శాలా
జరః, ౪ పార్థివః, ౫ మృత్కాంశ్యం.
మట్టిమూఁకుడుపేరులు.

౧ లోహికా, ౨ ఖరసోందః, ౩ ఖర
పాత్రం. లోహపాత్రముపేరులు.

౧ శింఘాణం (న), ౨ కాచభాజనం.
గాజుపాత్ర పేరులు.

౧ కాష్ఠలోహీ (న్), ౨ వాతర్థిః
లోహము కూడుకున్న ముద్గరము (అనఁ
గా కురచయినపదుద్దు అందురు.)

౧ జీరకః, ౨ దీప్యకః. జీలకఱ్ఱపేరు.

౧ కటభంగః, ౨ శుంతి(సీ). శుంతిపేరు.

౧ కాంజికం (న), ౨ తుషోదకం, ౩
గృహామ్లం, ౪ సిద్ధసలిలం, ౫ రక్షో
ఘ్నం, ౬ ధాతునాశనం, ౭ గృహిణీ, ౮ మధు
రా. (తండులోదకము) అనఁగా పులిగడు
గుపేరులు.

హింగుశూలహృత్సూపధూ
పనం,

ఘర్షణీ హోమరాగిణ్యాం
హరిద్రా పీతవాలుకా. ౨౬౫

గండోలం స్యాద్గుడః స్వా
దుః

పిప్పటా గుడశర్కరా,

మహాశ్వేతా తు మధుజా

ప్రయస్తం స్యాత్సుసంస్కృ
తమ్. ౨౬౬

చిపిటో ధాన్యచమస

శ్చిత్రాపూపశ్చరువ్రణః,

ఆలింపనాతర్పణా

దీపనంమండోదకం చతత్.

వటకః పిష్టపూరస్వా

ద్వితోపాయన వాయనే,
ప్రహేణకం చాథ

పోలీ పూపాలీ చర్పటీ చ
సా. ౨౬౮

సక్తుశ్చార్ణక

౧ హింగు (న), ౨ శూలహృత్ (త్),
౩ సూపధూపనం. ఇంగువపేరులు.

౧ ఘర్షణీ (సీ) ౨ హోమరాగిణీ, ౩
హరిద్రా, ౪ పీతవాలుకా. పసుపుపేరులు.

౧ గండోలం (న), ౨ గుడః (పు), ౩
స్వాదుః (ఉ). బెల్లముపేరులు.

౧ పిప్పటా, ౨ గుడశర్కరా. బెల్ల
ముతోనిర్మించిన చక్కెర.

౧ మహాశ్వేతా, ౨ మధుజా. తెల్ల
చక్కెరపేరులు.

౧ ప్రయస్తం (న), ౨ సుసంస్కృతం.
తైలాభిఘారాదులచే సంస్కరింపబడిన
శాకాదులపేరులు.

౧ చిపిటః, ౨ ధాన్యచమసః. అటు
కులపేరులు.

౧ చిత్రాపూపః, ౨ చరువ్రణః చిత్ర
మగు అపూపవిశేషముపేరులు.

౧ ఆలింపనా (సీ) ౨ తర్పణా. తృప్తి
పేరులు.

౧ దీపనం (న), ౨ మండోదకం. కుం
కుమాదిచిత్ర రాగము.

౧ వటకః, ౨ పిష్టపూరః. వడియము
పేరులు.

౧ వ్రతోపాయనం (న), ౨ వాయ
నం, ౩ ప్రహేణకం (న). వాయనము
కొరకుఈయబడుపిష్టాదులపేరులు.

౧ పోలీ (సీ), ౨ పూపాలీ, ౩ చర్పటీ.
పోలీలను పిండివంటకముపేరులు.

౧ సక్తుః (ఉ. పు), ౨ చూర్ణకః. పేల
పిండి (సత్తుపిండి).

ఆపూప్యో భక్తం క్రూరః
ప్రసాదనః,
మండో జ్యేష్ఠాంబు

ఖదికా లాజాః

పారీతు దోహనీ. ౨౬౯. ని
పానం స్త్రీ గవీ తుంబా నిలిం
పా రోహిణి చ సా,

గవ్యం శ్రేష్ఠం పుంసవనం
స్వాద్దోహపనయః పుమాన్.

అవదోహః పయః క్షీరం

ప్రాగాటం చాఘనం దధి,

కద్వరం తు దధిన్నేహా

జగ్ధిరోభజనభక్షణే. ౨౭౦
దేహయాత్రా విష్వణనం భు
క్తం ప్రత్యవసానవత్.

కల్యవర్తః ప్రాతరాశో ప్రాత
రోభజనమిత్యపి. ౨౭౧

అనద్వాక్ శాంకరో గంధ
మైథునఃశక్కరిర్వృషః, కుకు
ద్వాన్పుంగవశ్చాథ

కంతాలా జాలగోణికా.

౧ ఆపూప్యః, ౨ భక్తం, ౩ క్రూరః,
౪ ప్రసాదనః. అన్నముపేరులు.

౧ మండః, ౨ జ్యేష్ఠాంబు (ఉ. న)
గంజిపేరులు.

౧ ఖదికా (సీ), ౨ లాజాః. (పు-బ).
పేలాలపేరులు.

౧ పారీ (సీ), ౨ దోహనీ, ౩ నిపానం,
(న), ౪ గవీ (సీ), ౫ తుంబా, ౬ నిలింపా,
౭ రోహిణి. పాలుపితుకుచెంబు.

౧ గవ్యం, ౨ శ్రేష్ఠం, ౩ పుంసవనం,
౪ దోహపనయః. ఊరాదిగోజన్యవస్తువుల
పేరులు.

౧ అవదోహః, ౨ పయః (స-న), ౩
క్షీరం. పాలపేరులు.

౧ ప్రాగాటం. చిక్కగా పేరుకొనిన
పెరుగు.

౧ కద్వరం, ౨ దధిన్నేహా. పెరుగు
పై నుంచుచుమురుపేరు.

౧ జగ్ధిః, ౨ భోజనం, ౩ భక్ష
ణం, ౪ దేహయాత్రా, ౫ విష్వణనం,
౬ భుక్తం, ౭ ప్రత్యవసానం. భోజనము
పేరులు.

౧ కల్యవర్తః, ౨ ప్రాతరాశః, ౩ ప్రాత
రోభజనం. చర్దిఅన్నముపేరులు.

౧ అనద్వాక్ (హ. పు) ౨ శాంకరః,
౩ గంధమైథునః, ౪ శక్కరిః (ఇ-పు), ౫
వృషః, ౬ కకుద్వాక్ (త్-పు), ౭ పుంగ
వః. ఇవి వృషభముపేరులు.

౧ కంతాలా, ౨ జాలగోణికా. పెరుగు
తటచుభాండముపేరు.

దోడ్ధా శకృత్కరి ర్వత్స
స్తేషా

మాటీకనం క్రమః, గవాది
కం

జీవధనం

పలిక్ష్మీ బాలగర్భిణీ. ౨౭౪

కరకం గోమయ-ఛత్రే

గోగ్రంథిఃశుష్కగోమయం

కరీషశ్చగణో

హంభా రేభణం చ గవాం
ధ్వనౌ. ౨౭౫

నై చికం గోః శిరోదేశో

వందనీయా తు రోచనా,

మంథాన మంథతక్రాటా
స్యా

దుష్ప్రీః కంఠకాశనః. ౨౭౬.
లంబౌష్ఠాధ్వగవాసంతకులనా
శమధుద్విపాః, భోలిర్బహు
కరో వక్రగ్రీవా

మేషస్తు రోమశః. ౨౭౭.

సంస్థాలహుడుభేద్రాశ్చ

మేషీ స్యాజ్జాలకిన్యవిః,

వర్కరస్తు లంబకర్ణశ్చాగో
బస్తః శివాప్రియః. ౨౭౮.

౧ దోడ్ధా, ౨ శకృత్కరిః, ౩ వత్సః
లేగపేరులు.

౧ ఆటీకనం. లేగలగమనముపేరు.

౧ జీవధనం. గోధనముపేరు.

౧ పలిక్ష్మీ (ఈ. సీ), ౨ బాలగర్భిణీ. తొ
లిచూచి ఆవు పెయ్యపేరు.

౧ కరకం, ౨ గోమయచ్ఛత్రం. కుక్క
గొడుగుపేరులు.

౧ గోగ్రంథిః, ౨ శుష్కగోమయం.
ఎండిన ఆవుపేడపేరు.

౧ కరీషః, ౨ ఛగణః. పిడకలపేరులు.

౧ హంభా, ౨ రేభణం. ఆవులఅటపు
పేరులు.

౧ నై చికం. గోవులశిరఃప్రదేశము
పేరు.

౧ వందనీయా, ౨ రోచనా. గోరో
జనముపేరులు.

౧ మంథానః, ౨ మంథః, ౩ తక్రాటః.
కవ్వముపేరులు.

౧ ఉష్ప్రీః, ౨ కంఠకాశనః, ౩ లంబౌ
ష్ఠః, ౪ అధ్వగః, ౫ వాసంతః, ౬ కుల
నాశః, ౭ మధుద్విపః, ౮ భోలిః, ౯ బహు
కరః, ౧౦. వక్రగ్రీవః. ఒంటెపేరులు.

౧ మేషః, ౨ రోమశః, ౩ సంస్థాలః,
౪ హుడుః, ౫ భేద్రః. మగగొట్టెపేరులు.

౧ మేషీ (ఈ. సీ), ౨ జాలకినీ, ౩ అ
విః. ఆడుగొట్టెపేరులు.

౧ వర్కరః, ౨ లంబకర్ణః, ౩ ఛాగః,
౪ బస్తః, ౫ శివాప్రియః, ౬ అల్పాయుః,

అల్పాయుర్లఘుకాయశ్చ మే
నాదః పర్ణభోజనః, పరిక్రమ
సహా బుక్కో దేవానాంప్రి
య ఇత్యసి. ౨౭౯

ఛాగీ సంజాచులుంపా

స్వాచ్ఛంకుకర్ణస్తు గర్దభః,
స్తరస్తర్యచ్ఛరమేహీ గ్రామ్యా
శ్వో రేణురూషితః. ౨౮౦
పశుశ్చరిః శుద్ధజంఘా

రత్నం చారుశిలా మణిః

స్వాధ్యాయీ పత్తనవణి

ఘోడావుక్కోఽశ్వ విక్ర
యీ. ౨౮౧

సర్వమూల్యం ద్యూతబీజం
హారణ్యం చ కపర్దకే, వరాట
కః ఫణాస్థి స్యా

ద్భాసురః స్ఫాటికోపలః.
౨౮౨. శాలిపిష్టం ధౌతశిలం

గల్వర్కశ్చ సుసారవత్, అ
శ్వసార స్త్వింద్రనీలో

వైడూర్యం బాలవాయజం.
౨౮౩. బాలసూర్యమథో

రక్తకేందలో విద్రుమశ్చ
లతామణిః ప్రవాళఃస్యాత్

౭ లఘుకాయః, ౮ మేనాదః, ౯ పర్ణభో
జనః, ౧౦ పరిక్రమసహాః, ౧౧ బుక్కః,
౧౨ దేవానాంప్రియః. మేఁకపోతు
పేరులు.

౨ ఛాగీ (ఈ. సీ), ౨ సంజాచులుం
పా (ఆ. సీ). ఆఁడుమేఁకపేరులు.

౧ శంకుకర్ణః, ౨ గర్దభః, ౩ స్తరస్త
ర్యః, ౪ చిరమేహీ (న్-పు), ౫ గ్రామ్యా
శ్వః, ౬ రేణురూషితః, ౭ పశుః, ౮ చరిః,
౯ శుద్ధజంఘః. ఇవి గాడిదపేరులు.

౧ రత్నం, ౨ చారుశిలా, ౩ మణిః.
రత్నముపేరులు.

౧ స్వాధ్యాయీ (న్-పు), ౨ పత్తన
వణిక్ (జ్-పు). నగరములోని వర్తకుల
పేరులు.

౧ ఘోడావుక్కః, ౨ అశ్వవిక్రయీ
(న్-పు). గుఱ్ఱములను విక్రయించువాని
పేరులు.

౧ సర్వమూల్యం, ౨ ద్యూతబీజం,
౩ హారణ్యం, ౪ కపర్దకః, ౫ వరాటకః,
౬ ఫణాస్థి (న్-న). గవ్వలపేరులు.

౧ భాసురః, ౨ స్ఫాటికోపలః, ౩
శాలిపిష్టం, ౪ ధౌతశిలం. స్ఫటికము
పేరులు.

౧ గల్వర్కః, ౨ సుసారః, ౩ అశ్వ
సారః, ౪ ఇంద్రనీలః. ఇంద్రనీలముపేరులు.

౧ వైడూర్యం, ౨ బాలవాయజం, ౩
బాలసూర్యం. వైడూర్యమణిపేరులు.

౧ రక్తకేందలః, ౨ విద్రుమః, ౩ లతా
మణిః, ౪ ప్రవాళః. పగడముపేరులు.

రాజపట్టో విరాటజః. ౨౮౮

కురువిల్లః పన్నరాగో

దధీచ్యస్థి తు హీరకమ్,

స్వర్ణం లోహవరం చాగ్ని
బీజం చాంపేయమిత్యపి.

రూప్యే శ్వేతం రంగబీజ

మిందుకాంతే మణీచకం,

తామ్రకంతు లోహితాయ
సూర్యాహ్వాం మునిషిత్తలమ్.

కంసేతు కాంస్యకంసాస్థి
తామ్రార్థ

మథ మాక్తికం, రసోపలం
శుక్తిబీజం

సిందూరం రక్తవాలుకం.

పారదః సిద్ధధాతుః స్యాద్ధర
బీజం చ సూతకం,

రంగం సురేఫం మృద్వంగం

కుసుంభం గ్రామ్యకుంకుమ
మ్. ౨౮౯

హరితాలే తు కర్పూరం

౧ రాజపట్టిః, ౨ విరాటజః. రాజపట్టి
మను మణివిశేషము.

౧ కురువిల్లః, ౨ పన్నరాగః. పన్నరా
గముపేరులు.

౧ దధీచ్యస్థి (న్-న), ౨ హీరకమ్. వ
జ్రముపేరులు.

౧ స్వర్ణం, ౨ లోహవరం, ౩ అగ్ని
బీజం, ౪ చాంపేయం. బంగారము
పేరులు.

౧ రూప్యం, ౨ శ్వేతం, ౩ రంగబీజం
వెండిపేరులు.

౧ ఇందుకాంతం, ౨ మణీచకం. చం
ద్రవర్ణమగు (చాందినీ) వెండిపేరు.

౧ తామ్రకం, ౨ లోహితాయః, ౩
సూర్యాహ్వాం, ౪ మునిషిత్తలం. రాగి
పేరులు.

౧ కంసః, ౨ కాంస్యం, ౩ కంసాస్థి
(న్-న), ౪ తామ్రార్థం. కంచుపేరులు.

౧ మాక్తికం, ౨ రసోపలం, ౩ శుక్తి
బీజం. ముత్యాలపేరులు.

౧ సిందూరం, ౨ రక్తవాలుకం. సిం
దూరముపేరులు.

౧ పారదః, ౨ సిద్ధధాతుః, ౩ పార
బీజం, ౪ సూతకం. పాదరసముపేరులు.

౧ రంగం, ౨ సురేఫం, ౩ మృద్వంగం.
ఇవి తగరముపేరులు.

౧ కుసుంభం, ౨ గ్రామ్యకుంకుమం.
కుసుంబాపూవురంగుపేరు.

౧ హరితాలం, ౨ కర్పూరం. అరద
ళముపేరులు.

గోదంతో నటసంజ్ఞకః,

౧ గోదంతః, ౨ నటసంజ్ఞకః. హరి
తాళభేదము.

దారదం తు హింగుళఃస్యా
ద్ధింగుళం రక్తపారదం. ౨౮౯

౧ దారదం, ౨ హింగుళః, ౩ హిం
గుళం, ౪ రక్తపారదం. ఇంగిలీకము
పేరులు.

రసగంధో గంధరసో గాం
ధారం మసివర్ధనం

౧ రసగంధః, ౨ గంధరసః, ౩ గాం
ధారం, ౪ మసివర్ధనం. బాలింతబోలు
పేరులు.

క్షౌరం తు స్యాద్యవక్షారో
యవశూకశ్చ రేచకః. ౨౯౦
శిలాజతు శిలావ్యాధిః

౧ క్షౌరం, ౨ యవక్షారః, ౩ యవ
శూకః, ౪ రేచకః. యవక్షారముపేరులు.

౧ శిలాజితుః, ౨ శిలావ్యాధిః. శిలా
జిత్తుపేరులు.

తృఫలా త్రిఫలాపి చ,

౧ తృఫలా, ౨ త్రిఫలా, కరక, తాడి,
ఉసిరికలను త్రిఫలములపేరులు.

ఇతి వైశ్యవర్గః.

ఇది వైశ్యవర్గము.

శూద్రః స్యాత్పాదజోదా
సో

౧ శూద్రః, ౨ పాదజః, ౩ దాసః.
శూద్రునిపేరులు.

గ్రామకూటో మహత్తరః,

౧ గ్రామకూటః, ౨ మహత్తరః. పెద్ద
కాపువానిపేరు.

మాలికః పుష్పలావః స్యా

౧ మాలికః, ౨ పుష్పలావః. పూలదం
డలన్మువానిపేరు.

కుంభకారస్తుమృత్కరః.
దండభృ

౧ కుంభకారః, ౨ మృత్కరః, ౩
దండభృత్ (త్-పు). కుమ్మరవానిపేరులు.

త్పలగండస్తు సుధాజీవీ చ
లేపకః,

౧ పలగండః, ౨ సుధాజీవీ (న్-పు),
౩ లేపకః. సున్నము మొదలగు రంగులు
వేయువాడు.

కాయస్థే కూటకృత్పంజీ
కరా

౧ కాయస్థః, ౨ కూటకృత్ (త్-పు),
౩ పంజీకరః. లేక్కలువ్రాయు (కరణము)
పేరు.

చిత్రకరే కృణుః. ౨౯౨

. చర్మరుః కురటః పాదుకృ

తక్లాదస్తు గౌంజికః, నా
డింధమః స్వర్ణకారో

వాత్సీపుత్రస్తు నాపితః.
౨౯౩. చంద్రిలో నఖకుట్టశ్చ
రజకః కర్మకీలకః,

కన్యాపాలః పాలవణి

ద్దేవలస్త్వమరద్విజః. ౨౯౪

అజాజీవస్తు జాబాలో

నిష్కుః చండాల ఉచ్యతే,
కుక్కురే దీర్ఘసురతవాం
తాదో రసనాలిహః. ౨౯౫.
రతవ్రణో గ్రామమృగస్తథేం
ద్రమహకాముకః, కపిలో
వక్త్రపుచ్ఛశ్చ శయాలురరత
త్రపః. ౨౯౬

శున్యాశున్యం శునీరం స్యా

చ్ఛౌరః శంకితవర్ణకః, స్యా
త్కుంభిలశ్చ ప్రచురపురుషో
౨౯౭

కుజంభిరః. ౨౯౮. సురంగా
హివధశ్చౌరే

ప్రకాండ—13

చిత్రకరః, ౨ కృణుః. చిత్రకారుని
పేరులు.

౧ చర్మరుః, ౨ కురటః, ౩ పాదుకృత్
(త్-పు). చెప్పులుకుట్టువానిపేరులు.

౧ కలాదః, ౨ గౌంజికః, ౩ నాడింధ
మః, ౪ స్వర్ణకారః. కంసాలివేర్లు.

౧ వాత్సీపుత్రః, ౨ నాపితః, ౩ చంద్రి
లః, ౪ నఖకుట్టః. మంగలిపేరులు.

౧ రజకః, ౨ కర్మకీలకః. చాకలి
పేరులు.

కన్యాపాలః, ౨ పాలవణిక్ (జ్-పు).
శూద్రజాతివిశేషముపేరులు.

౧ దేవలః, ౨ అమరద్విజః. పూజారి
పేరులు.

౧ అజాజీవః, ౨ జాబాలః. కురమగొల్ల
వాడుపేరులు. [పేరులు.

౧ నిష్కుః, ౨ చండాలః. చండాలుని

౧ కుక్కురః, ౨ దీర్ఘసురతః, ౩ వాం
తాదః, ౪ రసనాలిట్ (హ-పు), ౫ రత

వ్రణః, ౬ గ్రామమృగః, ౭ ఇంద్రమహ
కాముకః, ౮ కపిలః, ౯ వక్త్రపుచ్ఛః, ౧౦

శయాలుః, ౧౧ అరతత్రపః. ఇవి కుక్కకు
పేరులు.

౧ శున్యా, ౨ శున్యం, ౩ శునీరం.
కుక్కలగుంపునకుపేరులు.

౧ శ్చౌరః, ౨ శంకితవర్ణకః, ౩ కుంభి
లః, ౪ ప్రచురపురుషః. దొంగపేరులు.

౧ కుజంభిరః, ౨ సురంగాహిః, ౩ వధ
శ్చౌరః. కన్నపుదొంగపేరు.

బంచీకాలస్తు మాచలః, ప్ర
సహ్య చౌరశ్చిల్లాభః

స్త్రీచోరో రతహిండకః.

కావ్యచౌరశ్చంద్రరేణుః

కుడ్యచ్ఛేద్యంతు ఖానికం,

సంధిస్సురంగాత ద్భేదాః

శ్రీవత్సో గోముఖాదయః

కపాలనాలికా తర్కు

స్తర్కుశానస్తు సామకః,

వర్తనీ తర్కుపీఠీ స్యా

త్పింజనం తూలకార్దుకమ్.

తూలః పిచుః పిచుతూలం

పింజికా తూలనాసికా,
తంత్రకాష్ఠం తురీ స్త్రీ స్యా

గ్రీష్మహాసేంద్రతూలికే.

పన్నంధ్రీ పాదుకాప్రాణిహి
తా పదరథీత్యపి,

౧ బంచీకాలః, ౨ మాచలః, ౩ ప్రసహ్యచౌరః, ౪ చిల్లాభః. బలాత్కృతిగ దొంగలించువానిపేరులు.

౧ స్త్రీచోరః, ౨ రతహిండకః. స్త్రీలను రతార్థము దొంగలించువానిపేరు.

౧ కావ్యచౌరః, ౨ చంద్రరేణుః. కావ్యచోరునిపేరులు.

౧ కుడ్యచ్ఛేద్యం, ౨ ఖానికం. కన్నపు కత్తిపేరులు.

౧ సంధిః, ౨ సురంగా (ఆ. సీ). కన్నముపేరులు.

౧ శ్రీవత్సః, ౨ గోముఖః. కన్నములోనిభేదములపేరులు.

౧ కపాలనాలికా, ౨ తర్కుః. కదురుపేరులు.

౧ తర్కుశానః, ౨ సామకః. కదురునూరేసానపేరులు.

౧ వర్తనీ, ౨ తర్కుపీఠీ. రాటపుచెవులపేరులు.

౧ పింజనం, ౨ తూలకార్దుకం. దూదియేకువిల్లుపేరు.

౧ తూలః, ౨ పిచుః, ౩ పిచుతూలం. దూదిపేరులు.

౧ పింజికా, ౨ తూలనాసికా. ఏకుపేర్లు.
౧ తంత్రకాష్ఠం, ౨ తురీ (ఈ. సీ). నేయునట్టినాడిపేరు.

౧ గ్రీష్మహాసం, ౨ ఇంద్రతూలికా. దూదప్రోగుపేరు.

౧ పన్నంధ్రీ, ౨ పాదుకా, ౩ ప్రాణిహితా, ౪ పాదరథి. పాదుకలపేరులు.

కావారి జంగమకుటీ భ్రమ
తుక్కుట్యధ

ఖర్పరః. 302. వారిత్రా
మూర్ధఖోలశ్చ నైవ పత్రపి
శాచికా,

వాసీ తు తత్క్షణీ న స్త్రీ

క్రకచః పత్రదారకః. 303

మద్యంతర్విష్టం మైరేయం
కత్తోయం కాపిశాయనం,
మాధ్వీ చ మధు మాధ్వీకం
కపిశీకాచమాలికా. 304.

వీరాదైత్యా ప్రసన్నా చ
మాధవీ గంధమాదనీ,

గౌడీ చ వాల్మలీ

మధ్వాసవయక్షరసానరి.

నలినీ నారికేళస్యసురా

తాలస్య తాలతీ, స్తరాసవో
ముఖసురం

పారిః స్యాత్పానభాజనమ్.

శుండాపానం మదస్థానం

ద్యూతకృత్కృష్ణకోహళః,

దేవసభ్యస్తు సభికో

1 కావారి (-ఈ. సీ), 2 జంగమకుటీ,
3 భ్రమతుక్కుటీ. ఆకులగొడుగుపేరులు.

1 ఖర్పరః, 2 వారిత్రా, 3 మూర్ధ
ఖోలః, 4 పత్రపిశాచికా. గొడుగు
పేరులు.

1 వాసీ (-ఈ. సీ), 2 తత్క్షణీ. బాడిసె
పేళ్లు.

1 క్రకచః (పు), 2 పత్రదారకః.
అంపముపేరులు.

1 మద్యం, 2 అరిష్టం, 3 మైరేయం,
4 కత్తోయం, 5 కాపిశాయనం, 6 మా
ధ్వీ (-ఈ. సీ), 7 మధు (ఉ-న), 8 మాధ్వీ
కం, 9 కపిశీకా, 10 మాలికా, 11
వీరా, 12 దైత్యా, 13 ప్రసన్నా, 14
మాధవీ. 15 గంధమాదనీ. కల్లుపేరులు.

1 గౌడీ, 2 వాల్మలీ. ఆరపూవు
సారాయిపేరు.

1 మధ్వాసవః, 2 యక్షరసః. పుష్ప
రసపు సారాయిపేరులు.

1 నలినీ. కొబ్బరిచెట్టుకల్లుపేరు.

1 తాలతీ, 2 స్తరాసవః, 3 ముఖసు
రం. తాటిచెట్టుకల్లుపేరులు.

1 పారిః, 2 పానభాజనం. కల్లుముం
తపేరులు.

1 శుండాపానం, 2 మదస్థానం. కల్లు
త్రాగుతావుచోటు.

1 ద్యూతకృత్ (త్-పు), 2 కృష్ణకో
హళః. జూదమాడువాండ్లు.

1 దేవసభ్యః, 2 సభికః. జూదమా
డించువానిపేరులు.

లగ్న క స్త్రణమత్కృణః.

౧ లగ్న కః, ౨ త్రణమత్కృణః. జూద
ములో జమానతు ఇచ్చువాని పేరులు.

చుంచురీ తింతిడీ ద్యూతే

౧ చుంచురీ, ౨ తింతిడీ (ఈ నీ), ౩
ద్యూతః. ద్యూతము పేరులు.

పంచాలీ శారిశృంఖలా

౧ పంచాలీ (ఈ నీ), ౨ శారిశృంఖ
లా. పాచికల పేరులు.

అష్టకాంగం నయవీఠి

౧ అష్టకాంగం, ౨ నయవీఠి. జూద
పలక పేరు.

నయస్తు జతుపుత్ర కః.

౧ నయః, ౨ జతుపుత్ర కః. పాచిక
ఆటలో జూదపుపలకపయి పెట్టు ఆటవ
పుల పేరులు. (సోగటాలు)

ఇతి శూద్రవర్గః.

ఇది శూద్రవర్గము.

త్రి కాం డ శే ష ము-ద్వితీయ కాం డ ము,

సం పూ ర్ణ ము.

శ్రీ రస్తు.

త్రికాండశేషము

సతీకము.

తృతీయ కాండము.

క్షేమంకరోఽరిష్టతాతఃస్యా
న్ద్రంకర శంకరౌ,
ఆముష్యాయణ విజ్ఞాతౌ

౧ క్షేమంకరః, ౨ అరిష్టతాతః, ౩ మం
ద్రంకరః, ౪ శంకరః. క్షేమముజేయువాఁడు.
౧ ఆముష్యాయణః, ౨ విజ్ఞాతః. సత్కు
లజునిపేరులు.

పుత్రాన్నాదః కుటీచకః. ౧

౧ పుత్రాన్నాదః, ౨ కుటీచకః. పుత్రా
న్నముచే జీవించువాఁడు.

స్థపుటో విషమసంచారజీవీ

౧ స్థపుటః. విషమసంచారముచే జీవిం
చువానిపేరు.

శరణార్పకః, అభివన్నః శర
ణార్థీ

౧ శరణార్పకః, ౨ అభివన్నః, ౩ శర
ణార్థీ (న్-పు). శరణార్థిపేరులు.

పాండుపృష్టస్త్వలక్షణః. ౨

౧ పాండుపృష్టః, ౨ అలక్షణః. దుర్ల
క్షణములు గలవానిపేరులు.

ఉద్భటోద్ధామరోత్తాల

౧ ఉద్భటః, ౨ ఉద్ధామరః, ౩ ఉత్తా
లః. పనియందు నేర్పరిపేరులు.

మావిష్టః ప్రేతవాహితః,

౧ ఆవిష్టః, ౨ ప్రేతవాహితః. ఇవి భూ
తావిష్టునిపేరులు.

ప్రేంఖోలిత స్తరలిత

౧ ప్రేంఖోలితః, ౨ తరలితః. ఊగింపఁ
బడినది.

స్తృషిత స్తర్షితః సత్పత్. ౩

౧ తృషితః, ౨ తర్షితః, ౩ సత్పత్
(ష-పు). దప్పిగొన్నవాఁడు.

ఊర్ధ్వస్థోర్ధ్వంధమాతుశ్శ్యా	౧ ఊర్ధ్వస్థః, ౨ ఊర్ధ్వంధమః. నిలుచున్నవాఁడు.
గ్రామ్యో గ్రామేయకఃస్త్రుతః,	౧ గ్రామ్యః, ౨ గ్రామేయకః. పల్లెటూరివానిపేరు.
పరాచీనం ప్రతీపం స్యా	౧ పరాచీనం, ౨ ప్రతీపం. ప్రతికూలమైనదానిపేరులు.
త్సమీచీనం సమంజసమ్ ౪	౧ సమీచీనం, ౨ సమంజసం. యుక్తమైన పనిపేరులు.
స్వస్థానస్థఃపరాకా ద్వేష్టియః స గోష్ఠశ్వ ఉచ్యతే,	౧ గోష్ఠశ్వః. స్వస్థానమునందుండి పరులను ద్వేషించువానిపేరు.
దాతాతు దారుర్దుచిరఃస్యా	౧ దాతా (ఋ-పు), ౨ దారుః, ౩ ముచిరః. దాతపేరులు.
వివగ్ధస్తు నాగరః. ౫	౧ వివగ్ధః, ౨ నాగరః. నేర్పరిపేరులు.
షిడ్ధో వ్యలీకః షట్ప్రజ్ఞః కామకేలి ర్విదూషకః, పీఠ కేలిః పీఠమర్దో భవిలః ఛిదు రో విటః. ౬	౧ షిడ్ఢః, ౨ వ్యలీకః, ౩ షట్ప్రజ్ఞః, ౪ కామకేలిః, ౫ విదూషకః, ౬ పీఠకేలిః, ౭ పీఠమర్దః, ౮ భవిలః, ౯ ఛిదురః, ౧౦ విటః. విటునిపేరులు.
ప్రఘటావిచ్ఛాస్త్రగండో	౧ ప్రఘటావిత్ (ద్-పు), ౨ శాస్త్రగండః. శాస్త్రమునందు నేర్పరిపేరులు.
మేధావీ మేధిరః సమా,	౧ మేధావీ (న్-పు), ౨ మేధిరః. బుద్ధిశాలిపేరులు.
యుక్తం పరిమితే	౧ యుక్తం, ౨ పరిమితం. పరిమితపేరులు.
భీమం త్వాఘ్నే	౧ భీమం, ౨ ఆఘ్నే. భయంకరమైనది.
ప్రశ్లథః శ్లథః. ౭. శిథిలో	౧ ప్రశ్లథః, ౨ శ్లథః, ౩ శిథిలః. శిథిలమైనదానిపేరులు.
వోద ఆర్ద్రః స్యా	౧ వోదః, ౨ ఆర్ద్రః. తడిసినదానిపేరులు.

చిరస్థో నాయకః స్మృతః,	౧ చిరస్థః, ౨ నాయకః. నాయకుని పేరులు.
స్వాదాయశూలికం తీక్ష్ణ కర్తా	౧ ఆయశూలికః, ౨ తీక్ష్ణకర్తా (న్-పు). తీక్ష్ణమగు కర్తృగలవానిపేరులు.
శౌచోఽనహంకృతిః. ౮	౧ శౌచః, ౨ అనహంకృతిః. అహంకారరహితునిపేరులు.
కుసృత్యావిభవాన్వేషీ పార్శ్వకః సంధిజీవకః,	౧ పార్శ్వకః, ౨ సంధిజీవకః. దుష్టవృత్తిచే సంపద నార్జించువాఁడు
వాక్యాభిధాయా పురుషః పృష్ఠమాంసాద ఉచ్యతే. ౯	౧ పృష్ఠమాంసాదః. మాటలుచెప్పవానిపేరు.
భార్యాటః స్వస్త్రియో దా తా అన్నార్థం	౧ భార్యాటః. తనస్త్రీని అన్నము కొఱకు పరులకు ఇచ్చువానిపేరులు.
దూషకపాంసనౌ,	౧ దూషకః, ౨ పాంసనః. నిందించువానిపేరులు.
ధృష్టుః ధృష్టగధృగధృష్టో	౧ ధృష్టుః, ౨ ధృష్టక్ (జ్-పు), ౩ దధృక్ (శ్-పు), ౪ ధృష్టః. లజ్జావిహీనుని పేరులు. (శృంగారనాయకుఁడు.)
దశేరః సప్తఘాతకః. ౧౦	౧ దశేరః, ౨ సప్తఘాతకః. హింసకుని పేరులు.
దేశకః శాసితా శాస్తా శి ష్కు రవ్యవసాయవాన్,	౧ దేశకః, ౨ శాసితా (ఋ. పు), ౩ శాస్తా (ఋ. పు), ౪ శిష్కుః, ౫ అవ్యవసాయవాన్ (త్-పు). ప్రయత్నము చేయనివానిపేరులు.
చకితః శంకితో భీతః	౧ చకితః, ౨ శంకితః, ౩ భీతః. భయపడినవానిపేరులు.
ప్రతియత్నః ప్రయత్నవాన్,	౧ ప్రతియత్నః, ౨ ప్రయత్నవాన్ (త్-పు). ప్రయత్నముగలవానిపేరు.
ఆధార్మికోఽధార్మికః స్యాత్	౧ ఆధార్మికః, ౨ అధార్మికః. ధర్మబుద్ధిలేనివానిపేరులు.

ప్రమృతాంతరితౌ సమా	౧ ప్రమృతః, ౨ అంతరితః. నశించిన దానిపేరులు.
కృపణో దృఢముష్టిః స్యాద్దేవయు ధార్మికః సుకృత్.	౧ కృపణః, ౨ దృఢముష్టిః. లోభిపేరులు. ౧ దేవాయుః (వ్-పు), ౨ ధార్మికః, ౩ సుకృత్ (త్-పు). సత్కార్యములను జేయువాడు.
మన ఆపో మనోజ్ఞ స్యా	౧ మనఆపః, ౨ మనోజ్ఞః. మనోహరమైనదాని పేరులు.
చృక్షుష్యః ప్రియదర్శనః,	౧ చక్షుష్యః, ౨ ప్రియదర్శనః. కంటి కింపై నదానిపేరులు.
లఖండం భద్రకం న్యుంఖం లడహం చారుబంధురః. ౧౩	౧ లఖండం, ౨ భద్రకం, ౩ న్యుంఖం, ౪ లడహం, ౫ చారు (ఉ-న), ౬ బంధురః. ఇంపితమైన దానిపేరులు.
భట్టారో భగవాన్పూజ్యః	౧ భట్టారః, ౨ భగవాన్ (త్-పు), ౩ పూజ్యః. పూజింపఁదగినవానిపేరులు.
శక్త ప్రతిబలౌ సమా,	౧ శక్తః, ౨ ప్రతిబలః. సమానబల శాలిపేరులు.
పటుః పాటవికోధూర్తస్థగ	౧ పటుః, ౨ పాటవికః, ౩ ధూర్తః, ౪ స్థగః. వంచకునిపేరులు.
స్తీక్షుస్తు రాజఘః. ౧౪	౧ తీక్షణః, ౨ రాజగః. తీవ్రభావుని పేరులు.
సంబంధీ గుణవాక్ సంయు జ్ఞిత్రయు ర్మిత్రవత్సలః,	౧ సంబంధీ (న్-పు), ౨ గుణవాక్ (త్-పు), ౩ సంయుక్ (జ్-పు), ౪ మిత్రయుః, ౫ మిత్రవత్సలః. మిత్రులయెడఁ బ్రీతిగలవానిపేరులు.
ధర్మార్థ కామమోక్షేషులో కతత్వార్థయోరపి. ౧౫. పట్న ప్రజ్ఞాస్థియస్యోచ్చైః పట్న జ్ఞ ఇతి సః స్మృతః, మధ్యస్థస్థు నిశుప్తః స్యా	౧ పట్నజ్ఞః. ధర్మము, అర్థము, కామము, మోక్షము, లోకము, తత్త్వార్థములలోఁ బ్రజ్ఞకలవానిపేరులు. ౧ మధ్యస్థః, ౨ నిశుప్తః. మధ్యవర్తిపేరు.

దృగ్గుప్పష్ట స్తు సంముఖః.	౧ భగ్గుప్పష్టః, ౨ సమ్ముఖః. ఎదురైన వానిపేరులు.
స్యా త్కథంకథికః ప్రప్టా	౧ కథంకథికః, ౨ ప్రప్టా (ఋ-పు). అడిగెడువానిపేరులు.
విచతు ర్విమనాః స్త్యుతః,	౧ విచతుః, ౨ విమనః (స్-పు). విమనస్కునిపేరులు.
ప్రతారితో వ్యంసితః స్యా	౧ ప్రతారితః, ౨ వ్యంసితః. వంచింపఁబడినవానిపేరులు.
త్వోక్తస్థ ప్రథితో మ తః. ౧౭	౧ ప్రోక్తః, ౨ ప్రథితః. ప్రసిద్ధుని పేరులు.
మాశబ్దికః ప్రతిషేధా	౧ మాశబ్దికః, ౨ ప్రతిషేధా (ఋ.పు) ఆటంకపఱచువానిపేరులు.
జడనూత్పముఖౌ సమా,	౧ జడః, ౨ మాత్పముఖః. మందమతి పేరులు.
ప్రీణం పురాణం	౧ ప్రీణం, ౨ పురాణం. ప్రాతదాని పేరులు.
భిన్నం స్యాత్ వ్యవచ్ఛిన్న విశేషితం. ౧౮. వినాకృతం విరహితం	౧ భిన్నం, ౨ వ్యవచ్ఛిన్నం, ౩ విశేషితం, ౪ వినాకృతం ౫ విరహితం. విరహమునొందినదానిపేరు.
త్యక్తే నిర్వ్యాధ ఉచ్యతే,	౧ త్యక్తః, ౨ నిర్వ్యాధః. విడువఁబడినదానిపేరులు.
తిక్తః కషాయస్సరభిః	౧ తిక్తః, ౨ కషాయః, ౩ సురభిః. సుగంధముగలదానిపేరులు.
కక్ళటో నిర్వహోదృఢః. ౧౯ నిస్సంధిశ్చ నివాతశ్చ	౧ కక్ళటః, ౨ నిర్వహః, ౩ దృఢః, ౪ నిస్సంధిః, ౫ నివాతః. దృఢమైనదాని పేరులు.
సమూఢం శోధితం సమే,	౧ సమూఢం, ౨ శోధితం. శోధింపఁబడినది. (ప్రోగుచేయఁబడినదానిపేరులు.)
స్యాదాగంతుక మాహ ర్యం సమే	౧ ఆగంతుకం, ౨ ఆహార్యం. ఆగంతుకముగ (హఠాత్తుగ) వచ్చినదానిపేరులు.

పక్తిమపాకీమే.	౨౦	౧ పక్తిమం, ౨ పాకిమం. పండినదాని పేరులు.
కోమలం వేలవం		౧ కోమలం, ౨ వేలవం. మృదువైన దానిపేరులు.
పాపే త్వధమాపస దధ్రువాః, రోమాంచితో హృషరోమా		౧ పాపః, ౨ అధమః, ౩ అపసత్, ౪ అధ్రువః. పాపాత్తునిపేరులు. ౧ రోమాంచితః, ౨ హృష్టరోమః. గగుర్పాటుగలవానిపేరులు.
అజానేయాస్తు నిర్భయః.		౧ అజానేయః, ౨ నిర్భయః. భయరహితునిపేరులు.
అన్యాసాధారణం త్వావేశికం ప్రాతీష్ఠితం చ తత్, భిన్నకః క్షపణోఽప్రీకో బౌద్ధోవైనాయికఃస్తృతః.౨౨		౧ అన్యాసాధారణం, ౨ ఆవేశికం, ౩ ప్రాతీష్ఠితం. సాధారణమైనదానిపేరులు. ౧ భిన్నకః, ౨ క్షపణః, ౩ అప్రీకః, ౪ బౌద్ధః, ౫ వైనాయికః. బౌద్ధుల పేరులు.
బౌద్ధ్యః స్రోతసికో శైవః		౧ బౌద్ధ్యః, ౨ స్రోతసికః, ౩ శైవః. శైవమతస్థుని పేరులు.
కౌల ఆన్వయికః స్మృతః,		౧ కౌలః, ౨ ఆన్వయికః. కౌలమతస్థునిపేరులు.
పాంచార్థికః పాశుపత శ్చిద్రూపః స్ఫూర్తిమాణమతః.		౧ పాంచార్థికః, ౨ పాశుపతః, ౩ చిద్రూపః, ౪ స్ఫూర్తిమాణ. పాశుపతమతస్థునిపేరులు.
ప్రజ్ఞా ఉద్ఘాటితజ్ఞా స్యా		౧ ప్రజ్ఞా, ౨ ఉద్ఘాటితజ్ఞా. ప్రజ్ఞాపేరులు.
చ్ఛయఃశంబఃశుభంయవః,		౧ శయః, ౨ శంబః, ౩ శుభం, ౪ యవః. శుభాన్వితునిపేరులు.
గౌరవితస్తావ్యర్యమిశ్రా		౧ గౌరవితః (అ-పు), ౨ ఆర్యమిశ్రః. గౌరవింపబడువారిపేరులు.
శ్లాఘ్యస్తత్రభవన్తుఖాః.		౧ శ్లాఘ్యః, ౨ తత్రభవా (త్-పు) శ్లాఘ్యులపేరులు.

స్వాదేవానాంప్రియః తే పే

హతకో బంధుదగ్ధవత్,
అణుః కనీయా నల్పిష్ఠః

పిండితం గుణితం హి తమ్.

ఖట్వాసూఢో వినీతః స్యా

న్తరాల మస్మణే సమే,

ప్రాంజలః ప్రగుణో జిహ్వాః

ప్రాణాయ్యః సాధ్వనిందితః.

త్వస్తద్భిన్నం చాన్యతర
దపష్ఠుల మపష్ఠు చ,

కరంబితంచఖచితం రుషితం
గురుగుండితమ్. ౨౭

సపాత్రసమితోఽన్యత్రభో
జనాస్తీలితోనయః.

ఇతి విశేష్యనిఘ్న వర్గః.

విధి ర్విధానం కర్తాస్త్రీ క్రి
యా కృత్యా విధాకృతిః,

వ్యాప్యం తు సాధనం

౧ దేవానాంప్రియః. ఆతేహోక్తా
పేరు.

౧ హతకః, ౨ బంధుదగ్ధవత్ (త్-పు)
౧ అణుః, ౨ కనీయాక్ (న్-పు), ౩
అల్పిష్ఠః. ఆల్పమైనదానిపేరు.

౧ పిండితం, ౨ గుణితం, ౩ హితం.
రెట్టింపుగాఁజేయఁబడినది.

౧ ఖట్వాసూఢః, ౨ వినీతః. అవినీతుని
పేరులు.

౧ మరాళం, ౨ మస్మణం. నునుపైన
దానిపేరులు.

౧ ప్రాంజలః, ౨ ప్రగుణః, ౩ జిహ్వాః
కుటిలమైనదానిపేరులు.

౧ ప్రాణాయ్యః, ౨ సాధు (ఉ-న), ౩
అనిందితః. సాధువునకు పేరులు.

౧ త్వః, ౨ త్వత్, ౩ భిన్నం, ౪
అన్యతరం, ౫ అపష్ఠులం, ౬ అపష్ఠు.
వేరుగనున్నదానిపేరులు.

౧ కరంబితం, ౨ ఖచితం, ౩ రుషితం,
౪ గురుగుండితం. చెక్కకూర్పఁబడినదాని
పేరు.

౧ సాత్రసమితః. భోజనములకు అన్య
త్ర కలియనివాఁడు.

ఇది విశేష్యనిఘ్న వర్గము.

౧ విధిః (పు), ౨ విధానం (న), ౩
కర్తా (న్-స), ౪ క్రియా, ౫ కృత్యా, ౬
విధా, ౭ కృతిః. కర్తృపేరులు.

౧ వ్యాప్యం (న), ౨ పాధనం. సాధ
నముపేరులు.

కర్తయుతాజియ్యేతు సంగ
తమ్.

౨౮

౧ సంగతం (న), ౨ కర్తయుతాజియ్యే
(కార్తికులచే జయించుటకు నశక్యమైన
ది.) (యుక్తియుక్తవాక్యము స్నేహము
నిన్ని) చెప్పుదురు.

అంగారితం పలాశానాం కలి
కోద్ధమనే స్త్రుతం,

౧ అంగారితం (న), పలాశానాం కలి
కోద్ధమనే = మోదుగమొగ్గలవికాసము
పేరులు.

జలయంత్రగృహం ధీరైః
సముద్రగృహముచ్యతే. ౨౯

౧ జలయంత్రగృహం, ౨ సముద్ర
గృహం. జలమధ్యభాగమున నేర్పాటు
జేయఁబడిన గృహముపేరులు.

జలహం తు విదుః స్వల్పే

౧ జలహం (న), స్వల్పే విదుః=స్వల్ప
జలయంత్రగృహమునుగాఁ జెప్పుదురు.

సమాలీ కుసుమాకరే,

౧ సమాలీ (ఈ-సీ), ౨ కుసుమాకరః.
మాఖమాసము.

స్తనాభోగ స్తనభరః

౧ స్తనాభోగః, ౨ స్తనభరః. స్తన
భారముపేరులు.

పరభాగ స్తు సంపది. ౩౦

౧ పరభాగః, ౨ సంపత్ (ద్-సీ), సంప
త్తునకుపేరులు.

ఆలింగనంత్యంగపాలిఃశ్లిషా

౧ ఆలింగనం, ౨ అంగపాలిః (సీ), ౩
శ్లిషా. ఆలింగనము.

ఖట్టిస్త్యసద్గ్రహః,

౧ ఖట్టిః (పు), ౨ అసద్గ్రహః. (పాడె)
లేదా అసద్గ్రహము.

స్యాదంధో నేంద్వకం

౧ అంధః (సె-న), ౨ నేంద్వకం. అన్న
ముపేరులు.

సగ్ధిః సహభోజన మిత్యపి.

౧ సగ్ధిః (సీ), ౨ సహభోజనం. సహ
భోజనముపేరులు.

ధార్మికాణాం తు సంభూ
యః భోజనే గణచక్రకం,

౧ గణచక్రకం (న), ధార్మికాణాం.
సంభూయభోజనే=ధార్మికులుకలసి భోజ
నము చేయుటకుపేరు.

క్రీడాక్రీడకయోద్ధోస్థః సే
వాయాం సేచకేచ సః. 32

దానం దాయోఽథ
దుర్జాతం దుఃసమంచ సమం
జసం,

కలంజోతా విషాస్త్రేణ హ
తా యశా మృగపక్షిణౌ. 33

ఛేదోక్తి ర్వక్రభణితం

గోముఖం తూపలేపనం,

వార్ధాయనాప్తం యత్పూ
ర్ణపాత్రం పూర్ణాలకంచతత్.

బుద్ధద్రవ్యం స్తాపికం స్యా

త్సత్త్వం ద్రవ్యంచ వస్తుచ,

లేశం స్తూపపదం గంధోఽ
నుబంధేషత్కరా వపి. 34

ఛేదః ఖండోఽస్త్రియాం

గాలిః శపనం

౧ దోస్థః (పు). క్రీడా క్రీడకయోః
సేవా సేవకయోః = క్రీడకు క్రీడించు
వానికి, సేవకు సేవించువానికి పేరు.

౧ దానం, ౨ దాయః. ధానముపేర్లు.
౧ దుర్జాతం, ౨ దుస్సమం, ౩ అస
మంజసం. అసమంజమునకు పేరులు.

౧ కలంజః. (యశా మృగపక్షిణౌ. వి
షాస్త్రేణ. హతా తా కలంజః) ఏమృగ
పక్షులు విషాద్విగ్ధాస్త్రముచే జంపఁబడెనో
ఆమృగపక్షులకుపేరు.

౧ ఛేదోక్తిః (సీ), ౨ వక్రభణితం.
వక్రోక్తిపేరులు.

౧ గోముఖం (న), ౨ ఉపలేపనం. అ
లుకుటకు పూయుటకుపేరులు.

౧ పూర్ణపాత్రం, ౨ పూర్ణాలకం. వా
ర్ధాయనాయ. యత్, ఆప్తం, తత్ = కట్ట
మివ్వడమునకు సిద్ధముగానుంచిన పల్లె
రము-అనఁగా కట్టముకొరకు. పండ్లు పసు
పుబట్టలు మొదలైనవియుంచిన పల్లెరమని
భావము.

౧ బుద్ధద్రవ్యం (న), ౨ స్తాపికం. బు
ద్ధద్రవ్యముపేరులు.

౧ సత్త్వం, ౨ ద్రవ్యం, ౩ వస్తు. ద్ర
వ్యముపేరులు.

౧ లేశం, ౨ స్తూపపదం, ౩ గంధః.ర
అనుబంధః, శిశుపత్కరః. లేశముపేరులు.

౧ ఛేదః, ౨ ఖండః (స్త్రి). ఖండము
పేరులు.

౧ గాలిః (పు), ౨ శపనం (న). శాప
ముపేరులు.

శమనం శమః,	౧ శమనం (న); ౨ శమః (పు). శాన్తి పేరులు.
వప్రస్తు ధూళికేదారః	౧ వప్రః, ౨ ధూళికేదారః. పొలము పేరులు.
ప్సావీతిర్భక్షణంచ సా. 3౬	౧ ప్సాః (సీ), ౨ వీతిః, ౩ భక్షణం (న). భక్షణము పేరులు.
మైత్రేయికా మిత్రయుద్ధం	౧ మైత్రేయికా, ౨ మిత్రయుద్ధం (న). మిత్రయుద్ధము.
పర్యంక స్త్వపసక్తికా, అథ	౧ పర్యంకః, ౨ అపసక్తికా (సీ). మంచము పేరులు.
హేతు రుపాదానం	౧ హేతుః, ౨ ఉపాదానం (న). హేతువు పేరులు.
ప్రత్యయాః సహకారిణః.	౧ ప్రత్యయః, ౨ సహకారి (న్-పు). సహకారి పేరులు.
అనుమా త్వనుమానంస్యా	౧ అనుమా (సీ), ౨ అనుమానం (న). అనుమానము పేరులు.
ద్వ్యాప్యంలింగంచసాధనం,	౧ వ్యాప్యం (న), ౨ లింగం. ౩ సాధనం. వ్యాప్యమగు హేతువు.
ప్రత్యక్షోపాక్షమధ్యక్షం	౧ ప్రత్యక్షం, ౨ ఉపాక్షం, ౩ అధ్యక్షం. ప్రత్యక్షము పేరులు.
ధన్ధంధాంధ్య మపాటవమ్.	౧ ధన్ధం (న), ౨ ధాన్ధ్యం, ౩ అపాటవం. (ధంధాయాః. (శిశుత్వము) (ధాన్ధా. పృథ్వికాశిశుః) తద్భావః.
బోధో బోధిః	౧ బోధః, ౨ బోధిః (సీ). బోధ పేరులు.
సమంతాత్తు జ్ఞానం స్యాత్సముదాగమః,	౧ సముదాగమః సమంతాత్తు జ్ఞానం స్యాత్ = అంతటజ్ఞానము.
ఋషిః శాస్త్రకృదాచార్యః	౧ ఋషిః, ౨ శాస్త్రకృత్ (త్), ౩ ఆచార్యః. ఋషి పేరులు.
శాస్త్రంతు స్మృతిరాగమః.	౧ శాస్త్రం, ౨ స్మృతిః, ౩ ఆగమః. శాస్త్రము పేరులు.

సాఖ్యం సమీక్షం స్యా	౧ సాంఖ్యం (న), సమీక్షం. సాంఖ్యము పేరులు.
ద్వివ్యదోహదం తూపయాచితం,	౧ దివ్యదోహదం (న), ౨ ఉపయాచితం. ముడుపు (దేవుడికిచ్చు మ్రొక్కుబడి సొమ్ము.)
కరిణో రూపమిచ్ఛంతి కర్ణాస్థాలే ఝలర్ఘులా. ౪౦	౧ ఝలర్ఘులా (సీ). కరిణః కర్ణాస్థాలే రూపం ఇచ్ఛంతి = ఏనుఁగయొక్క, కర్ణాస్థాలమునకు పేరు.
రామేణ రావణవధో రామాయణ మ	౧ రామాయణం (న). రామేణ రావణవధః. రామాయణము పేరులు.
ఢోచ్చయః, వస్త్రగ్రంథిశ్చ నీవీ స్యా	౧ ఉచ్చయః, ౨ వస్త్రగ్రంథిః (సీ)., ౩ నీవీ. ణోకముడిపేరులు.
న్మణితం రతికూజితమ్. ౪౧	౧ మణితం, ౨ రతికూజితం. రతికూజితము.
శ్వభ్రోఽనపాతో	౧ శ్వభ్రః, ౨ అనపాతః. గర్తము పేరులు.
హృల్లేఖ స్తర్క	౧ హృల్లేఖః, ౨ తర్కః. తర్కము పేరులు.
శీర్ష్ణంతు శీలితం,	౧ శీర్ష్ణం (న), ౨ శీలితం. (శీలితస్య), పరిశీలన జేయఁబడినది.
ఏకీయా ఏకపక్షాః స్యుః సహాయాః సహభావినః. ౪౨	౧ ఏకీయాః (బ-పు), ౨ ఏకపక్షాః, ౩ సహాయాః, ౪ సహభావినః (న్-పు). సహాయుల పేరులు.
కులీరా త్యేగ విజ్ఞానపదారాష్ట్రనివాసినః,	౧ త్యేగవిః. ఎండ్రకాయ శిశువు పేరు. ౧ జానపదాః, ౨ రాష్ట్రనివాసినః (బ). రాష్ట్రమున నివసించువారి పేరులు
ప్రత్యక్షీ వ్యక్తదృష్టార్థశ్చాథ కర్తనతర్కుటే. ౪౩	౧ ప్రత్యక్షీ (న్-పు), ౨ వ్యక్తదృష్టార్థః. సాక్షి పేరులు. ౧ కర్తనం, ౨ తర్కుటం. నూలువధుకుట పేరులు.

చిరకాలం దీర్ఘరాత్ర

౧ చిరకాలం, ౨ దీర్ఘరాత్రం. చిరకాలముపేరులు.

మామిటౌ మస్తువాజినం,

౧ ఆమిటౌ, ౨ మస్తు, ౩ వాజినం. జున్నుపేరులు.

తదాత్వం ప్రముఖం

౧ తదాత్వం, ౨ ప్రముఖం. తత్కాలముపేరులు.

రాజ మల్లఉత్సిక్త ఉద్ధతః.

౧ రాజమల్లః, ౨ ఉత్సిక్తః, ౩ ఉద్ధతః. ఉద్ధతునిపేరులు.

ద్వైధం వివాదే

౧ ద్వైధం, ౨ వివాదః. వివాదముపేరులు.

ఆరంభఆడ రాడంబరార్థకః,

౧ ఆరంభః, ౨ ఆడరః, ౩ ఆడంబరః. ప్రారంభముపేరులు.

రభసో గమకారిత్వం

౧ రభసః, ౨ గమకారిత్వం. వేగముపేరులు.

కౌముదీకార్తికోత్సవే. ౪౫

౧ కౌముదీ (ఈసీ). కార్తికోత్సవముపేరు.

ఆవేశాటోప సంరంభాః

౧ ఆవేశః, ౨ ఆటోపః, ౩ సంరంభః. ప్రయత్న తాతిశయముపేరులు.

ప్రియావాక్చటుచాటునీ,

౧ ప్రియావాక్ (చీ-పు), ౨ చటుచాటునీ. ప్రియవాక్యముపేరులు.

ప్రీతిరూపం ప్రతిచ్ఛందం

౧ ప్రీతిరూపం, ౨ ప్రతిచ్ఛందం. ప్రతిమపేరులు.

సంవేశన రతిక్రియే. ౪౬

౧ సంవేశనం, ౨ రతిక్రియా. సంభోగముపేరులు.

అభ్యాసః ఖురళీయోగ్యా

౧ అభ్యాసః, ౨ ఖురళీ, ౩ యోగ్యా. శాస్త్రాభ్యాసముపేరులు.

నిర్వర్తన నిభాలనే

౧ నిర్వర్తనం, ౨ నిభాలనం. పరిశీలనముపేరులు.

శాలినీ కరణం న్యగ్భావనం

౧ శాలినీకరణం, ౨ న్యగ్భావనం. తిరస్కారముపేరులు.

గంధన సూచనే.

౪౭

౧ గంధనం, ౨ సూచనం. సూచిం
చుట పేర్లు.భావః పదార్థో ధర్మః స్యా
త్సత్త్వం తత్త్వం చ వస్తు చ,౧ భావః, ౨ పదార్థః, ౩ ధర్మః, ౪
సత్త్వం, ౫ తత్త్వం ౬ వస్తు (ఉ-న). వస్తువు
పేరులు.

సందర్భస్తు ప్రబంధఃస్యాత్

౧ సందర్భః, ౨ ప్రబంధః. సందర్భము
పేర్లు.

గ్రంథో ద్వాత్రింశదక్షరీ.

౧ గ్రంథః, ౨ ద్వాత్రింశదక్షరీ. అను
ష్ఠప్ జ్ఞోకము పేరులు. (గ్రంథమని కొం
దఱు.)

సర్గబంధో మహాకావ్యం

౧ సర్గబంధః, ౨ మహాకావ్యం. మహా
కావ్యము పేరులు.

మహారూపక నాటకే

౧ మహారూపకం, ౨ నాటకం. నాట
కము పేరులు.అథ వాఙ్మయభేదాస్సున్య
శ్చంపూః ఖండకథాకథా.
ఆఖ్యాయికా పరికథా
కలాపక విశేషకా,౧ చంపూః, ౨ ఖండకథా, ౩ కథా, ౪
ఆఖ్యాయికా, ౫ పరికథా. ఇవి కావ్యభేద
ముల పేరులు. (వాఙ్మయభేదమని కొందఱు)౧ కలాపకం, ౨ విశేషకః. తిలకము
పేరులు. [పేర్లు.సందానమనిరుద్ధం చ
ప్రకీర్ణం సత్యకాదిషు. ౫౦౧ సందానం, ౨ అనిరుద్ధం. పగ్గము
౧ ప్రకీర్ణం, ౨ గుత్సకః. చామరము
పేరులు.సర్గో వర్గ పరిచ్ఛేదోద్ధాతా
ధ్యాయాంకసంగ్రహః, ఉ
చ్ఛాప్తసః పరివర్తశ్చ౧ సర్గః, ౨ వర్గః, ౩ పరిచ్ఛేదః, ౪
ఉద్ధాతః, ౫ అధ్యాయః, ౬ అంకః, ౭
సంగ్రహః, ౮ ఉచ్ఛాప్తసః, ౯ పరివర్తః.
కథావిభాగముల పేరులు.పటలఃకాండమస్త్రీయామ్.
౫౦ స్థానం ప్రకరణం పర్వా
హ్ని కంచ గ్రంథసంధయః,౧ పటలః, ౨ కాండః, (పు) ౩ స్థానం,
౪ ప్రకరణం, ౫ పర్వ, (న్-న) ౬ ఆహ్ని
కం, ౭ గ్రంథసంధిః. గ్రంథముల సంధుల
పేరులు.

ప్రజ్ఞప్తిః పరిభాషా శైలీ
సంకేతసమయకారాశ్చ,

ప్రతివాణిః ప్రతివచనం

సముదాచారా స్త్వభిప్రాయాః. ౧౩. అప్రతిరూపకథా స్యాత్సంగణికా

ఛోరణం పరిత్యాగః,

స్వాదుష్వర్ధనమంతర్వాసత్రిషు

పిండమాహారః. ౧౪

అనసర్గః ప్రాకామ్యం స్వాచ్ఛంద్యాచుమననమిత్యేచ,

ఆకల్పక ఉత్కంఠా చింతా కర్తవ్యథా

స్త్యానం. ౧౫. ఆక్షేపః ౨ త్యాకారః

స్వాధ్యాయః స్వాన్నిరంతరాభ్యాసః,

హర్షస్వనః కిలకిలా

సవృశస్పందనంతు నిస్పందః. ౧౬.

అవసానం తు విరామో మధ్య మథో

౧ ప్రజ్ఞప్తిః, ౨ పరిభాషా, ౩ శైలీ, ౪ సంకేతః, ౫ సమయకారః. సంకేతము పేరులు.

౧ ప్రతివాణిః, ౨ ప్రతివచనం. బదులు మాటపేరులు.

౧ సముదాచారాః, (బ) ౨ అభిప్రాయాః. అభిప్రాయములపేరులు.

౧ సంగణికా. (సీ). అప్రతిరూపమగు (అసమానమగు) కథపేరు.

౧ ఛోరణం, ౨ పరిత్యాగః. విడిచి వెట్టుటపేరులు.

౧ ఉష్వర్ధనం, ౨ అంతర్వాసః. లోలోన నవ్వుకొనుటపేరులు.

౧ పిండం, (త్రీ) ౨ అహారః. ఆహారముపేరులు.

౧ అనసర్గః, ౨ ప్రాకామ్యం, ౩ స్వాచ్ఛంద్యం, ౪ అనుమననం. అష్టవిభూతులలో నొకటియగు ప్రాకామ్యముపేరు.

౧ ఆకల్పకః, ౨ ఉత్కంఠా, ౩ చింతాకర్త. చింతాకర్తకు పేరులు.

౧ స్త్యానం, ౨ ఆక్షేపః, ౩ అత్యాకారః. అక్షేపణపేరులు.

౧ స్వాధ్యాయః, ౨ నిరంతరాభ్యాసః. వేదాధ్యయనముపేరులు

౧ హర్షస్వనః, ౨ కిలకిలా. సంతోషధ్వనిపేరులు.

౧ సవృశస్పందనః, ౨ నిస్పందః. కదలకుండుటపేరులు.

౧ అవసానం, ౨ విరామః, ౩ మధ్యం. అవసానముపేరులు.

మండలం చక్రం, స్యా
దారంభః ప్రస్తావనాతదా
ముఖమపి జ్ఞేయం. ౫౭
ఇతి సంకీర్ణవర్గః.

౧మండలం, ౨చక్రం. చక్రమువేరులు.
౧ ఆరంభః, ౨ ప్రస్తావనా, ౩ ఆము
ఖం. ప్రస్తావనవేరులు.
ఇది సంకీర్ణవర్గము.

స్వరకాద్యాది కాద్యంత
క్రమా న్నానార్థసంగ్రహం
విహాయామరకోశోక్త మకా
ర్షిత్పురుషోత్తమః. ౫౮.

పురుషోత్తమః = పురుషోత్తమకవి, అ
మరకోశోక్తం = అమరకోశమందుఁ జెప్పఁ
బడిన నానార్థసంగ్రహమును, విహాయ=
వదిలి, స్వరకాద్యాది కాద్యంతక్రమాత్ =
అకారాది హకారాంతవర్ణము లాదియు
న్ను, కకారాది హకారాంతవర్ణము లంత
ముననున్న గల వద్ధతవల్ల (క్రమమువల్ల)
నానార్థసంగ్రహం = నానార్థసంగ్రహమును,
అకార్షిత్ = చేసెను.

శక్రావర్ణయోశ్చారో

అర్కః, (పు), శక్రః. దేవేంద్రుఁ
డు. అర్క-వర్ణయోః = జిల్లేడు చెట్టు.

భీక స్త్వభయకామినోః,

అభీకః (పు), అభయ = భయము
లేనివాఁడు. కామినోః = కాముకుఁడు.

రూప కాంతికయో శ్చాం
కోఽ

అంకః. రూపక = రూపకవిశేషము.
అంతికయోః = సమీపము.

లిమకో భేకకోకిలా. ౫౯

అలిమకః. భేక = కప్ప, కోకిలా =
కోకిలము.

అంతికం నికటం చుల్లి

అంతికం (న). నికటం = సమీ
పము, చుల్లిః = పొయ్యి.

ర్నాట్యోక్తౌ చాగ్రజాంతి
కా,

అంతికా (సీ). నాట్యోక్తౌ అగ్రజా =
నాట్యోక్తియందప్ప.

అనీకోఽస్త్రీ రణే సై న్యే
గౌర్యాం మాతరి

అనీకః (షు). రణే = యుద్ధము,
సై న్యే = సైన్యము.

చాంబికా. ౬౦. స్యా

అంబికా (సీ). గౌర్యాం = పార్వతి,
మాతరి = తల్లి.

దశ్శంతక ముత్థానే మల్లి
కాఛదనేఽపి చ,

ఆహ్నికం దిననిర్వర్త్యం త
క్రిబం నిత్యకర్తణి. ౬౧.

స్యాదాచ్చురితకం హాసవి
శేషే చ నఖక్షతే,

ఉదర్క ఏష్యత్కాలీయ
ఫలే మదనకంటకే. స్త్రియా

ముత్కలికా హేలోత్కం
తాసలిలవీచిషు,

కోశాంగేకాశికోవిశ్వామిత్రే

గౌర్యాం చ కాశికి. ౬౩.

కృష్ణత్వే చ హిమాన్యాం
చ గౌరీకాల్యోశ్చ కాలికా,

వర్షోపలేఽస్త్రీకరకా కరంకే
కరంకేస్త్రీయామ్. ౬౪

కుసుంభే దాడిమేపక్షిభేదే
చ కరకః పుమాన్,

కరమధ్యాంగులౌ చ స్యా
త్కర్ణికాథ ద్రుమాంతరే.

ద్వికే ధృష్టే చ కాకస్వా

అశ్శన్తకం (న). ఉత్థానే = లేవ
డము, మల్లి కాఛదనే=మల్లెఆకు.

ఆహ్నికం (న). దిననిర్వర్త్యం=ఒక
రోజు నిర్వర్తించుతగినకర్త, నిత్యకర్తణి =
నిత్యమును జేయఁదగినకర్త.

ఆచ్చురితకం (న). హాసవిశేషే =
హాసవిశేషము, నఖక్షతే=నఖక్షతము.

ఉదర్కః. ఏష్యత్కాలీయఫలే =
భవిష్యత్కాలఫలము. మదనకంటకే =
ఉష్ణేత్తములు.

ఉత్కలికా (సీ). హేల = విలా
సము, ఉత్కంఠా = ఇష్టమైనవస్తుప్రాప్తి
యందు త్వర, సలిలవీచిషు=తరంగములు.

కాశికః. కోశాంగే=ఖజాంజిమొద
లగు బొక్కసమునకు అంగము, విశ్వా
మిత్రే=విశ్వామిత్రుఁడు.

కాశికి. (సీ). గౌర్యాం=పార్వతి.

కాలికా (సీ). కృష్ణత్వే = నలుపు,
హిమాన్యాం = హిమసంహతి, గౌరీ =
పార్వతి, కాల్యోః=కాలికాదేవి.

కరకా (సీ). వర్షోపలే=వడగండ్లు,
కరంకే = పక్కఁబెముకలగుంపు.

కరకః (ప్ర). కుసుంభే = కుసుంబా
పువ్వు, దాడిమే=దానిమ్మచెట్టు, పక్షిభేదే=
పక్షివిశేషము. కరకః (పు)

కర్ణికా(సీ). కరమధ్యాంగులౌ =
హస్తమధ్యాంగులి (చేతి నడిమివ్రేలు)
ద్రుమాంతరే=పిన్న గోరింట.

కాకః (పు). ద్వికే=కాకము, ధృష్టే
=నిర్లజ్జుఁడు.

కౌతుకం మంగలేచ్ఛ
యోః, భోగ్యైఽప్యథ స్యా
కులకం శ్లోకైకార్థపటో
లయోః. ౬౬.

కులకో నాక కాకేందూ

క ఆత్మా చ సుఖం చ కం,

పేచక స్త్రీజితౌ కాకరుకౌ

కాలేయకః శునిః. ౬౭. కు
లీనే

చాథకనకం ధుస్తూరే నాగ
కేసరే, చంపకే కింశుకే హే
మ్ని

కృషకౌ ఫాలకర్షకౌ. ౬౮

రోమాంచే తుద్రశత్రౌ చ
ద్రుమాంగేకంటకోస్త్రీయాం,
రాజధాన్యాం నితంబేఽద్రే
వ్వలయే కటకోఽస్త్రయామ్.

వేణౌ నా కార్దుకం చాపే

గుణవృక్షేఽపికూపకః,

కల్కో విభీతకే తైలవిశేషే
చాథ

కౌతుకం (న). మంగళ = మంగళ
ము. ఇచ్ఛయోః=ఇచ్ఛ.

కులకం (న). భోగ్య = భోగము,
శ్లోకైకార్థ = ఏకార్థశ్లోక సమూహము,
పటోలయోః=చేతిపాట్లచెట్టు.

కులకః (పు). నాక = స్వర్ణము,
కాకేందూ=చిట్టి తుమికిచెట్టు.

కః (పు), ఆత్మా = ఆత్మ, సుఖం=
సుఖము. (కం. న)

కాకరుకః (పు). పేచక=గుడ్లగూబ,
స్త్రీజితౌ = స్త్రీజితుఁడు.

కాలేయకః. శునిః=కుక్క. కులీనే=
సత్కులీనుఁడు.

కనకం (న). ధుస్తూరే = ఉమ్మెత్త,
నాగకేసరే = నాగకేసరవృక్షము, చంపకే=
చంపకవృక్షము, కింశుకే = మోదుగ,
హేమ్ని = బంగారు.

కృషకః. ఫాల = నాగేటికట్టు,
కర్షకౌ=దున్నేవాఁడు.

కంటకః. రోమాంచే=గగుర్పాటు, తు
ద్రశత్రౌ=నీచశత్రువు. ద్రుమాంగే=ముల్లు.

కటకః(ప్ప). రాజధాన్యాం=రాజధా
ని, అద్రేఃనితంబే=కొండచరియ, వలయే=
వలయము.

కార్దుకం. వేణౌ = వెదురు, (పు).
చాపే = ధనువు.

కూపకః (పు). గుణవృక్షే = ఓడ
నడిమికొయ్య.

కల్కః. విభీతకే = తాడిచెట్టు.
తైలాదివిశేషే = తైలవిశేషము.

కంచుకః. ౭౦. నిర్హోకే చో
లకే వారవాణే౭ధ

కుశో మునౌ, శాలే

కిష్కః ప్రకోష్టే౭పి

వ్యాఖ్యాన్యోకే౭పి కారికా.

ఖగే యమేఛద్వవిప్రేకంకః

సూచ్యాం చ కుర్చికా,

క్రముకో భద్రముస్తే౭పి

కోక శ్చక్రే వృకే౭పి చ.

పునర్నవా కారవేల్ల పర్ణా
శేషు కతిల్లకః,

కృకవాకుర్తయూరే౭పి

వంశే దై త్యే చ కీచకః

నీచే౭పిక్షుల్లకో.

మూర్ధాత్రాణేనాకౌ చ ఖో
లకః,

కంచుకః (పు). నిర్హోకేః = పాము
కుబుసము, చోలకే = కవచము, వార
వాణే = కవచము.

కుశకః. మునౌ = మునివిశేషము,
శాలే = ఏపెచెట్టు.

కిష్కః. (పు). ప్రకోష్టే = నలువపి
రెండంగుళముల ప్రమాణము. అపిశబ్ద
ముచే కుత్సితుడు.

కారికా (సీ). వ్యాఖ్యాన్యోకే =
వ్యాఖ్యానవిశిష్టమగు శ్లోకము. అపిశబ్ద
ముచే నటునిభార్య.

కంకః (పు). ఖగే = రాబందు, య
మే = యముడు. ఛద్వవిప్రే = కపటబ్రాహ్మ
ణుడు.

కుర్చికా (స్త్రీ). సూచ్యాం =
సూచి.

క్రముకః. భద్రముస్తే = నాగము
స్తలు. అపిశబ్దముచే పోకచెట్టు.

కోకః. చక్రే = చక్రవాకపక్షి,
వృకే = తోడేలు.

కతిల్లకః. పునర్నవా = ఎఱ్ఱగలిజేసు.
కారవేల్ల = కాకరచెట్టు.

కృకవాకు. మయూరే = నెమిలి,
అపిశబ్దముచే కోడి.

కీచకః. దైత్యే = రాక్షసుడు.
వంశే = వెదురు.

క్షుల్లకః. నీచః = నీచుడు, అపి
శబ్దముచే దరిద్రుడు.

ఖోలకః. మూర్ధాత్రాణే = తలపాగ,
నాకౌ = స్వర్ణము.

చారో దుంరూచ ఖనకా
గోలకా మణిజారజౌ. ౭౪.

ఖగే లగ్నేచ గోరంకుః.

సంఖ్యాభేదేపి గండకః,

శృంగ్యాం చ గ్రామయుద్ధే
చ గ్రామమద్ధురికాస్త్రియాం.

గాంధికో లేఖకేపి స్యా

ద్గుహ్య కఙ్ఘేక నిఘ్నయోః,

వేశ్యాయాధ్యోశ్చగణికా

చషకం సరకేపి చ. ౭౬

గ్రంధికౌ షార్థ దైవజ్ఞః
గ్రంధిపద్ధే చ నవ్యయోః,

కంతాలంకార ఖద్యోత వి
ద్యత్సు చిలిమోలికా. ౭౭

చారకో భోజకే బంధే

నాటకాంగేపి చూలికా,

చిత్రకం చిత్రకే క్లిబం

ఖనకః, ౨ చోర=దొంగ.

గోలకః. మణి=రత్నము, జారజౌ=జారస్త్రీకౌడుకు.

గోరంకుః. ఖగే = గోరంకిపిష్టి, లగ్నే=పూటకాపు.

గండకః. సంఖ్యాభేదే = సంఖ్యాభేదము. అపిశబ్దముచే ఖడ్గమృగము.

గ్రామమద్ధురికా శృంగ్యాం=బొమ్మచాయి అనుచోష, గ్రామయుద్ధే=గ్రామయుద్ధము.

గాంధికః. లేఖకే = వ్రాయువాడు, అపిశబ్దముచే సుగంధవ్యవహారి.

గుహ్యకః. కఙ్ఘేక = పెంపుడుపక్షి, నిఘ్నయోః = పరాధీచుడు.

గణికా. వేశ్యా = బోగముది, యూధ్యోః=అడవిమొల్ల.

చషకం. సరకే = మద్యము, అపిశబ్దముచే పానపాత్రము.

గ్రంధికం (న). షార్థ = అర్జునుడు, దైవజ్ఞః=దైవజ్ఞుడు, గ్రంధిపద్ధే=సుగంధద్రవ్యము.

చిలిమోలికా. కంతాలంకార=కంఠభూషణము, ఖద్యోత = మెలుగుడు పురుగు, విద్యత్=మెలుపు.

చారకః. భోజకే=భుజించువాడు, బంధే=బంధవిశేషము.

చూలికా. నాటకాంగే=నాటకము నంపలి అంగవిశేషము, అపిశబ్దముచే పిలకజాట్టు,

చిత్రకం. చిత్రకే = బొట్టు.

వ్యాఘ్రైరండా చ చిత్ర
కా. ౭౮

గృహసక్తే పక్షిమృగే ఛే
కో నాగరికే త్రిషు,

కంబౌ జలకరంకస్సాన్య న్నా
రికేలఫలేఽపి చ. ౭౯

జై వాతృకః కృశే చంద్రే
దీర్ఘాయుషి చ సత్త్రిషు,

జాలికా వస్త్రభి

తూట కృత్తైకవర్తా చ
జాలికా. ౮౦.

జంఘాయా మద్రిభిత్తా చ
ఖనిత్రే గ్రావదారణే, కపిత్థే
చాశ్త్రియాం టంక

ఘంటుకా వల్పశోణకౌ.

తిలకం చిత్రకే క్లోమ్ని నా
తరా తిలకాలకే,

గృహదారౌ తండకోఽస్త్రి
సమాసప్రాయవాచి చ. ౮౧.

తురుష్కః సిల్వాకే దేశే
ప్రాణ్యంగే త్రితయే త్రికం
కూపాంగేఽస్త్రి

చిత్రకః. వ్యాఘ్ర=పెద్దపులి, ఏరం
డా = ఆముదపు చెట్టు.

ఛేకః, ౨ గృహసక్తేపక్షిమృగే =
ఇంటిలోఁ బెంచబడిన పక్షులు జంతువు
లు, నాగరికే=పనులలో నేర్పరి (త్రి)

జలకరంకః. కంబౌ=శంఖము, నారి
కేలఫలే = కొబ్బరికాయ, అపిశబ్దముచే
మేఘము.

జై వాతృకః (త్రి). కృశే = చిక్కిన
వాడు, చంద్రే=చంద్రుడు, దీర్ఘాయుషి=
దీర్ఘాయుస్సుగలవాడు.

జాలికా (సీ). వస్త్రభిత్ = వస్త్రవిశే
షము (దోమతెర.)

జాలికః. కూటకృత్ = కపటవర్త
నుడు, కై వర్తః=జాలరివాడు.

టంకః (ష్ట). జంఘాయాం=పిక్క,
అద్రిభిత్తా = కొండచరియ, ఖనిత్రే =
త్రవ్వగోల, గ్రావదారణే = రాళ్లుచెక్కు
డలి, కపిత్థే=వెలగచెట్టు.

ఘంటుకః. అల్ప = స్వల్పము, శోణ
కౌ=దుండిగపు చెట్టు.

తిలకం. చిత్రకే = బొట్టు, క్లోమ్ని =
మాంసము, తిలకాలకేతరా=తిలకవృక్ష
ము (పు.)

తండకః (ష్ట). గృహదారౌ =
గృహమందలి దారువు. సమాసప్రాయవా
చి=సమాసవాక్యము.

తురుష్కః. సిల్వాకే=గంధద్రవ్యము,
దేశే = దేశము, ప్రాణ్యంగం=ముడ్డిపూస,
త్రితయే = మూడు, కూపాంగే = గిలక

తి క్తశాకః ఖదిరే వరుణ
ద్రుమే. ౮౩

దై త్యే నా కర్ణ ధారేచ తా
రకం దృశిభే ననా,

ద్వికాకాక చక్రవాకా

పృశ్నాం కుందే దలాధకః.

నరకో నిరయే దై త్యే

నౌవాహే స్యాన్నియామ
కః, సభ్యే గురౌ చ

నవఫలికా నవరజస్యపి. ౮౪

నాళీకా పద్మనారాచౌ ద్వం
ద్యేఽపి పేటకోఽస్త్రీయామ్,

సౌభాగ్యేఽపి పతాకాస్యా

త్పంకోఽస్త్రీ కర్ణమాంహ
సోః. ౮౫

పంచాలికా వస్త్రకృతపు
త్రికా గీతభేదయోః,

మణిదోషే శిలాభేదే పుల
కోలోమహర్షణే. ౮౬

తి క్తశాకః. ఖదిరే=చండ్ర చెట్టు, వరుణ
ద్రుమే=ఉలిమిరి చెట్టు.

తారకం. దై త్యే (పు)=రాక్షసుడు, కర్ణ
ధారే=నావికుడు, దృశి=కంటి గుడ్డు, భే
(స్ను)=నక్షత్రము.

ద్వికః. కాకః=కాకి, చక్రవాకః=చక్ర
వాకపక్షి.

దలాధకః. పృశ్నాం = పృశ్నియను
చెట్టు, కుందే=మొల్ల చెట్టు.

నరకః. నిరయే=నరకము, దై త్యే =
రాక్షసుడు.

నియామకః. నౌవాహే=పడవలాగు
వాడు, సభ్యే = యోగ్యుడు, గురౌ=
గురువు.

నవఫలికా. నవరజసి = క్రొత్తగ
రజస్వలయైనది, అపి శబ్దముచే క్రొ
త్తది.

నాళీకః (పు). పద్మ = తామరపూవు,
నారాచౌ = బాణము, పేటకః = (పు),
ద్వం ద్వే=సముదాయము.

పతాకా. సౌభాగ్యే=అదృష్టము, అపి
శబ్దముచేత జెండా.

పంకః (పు. కర్ణమ=బురద, అంహసోః
=పాపము.

పంచాలికా (సీ). వస్త్రకృత పుత్రి
కా = గుడ్డబొమ్మ, గీతభేదే = గీతవిశే
షము.

పులకః. మణిదోషే = మణిదోషము,
శిలాభేదే = శిలాభేదము, లోమహర్షణే=
గగుర్పాటు.

పర్యప్రాయమపి పల్యంకః

పల్యంకః. పర్యప్రాయం = యత్యాదుల ఆసనము. అపిశబ్దముచే మంచము.

ప్రియకో మృగనీపయోః,

ప్రియకః. మృగ = జింక, నీప = కడిమి చెట్టు.

పుష్పకం కంకణేఽపి స్యా

పుష్పకం. కంకణే = కడియము, అపి శబ్దముచే విమానవిశేషము.

త్వరాకో వ్రతఖడ్గయోః.

పరాకః. వ్రత = వ్రతవిశేషము, ఖడ్గయోః = కత్తి.

చామరే గ్రంథభేదే చ
విస్తారేఽపి ప్రక్షీర్ణకం,

ప్రక్షీర్ణకం. చామరే = వింజామర, గ్రంథభేదే = గ్రంథభాగము, విస్తారే = అతిశయము. అపిశబ్దముచే గుట్టము.

సితచ్ఛత్రాబ్జయోః పుండ
రీకం పుంసీతు దిగ్గజే. ౮౯.
వ్యామ్రే చ కోశకారేచ

పుండరీకం. సితచ్ఛత్ర = తెల్లని గొడుగు, అబ్జయోః = తెల్లతామర పూవు, దిగ్గజే (పు) = ఒక్కదిగ్గజము, వ్యామ్రే = పెద్దపులి, కోశకారే = పట్టు పురుగు.

పాకౌ పచన శాబకౌ,

పాకః. పచన = వంట, శాబకౌ = బాలుడు.

పుష్కలకో గంధమృగే కీల
కే తుపణేఽపి చ. ౯౦

పుష్కలకః. గంధమృగే = కస్తూరి మృగము, కీలకః = ఆవునుకట్టుకొయ్య, తుపణే = బొద్ధభిక్షుడు.

కపర్ద రజ్జు రాజీవ బీజకోశే
వరాటకః.

వరాటకః. కపర్ద = గవ్వ, రజ్జు = త్రాడు, రాజీవ = తామరపూవు, బీజకోశే = తామర లోనిగడ్డె.

బృందారకౌ సురశ్రేష్ఠౌ

బృందారకః. సురౌ = దేవతలు, శ్రేష్ఠౌ = శ్రేష్ఠులు.

గిరిమేఘౌ బలాహకౌ. ౯౧

బలాహకౌ. గిరి = కొండ, మేఘౌ = మేఘము.

పింజే నా సికతాకర్ణభూషా
కన్యా చ బాలికా

శివమల్యాం బకః కహ్వా

రాజ్ఞి భట్టారకః సురే. ౯౨

భూమికా రచనాయాం చ
మూర్త్యంతరపరిగ్రహే

మధుకా వల్లిభేదే చ
బర్హిచంద్రేచ మేచకః. ౯౩

హారభేదే మాణవకో బాలే
కుపురుషే వటౌ

మ యూరకోఽపామార్గే చ

హంసభేదేఽపి మల్లికః. ౯౪

యూతకం వస్త్రభేదే చ
యాతుకే సంశయేఽపి చ,

యమకం సంయమే శబ్దాలం
కారే యమజే త్రిషు. ౯౫

యాజ్ఞికో యాచకే దర్భే

బిలేరోకం రుచౌ పుమాన్,

బాలికా (వాలికా). పింజే (పు) =
దూదిపింజె, సికతా=ఇసుక, కర్ణభూషా=
చెవికమ్మ, కన్యా=కన్యక.

బకః. శివమల్యాం=వృక్షము, కహ్వా
=కొంగ.

భట్టారకః. రాజ్ఞి=రాజు, సురే=దేవ
తలు.

భూమికా (సీ). రచనాయాం = అలం
కారము, మూర్త్యంతరపరిగ్రహే=వేష
మును వేసికొనుట.

మధుకా. వల్లిభేదే=తిప్పతీగె.

మేచకః. బర్హిచంద్రే = నెమిలి
కన్ను.

మాణవకః. హారభేదే = ఇరువదిపేటల
దండ, బాలే=బాలుడు, కుపురుషే=కుత్సి
తుడు, వటౌ=బ్రహ్మచారి.

మయూరకః. అపామార్గే = ఉత్తరే
ణుచెట్టు.

మల్లికః. హంసభేదే = హంసభేదము.
అపి శబ్దముచే మల్లెచెట్టు.

యూతకం. వస్త్రభేదే = కట్నము,
యాతుకే=అల్లునకచ్చు కట్నము, సంశయే
=సం దేహము.

యమకం (త్రి). సంయమే = నియతి,
శబ్దాలంకారే=శబ్దాలంకారము, యమజే=
కవలపిల్లలు.

యాజ్ఞికః. యాచకే = యాచకుడు,
దర్భే=దర్భ.

రోకం. బిలే=బిలము, రుచౌ = కాంతి
(పు).

రాకా దృష్టరజఃకన్యా క
చృపూర్ణేందుపూర్ణిమా. ౯౬

నీలవస్త్రేఽ తీతారాయాం
లోచకో నిర్మితా త్రిషు,

నగరీ శాఖయో ర్లంకా

కరిణ్యామపి బంధకీ. ౯౭

గురావనాథే గరుడే జినే
విఘ్నవినాయకః,

వృషాంకా శివ భల్లాతా

వంచకౌ ధూర్తఫేరవౌ.

వైదేహకో వాణిజకే వై
శ్యాయా మపి శూద్రజే,

వైలక్ష్మ్యకార్యయోః క్షీ
బం వ్యలికం త్రిషు నాగరే.

బాష్ణీకం బాష్ణీకం ధీరహిం
గునో ర్నాశ్వదేశయోః,

విపాకః పరిణామేఽపి

రాకా (సీ). దృష్టరజఃకన్యా = సమ
రాడిన స్త్రీ, కచృపూర్ణేందు పూర్ణి
మా = పూర్ణచంద్రుడుగల పూర్ణిమా
దినము.

లోచకః. నీలవస్త్రే = నీలవస్త్రము,
అతీతారా=కనుగుడు, నిర్మితా (త్రి)
=నిర్మాణము.

లంకా. నగరీ = నగరవిశేషము, శాఖ
యోః=వృక్షశాఖ.

బంధకీ (ఈ-సీ). కరిణ్యాం=ఆడేనుగు,
అపిశబ్దముచే అంకుటాలు.

వినాయకః గురౌ=దేశికుడు, అనాథః
= దిక్కులేనివాడు, గరుడే = గరుత్మం
తుడు, జినే=జై నుడు, విఘ్నే=అటంకము.

వృషాంకః. శివౌ=శివుడు, భల్లాతా=
జీడిచెట్టు.

వంచకః. ధూర్త=దుండగుడు, ఫేర
వౌ=నక్క.

వైదేహకః (పు). వాణిజకే = క్రయ
విక్రయకారుడు=వైశ్యాయాం శూద్ర
జేఽపి = శూద్రునివల్లపుట్టిన వైశ్యస్త్రీ
సుతుడు.

వ్యంలికం (న). వైలక్ష్మ్య=సిగ్గు, అకా
ర్యయోః=చేయతగనపని, నాగరే=నేర్పరి
(త్రి).

బాష్ణీకం - బాష్ణీకం (న). ధీర=
కుంకుమ, హింగునోః = ఇంగువ, అశ్వ=
గుఱ్ఱము, దేశయోః=దేశవిశేషము.

విపాకః. పరిణామేఽపి=పరిణామించుట,
అపిశబ్దముచే=పండుట.

తిలకేఽపి విశేషకః. ౧౦౦

శంకుః కీలక సంఖ్యాస్త్ర జల
జంతుషు దృశ్యతే,

శిశుకః శిశుమా రేఽపి

శుకంగ్రంథి శిరీషయోః.
౧౦౧. క్షీబే రావణ పాత్రే

నావచాపి శతపర్వికా

శల్క శూచ్యైరేఽపి

శూకస్తు స్యాదనుక్రోశ
శృంగయోః. ౧౦౨

శిలాటకో విలేపేఽట్టై

శుల్కో యశాతుక దాన
యోః,

శ్వావిదృక్షౌ చ శల్లక్యౌ

మణౌ ఖడ్గే చ సస్యకః. ౧౦౩

శీఢౌ చ శీఘపానే చ
సరకోఽ

స్తృథ జన్తని సూతకం
పారదేఽప్యస్త్రీ

విశేషకః. తిలకేఽపి=బొట్టు, అపిశబ్దము
వల్ల అలంకారవిశేషము.

శంకుః (పు). కీలక=మేకు, సంఖ్యా=
సంఖ్య, అస్త్ర=ఆయుధము, జలజంతుషు=
జలజంతువులు.

శిశుకః. శిశుమా రే=పిడక మొసలి. అపి
శబ్దముచే శిశువు.

శుకం (న). గ్రంథి = స్థానేయమను
గంధద్రవ్యము, శిరీషయోః = దిరిశన.
పుష్పము, రావణపాత్రే = రావణమంత్రి
(పు).

శతపర్వికా (సీ). వచాఽపి = నల్లవప.
అపిశబ్దముచే గణిక.

శల్కః. శూచ్యైరేఽపి = పొడి. అపిశబ్ద
ముచే పట్టపేరు.

శూకః. అనుక్రోశ=దయ, శృంగయోః
=శిఖరము.

శిలాటకః. విలేపే=విలేపనము, అట్టై=
బురుజు.

శుల్కః. యశాతుక = కట్టము, దాన
యోః=ఈవి.

శల్లక్ (సీ). శ్వావిత్=వదుపంది, ఋక్షౌ=
ఎలుగుబంటి.

సస్యకః. మణౌ = మణి, ఖడ్గేచ,
ఖడ్గము.

సరకః. శీఢౌ = మద్యము, శీఘపానే=
మద్యసానము,

సూతకం (న). జన్తని = పుట్టుక, పార
దే=పాదరసము (స్మ). అపిశబ్దమునలన
మృతాశౌచము.

సూచకౌఖల కుక్కురౌ.

సూచకః. ఖల=దుష్టు-డు, కుక్కురౌ=కుక్క.

యుగ్మే సంఘాటికా కుట్టి
న్యాం చ
గద్యేఽపి హారకః,

సంఘాటికా. యుగ్మే=జంట, కుట్టిన్యా=తార్పుడుకత్తె.

హారకః. గద్యే=గద్యము, అపిశబ్దము వలన చోరుడు.

వాద్యభేదే హుడుక్కఃస్యా
దాత్యూహేచ మదోత్కటే

హుడుక్కః. వాద్యభేదే = వాద్య విశేషము, దాత్యూహే = భరతపక్షి కూకురుగుడ్డంగిపిట్ట, మదోత్కటే=మనోద్రేకముగలది.

ఇతి కాంతాః.

కకారాంత నానార్థశబ్దములు ముగిసెను.

ఇందు లేఖాగుడూఛ్యాం చ
పూః

ఇందు లేఖా (సీ) గుడూఛ్యాం = తిప్పతీగె, పూః=పురము.

సుఖం స్వర్ణభశ్చ ఖం,

ఖం (న). సుఖం = సుఖము, స్వః = స్వర్ణము, నభః=ఆకాశము.

గోముఖం లేపనం వాద్య
భాండే

గోముఖం. లేపనం = పూయడము, వాద్యభాండే = వాయిద్య భాండము, పూరకవాద్యవిశేషము.

సర్వేఽపి దుర్ముఖః. ౧౦౬

దుర్ముఖః. సర్వే = సర్వవిశేషము, అపి శబ్దమువలన కానిమాటలు వదురువాడు.

త్రిశిఖం స్యా త్రిశూలేఽపి

త్రిశిఖం, త్రిశూలే=త్రిశూలము, అపి శబ్దమువలన శిఖరము.

న్యూంఖః సామ్ని మనోరమే,

న్యూంఖః సామ్ని = సామవేదమందలి ప్రణవషట్కము, మనోరమే = మనోహరమైనది.

నఖం భుక్తౌ కరరుహే

నఖం (న). భుక్తౌ=భుక్తి, కరరుహే=గోరు.

గార్థే పంచనఖో గజే. ౧౦౭

పంచనఖః. గూర్థే = కూర్మము, గజే=గజము.

ఆదౌ ప్రథానే ప్రముఖం

వై శాఖో మంథమాసయోః,

కాండే నా విశిఖా రథ్యా

విశాఖో భేగు హే పుమాన్.

లేఖో దేవేఽపి పంక్తా స్త్రీ

శిఖా చూడాగ్రయోరపి,

శాఖా వేదవిభాగేఽపి

సఖా మిత్రసహాయయోః.

సుముఖ స్తార్క్ష్యపుత్రే

ఇతి ఖాంతాః.

చాపవర్గ స్త్యాగ మోక్ష
యోః,

శరీరోపాయాప్రథానేష్వం
గంపుంభూమ్ని నీవృతి. ౧౧౦

సంబోధనేంగా వ్యయం స్యా

దయోగో విధురేఽపి చ,

ప్రముఖం (న). ఆదౌ = మొదలు,
ప్రథానే=ప్రథానమైనది.

వై శాఖః. మంథ=కవ్వము, మాసయోః=
వై శాఖము.

విశిఖా. కాండే=బాణము(పు), రథ్యా=
వీధి.

విశాఖః. భే = నక్షత్రము, గుహే =
కుమారస్వామి.

లేఖః. దేవే = దేవుడు, పంక్తా =
పంకి, (స్త్రీ). అపిశబ్దమువలనఁ జాబు.

శిఖా. చూడ = మగవానిజుట్టు,
అగ్రయోః=కొమ్మచివర.

శాఖా. వేదవిభాగే = వేదవిభాగము,
అపిశబ్దమువలన కొమ్మ.

సఖా (ఇ-పు). మిత్ర=స్నేహితుడు,
సహాయయోః=సహాయము.

సుముఖః (పు). తార్క్ష్యపుత్రే = గరు
త్తంతుడు.

ఖ కా రాంతనానార్థశబ్దములు
ముగసెను.

అపవర్గః. త్యాగ=త్యాగము, మోక్ష
యోః=మోక్షము.

అంగం (న) శరీర=శరీరము, ఉపాయ=
ఉపాయము, అప్రథానేషు = అప్రథా
నము, నీవృతి=దేశము (పు-బహు.)

అంగ (అ-వ్య). సంబోధనే = సంబో
ధనము.

అయోగః. విధురే = భార్యపోయిన
వాడు. అపిశబ్దమువలన వియోగము.

శపథేఽప్యభిషంగ స్సాన్య

అభిషంగః. శపథే = ప్రతిజ్ఞ, అపిశబ్దము
వలన పరాభవము.

దనంగః స్వే స్త రే పుమాన్.

అనంగః. స్వే = స్వకీయుఁడు, స్త రే = మద
నుఁడు.

పూర్ణత్వయత్నా వాభోగా

ఆభోగః. పూర్ణత్వ = పూర్ణత్వము,
యత్నా = ప్రయత్నము.

వాయోగో వ్యాపృతా
వపి,

ఆయోగః. వ్యాపృతా = వ్యాపించుట,
అపిశబ్దమువలన రోగము.

జంగమేంగితయో రింగో

ఇంగః. జంగమ = నడచేసి, ఇంగితయోః
= అభిప్రాయము.

నాట్య ఈహమ్మగో వృక్షే.

ఈహమ్మగః. నాట్య = నాట్యము,
వృక్షే = తోడేలు.

ఫలం పూగస్య చోద్వేగ

ఉద్వేగః. పూగస్యఫలం = పోకబొం
డము.

ముత్స్యర్గో న్యాయదాన
యోః, సామాన్యే

ఉత్సర్గః. న్యాయ = న్యాయము, దాన
యోః = ఇచ్చుట, సామాన్యే = సాధార
ణము, అపిశబ్దమువలన విడుచుట.

ప్రపరాగస్తు గ్రస్తారేంద్రో
ద్వోశ్చ దుర్నయే

ఉపరాగః. గ్రస్తారేంద్రో =
సూర్యచంద్రగ్రహణము, దుర్నయే =
దుర్నితి.

హస్తచేదేతు సస్యానాం
కటభంగో నృపాత్యయే,

కటభంగః. సస్యానాం హస్తచేదే =
పైర్లను చేతులతో కోయడము, నృపా
త్యయే = రాజనాశనము.

= కథాప్రసంగో వాతూలే
విషవై ద్యేఽపి వాచ్యవత్.

కథాప్రసంగః. వాతూలే = సుడిగాలి,
విషవై ద్యే = విషవైద్యుఁడు, అపిశబ్దము
వలన చండాలుఁడు, (విశేష్యనిఘ్నము).

దేశే కలింగో ధూమ్యాశు

కలింగః. దేశే = దేశవిశేషము, ధూ
మ్యాశు = కూకటమూగపిట్ట.

కలింగం కాటజే ఫలే, త్రి
షు చక్షే విదగ్ధే చ

కలింగం ధను. కాటజే ఫలే = కొడిశ
కాయ, దక్షే = సమర్థుఁడు, విదగ్ధే = నేర్పరి

ఖడ్గో నిష్ఠ్రింశ గండకా.

స్వర్గే వజ్రే చ రశ్మౌ చ బలి
వర్ధేచ గౌః పుమాన్,

స్త్రీబాణరోహిణీ దృగ్ధి గ్వా
గూఢమిష్వపు భూమ్ని చ.

వైధవ్యే నృపనాశే చ ఛ
త్రభంగః ప్రకీర్తితః,
అశ్వగంధాపి తురగీ

తుంగౌ పున్నాగసోఛయా.

దీర్ఘాధ్వగః స్యాదుష్టేఽపి

నిషంగః సంగతూణయోః,

నాగః శ్రేష్ఠేభసర్వేషు క్షీ
బంసీపకరంగయోః. ౧౧౮

వృక్షే స్యాత్పుంసీపున్నాగః
పతంగః శలభే రవౌ, కాకో
దుంబరి కాయాం స్త్రీ
ఫల్గుశ్రీషు నిరర్థకే. ౧౧౯

పాలనేఽభ్యవహారే చ నిర్వే
శే పణ్యయోషితాం భోగః

ఖడ్గః. నిష్ఠ్రింశ = ఖడ్గము, గండకా = మత్స్యశిశువు.

గౌః (పు). స్వర్గే = స్వర్గము, వజ్రే = వజ్రాయుధము, రశ్మౌ = కిరణము, బలివర్ధే = ఎద్దు.

గౌః (సీ) బాణ = బాణము, రోహిణీ = రోహిణీ నక్షత్రము, దృక్ = నేత్రము, దిక్ = దిక్కు, భూమిషు = భూమి, అప్పు = ఉదకములు (సీ).

ఛత్రభంగః. వైధవ్యే = వైధవ్యము, నృపనాశే = రాజనాశనము.

తురగీ (సీ). అశ్వగంధా = పెన్నేరుచెట్టు, అపిశబ్దమువలన ఆడుగుజ్జుము.

తుంగః. పున్నాగ = పున్నాగవృక్షము, సోఛయా = ఉన్న తమైనది.

దీర్ఘాధ్వగః. దుష్టే = దుష్టుడు, అపిశబ్దమువలన లొటపిట.

నిషంగః. సంగ = చేరిక, తూణయోః = అమ్ములపొది.

నాగః. శ్రేష్ఠ = శ్రేష్ఠమైనది, ఇభ = ఏనుగు, సర్వేషు = సర్వము, సీపక = సీపము (న), రంగయోః = తగరము.

పున్నాగః (పు). వృక్షే = సురపొన్న చెట్టు. పతంగః. శలభే = పురుగు, రవౌ = సూర్యుడు.

ఫల్గుః. కాకోదుంబరికాయాం (సీ) = బ్రహ్మమేడిచెట్టు, నిరర్థకే (త్రి) = పనికిమాలినది.

భోగః. పాలనే = పాలించుట, అభ్యవహారే = భోజనముచేయుట పణ్యయోషి

సుఖే ధనేచాహేః శరీర ఫ
ణయోరపి.

౧౨౦

భగం వై రాగ్యయోనీచ్ఛా
జ్ఞానైశ్వర్యేషు చేష్యతే,

తరంగ భేదయో ర్భంగో

భంగం సన్యే శణాహ్వయే.

ఏకదేశాంశయోర్భాగో

భృంగో ధూమ్యాటకేఽపి
చ,

భుజంగో భుజగే పిద్యే,

జామదగ్న్య తటా భృగూ.

మృగోఽన్విష్టౌ చ

మార్గస్తు మాసాన్వేషణ
వర్తసు,

యోగ శ్చారేఽపూర్వ
లాభే సూత్రే విస్త్రబ్ధఘాతినీ.
౧౨౩. ఉపాయే సంగతౌ
ధ్యానౌషధసన్నాహ యు
క్తిషు,

తాన్విశ్వేశే = వేశ్యలయొక్క భోగము,
సుఖే=సుఖము, ధనే=ధనము, అహేఃశరీర
ఫణయోః=పాముపడగ పాముదేహము.
అపి శబ్దముచే సంపద.

భగం. వై రాగ్య=విరాగము, యోని=
మర్త దేశము, ఇచ్ఛా=కోరిక, జ్ఞానే=జ్ఞానం,
ఐశ్వర్యేషు = ఐశ్వర్యము.

భంగః. తరంగ=కరటము, భేదయోః=
విరుగుట.

భంగా. శణాహ్వయేసన్యే = పచ్చ
జనుము.

భాగః. ఏకదేశ = ఏకాంశము, భాగ
యోః=పాలు.

భృంగః. ధూమ్యాటకే=కూకటిమూగ
పక్షి, అపిశబ్దముచే తుమ్మెద.

భుజంగః. భుజగే=పాము, పిద్యే = వి
టుడు.

భృగుః. జామదగ్న్యః=పరశురాముడు,
తటా=ఒడ్డు.

మృగః. అన్విష్టౌ=వెదకుట.

మార్గః మాసః = మార్గశిరమాసము,
అన్వేషణ = వెదకుట, వర్తసు =
త్రోవ.

యోగః. చారే=చారుడు, అపూర్వ
లాభే=క్రాంతలాభము, సూత్రే=త్రాడు,
విస్త్రబ్ధఘాతినీ = నమ్మించి చంపువాడు,
ఉపాయే=ఉపాయము, సంగతౌ = కలిసి
ఉండుట, ధ్యాన = ధ్యానము, ఔషధ
సన్నాహ=ఔషధయత్నము, యుక్తిషు=
ఉపాయాదియుక్తి.

నృత్యే రణే ఖలే రాగే
రంగః క్షేణే త్రపుణ్యపి. ౧౨౮

రాగః క్షేణాదికే రక్తే మా
త్సర్యే లోహితాదిషు,

చక్రే రథాంగం కోకే నా

రక్తాంగో మంగలేఽపి చ.

వృక్తే సాంఖ్యోదితే లింగం
స్థాణౌ శేఫసి లక్షణే, పుం
స్తాద్వాదౌ చ

వరాంగంతు గుడత్వచి గజే
పుమాన్. ౧౨౯

వల్లుశ్చాగేఽపి

వేగస్తు మహాకాల ఫలేఽ
పి చ,

జలోత్తేపే సముత్సర్గే శృం
గముత్కర్షచిహ్నయోః.

శార్ఙ్గం ధను ర్విష్ణుధనుః

సంభోగో రతభోగయోః,

ఇతి గాంతావర్గః.

రంగః. నృత్యే=నాట్యము, రణే=సం
గరము, ఖలే = దుష్టుఁడు, రాగే = అను
రాగము, త్రపు(న)=సీసము. అపిశబ్దముచే
రంగస్థలము.

రాగః. క్షేణాదికే = కష్టాదులు, రక్తే =
అనురాగి, మాత్సర్యే = మచ్చరము, లో
హితాదిషు = ఎటుపు మొదలగురంగులు.

రథాంగం. చక్రే = బండిగాలు, కోకే
(పు) = చక్రవాకము.

రక్తాంగః. మంగలే = అంగారకుఁడు,
అపిశబ్దముచే పగడము.

లింగం. వృక్తే సాంఖ్యోదితే=ప్రకృతి,
స్థాణౌ=శివుఁడు, శేఫసి=శిశ్నము, లక్షణే=
చిహ్నము, పుంస్తాద్వాదౌ=పుంలింగాది లిం
గములు.

వరాంగం. గుడత్వచి = లవంగపుకట్ట,
గజే (పు)=వీనుఁగు.

వల్లుః. చాగే = మేక, అపిశబ్దముచే
చక్కనిది.

వేగః. మహాకాలఫలే = విషముష్టిపం
డు, అపిశబ్దముచే వేగము.

శృంగం. జలోత్తేపే = పిచికారి, సము
త్సర్గే=ఇచ్చుట, ఉత్కర్ష = శ్రేష్ఠత్వము,
చిహ్నయోః=గుర్తు.

శార్ఙ్గం. ధనుః = విల్లు, విష్ణుధనుః=విష్ణు
మూర్తిధనువు.

సంభోగః. రత=రతము, భోగం=అను
భవము.

గకారాంత నానార్థశబ్దములు ముగిసెను.

ఓఘః స్యాద్రుత సృత్యే చ

కాచిఘః కాంచనోందురూ

నిదాఘః స్వేదతాపా చ

ప్రతిఘోరోష ఘాతయోః,

పరిఘో యోగభేదేఽపి

మేఘో వాదదముస్తయోః.

మహార్ఘస్తు మహామూల్యే
పుంసే లావకపక్షిణి,

పుక్కాయాం స్త్రీ లఘుః
క్లిబంశీ మ్రే కృష్ణాగురుణ్యాపి

ఇతి ఘాస్తవర్గః.

ప్రతిమా పూజయోరర్చా

క్రాంచః పక్ష్యద్రిభేదయోః,

కూర్చ మస్త్రీ భువోర్త ధ్యే
శ్శ్రుతై తవయోరపి.

ఇభ్యాం స్త్రీ గురుపుత్రేనా
శే శుష్కప్రణే కచః

ఓఘః. ద్రుతసృత్యే = సృత్యభేదము.

కాచిఘః. కాంచన=బంగారము, ఉం
దురు=ఎలుక.

నిదాఘః, స్వేద = చెమట, తాపా =
తాపము.

ప్రతిఘః. రోష = రోషము, ఘాత
యోః=దెబ్బ.

పరిఘః. యోగభేదే = పంచాంగ
యోగభేదము. అపిశబ్దముచే ఆయుధ
భేదము.

మేఘః. వారిద=మేఘము, ముస్తయోః
=తుంగమునై.

మహార్ఘః. మహామూల్యే=మిక్కిలివెల
గలది, లావకపక్షిణి=లావుకపిట్ట.

లఘుః. పుక్కాయాం = పిక్కచెట్టు,
శీమ్రే (న) = తొందర, కృష్ణాగురుణి =
కృష్ణాగురు, అపిశబ్దముచే=తేలిక.

ఘకారాంతనానార్థశబ్దములు ముగిసెను.

అర్చా (నీ). ప్రతిమా = విగ్రహము,
పూజయోః=పూజ.

క్రాంచః. పక్షి = కొంచపిట్ట, అద్రిభేద
యోః=క్రాంచాద్రి.

కూర్చం (పు). భువోర్త ధ్యే = కను
బొమ్మలమధ్య, శ్శ్రు = గడ్డము, కైత
వయోః = జూదము. అపిశబ్దముచే డం
బము.

కచః. ఇభ్యాం (నీ)=ఇదేనుఁగు, గురు
పుత్రే (పు)=బృహస్పతి కొడుకుఁడు,

దేశభేదేఽపి కాంచీస్యా

దథ స్థాసక తర్కయోః.
౧౩౨. చర్చికాయాం చ
చర్చా స్యాత్
త్వక్ స్త్రీ చర్మగుడత్వచోః,

వామనే పామరే నీచో

నముచి ర్దితిజే స్తరే ౧౩౩.

మరీచీ ర్దునిభేదేఽపి

చౌరవహ్ని మలిష్టుచౌ,

తక్కోలేఽపి చ మారీచో

మోచాశాల్తరి రంభయోః.

కుర్కురే రతనారీచః
సీతక్రే వరయోషితాం,
కేతుగ్రహేతు వికచో
వీచిః సుఖతరంగయోః.

స్వల్పేఽపి సారికాయాంచ
వచా

గ్రీష్మానలా శుచీ,

కేశే = వెండ్రుకలు, శుష్కప్రణే = మానిన
(ఎండిన) కురుపు.

కాంచీ. దేశభేదే = ప్రదేశవిశేషము,
అపిశబ్దముచే కాంచీనగరము.

చర్చా. స్థాసక = గంధాదిలేపనము,
తర్కయోః = చర్చచేయుట, చర్చికా =
పార్వతీదేవి.

త్వక్ (స్త్రీ). చర్మ = మేనితోలు, గుడ
త్వచోః = లవంగపుపట్ట.

నీచః. వామనే = పొట్టివాడు, పామ
రే = మూర్ఖుడు.

నముచి. దితిజే = రాక్షసుడు, స్తరే =
మన్మథుడు.

మరీచిః. మునిభేదే = మరీచిముని, అపి
శబ్దముచే మిరియము.

మలిష్టుచః. చౌర = దొంగ, వహ్ని =
అగ్ని.

మారీచః. తక్కోలే = తక్కోలపుచెట్టు,
అపిశబ్దముచే రాజహస్తీ.

మోచా. శాల్తరి = బూరుగుచెట్టు, రం
భయోః = అరటిచెట్టు.

రతనారీచః. కుర్కురే = కుక్క, వరయో
షితాంసీతా ర్కే = ఉత్తమకాంతసీతకృతి.

వికచః. కేతుగ్రహే = కేతువు.

వీచిః. సుఖ = సౌఖ్యము, తరంగయోః =
తరంగము.

వచా. స్వల్పే = స్వల్పము, సారికా =
గోరువంక.

శుచీ. గ్రీష్మ = ఎండకాలము, అగ్నౌ =
అగ్ని.

సూచీ నృత్యప్రభేదే చ
వ్యధనీ శిఖయోరపి. ౧౩౬.

ఇతి చాంతాః.

వారాహీ చీరికా కచ్చా

కచ్చోఽనూపే ద్రుమాం
తరే,

పిచ్చాస్త్రీ భక్తమండేఽపి
లాంగూలేపిచ్చమస్త్రీయామ్.

ఇతి ఛాంఛాః.

పద్మ ధన్వంతరి చాబ్జా

వండజః ఖగ మీనయోః,
నిచులేఽప్యంబుజో

ఽజస్తు బ్రహ్మవిష్ణుస్తరేష్వపి.

స్యా దంగజః స్తరే కేశే
పుత్రే రక్తే నపుంసకం,

ఉత్సాహ కార్తికా పూర్ణా

కంభోజో దేశ శంఖయోః.
౧౩౭.

నఖే కరంజే కరజః

సూచీ. నృత్యప్రభేదే = నాట్యవిశేష
ము, వ్యధనీ=సూది, శిఖయోః=అగ్రము,
అపిశబ్దముచే దర్భ.

చకాగాంతనానార్థశబ్దములు ముగిసెను.

కచ్చా. వారాహీ = సప్తమాతలలో
నొకతె, చీరికా = లతావిశేషము.

కచ్చః. అనూపే = జలప్రదేశము,
ద్రుమాంతరే = నందివృక్షము.

పిచ్చా (స్త్రీ). భక్తమండే = అన్నము
మీది గంజిపరక, లాంగూలే (స్త్రు)=
తోక. అపిశబ్దముచే బూరుగుబంక.

ఛకాగాంతనానార్థశబ్దములు ముగిసెను.

అబ్జః. పద్మ=తామరపూవు, ధన్వంతరి=
ధన్వంతరి.

అండజః. ఖగ=పక్షి, మీనయోః=చేప.

అంబుజః. నిచులే = నీటిప్రబ్బలి, అపి
శబ్దముచే తామరపూవు

అజః బ్రహ్మ, విష్ణు, స్తరే=మన్మథుఁడు,
అపిశబ్దముచే = పుట్టుక లేనివాఁడు.

అంగజః, స్తరే = మన్మథుఁడు, కేశే=
వెండ్రుకలు, పుత్రే = కుమారుఁడు, రక్తే=
(న) నెత్తురు.

ఉర్జః. ఉత్సాహ = ఉత్సాహము, కా
ర్తికా=కార్తికమాసము.

కంభోజః. దేశ = కాంభోజదేశము,
శంఖయోః=శంఖము.

కరజః, నఖే=గోళ్లు, కరంజే=కానుగు
చెట్టు.

కుబ్జో న్యుబ్జో ద్రుమాం
తరే,

ఖనౌ సు రా గృహే గంజా

గుంజే పటహకృష్ణలే గరం

జఘన్యజోఽనుజే శూద్రే

జలజం శంఖ పద్మయోః,

చిహ్నా శేఫః పతాకాసు
ఖట్వాంగేఽపి ధ్వజోఽస్త్రీ
యామ్. గరం

నీరజం కమలే కుష్ఠే

పింజా హింసా హరిద్ర
యోః,

భరద్వాజో గురోః పుత్రే
వ్యాఘ్రాటాభ్యే చ పక్షిణి.

బుద్ధైః ఖ్యాతో భారద్వా
జో ద్రోణాచార్యేమునావపి,
భృంగరాజః ఖగౌషధ్యో

లంఘనే మునిభేషజమ్.
గర 3. అగస్త్యేచ హరితక్యాం
రుజాస్యాద్రోగ భంగయోః,

గుల్ఫేఽపి వనజో

కుబ్జః. న్యుబ్జః=కుంటివాడు, ద్రుమాం
తరే=ఉత్తరేణుచెట్టు.

గంజా. ఖనౌ=గని, సూరాగృహే =
కల్లుపాక.

గుంజా. పటహ = తప్పెట, కృష్ణలే=
పూసగురివిందచెట్టు.

జఘన్యజః. అనుజః=తమ్ముడు, శూద్రే=
శూద్రుడు.

జలజం. శంఖ = శంఖము, పద్మయోః=
తామరపూవు.

ధ్వజః (న్న). చిహ్నా = గుర్తు, శేఫః=
శిశ్నము, పతాకా = జెండా, ఖట్వాంగే=
మంచముకొడు, అపిశబ్దముచే గర్వము.

నీరజం. కమలే=తామరపూవు, కుష్ఠీ =
కుష్టు.

పింజా. హింసా=హింస, హరిద్రయోః
=పసుపు.

భరద్వాజః గురోఃపుత్రః = అశ్వ
త్థామ, వ్యాఘ్రాటాభ్యేః పక్షిణి=వీక్షింత
పక్షి.

భారద్వాజః. ద్రోణాచార్యే = ద్రో
ణుడు, మునౌ=భారద్వాజముని.

భృంగరాజః. ఖగౌ = పక్షివిశేషము,
ఓషధ్యోః=గుంటకలగరచెట్టు.

మునిభేషజం. లంఘనే = లంకణము,
అగస్త్యే=అవిసె చెట్టు, హరితకీ=పసుపు.

రుజా. రోగ=రోగము, భంగయోః=
చెడుట.

వనజః. గుల్ఫే = పొద, అపిశబ్దముచే
పద్మము.

వీజం తీరే స్తత్వార్థ హే
తుషు. ౧౮౮

వ్యాజః శాశ్వేపదేశే చ

స్వేద రక్తాత్తజాః స్వజాః,

నిసర్గే సహజః పుంసి సహా
ద్వేవాచ్యలింగకః. ౧౮౯
సన్నద్ధ సంభృతౌ సజ్జౌ

హిమజా పార్వతీ శచీ,

ఇతి జాంతాః.

అజ్ఞః త్రిమ జడే మూర్ఖే

కృతజ్ఞః కుక్కురేఽపి చ,

సంజ్ఞాసూర్యప్రియాయాంచ,
సర్వజ్ఞః శంకరే జినే.

ఇతి ఖాంతాః.

అరిష్టం సూతికాగారే త
క్రేఽపి చ పుమాం స్త్వయం.
కాకే నింబే చ లశునే గర్తే
కూపే ఖలేఽవటః,

అత్యర్థ తౌమయోరట్టః

వీజం. రేతః=ఇంద్రియము, తత్వార్థ =
తత్త్వము, హేతుషు = కారణము.

వ్యాజః. శాశ్వే = శతత్వము, అప
దేశే=నెపము.

స్వజాః. స్వేద = చెమట, రక్త=నెత్తురు,
ఆత్తజః=కొడుకు.

సహజః. నిసర్గే = స్వభావము, సహా
ద్వే=తనతోఁబుట్టినది (వి. ని)

సజ్జః. సన్నద్ధము=సిద్ధము, సంభృతము=
సర్వసామగ్రియుక్తము.

హిమజా. పార్వతీ = గౌరీదేవి, శచీ=
శచీదేవి.

జకారాంత నానార్థశబ్దములు ముగిసెను.

అజ్ఞః (త్రీ). జడే=మందమతి, మూర్ఖే=
దూర్ఘుఁడు.

కృతజ్ఞః. కుక్కురే=కుక్క, అపిశబ్ద
ముచే కృతజ్ఞుఁడు.

సంజ్ఞా. సూర్యప్రియా = ఛాయా
దేవి.

సర్వజ్ఞః. శంకరే=శివుఁడు, జినే = జిన
దేవుఁడు.

జకారాంత నానార్థశబ్దములు ముగిసెను.

అరిష్టం (న). సూతికాగారే=పురిటిల్లు,

తక్రే=మజ్జిగ. (పు)

అవటః. కాకే=కాకి, నింబే=వేపచెట్టు,
లశునే=ఉల్లిగడ్డ, గర్తే=గొయ్యి, కూపే=
బావి, ఖలే=దుర్మార్గుఁడు.

అట్టః. అత్యర్థ = మిక్కిలియనునర్థము,
తౌమయోః=దుకూలము.

క్రతావిష్టం ప్రియే త్రిషు.

కేశటః శోణకే విష్ణా

కృపీట ముదరే జలే,

పుంశ్చలే కుండకీటస్సాన్య
జ్జారాచ్ఛ బ్రహ్మాణీసుతే. ౧౪౯

సపథేచ క్రియాకారే కలిం
జశరయోః కటః,

కోటిః సంఖ్యాపి

కరటో వాద్యభాండకువి
ప్రయోః. ౧౫౦

కులీరే కర్కటో రాశౌ

కృష్టిః కర్షే బుధే పుమాన్,

అప్రియేఽపి కటుః

కుంభే కుటేనా భవనేద్వ
యోః. ౧౫౧

సురాయాం స్త్రీ కీకటస్తు ని
స్వే దేశే మితంపచే,

భేటః సింఘాణకే హీనే

ఇష్టం. క్రతా=క్రతువు, ప్రియే=ప్రియ
మైనది. (త్రి)

కేశటః. శోణకే = దుండిగపు చెట్టు,
విష్ణా=విష్ణువు.

కృపీటం (న). ఉదరే=పొట్టు, జలే =
జలము.

కుండకీటః. పుంశ్చలే=వ్యభిచారివాడు,
జారాచ్ఛ బ్రహ్మాణీసుతే = జారుడువల్ల
పుట్టిన బ్రహ్మణపుత్రుడు.

కటః సపథే = ఒట్టు, క్రియాకారే =
పనిజేయువాడు, కలింజ=చాప, శరయోః
=బాణము.

కోటిః (సీ). సంఖ్యా = సంఖ్యావిశే
షము. అపిశబ్దమువలన అంచు.

కరటః. వాద్యభాండ = వాయిద్య
భాండము, కువిప్రయోః = కుత్సిత
బ్రహ్మాణుడు.

కర్కటః. కులీరే = ఎండ్రకాయ, రా
శౌ=కర్కటకరాశి.

కృష్టిః (సీ). కర్షే=లాగడము, బుధే=
విద్వాంసుడు (పు)

కటుః. అప్రియే=ఇష్టముకానిది. అపి
శబ్దముచే కారము.

కుటుః. కుంభే=కుండ, భవనే = గృహ
ము (స్స)

కీకటః. సురాయాం (సీ)=కల్లు, నిస్స్వే
దరిద్రుడు, దేశే=దేశవిశేషము, మితం
పచే=లోభి.

భేటః. సింఘాణకే = చీమిడి, హీనే =
హీనుడు.

గృష్టిద్వేన్వాషధీభిదోః.

సూకరేపుంసఘృష్టిఃస్యాత్
స్పర్ధాఘర్షణయోస్త్రీయామ్,
ఘోంటాతు బదరే పూగే

దేహంశే వర్ణనే చటుః.

నిఃశ్వాసో దశనోచ్ఛిష్టశ్చుం
జే దంతచ్ఛిదేఽపి చ,

పరిమాణముదోర్దిష్టి

ద్విష్టః కామోపదిష్టయోః.

ధారాటౌ చాతకహయకా

కవాటేఽపి చ నిఘ్నటః,
కోటరేఽప్యథ

పట్టః స్యాత్ ఫలకే నృపశా
సనే. ౧౫౫

ప్రత్యాఖ్యాతే ప్రేషితే చ
ప్రతిశిష్టం త్రిలింగకం,
పర్కటీ ప్లక్షవృక్షే చ పూ
గాదేశ్చ నవే ఫలే. ౧౫౬

వటీ త్రిషు గుణే పుంసి
న్యగ్రోధే చ కపర్దకే,

గృష్టిః. దేను = తొలియీత ఆవు,
ఘోషధీభిదోః = ఓషధీభేదము.

ఘృష్టిః. సూకరే (పు) = పంది, స్పర్ధా
(సీ) = విరోధము, ఘర్షణయోః (సీ) = రాపిడి.
ఘోంటా. బదరే = రేగు చెట్టు, పూగే
= పోక చెట్టు.

చటుః దేహంశే = ఉదరము, వర్ణనే =
ప్రియవాక్యము.

దశనోచ్ఛిష్టః. నిశ్వాసః = నిట్టూర్పు,
చుంజే = చుంబనము, దంతచ్ఛిదే = దంత
హీనుడు. ఆపిశబ్దముచే ఎంగిలి.

ద్విష్టిః. పరిమాణ = కొలత, ముదోః =
సంతోషము.

ద్విష్టః. కాల = కాలము, ఉపదిష్టయోః =
ఉపదేశింపఁబడినది.

ధారాటః. చాతక = వానకోయిల,
హయకా = గుఱ్ఱము.

నిఘ్నటః. కవాటే = తలుపు, అపిశబ్ద
ముచే గృహోద్యానము. కోటరే = తొట్ట.
అపిశబ్దముచే కేదారము.

పట్టః. ఫలకే = పీఠము, నృపశాసనే =
రాజశాసనము.

ప్రతిశిష్టం త్రి. ప్రత్యాఖ్యాతే = తిర
స్కరింపఁబడినది, ప్రేషితే = పంపఁబడినది.

పర్కటీ. ప్లక్షవృక్షే = జువ్విచెట్టు,
పూగాదేశ్చ నవేఫలే = పోకమొదలగు
వాని కొత్తఫలము.

వటీ త్రి. గుణే (న్-త్రి.) = త్రాడు,
న్యగ్రోధే (పు) = నల్లమట్టిచెట్టు, కపర్దకే =
గవ్వ.

వర్వట్యా వ్రీహిభిద్వేష్యా

వర్వటీ (బర్వటీ). వ్రీహిభితః=వడ్లలో భేదము, ద్వేష్యా=విరోధి.

నటా భరతకాముకౌ.౧౫౭

నటః. భరత=నాట్యాచార్యుఁడు, కాముకే=కాముకుఁడు.

మోరటం గోర్నవే క్షీరే
కోటపుష్పేక్షుమూలయోః,

మోరటం. గోర్నవేక్షీరే = ఆవునుండి కొత్తగాఁ దీసినపాలు, కోటపుష్పే=ఉడుగుపూవు, ఇక్షుమూలయోః = చెఱకుగడమొదలు.

స్లిష్టం మ్లానే కువచనే

స్లిష్టం. మ్లానే=వాడినది, కువచనే=అస్పృష్టమగుమాట.

మర్కటీశూక శింబ్యపి.

మర్కటీ. శూకశింబి = దూలగొండి చెట్టు, అపిశబ్దముచే ఆఁడుకోఁతి.

లాటోఽంశుకే చ దేశే చ

లాటః. అంశుకే=వస్త్రము, దేశే=దేశవిశేషము.

వ్యుష్టం కల్యే త్రిషూషితే,

వ్యుష్టం. కల్యే=వేకువజాము, ఉషితే=నివాసముపొందినది (త్రి)

పథి వాస్తుని వాటః స్యా

వాటః. పథి=మార్గము, వాస్తుని=గృహము.

ద్వికటం వికృతం బృహత్.

వికటం. వికృతం=వికారము, బృహత్=గొప్పది.

వర్కరాటః కటాక్షే చ
స్త్రీణాం స్తననఖిక్షతే,
భద్రప్రేంఖణయో ర్విష్టి

వర్కరాటః. కటాక్షే=కడగంటిచూపు, స్త్రీణాం స్తననఖిక్షతే=నఖిక్షతములు.

విష్టిః భద్ర=పంచాంగములోని భద్రకరణము, ప్రేంఖణయోః = ప్రేంకణపు చెట్టు.

వర్ణాటా కామిగాయనౌ.

వర్ణాటః. కామి=కాముకుఁడు, గాయనౌ=గాయకుఁడు.

విటోఽద్రా లవణే షిద్ధే
మూషికే ఖదిరేఽపి చ,

విటః. అద్రా=కొండ, లవణే=లవణము షిద్ధే=జారుఁడు, మూషికే=ఎలుక, ఖదిరే=చండ్రు చెట్టు, అపిశబ్దముచే పాము.

ప్రాంచల్లోహే శ్రుతికటః
ప్రాయశ్చిత్తభుజంగయోః.

స్ఫుటిఃస్ఫోటే చ కర్కట్యాం
హృష్టః ప్రహసితేఽపి చ,
ఇతి టాంతా.

వైశ్యాద్విజన్తజే అంబష్టః
పాఠాయూధికయోః శ్రీ
యామ్. ౧౬౨

కాష్ఠా కాలేఽపి

కోష్ఠస్తు స్వకీయేఽ

ప్యథ సుధ్వనౌ, గ్రీవాదేశౌ
ఽపి కంతః స్యాత్

కుష్ఠం రోగౌషధీభిదోః.
౧౬౩. దాత్యూహే

కాలకంత స్యాచ్చివఖంజ
నయోఽపి,

జ్యేష్ఠో మాసి చ వృద్ధే చ

జ్యేష్ఠా చ గృహగోధికా.
అష్టలోక్యాం దంతశతా
నాజంభీరకపిత్థయోః,

ప్రకోష్ఠౌ బాహుగేహంసౌ

శ్రుతికటః. ప్రాంచల్లోహః=లోహవిశే
షము, ప్రాయశ్చిత్త=ప్రాయశ్చిత్తము, భు
జంగయోః=పాము.

స్ఫుటిః. బొబ్బలుపొక్కుట.

హృష్టః. సంతోషించినవాడు.

ట కా రాంతనానార్థశబ్దములు ముగిసెను.

అంబష్టః. వైశ్యాద్విజన్తజః = కోమటి
స్త్రీకి బ్రాహ్మణునకుఁ బుట్టినవాడు, పాఠా
(సీ)=పాటలించెట్టు, యూధికయోః=అడవి
మొల్ల.

కాష్ఠా. కాలే=పదునెనిమిది రెప్పపాట్ల
కాలము, అపిశబ్దముచే దిక్కు

కోష్ఠః. స్వకీయే = స్వీయుఁడు, అపిశబ్ద
ముచే కొట్టు.

కంతః. సుధ్వనౌ=మంచిస్వరము, గ్రీ
వాదేశః=కంతస్థలము.

కుష్ఠం. రోగ = కుష్టువ్యాధి = ఓషధిభి
దోః=ఓషధీభేదము.

కాలకంతః. దాత్యూహే = కూకురు
గుడ్డంగిపిట్ట, శివ=శివుఁడు, ఖంజన=కాటుక
పిట్ట, అపిచే=వానకోయిల.

జ్యేష్ఠః. మాసి=నెల, వృద్ధే = ముదు
సలి.

జ్యేష్ఠా. గృహగోధికా=బల్లి.

దంతశతా. అష్టలోణి = పులిచింత,
జంబీర = నిమ్మచెట్టు, కపిత్థయోః = వెలగ
చెట్టు.

ప్రకోష్ఠః. బాహుఅంసౌ = భుజముల
కొనలు, గేహంసౌ=ఇంటికొన.

వరిష్ఠం మరిచేఁపి చ.౧౬౫.
తామ్రే చారుతరే చాథ

మధ్యస్థఖలయోశ్శతః,

శోతోఽలసే చ మూర్ఛే చ

సూత్రకంతో ద్విజన్తని.
కపోతవిహగోఽపి స్యా
త్పృశ్న్యాం చ ప్రసభే హ
తః,

ఇతి తాంతాః.

ప్రాణ్యంగకోశయోరండం

కూష్మాండౌ ఫలభిద్గణౌ.

కుండం ఖాతోఖయోర్జార
జేనా

కుండీ కమండలా,
సింహాక్తా స్త్రీవిషే డ్వేడః

పశౌ క్రోడోననోరసి.౧౬౮.

ఖండోఽస్త్రీ శకలే నేతువి
కారమణిదోషయోః,

గండః కపాలే పిటకే శ్రేష్ఠ
గండకయోః పుమాన్.౧౬౯

వరిష్ఠం. మరిచే = మిర్యాలు, అపిచే
శ్రేష్ఠుఁడు, తామ్రే = రాగి, చారుతరే =
మనోహరమైనది.

శతః. మధ్యస్థః=మధ్యవర్తి, ఖలయోః
=నీచుఁడు.

శోతః. అలసే = మందమతి, మూర్ఛే =
మూర్ఛుఁడు.

సూత్రకంతః. ద్విజన్తని=బ్రాహ్మణుఁడు,
కపోత = పావురము, అపిచే కాటుకపిట్ట.

హతః. పృశ్న్యాం=జలతృణవిశేషము,
ప్రసభే = బలాత్కారము.

త కా రాంతనానార్థశబ్దములు ముగిసెను.

అండం. ప్రాణి అంగ=వృషణము, కో
శయోః = భాండాగారము.

కూష్మాండః. ఫలభిద్ = గుమ్మడిపండు,
గణౌ = సమూహము.

కుండం. ఖాతః=గొయ్యి, ఉఖం=కడవ,
జారజే (పు)=జారిణికిఁ బుట్టినవాఁడు.

కుండీ. కమండలా = కమండలువు.

ద్వేడః. సింహాక్తా (స్త్రీ) = సింహగర్జ
నము, విషే (పు)=విషము.

క్రోడః. పశౌ = పశువు, ఉరసి (న)
వక్షము

ఖండః(స్త్రీ). శకలే=ఖండము, ఇతు
వికార (న) కలకండ, మణిదోషయోః =
రత్నదోషము.

గండః. కపాలే = కపాలము, పిటకః=
వ్రణము, శ్రేష్ఠః=శ్రేష్ఠుఁడు, గండకయోః
=ఖడ్గమృగము.

చండౌషధిః
ఖరశ్చండో
దండౌ నై న్యార్కపార్శ్వ
గౌ,

వ్యథా కృపా చ పీడే ద్వే
పాండుః కుంతీపతౌ సితే.

పిండః సాంద్రే గృహం
శేఽంగే

పండః పండే మతౌ త్రి
యామ్,

స్తంబే శస్త్రే ప్రకాండోఽ
స్త్రి

బరండౌ వదనామయే.
౧౭౧. సమూహే చాంతరా
వేద్యాం

మండస్యాత్సారపింఛయోః,
ఏరండే మస్తుని క్షీ బే

మార్తండౌ ఖగదంష్ట్రీణౌ.

రావశా దై త్యాంతరే
ముండౌ మూర్ధ్ని స్త్రీముం
డితే త్రిషు

రండా స్యాన్విధవాషఢ్యో

ర్వితండా శాకభిద్యపి.

శిఖండౌ త్సు. శిఖాబర్హౌ

చండా (సీ) ఓషధిః=లింగిదొండచెట్టు.
చండః ఖరః = తీవ్రభావుఁడు
దండః నై న్య=నేన, అర్కపార్శ్వగౌ=
సూర్యునిపార్శ్వవర్తి.

పీడా. వ్యథా = చింత, కృపా=దయ.
పాండుః. కుంతీపతౌ = పాండురాజు,
సితే = తెల్లనిది.

పిండః. సాంద్రే=పట్టమైనది, గృహంశే
=ఇంటికి ఉపయోగించుపనిముట్టు.

పండః. పండే = నపుంసకుఁడు, మతౌ
(సీ) బుద్ధి.

ప్రకాండః (ప్ర). స్తంబే=కాడ, శస్త్రే
=ప్రశస్తము.

బరండః. వదనామయే=ముఖరోగము,
సమూహే = సమూహము, అంతరా
వేద్యాం = లోపలియరుగు.

మండః. సార=సారము, పింఛయోః=
నెమలిపింఛము, ఏరండే = ఆముదపుచెట్టు
(న), మస్తుని = మీఁగడ.

మార్తండః. ఖగ=పక్షి, దంష్ట్రీణౌ =
సింహము.

ముండః. రావశా=రావలువు, దై త్యాం
తరే = రాక్షసుఁడు, మూర్ధ్ని (సీ)=తల,
ముండితే = గొరుగుబడినవాఁడు (త్రి).

రండా. విధవా=వితంతువు, ఓషఢ్యోః
=ఎలుకచెవిచెట్టు.

వితండా. శాకభిది = కచ్చియను శాక
ము, అపిశబ్దముచే తెడ్డు.

శిఖండః. శిఖా=సిగ, బర్హౌ = నెమలి
పింఛము.

శుండా కరికరః సురా,

ఇతి డాంతాః.

ఆషాఢో వ్రతినాం దండే
మానే మలయపర్వతే. ౧౭౪
విచేష్టబాలిశౌ మూఢౌ

రాధా స్యాద్దీప్తిదేశయోః,

పండకంచుకినౌ పంథౌ

సమూఢః పుంజితే నవే.
౧౭౫. భుగ్నే నుపప్లుతేవ్యేష
వాచ్యలింగే ఉదీర్యతే,

ఇతి డాంతాః.

అరుణో భాస్కరేనూరో

మంజిష్టాతి విషాతిరుణా.
౧౭౬. త్రిష్వారక్తే వ్యాకులే

౭థ సూక్ష్మే వ్రీహ్యంతరే

పృణుః, కీల ప్రాగ్ర్యాశి సీమా
సు స్యాదాణివదణీర్ద్వయోః.

అభీక్ష్యం తు భృశే నిత్యే

శుండా. కరికరః = వనుగుతోండము,
సురా = మద్యము.

డకా రాంతనానార్థశబ్దములు ముగిసెను.

ఆషాఢః వ్రతినాందండే = సన్యాసుల
దండము, మానే = నెల, మలయపర్వతే =
మలయగిరి, విచేష్టః = చేష్టారహితుఁడు,
బాలిశౌ = మూఢుఁడు.

రాధా. దీప్తి = ప్రకాశము, దేశయోః =
పురివిశేషము.

పంథః. పండః = నపుంసకుఁడు, కంచుకి =
అంతఃపురములోని కంచుకి.

సమూఢః. పుంజితే = ప్రోగుచేయఁబడి
నది, నవే = క్రొత్తది, భుగ్నే = వక్రమైనది,
(వి. ని) అనుపప్లుతము = అపాయరహిత
మైనది. (వి. శేషణనిఘ్నము)

ధకా రాంతనానార్థశబ్దములు ముగిసెను.

అరుణః. భాస్కరే = సూర్యుఁడు, అనూ
రౌ = అనూరుఁడు.

అరుణా. మంజిష్టా = ఓషధీవిశేషము,
అతివిషా = వస, ఆరక్తే = మిగుల నెట్టినిది,
(త్రి) వ్యాకులే = కలతపొందినవాఁడు.

అణుః. సూక్ష్మే = సూక్ష్మమైనది, వ్రీ
హ్యంతరే = వడ్డలో భేదము.

అణిః (రూ). (అణిః) కీల = బండి, ఇ
రుసుమేకు, ప్రాగ్ర్యా = శ్రేష్ఠవస్తువు,
అశ్రి = అంచు, (ప్స). సీమా = పాలిమేర,
(ప్స)

అభీక్ష్యం. భృశే = మిక్కిలి, నిత్యే = ని
త్యము.

స్వామింద్రాణీంద్రయోషితి,
స్త్రీబంధే సింధువారే చ

చతుర్ధర్శనమీక్షణం. ౧౭౮

ఉన్మూలనేఽపృథ్విధరణ

ముష్ణం దక్షేపి నాఽఽతపే.

స్వాత్సాధనేగీతనృత్యభేదే
కాయస్థకర్తణి. ౧౭౯. కర
ణం పుంసి సంకీర్ణే

కల్యాణం కాంచనే శుభే,

కృష్ణో వర్ణే హరౌ వ్యాసే

కృష్ణం మరిచలోహయోః.

పిప్పలీ ద్రాపదీ కృష్ణా

హస్తసూత్రేఽపి కంకణమ్,

శ్రుతిరాధేయయోః కర్ణః

పిప్పల్యాం జీరకే కణౌ.

కోణోఽశ్రౌ వాద్యే లగుడే

ఇంద్రాణి. ఇంద్రయోషితి=శచీదేవి,
స్త్రీబంధే = రతిబంధము, సింధువారే =
వావిలిచెట్టు.

ఈక్షణం. చతుః=కన్నులు, ఈక్షణం=
చూచుట.

ఉద్ధరణం (న). ఉన్మూలనే = పెళ్లగించ
డము, అపిశబ్దమువలన=ఉద్ధరించడము.

ఉష్ణం. దక్షే=సమర్థుడు, (పు) ఆతపే=
ఎండ. (న).

కరణం. సాధనే=సాధనము, గీతనృత్య
భేదే=గీతనృత్యభేదము, కాయస్థకర్తణి=
కరణీకముపని, సంకీర్ణే = వైశ్యునివల్ల
శూద్ర స్త్రీయందుఁబుట్టిన సంకర్మడు.(పు).

కల్యాణం. కాంచనే = బంగారము,
శుభే=శుభము.

కృష్ణః వర్ణే = నలుపురంగు, హరౌ =
విష్ణుమూర్తి, వ్యాసే=వ్యాసమహర్షి.

కృష్ణం. మరిచ = మిరియము, లోహ
యోః=ఇనుము.

కృష్ణా. పిప్పలీ=పిప్పలీతీగ, ద్రాపదీ =
ద్రాపదీదేవి.

కంకణం. హస్తసూత్రేఽపి=(దీక్షాదుల
యందు కట్టఁబడినసూత్రము,) కంకణము=
అపిశబ్దమువలన, హస్తాలంకారము

కర్ణః. శ్రుతి=చెవి, రాధేయయోః =
కర్ణుడు.

కణౌ. పిప్పల్యాం=పిప్పలీతీగ, జీరకే=
జీలకఱ్ఱ.

కోణః. అశ్రౌ=అంచు, వాద్యే=వాద్య
ము, లగుడే=దుడ్డు.

వధే హేతౌ చ కారణం,

గ్రహణం స్వీకృతౌ హస్తే

గుణఃస్యాద్రజ్జుసూదయోః

అంగుష్ఠానామికోంతానే గో
కర్ణోఽపశా మృగేఽపి చ

నాసికాఽఘ్రాత యోర్ధ్వా
ణం

చూర్ణం గంధయుతౌవపి.

వేదాంశే బహృచాదౌ చ
బ్రధ్నే పాదేఽపి చాత్త్రి
యాం, చరణ

శీర్ణపర్ణస్తు ఖర్జూరపిచు
మందయోః. ౧౦౮

జేతసింద్రేఽర్జునే జిష్ణు

ర్ఘాణిః కఠినపూగయోః,

తరుణః కుబ్జపుష్పేఽపి,

త్రాణం రక్షితరక్షయోః.

దుర్వర్ణం రజతేఽపి స్యా

ద్రోణోఽలిః

౩, కాండ్—19

కారణం. వధే=చంపడము, హేతౌ=హేతువు.

గ్రహణం. స్వీకృతౌ = స్వీకారము, హస్తే=హస్తము.

గుణః. రజ్జు=త్రాడు, సూదయోః = పాచకుడు.

గోకర్ణః. అంగుష్ఠానామికోంతానే = జానెడుమానమునకు కొంచెముహెచ్చు, అపశా=సర్పము, మృగే=మృగము.

ఘ్రాణం (న). నాసికా=ముక్కు, ఘ్రాతయోః=వాసనజూడఁబడినది.

చూర్ణం. గంధయుతౌ = బుక్కమొదలగు గంధపొడి, అపిశబ్దమువలన పొడి.

చరణః (స్న). వేదాంశే=వేదభాగము, బృహృచాదౌ = బహుక్ శాఖాధ్యేత మొదలగువారు, బ్రధ్నే = సూర్యుడు, వాదే=వాదము. అపిశబ్దమువలన వేరు.

శీర్ణపర్ణః. ఖర్జూర = ఖర్జూరవృక్షము, పిచుమందయోః=వేపచెట్టు.

జిష్ణుః. జేతరి = జయశీలుడు ఇంద్రే=ఇంద్రుడు.

ర్ఘాణిః. కఠిన=కఠినుడు, పూగయోః=పోక.

తరుణః. కుబ్జపుష్పే=విరజాజి. అపిశబ్దమువలన, యశావనవంతుడు.

త్రాణం (న). రక్షిత=రక్షింపఁబడినది, రక్షయోపి=రక్షణ.

దుర్వర్ణం (న). రజతే=వెండి. అపిశబ్దమువలన దుష్టవర్ణముగలది.

ద్రోణః. అలి=వృశ్చికము.

కచ్చపీద్రుణీ,
ద్యుమణౌ తరణిః పుంసి
కుమారీనాకయోస్త్రీయామ్.

కాష్ఠాగారేఽంబువాహి
న్యాం శైలసంధౌ చ యోషి
తి,

ద్రోణీ న స్త్రీ మానభేదే
ద్రోణః కాకే కృపీపతౌ. ౧౦౭

దక్షిణా దిశి దానే చ

దక్షిణః సరలేఽపి చ,

అసతి స్యాద్ధర్షణీ చ
ధర్షణా నికృతౌ రతే. ౧౦౮

బుద్ధమంత్రే నాడికాయాం
ధారణ్యాథ చ

మజ్జనే, నిర్వాణం నిర్వృతౌ
మోక్షే

ప్రఘోస్త్రగృహంశయోః.

బోలే వాతే బలే ప్రాణః
పూర్ణే పుంభూమ్ని చాసుషు,

పర్ణం పక్షే చ పత్రే చ

ద్రుణీ. కచ్చపీ=ఆడుతాబేలు.
తరణిః. ద్యుమణౌ=సూర్యుడు (పు),
కుమారీ=కుమార్తె (సీ), నాకయోః =
వడవ.

ద్రోణీ (సీ). కాష్ఠాగారే=కట్టెలయిల్లు,
దారుగృహము, అంబువాహిన్యాం=దోనె,
శైలసంధౌ=పర్వతములసంధి.

ద్రోణః (పు). మానభేదే=నలుతుము,
కాకే = మాలకాకి, కృపీపతౌ = ద్రోణా
చార్యుడు.

దక్షిణా (సీ). దిశి=దక్షిణదిక్కు, దా
నే=దానదక్షిణ.

దక్షిణః. సరలే=కుటిలముగాక చక్క
నైన మనస్సుగలవాడు. అపిశబ్దమువలన
కుడిది.

ధర్షణీ. అసతి=వ్యభిచారిణి.
ధర్షణా (సీ). నికృతౌ=కపటభేదము,
రతే=రతము.

ధారణీ (సీ). బుద్ధమంత్రే=బుద్ధమంత్ర
ము, నాడికాయాం=గడియకాలము.

నిర్వాణం (న). మజ్జనే = ముణుగుట,
నిర్వృతౌ=సుఖము, మోక్షే=మోక్షము.

ప్రఘోస్త్రగృహంశయోః. ప్రఘోస్త్ర=బాణము, గృహంశ
యోః=ద్వారమండపము.

ప్రాణః. బోలే=బాలింతబోలు, వాతే=
వాయువు, బలే=బలము, పూర్ణే = పూర్ణ
మైనది (నింపబడినది), అసుషు = ప్రాణ
ములు. (పుం-బ).

పర్ణం (న). పక్షే = రెక్క, పత్రే =
రెక్క.

ప్రోక్షణం సేచనే వధే. ౧౯౦

ప్రోక్షణం. సేచనే = తడుపుట, వధే = చంపుట.

గ్రంథే కార్వాపణే చాస్త్రీ
పురాణమనవే త్రిషు,

పురాణం (పు). గ్రంథే = గ్రంథము, కార్వాపణే = కర్వప్రమాణ సువర్ణరజతాది నిర్మితముద్రిక, అనవే = పురాతనమైనది. (త్రి)

పార్జిః పాదే వ్యూహపృష్ఠే

పార్జిః. పాదే = పాదము వెనుకటిభాగము (మడమ), వ్యూహపృష్ఠే = సైన్యపృష్ఠ భాగము.

వాణీవ్యూతిశ్చ భారతీ.

వాణీ. వ్యూతిః = నేయడము, భారతీ = వాక్కు.

మంత్రాఖ్యవేదే విప్రాఘ్నే
క్లిబం నాబ్రాహ్మణోద్విజే,

బ్రాహ్మణం (న). మంత్రాఖ్యవేదే = మంత్రమను వేదభాగము (న), విప్రాఘ్నే = బ్రాహ్మణసముదాయము (న), ద్విజే = ద్విజుడు (పు.)

లింగాగ్రేఽలింజరే మాక్తి
కాదౌ స్త్రీపుంసయోర్మణిః.
అజాగలస్తనే చాపి

మణిః (పు). లింగాగ్రే = శిశ్నాగ్రము (పోక), అలింజరే = పెద్దబాన, మాక్తి కాదౌ = ముత్యము మొదలగు మణివిశేషము, అజాగలస్తనే = అజాగళస్తనము, అపిశబ్దమువలన సర్పవిశేషము.

మస్మణౌ మృదుకర్కశౌ,

మస్మణః. మృదు = నునుపైనది, కర్కశౌ = కఠినమైనది (చిక్కనిది.)

నిశ్శశ్రుపురుషోద్దంశౌ మ
త్కుణావధ

మత్కుణః. నిశ్శశ్రుపురుషౌ = గడ్డము మొలువని యశావనుడు, ఉద్దంశౌ = నల్లి.

రోహిణి. ౧౯౩. నక్షత్రే
రోహితాయాం చ

రోహిణీ. నక్షత్రే = నక్షత్రవిశేషము, రోహితాయాం = రక్తద్రవ్యము.

రణః క్వణనయుద్ధయోః,

రణః. క్వణన = ధ్వనిపేరు, యుద్ధయోః = సంగ్రామము చేయుట.

లక్ష్మణా సారసీ

లక్ష్మణా (సీ). సారసీ = ఆడుబెగ్గురు పిట్ట.

దాశరథిః శ్రీమాంశ్చ లక్ష్మణః.
౧౯౦

ఛాగేఽపి లంబకర్ణస్యాత్

వేణుర్వంశే నృపాంతరే,

వాణార్నింట్యాంశ రేబాణే

వృష్టిర్యాదవమేషయోః.

కర్ణే శ్రుతౌ చ శ్రవణం
శరణం మారణేఽపి చ,

శ్రేణిః పంక్తౌ సేకపాత్రేన
స్థిబం కారుసంహతౌ. ౧౯౬

కషే మాషచతుష్కే చ
శాణః

శోణోనదేఽరుణే,

పక్ష్యశ్రాణం యవాగ్వాంస్త్రీ

శ్రీపర్ణం గణికారి చ. ౧౯౭
పద్మం చ

శ్రమణా భిక్షుక్యాం ముం
డిర్యాం చ దృశ్యతే,

సువర్ణం మానభేదేఽపి

స్థూణాశూర్తి చ దారు చ.

లక్ష్మణః. దాశరథిశ్శ్రీమాన్ = లక్ష్మణ
స్వామి.

లంబకర్ణః. ఛాగే = మేఁక, అపిశబ్దముచే
వ్రేలుచెవులవాఁడు.

వేణుః. వంశే = వెదురు, నృపాంతరే =
ఒకానొకరాజు.

వాణా. యింట్యాంశ = గోరంట మొక్క,
శరే = దర్భ, బాణే = బాణాసురుఁడు.

వృష్టిః. యాదవ = యాదవులు, మేష
యోః = మేఁక.

శ్రవణం. కర్ణే = చెవి, శ్రుతౌ = వినుట.

శరణం. మారణే = నాశనము, అపిశబ్ద
ముచే రక్షణముగోరుట.

శ్రేణిః. పంక్తౌ = పంక్తి, సేకపాత్రే = ఓడ
లోనినీరు వెళ్లజల్లుపాత్రము (ప్ప), కారు
సంహతౌ = వండ్రంగి, సాలె, చాకలి, మా
దిచ, మంగల అనువాండు.

శాణః. కషే = సాన, మాషచతుష్కే =
నాలుగు మినుపగింజలయెత్తు.

శోణః. నదే = నదీవిశేషము, అరుణే =
ఎఱ్ఱనిది.

శ్రాణం. పక్ష్యే = పండినది, యవాగ్వాం
(స్త్రీ) = గంజి

శ్రీపర్ణం. గణికారి = కూరనెల్లి, పద్మం =
పద్మము.

శ్రమణా. భిక్షుక్యాం = భిక్షుకురాలు,
ముండిర్యాం = చిట్టికూర.

సువర్ణం. మానభేదే = నాణకవిశేషము,
అపిశబ్దముచే బంగారము.

స్థూణా. శూర్తి = ప్రతిమ, దారు = కొయ్య.

స్థాణా శంకుశివో విష్ణో
సుషేణః కరమర్దకే, కపివై
ద్యే చాథ

హృతౌ హరణం యాతకే
౭పి చ. ౧౯౯.

ఇతి శాంతాః.

మోక్షః సుధా యజ్ఞశేషో
౭యాచితం వారిచామృతం,

అమృతా తు గుడూఛ్యాం
స్యాద్ధరితకాయమలక్యసి.

శేషే విష్ణావనంతోనాగు
డూచీదూర్వయోః స్త్రీయా
మ్, క్లిబం థే త్రిష్వనవథా

వశ్శంతం మరణే౭శుభే.
౧౦౧. చుల్యాం చ

పూర్ణిమాభేదే ౭నుమతిః
సమృతావసి,

స్వరూపే౭ంతంవినాశేనాన
స్త్రీశేషే౭ంతికే త్రిషు. ౧౦౨

గతే జ్ఞాతే౭వ్యవసిత

స్థాణుః. శంకు=మేకు, శివ=శివుడు,
విష్ణుః=విష్ణువు.

సుషేణః. కరమర్దకే = ఓకచెట్టు, కపి
వైద్యే = కపివైద్యుడు అగు సుషే
ణుడు.

హరణం. హృతౌ=హరించుట, యాత
కే=ఓలి (హరణము ఇచ్చుట.)

ణకా రాంతనానార్థశబ్దములు ముగిసెను.

అమృతం. మోక్షః=మోక్షము, సుధా
=అమృతము, యజ్ఞశేషః=యజ్ఞశేషమగు
అహారము, అయాచితం = యాచింపక
ఇచ్చినవస్తువు, వారి=జలము.

అమృతా. గుడూఛ్యాం = తిప్పతీగ,
హరితకే = కరక్కాయ, ఆమలకే = ఉసిరిక
కాయ, అపిశబ్దముచేత బ్రహ్మిచెట్టు.

అనంతః. శేషః=శేషువు, విష్ణో=విష్ణువు
(పు), గుడూచి (సీ) = తిప్పతీగె, దూర్వ
యోః (సీ) గటిక, థే (న) = ఆకాశము,
అనవధౌ (త్రి)=అంతము లేనిది.

అశ్శంతం. మరణే = చావు, అశుభే =
అశుభము, చుల్యాం=ప్రాయ్యి.

అనుమతిః. పూర్ణిమాభేదే=పూర్ణిమా
విశేషము, సమృతౌ=అనుకూలము, అపిచే
అనుజ్ఞ!

అంతం. స్వరూపే = ఆకృతి, వినాశే=
నాశనము (పు), శేషే = మిగిలినది (ప్ర)
అంతికే=చేరువ. (తి)

అవసితం. గతే=గడచినది, జ్ఞాతే=తెలిసి
నది, అపిశబ్దముచే అవసానమొందినది.

మర్వంతావశ్వకుత్సితౌ,

అర్వతీ కుంభదాస్యాంచా
ధార్దితం ప్రార్ధితే హతే.

క్షీప్తాద్రి భేదయోరస్తః

స్యాల్లాజేష్వపి చాక్షతం,

కృషావసత్యేప్యనృత

మాకృతిర్జాతిరూపయోః.

ఆప్తా లబ్ధహితౌ

దైర్ఘ్యే భావికాలేఽపి చా
యతిః,

ఆచితః శాకటోనోయే

ప్యావర్తశ్చింతనేఽపి చ.

ఆయస్తస్తేజితే క్షీప్తే

ఆఖ్యాతం తిజి భాషితే,

భ్రంశే తదాత్వే చాపాత

ఆహతం గుణితే హతే.

౨౦౬ మృషోక్తే చాథ

అర్వంతః. అశ్వః=గుఱ్ఱము, కుత్సితః=కృత్రిముఁడు.

అర్వతీ. కుంభదాస్యాం=కుంభదాసి.
అర్దితం. ప్రార్ధితే = ప్రార్థింపఁబడినది,
హతే=చంపఁబడినది.

అస్తః. క్షీప్త = చిమ్మఁబడినది, అద్రిభే
దౌ=పడమటికొండ.

అక్షతం. లాజే=పేలాలు, అపిశబ్దముచే
నశంపనిది.

అనృతం. కృషా=కృషి, అసత్యే=అబ
ద్ధము, అపిచే అయాచితజీవనము.

ఆకృతిః. జాతి=కులము, రూపయోః=
ఆకారము.

ఆప్తః. లబ్ధః=లభించినది, హితౌ=ఇష్ట
మైనది.

ఆయతిః. దైర్ఘ్యే = పొడవైనది, భావి
కాలే = జరుగఁబోవు కాలము.

ఆచితః. శాకటః = బండితోఁ దేదగి
నంత.

ఆవర్తః. చింతనే = పఠనము, అపిశబ
దముచే సుడి.

ఆయస్తః. తేజితే=సానపెట్టినది, క్షీప్తే
=ఎగురఁగొట్టఁబడినది.

ఆఖ్యాతం. (తిజంతము), భాషితే =
మాట.

ఆపాతః. భ్రంశే=జారుట, తదాత్వం=
తత్కాలము (అప్పటికి)

ఆహతం. గుణితే=హెచ్చింపఁబడినది,
హతే = కొట్టఁబడినది, మృషోక్తే = అనృ
తము.

దగ్ధేస్యాదుషితంస్థితవత్యపి,

ఉషితం. దగ్ధే=కాలినది, స్థితవతి=స్థిరముగానున్నది.

వ్యసనాక్తే చోపరక్త

ఉపరక్తః. వ్యసనాక్తే = వ్యసనముగలవాడై ఆర్తినొందువాడు.

ఉదితం ప్రోక్త ఉద్గతే. ౨౦౭

ఉదితం. ప్రోక్తం=చెప్పబడినది, ఉద్గతే=మొలచినది.

స్యాద్ధస్తూరేఽపిచోన్మత్తః

ఉన్మత్తః. ధస్తూరే=ఉమ్మెత్త, అపిశబ్దముచే పిచ్చివాడు.

క్షీప్తేమృష్టేఽపిచోద్ధృతం,

ఉద్ధృతం. క్షీప్తే = వెల్లగింపబడినది, మృష్టం=శుద్ధిచేయబడినది.

ఉత్తప్తం శుష్కమాంసే
ఽపి

ఉత్తప్తం. శుష్కమాంసే=ఎండినమాంసము. అపిశబ్దముచేబాగుగాకాల్పబడినది.

వహ్న్యత్పాతేఽప్యపాహితః.

ఉపాహితః. వహ్న్యత్పాతే = అగ్నివలని అపాయము. (తోకచుక్క)

ఉదాస్థితశ్చరే ద్వాస్థేన

ఉదాస్థితః. చరే=చారుడు, ద్వాస్థేన=ద్వారమునందున్నవాడు.

స్యాద్వృత్తిస్త్పృతిరక్షయోః,

ఋతిః. స్పృతి=స్పృతులు, రక్షయోః=రక్షణము.

ఋతముంఛశిలే సత్యే

ఋతం. ఉంఛశిలే = శిలోంఛవృత్తి, సత్యే=నిజము.

ఏతావాగతకర్బురౌ. ౨౦౯

ఏతః. ఆగతః=ఆగంతుకుడు, కర్బురౌ=రాక్షసుడు.

ఐరావతోనాగరంగేఽవ్యథ

ఐరావతః. నాగరంగే = నారింజచెట్టు, అపిశబ్దముచే దిగ్గజము.

కాంతిద్యుతీచ్ఛయోః,

కాంతిః. ద్యుతి=కాంతి, ఇచ్ఛయోః=కోరిక.

కిరాతౌష్లేచ్ఛభూనింబౌ

కిరాతః. శ్లేచ్ఛ=శ్లేచ్ఛుడు, భూనింబౌ=నేలవేము.

కాంతస్తుప్రియరమ్యయోః.

కాంతః. ప్రియ=ప్రియమైనది, రమ్యయోః=రమ్యమైనది.

కేతుర్గ్రహోత్పాతచిహ్నా	కేతుః. గ్రహే = గ్రహము, ఉత్పాతచిహ్నా = కీడుసూచించుట.
కలితం విదితాత్మయోః,	కలితం. విదిత = తెలియఁబడినది, ఆత్మయోః = పొందఁబడినది.
కపోతః పక్షిమాత్రేఽపి	కపోతః. పక్షిమాత్రే = పక్షిమాత్రము, అపిశబ్దముచే పావురము.
గుప్తం రక్షితగూఢయోః.	గుప్తం. రక్షిత = రక్షింపఁబడినది, గూఢయోః = మరుగుగానున్నది.
గతిర్యాత్రా దృశోపాయా	గతిః. యాత్రా = నడచుట, దృశోపాయః = దృగుపాయములు.
షండ సూర్యశ్చ గోపతిః,	గోపతిః. షండః = నపుంసకుఁడు, సూర్యః = సూర్యుఁడు.
గృహీసత్రీ గృహపతి	గృహపతిః. గృహీ = గృహస్థుఁడు, సత్రీ = దానముచేయువాఁడు.
గీతం శబ్దితగానయోః. ౨౧౨	గీతం. శబ్దిత = ధ్వనిచేయఁబడినది, గానయోః = సంగీతము.
గర్జితం స్తనితే నేభే	గర్జితం. స్తనితే = ఉరుము, ఇభే (పు) = ఏనుఁగు.
గ్రస్తం వాగ్భేదభుక్తయోః	గ్రస్తం. వాగ్భేద = లుప్తవర్ణపదము, భుక్తం = భుజింపఁబడినది.
చర్మణ్వత్యౌ నదీరంభే	చర్మణ్వతీ. నదీ = నదీవిశేషము, రంభే = అరటి.
జాతం వ్యక్తౌఘజన్తసు.	జాతం. వ్యక్తౌఘ = వ్యక్తీసమూహము, జన్తసు = జన్తములు.
సూర్యావర్తేఽపి జామాతానా	జామాతా (ఋ-పు). సూర్యావర్తే = సూర్యమండలము, అపిచే అల్లుఁడు.
వాతేవిష్టపే జగత్,	జగత్. వాతే = గాలి, విష్టపే = లోకము.
జాతిచ్ఛందసి మాలత్యాం	జాతిః. ఛందసి = ఛందస్సు, మాలత్యాం = మొల్ల, చుల్యాం = ప్రాయి, జాతీఫలే =
చుల్యాంజాతీఫలేకులే. ౨౧౪	జాజికాయ, కులే = కులము.

వ్యాప్తివిస్తృత వాద్యేషు
తతం

తిక్తం సుగంధ్యపి,

చాపే తృణత్వే తృణతా

తాతః పితృ సుకంపయోః.
దుర్గతిర్నరకేనై స్వే

దుర్జాతం వ్యసనేఽపి చ,

దివాభీత ఉలూకే స్యా
కుంభిలే కుముదాకరే.

విస్ఫుప్తే రక్షితే దత్తం

ద్రుతం శీఘ్రవిలీనయోః,

దశనే శైలశృంగే చ దంత
స్వాదోషధౌ శ్రియామ్.

దితిః ఖండనదై త్యాంబే.

ధృతిస్తుష్టౌ క్రతావపి

రాశౌ చ ధాతు

నిర్వాణే సుస్థిత త్వేచనిర్వృ
తిః.

అస్వాధ్యాయే కురూపే చ
ప్రత్యుక్తాస్త్రీ నిరాకృతిః,

తతం. వ్యాప్తి=వ్యాపకము, విస్తృత
=విస్తారము, వాద్యేషు = వాద్యము.

తిక్తం. సుగంధి=సువాసనగలది, అపి
చే చేదు.

తృణతా. చాపే=ధనువు, తృణత్వే =
తృణభావము.

తాతః. పితృ=తండ్రి, అనుకంప=దయ.
దుర్గతిః. నరకే=నరకము, నై స్వే = ధన
ము లేనివాడు.

దుర్జాతం. వ్యసనే=చింత. అపిచే దు
ష్కలము.

దివాభీతః. ఉలూకే = గ్రుడ్లగూబ,
కుంభిలే=చోరుడుకుముదాకరే=కొలను.

దత్తం. విస్ఫుప్తే = విడిచి పెట్టుబడినది,
రక్షితే=కాపాడబడినది.

ద్రుతం. శీఘ్ర=తొందర, విలీనయోః=
కలసియున్నది.

దంతః. దశనే = దంతములు, శైల
శృంగే = కొండకొన, ఓషధౌ = ఓషధి
విశేషము.

దితిః. ఖండన=ఖండములు, దై త్యాం
బే=రాక్షసమాత.

ధృతిః. తుష్టౌ=సంతోషము, క్రతా
=యజ్ఞము, అపిచే ధైర్యము.

ధాతుః. రాశౌ = రాశివిశేషము.

నిర్వృతిః. నిర్వాణే=మోక్షము, సుస్థి
త త్వే=సుఖము.

నిరాకృతిః (స్త్రీ). అస్వాధ్యాయే=స్వా
ధాయము లేమి, కురూపే=వికారరూపము,
ప్రత్యుక్తా=కాదనుట.

జంబ్వాం స్త్రీ నానదీకాంతః
సింధువారే జలాబ్ధిషు. ౨౦౯

నిమిత్తం హేతుచిహ్నగం
తుర్దేవాదేశపర్వసు,

ప్రసృతః కుబ్జితే పాణౌజం
ఘాయాం స్త్రీగతే త్రిషు.

ప్రకృతిర్గుణసామ్యే స్యా
త్స్వభావామాత్యయోరపి,

ప్రతీకారే ప్రతికృతిః ప్ర
తిబింబేఽథ

పద్ధతిః. ౨౨౧. పంక్తౌమార్గే
౭పి

పూతం తు పవిత్రే బహు
లీకృతే,

శ్రేణిర్దశ చ పంక్తిః స్యా
త్ప్రసూతిర్జన్మతోకయోః.

ప్రతిపత్తిశ్చత్సృప్తృతిః ప్రా
ప్తిః ప్రాగల్భ్యగౌరవే,

పారావతీ గోపగీతిలవలీఫల
యోరపి. ౨౨౩

పలితం కర్దమేఽపి స్యా
ద్విధౌ భూపే ప్రజాపతిః,

నదీకాంతః. జంబ్వాం = నేరేడుచెట్టు
(స్త్రీ), సింధువారే = వావిలిచెట్టు (పు),
జలాబ్ధిషు = సముద్రములు.

నిమిత్తం. హేతు = కారణము. చిహ్న
= గుర్తు, ఆగంతుః = (?) దేవాదేశము =
దైవాజ్ఞ, పర్వసు = సర్వకాలము.

ప్రసృతః. కుబ్జితేపాణౌ = ముడువబడిన
చేయి, జంఘాయాం = పక్క (స్త్రీ), గతే =
గడచినది (త్రి).

ప్రకృతిః. గుణసామ్యే = త్రిగుణ
ములసామ్యత, స్వభావ = స్వభావము,
అమాత్యయోః = మంత్రి, అపిచే కార
ణము.

ప్రతికృతిః. ప్రతీకారే = బదులుచేత,
ప్రతిబంధే = నిర్బంధము.

పద్ధతిః. పంక్తౌ = వరుస, మార్గే = త్రోవ,
అపిశబ్దముచే రీతి.

పూతం. పవిత్రే = పవిత్రము, బహు
లీకృతే = విస్తారముగా చేయబడినది.

శ్రేణిః. దశ = పది, పంక్తిః = వరుస.

ప్రసూతిః. జన్మ = పుట్టుక, తోకయోః =
సంతానము.

ప్రతిపత్తిః (స్త్రీ). చిత్ ప్రవృత్తిః = జ్ఞాన
ప్రవృత్తి, ప్రాప్తిః = ప్రాప్తి, ప్రాగల్భ్య =
ప్రగల్భత్వము, గౌరవే = గౌరవము.

పారావతీ (స్త్రీ). గోపగీతి = గోపగీతము,
లవలీఫలయోః = లవలీఫలము.

పలితం. కర్దమే = బురద.

ప్రజాపతిః. విధౌ = బ్రహ్మ, భూపే =
గాయ

శక్తే నివారణే తృప్తా ప
గ్యాప్తం స్యాద్యథేస్సితే.

ప్రేతో మృతే ప్రాణిభేదే

పితౄన్పాతేచ్ఛపక్షిణోః,

క్షీబం బిందౌ పృషన్నైశ్చ

పృషతోఽప్యనయోర్నరీ.

ఖాతాదౌ పూరితే పూర్తం

పాతో భ్రంశే చ రక్షితే,

ప్రేషితేఽపి ప్రతిక్షిప్తం

ప్రతీతస్సాదరేఽపి చ.

ప్రుతః స్వరే

చాభియుక్తే పిహితౌ ప్రార్థి
తౌ సమా,

ద్విష్టేఽపి చ ప్రతిహతః

పిండితం గుణితే ఘనే. ౨౨౨

ప్రాప్తే జ్ఞాతే పరిగతం

ప్రపాతౌ భృగునిర్ఘరా

పర్యాప్తం (న). శక్తే=సమర్థుఁడు, ని
వారణే=నివారణము, తృప్తా=తృప్తి, య
థేస్సితే=యథేస్సితము.

ప్రేతః. మృతే = చచ్చినవాఁడు, ప్రాణి
భేదే=నరకమునందున్న ప్రాణి.

పితౄన్ (త్-పు). పాతేచ్ఛః = పడనెం
చినవాఁడు, పక్షిణోః=పక్షి.

పృషత్ (న). బిందౌ=నీటిబొట్టు, వశే
(పు) ఇష్టి.

పృషతః. అనయోః = బిందువు ఇష్టి
యను పదములలో, నరీ=పుంలింగము.

పూర్తం. ఖాతాదౌ = త్రవ్వించుట,
పూరితే=నిండించుట.

పాతః. భ్రంశే=జారుట, రక్షితే=కాపా
డుట.

ప్రతిక్షిప్తం. ప్రేషితే = పంపబడినది,
అపిశబ్దముచే ఆక్షేపింపబడినవాఁడు.

ప్రతీతః సాదరే = ఆదరము, అపిచే
ప్రసీద్ధము

ప్రుతః. స్వరే=స్వరవిశేషము.

ప్రార్థితః. అభియుక్త = పూజ్యుఁడు, పి
హితౌ=కప్పబడినది.

ప్రతిహతః. ద్విష్టే = ద్వేషింపబడినది,
అపిచే అడ్డగింపబడినవాఁడు.

పిండితం. గుణితే = గుణింపబడినది,
ఘనే=ఘనమైనది.

పరిగతం. ప్రాప్తే = పొందబడినది,
జ్ఞాతే=తెలియబడినది.

ప్రపాతః. భృగు=గండశిల, నిర్ఘరా=
సెలయేరు.

లోకాయతే కచ్చపేచ పం
చగుప్తః స్మృతో బుద్ధైః
లబ్ధే సమంజసే ప్రాప్తం

పంక్తిర్గౌరవపాకయోః,

పారిజాతో దేవతరౌ మం
దారే పారిజాతకే. ౨౨౯

వృత్తి వార్తాప్రవాహేషు
ప్రవృత్తిరథ
ఘోటకే, పానే చ పీతిః

సిక్తే తు ప్రోక్షితం నిహతే
౭పి చ. ౨౩౦

రామానుజే నాట్యశాస్త్రే
దౌష్యంతౌ భరతో నటే,

జినే పూజ్యే చ భగవాన్

భోగవాన్నాట్యనాగయోః.

సేవావిభాగయోర్భక్తి

ర్భవాన్యుష్టత్సదర్థయోః,

పక్షిణ్యాం వాచివృత్తౌ చ
భారతీ భారతం పునః. ౨౩౧.

పంచగుప్తః. లోకాయతే=చార్యాక్షు
డు, కచ్చపే=తాఁబేలు.

ప్రాప్తం. లబ్ధే=లభించినది, సమంజసే =
యోగ్యమైనది.

పంక్తిః. గౌరవ=గౌరవము, పాకయోః
=పాకముచేయుట.

పారిజాతః. దేవతరౌ = కల్పవృక్షము,
మందారే=మందారవృక్షము, పారిజాతకే
=పారిజాతవృక్షము.

ప్రవృత్తిః. వృత్తి=జీవనము, వార్తా=
కబురు, ప్రవాహేషు = ప్రవాహము.

పీతిః. ఘోటకే=గుట్టము, పానే=త్రా
గుట.

ప్రోక్షితం. సిక్తే=చల్లుట, (తడుపుట)
నిహతే=చంపఁబడినది.

భరతః. రామానుజే=రాముని తమ్ముఁ
డు, నాట్యశాస్త్రే=నాట్యశాస్త్రము, దౌ
ష్యంతౌ = దుష్యంతునికొడుకు, నటౌ =
నర్తకుఁడు.

భగవాన్ (త్-పు). జినే = జినుఁడు,
పూజ్యే=పూజింపఁదగినవాఁడు.

భోగవాన్. నాట్య = నాట్యము, నా
గయోః=పాము.

భక్తిః. సేవా=సేవ, విభాగయోః=విభా
గము.

భవాన్ (త్-పు). యుష్మత్ = నీవు,
సదర్థయోః=వర్తమానార్థము.

భారతీ. పక్షిణ్యాం = ఆఁడుభరతపక్షి,
వాచి = వాక్కు, వృత్తౌ = భారతీయను
వృత్తి.

జంబుద్వీపే వ్యాసకృతౌ	భారతం. జంబుద్వీపే = జంబూద్వీపము, వ్యాసకృతౌ = వ్యాసకృత భారతము.
భృతీర్భరణమూల్యయోః,	భృతీః. భరణము=భరించుట, మూల్యయోః=వెల.
కుడ్యభేదనయోర్భిత్తి	భిత్తిః. కుడ్య = గోడ, భేదనయోః = భేదించుట.
భాస్వంతౌసూర్యభాస్వరౌ.	భాస్వాన్ (త్-పు). సూర్య=సూర్యుడు, భాస్వరౌ=ప్రకాశించువాడు.
పృథివీ జననీ గావో బ్రహ్మణ్యాద్యాశ్చ మాతరః,	మాతా (ఋ-సి). పృథివీ=భూమి, జననీ=తల్లి, గావః=గోవు, బ్రహ్మణ్యాద్యాశ్చ=బ్రాహ్మ మొదలగు సప్తమాతలు.
మూర్ధాభిషిక్తోఽమాత్యేఽపి	మూర్ధాభిషిక్తః. అమాత్యే = మంత్రి, అపిచే రాజు.
ముక్తౌ నిర్వృతమోచితౌ	ముక్తః. నిర్వృత = మోక్షమొందినవాడు, మోచితః=విడువబడినవాడు.
మూర్తం స్యాత్త్రిషు మూర్ఛాకఠినేమూర్తిమత్యపి.	మూర్తః (త్రి) మూర్ఛాకౌ=మూర్ఛనొందినవాడు, కఠినే=కఠినుడు, మూర్తిమతి=స్వరూపధారి.
మతిరిచ్ఛాప్యథ	మతిః. ఇచ్ఛా=కోరిక, అపిచే మతి.
యతిః పాఠచ్ఛేదే మునౌ పుమాన్.	యతిః. పాఠచ్ఛేదే = విశ్రాంతిస్థానము (యతి), మునౌ = మునీశ్వరుడు.
న్యాయయోజనయోర్యుక్తిః	యుక్తిః. న్యాయ=న్యాయము, యోజనయోః=కూర్చుట.
పాశ్యబ్ధీ యాదసాంపతిః,	యాదసాంపతిః. పాశీ = వరుణుడు, అబ్ధీ=సముద్రుడు.
రేవతీహలిపత్న్యం భే	రేవతీ. హలిపత్న్యం = బలరాముని భార్య, భే=నక్షత్రము.
స్తరపత్న్యం చ -రేవతిః.	రేవతిః. స్తరపత్న్యం = మన్మథుని భార్య.

రిక్తం వనేఽపి
 రీతిస్తు లోహకిట్టారకూట
 యోః,
 రోహితమృజుశక్రాస్త్రై రక్షే
 నామృగమీనయోః. ౨౩౭
 శైలభేదే సువర్ణాశా శంక
 రేఽపి చ రైవతః,
 స్వర్ణాభ్యక్షేఽపి రసితం
 కస్తూరీస్పృక్కయోర్లతా.
 వర్తులాధీతయోర్వృత్తం
 వార్తం కుశలనీరుజోః,
 వాసేఽపి వసతి
 ర్వృక్షమాత్రేఽపి చ వన
 స్పతిః. ౨౩౮.
 వర్తనే వివృతౌ వృత్తి
 ర్వర్తిర్దీపదశాస్వపి,
 లాభసంబంధయో
 ర్వాప్తి ర్విశ్వస్తా విధవా
 పి చ. ౨౪౦

రిక్తం వనే = వనము, అపిచే శూ
 న్యము.
 రీతిః. లోహకిట్టం=ఇనుపచిట్టెము, ఆ
 కూటయోః=ఇత్తడి.
 రోహితం. ఋజుశక్రాస్త్రై = బాగుగా
 కనిపించు ఇంద్రధనువు, రిక్షే = నెత్తురు,
 మృగ=లేడి (పు), మీనయోః=చేప.
 రైవతః. శైలభేదే = శైలవిశేషము,
 సువర్ణాశా=స్వర్ణాలువృక్షము, అపిచే ఒక
 రాజు.
 రసితం. స్వర్ణాభ్యక్షే = స్వర్ణఖచితము,
 అపిచే ధ్వని.
 లతా. కస్తూరీ=కస్తూరి, స్పృక్కయోః
 =గ్రంథ్యము.
 వృత్తం. వర్తుల = గుండ్రనిది, అధీత
 యోః=చదువబడినది.
 వార్తం. కుశల=క్షేమము, నీరుజోః=
 రోగములేనివాడు.
 వసతిః వాసే = గృహము, అపిచే
 రాత్రి.
 వనస్పతిః. వృక్షమాత్రము=చెట్టు, అపి
 చే మట్టిచెట్టు.
 వృత్తిః. వర్తనే = జీవనము, వివృతౌ=
 వివరించుట.
 వర్తిః. దీపదశాసు=దీపపువత్తులు, అపి
 చే నయనాంజనము.
 వ్యాప్తిః. లాభ = లాభము, సంబంధ
 యోః=సంబంధముకలిగి యుండుట.
 విశ్వస్తా. విధవా = వితంతువు, అపిచే
 విశ్వాసార్హము.

భేదే వినాశే విచ్ఛిత్తి

విచ్ఛిత్తిః. భేదే = నటకుట, వినాశే = నాశనము.

విగతా వీతనిష్ప్రభా,

విగతః. వీత = పోయినది, నిష్ప్రభా = కాంతిలేనిది.

అసారాశ్వేభయోర్వీతం వీ
తమంకుశకర్తణి. ౨౪౧

వీతం అసారాశ్వే = పనికిమాలినగుట్టము, ఇభయోః = పనికిమాలిన యేనుఁగు, అంకుశకర్తణి = అంకుశముతో పొడుచుట.

అభ్యుద్యతే వికసితే చేష్టి
తే చ విజృంభితం,

విజృంభితం. అభ్యుద్యతే = ఉద్యుక్తమైనది, వికసితే = విచ్చినది, చేష్టితే = పనిచేయుట.

వికృతా రోగబీభత్సా

వికృతః. రోగ = రోగవంతుఁడు, బీభత్సా = భయంకరము.

విత్తం ఖ్యాతే ధనేఽపి చ.

విత్తం. ఖ్యాతే = ప్రసిద్ధము, ధనే = ధనము. అపిచే జ్ఞానము.

దృఢేఽపి వ్యాయతం

వ్యాయతం. దృఢే = దృఢమైనది. అపిచే దీర్ఘమైనది.

శుక్తిర్ముక్తా స్ఫోటాశ్వలక్ష
ణోః,

శుక్తిః. ముక్తాస్ఫోట = ముత్తైపుచిప్ప, అశ్వలక్షణోః = గుట్టపుసుడి.

అస్త్రభేదేఽపి శక్తిః స్యా

శక్తిః. అస్త్రభేదే = అస్త్రవిశేషము. అపిచే సామర్థ్యము.

చ్ఛాంతిస్యాన్తంగలే శమే.

శాంతిః. మంగలే = శుభము, శమే = శమగుణము.

వేతనేఽపి చ శీతో వా

శీతః. వేతనే = ప్రబ్బలిచెట్టు, అపిచే చల్లనిది.

శుక్తం పూతామ్లనిష్ఠురం,

శుక్తం. పూత = పవిత్రము, ఆమ్ల = పుల్లన, నిష్ఠురం = కఠినమైనది.

శితిర్భూషే సితే కృష్ణే

శితిః. భూషే = భూర్జవృక్షము, సితే = తెలుపు, కృష్ణే = నలుపు

శ్రీమంతే తిలకేశ్వరా.

శ్రీమాన్ (త్-పు). తిలకే = బొట్టుగుచెట్టు, ఈశ్వరే = శివుఁడు.

బ్రహ్మశక్తౌ శతధృతి

శతధృతిః. బ్రహ్మ=నలువ, శక్తౌ = ఇంద్రుడు.

వార్తాయాం శ్రవణే శృతిః,

శృతిః. వార్తా=వృత్తాంతము, శ్రవణే=వినుట.

దుర్బలే నిశితే. స్యాతాం
శితశాతావధో వచః. ౨౪౫

శితః.—శాతః. దుర్బలే=బలహీనుడు, నిశితే=వాడియైనది, వచః=సరస్వతి.

సరస్వతీ సరిద్ధౌశ్చ

సరస్వతీ. సరిత్ = నదివిశేషము, గౌ=గోవు.

సూతో వందిని పారదే,

సూతః. వందిని=స్తోత్రపాఠకుడు, పారదే=పాదరసము.

స్మృతిః స్యాద్ధర్మశాస్త్రేఽపి

స్మృతిః. ధర్మశాస్త్రే = ధర్మశాస్త్రము, అపిచే స్మరణము.

ప్రవాహేఽపి చ సంస్మృతిః.

సంస్మృతిః. ప్రవాహే = ప్రవాహము, అపిచే సంసారము.

రణే సభాయాం సమితి

సమితిః. రణే=యుద్ధము, సభాయాం=సభ.

స్థిమితౌ క్లిన్ననిశ్చితౌ,

స్థిమితః. క్లిన్న = తడిసినది, నిశ్చితౌ = కదలనిది.

స్థపతిః కంచుకీ కారుభేదే
గీష్పతియాగకృత్.

స్థపతిః. కంచుకీ=అంతఃపురచారి; కారుభేదే=శిల్పిభేదము, గీష్పతియాగకృత్ = గీష్పతి యజ్ఞము చేయించువాడు.

సంబంధేఽపి చ సంవిత్తి

సంవిత్తిః. సంబంధే=సంబంధము, అపిచే జ్ఞానము.

ర్మర్యాదాయామపి స్థితిః,

స్థితిః. మర్యాదా=హద్దు, అపిచే నిలుకడ.

సీతాలాంగలరేఖా స్యా
ద్యోమగంగా చ జానకీ.

సీతా. లాంగలరేఖా=నాగేఃచాలు, ద్యోమగంగా=ఆకాశగంగ, జానకీ=సీతాదేవి.

సూన్యతం కుశలే సత్యే

సూన్యతం. కుశలే=క్షేమము, సత్యే = నిశ్చయము.

సుదోహః గౌశ్చ సువ్రతా,

శర్కరాపి సితాధోఽర్థే

సత్ప్రతిజ్ఞేఽపిచ స్థితః. ౨౮౯

సతీ కాత్యాయనీసాధోవ్యః

సంఘాతో నరకే చ యే

హరీతకీ హైమవతీ గౌరీ
శుక్లవచాపి చ. ౨౯౦

స్త్రీ హరిద్విశి వర్ణే నా

దూర్వాపి హరితా మతా.

ఇతి తాంతాః.

అతిథిః కుశపుత్రేఽపి

హరీతక్యపి చావ్యథా.

అపేక్షాఽలంబనం చాస్థా

స్యాదర్థో విషయేఽపి చ,

భటే పుంస్యప్రతిరథః యా
త్రామంగళసామ్ని చ. ౨౯౧

సువ్రతా. సుదోహఃగౌః = బాగుగా
పాలించు ఆవు.

సితా. శర్కరా=పంచదార. అపిచే
తులసి.

స్థితః. సత్ప్రతిజ్ఞార్థే = ప్రతిజ్ఞ. అపిచే
ఉనికి.

సతీ. కాత్యాయనీ=పార్వతి, సాధోవ్యః
=పతివ్రత

సంఘాతః. నరకే=నరకము, చయే =
సమూహము.

హైమవతీ. హరీతకీ = కరక్కాయ,
గౌరీ = పార్వతీదేవి, శుక్లవచా=తెల్లవస్త్ర
చెట్టు, అపిచే గంగాదేవి.

హరిత్ (స్త్రీ). దిక్=దిశ, వర్ణే (పు)=
పసుపురంగు.

హరితా. దూర్వా = గజిక, అపిచే
పసుపు.

తకారాంతనానార్థశబ్దములు ముగిసెను.

అతిథిః. కుశపుత్రే=కుశునికొమారుడు,
అపిచే=అతిథిగావచ్చినవాడు.

అవ్యథా. హరీతకీ=కరక్కాయ, అపిచే
ముడుగుతామర.

ఆస్థా. అపేక్షా=కోర్కీ, ఆలంబనం =
ఆధారము.

అర్థః. విషయే = విషయము, అపిచే
ద్రవ్యము.

అప్రతిరథః. భటే=భటుడు, యాత్రా
మంగళసామ్ని=యాత్ర కేగునపుడు మంగ
ళార్థము చదువబడు సామవేదము.

ఉన్మాధః కూటయంత్రేఽపి

కుథః కంబల బర్హిషోః,

కానే తుధే చ క్షవధుః

గ్రంథో ద్వాత్రింశదక్షరీ.
ధనం చ గ్రంథనా చాపి

తీర్థం తూపాయయోగ
యోః,

కట్యంశఘోణయోః ప్రా
థ్మో

వీధీపంక్తౌ గృహంశకే.

వానప్రస్థో మధూకేఽపి

స్యాత్తృతీయేఽపిచాశ్రమే,
కాకోల్యామలకీ బ్రాహ్మీ వయ
స్థా తరుణే త్రిషు. ౨౫౫

సూర్యమంథానయోర్మంథ
సాంతరేఽప్యథ

మన్తధః, కపిత్థే కామదేవే
ఽపి

రథః పౌరుషదేహయోః,
౨౫౬. పుంసి స్త్రియాం చ
షడ్ద్వ్యంథః కరంజ వచయోః
క్రమాత్,

ఉన్మాధః. కూటయంత్రే = పులిబోను,
అపిచేచంపుట.

కుథః కంబల = గొంగడి, బర్హిషోః
దర్భ.

క్షవధుః. కానే=దగ్గు, తుధే=తుమ్మ
విశేషము.

గ్రంథః. ద్వాత్రింశదక్షరీ = ముప్పది
రెండు వర్ణముల శ్లోకము, ధనం=ద్రవ్య
ము, గ్రంథనా = సమకూర్చుట, అపిచే
కావ్యము.

తీర్థం. ఉపాయ=ఉపాయము, యోగ
యోః=యోగము.

ప్రాథ్మః. కట్యంశ = కటిప్రదేశము,
ఘోణయోః=(గుట్టపు) ముక్కు.

వీధీ. పంక్తౌ = వరుస, గృహంశకే =
బజారు.

వానప్రస్థః. మధూకే=ఇప్ప చెట్టు, అపిచే
తృతీయాశ్రమము.

వయస్థా. కాకోలీ = వృక్షవిశేషము,
ఆమలకీ=ఉసరిక చెట్టు, తరుణే = పడుచు
తనము (త్రి).

మంథః. సూర్య=సూర్యుడు, మంథా
నయోః=కవ్వము, సాంతరే=విరళము.

మన్తధః. కపిత్థే = వెలగ చెట్టు, కామ
దేవే = మన్తకుడు, అపిచే సంవత్సర
విశేషము.

రథః. పౌరుష=పురుషయత్నము, దేహ
యోః=దేహము.

షడ్ద్వ్యంథః. కరంజ=కానుగు చెట్టు(పు)
వచయోః=నల్ల వస. (సీ).

సిద్ధార్థః సర్వ పే వృద్ధే

సిద్ధార్థః. సర్వ పే=ఆవాలు, వృద్ధే = ముదుసలి.

సంస్థా స్థితి వినాశయోః..
౨౫౭. సంస్థాసమాప్తిక్రతు
ఘ వరూధో నిజరాష్ట్రకః,

సంస్థా. స్థితి=ఉనికి, వినాశయోః=నాశనము, సమాప్తి=పూర్తిచేయుట, క్రతు=యజ్ఞము, వరూధ = రథరక్షకవ్యాఘ్రచర్తాదులు, నిజరాష్ట్రకః = నిజరాష్ట్రము.

సిక్థో భక్తపులాకేనామధూ
చ్ఛిష్టే నపుంసకమ్. ౨౫౮
ఇతి థాంతాః.

సిక్థః. భక్తపులాకే = మెతుకు (పు), మధూచ్ఛిష్టే=ఎంగిలిమద్యము (న) థకారాంత నానార్థశబ్దములు ముగిసెను.

అష్టాపదం శారిఫలే సువర్ణే
స్త్రీ పశౌ పుమాన్,

అష్టాపదం. శారిఫలే = సొగటాలపాళి, సువర్ణే=బంగారము (సీ), పశౌ=శరభమృగము (పు.)

వామనేభ్యాం స్త్రీయాంక్లి
బం కేయూరే నాంగదః
కపా.

అంగదః. వామనేభ్యాం = ఒక ఆడేనుగు (సీ) కేయూరః=భుజకీర్తులు, కపా=కోతి (పు.)

అర్బుదో రుజిసంఖ్యాయా

అర్బుదః. రుజి = రోగము, సంఖ్యాయాం=సంఖ్యావాచకము

మామోదో గంధహర్ష
యోః,

ఆమోదః. గంధః=సుగంధము, హర్షయోః=సంతోషము.

రహస్యే స్యాదుపనిషత్స
మీపే సదనేఽపి చ. ౨౬౦

ఉపనిషత్ (త్-పు.) రహస్యే=రహస్యము, సమీపేసదనే=సమీపగృహము, అపిచే వేదములు.

కందోఽస్త్రీ శూరణేమూలే

కందః (ష్న.) శూరణే = కందశాకము, మూలే=కందమూలము.

రాజలింగవిషాణయోః,

కకుత్ (ద్-సీ.) రాజలింగః = రాజచిహ్నము, విషాణయోః=కొమ్ము.

స్త్రీకకుత్కటుకండస్తు శృంగ
వేరసోనయోః. ౨౬౧

కటుకందః. శృంగవేర=అల్లము, రసోనయోః=లశునము. (వెల్లుల్లి)

స్త్రీగంభార్యాం క్లిబమజ్ఞే
దిజ్ఞాగే కుముదః కపా,

పుష్పే క్లిబం భ్రమాకుందః

క్షోదో రజసి వేషణే. ౨౬౨

శివజూటే వరాటేఽపి కప
౨౬౩

థామయే గదః, విష్ణోర్భా
తరి చాస్త్రే స్త్రీ

పలాశే గరుతిచ్ఛదః ౨౬౩
దేశే జనే జనపదో
నిషాదౌ శ్వపచస్వరా,

వాక్యేశ్చైవ ప్రదేశేఽపి పదం

పాదస్తు నద్వయోః. ౨౬౪
మూలే ప్రత్యంతశ్చై లే చ
ప్రసాదస్త్వనురోధనే, స్వ
చ్ఛే కావ్యగుణే చాథ

ప్రతిపత్తిధిసంవిదోః. ౨౬౫

విపుల్ జ్ఞాతా చ బిందుః

ప్యాన్తందా నైర్వరశనైశ్చ
రా, హస్తీభేదశ్చాథ

కుముదః. గంభార్యాం=గుమ్మడు చెట్టు
(స్త్రీ), అజ్ఞే=శంఖము, దిజ్ఞాగే=దిగ్గజము,
కపా=కోతి,

కుందః. పుష్పే=పుష్పము (న), భ్రమా=
భ్రమము.

క్షోదః. రజసి = పొడి, వేషణే = నూ
రుట.

కపర్దః. శివజూటే=జటాజూటము, వ
రాటే=గవ్వ.

గదః. ఆమయే=రోగము, విష్ణోర్భా
తరి=విష్ణుతమ్ముడు, అస్త్రే=గదాయుధము
(స్త్రీ)

ఛదః. పలాశే=ఆకు, గరుతి=తెక్క.
జనపదః. దేశే=దేశము, జనే=జనము.
నిషాదః. శ్వపచ=పంచముడు, స్వరా
=స్వరవిశేషము.

పదం (న.) వాక్యే=వాక్యము, శ్చై=
శబ్దము, ప్రదేశే=ప్రదేశము, అపిశబ్దము
వలన రక్షణము.

పాదః (పు.) మూలే=వేరు, ప్రత్యంత
శ్చై లే=ప్రత్యంతపర్వతము.

ప్రసాదః. అనురోధనే=అనుసరణ, స్వ
చ్ఛే=నైర్మల్యము, కావ్యగుణే = కావ్య
గుణవిశేషము.

ప్రతిపత్ (ద్-స్త్రీ), తిథి=ప్రతిపత్తిధి,
సంవిదోః=జ్ఞానము.

బిందుః. విపుల్ = ఉదకబిందువు,
జ్ఞాతా=తెలుసుకొను జ్ఞాతయనుజీవుడు.

మందః. నైర్వర=స్వేచ్ఛ, శనై శ్చరా=
శని, హస్తీభేదః=గజభేదము.

మదః స్యాత్కస్తూరీభదా
నయోః. ౨౬౬. గర్వే శుక్రే
౭౪

మాకంద్యా మలక్యామా
ప్రపాదపే,

మర్యాదా ధారణా నీ
మో

ర్మహానాదో గజే౭పి చ.

మేనాదాస్తు త్రయచ్ఛాగ
మార్జారకశ్శిఖండేనః,

విశదః పాండరే వ్యక్తే

శారదో జలదే౭పి చ.

శ్రీయాం చ శారదీతోయ
పిప్పలీసప్తపర్ణయోః,

సంవిత్సంకేతకే౭పి స్యాత్స

మర్యాదో౭ంతికేస్థిరే.

వ్యంజనే సూపకారే చ
సూదస్సూపవదిష్యతే,

ఘర్తస్వేదనయోః స్వేదః

సంపల్లత్త్వోం సముచ్చయే.

ఇతి దాంతాః.

మదః. కస్తూరీ=కస్తూరి, ఇభదానయోః
=గజమదము, గర్వే = గర్వము, శుక్రే =
రేతస్సు.

మాకందీ (నీ). ఆమలక్యాం = ఉశిరిక,
ఆప్రపాదపే=తియ్యమామిడి.

మర్యాదా (నీ). ధారణా = బుద్ధి, నీ
మో=పాలిమేర.

మహానాదః. గజే=వనుఁగు, అపిశబ్దము
వలన గొప్పధ్వని.

మేనాదః. ఛాగ = మేక, మార్జారక=
పిల్లి, శిఖండీనః=నెమలి.

విశదః. పాండరే = తెల్లనిది, వ్యక్తే=
వ్యక్తమైనది.

శారదః. జలదే=మేఘము, అపిశబ్దము
వలన శరత్కాలమందుఁ బుట్టినది.

శారదీ (నీ). తోయపిప్పలీ=నీరుపిప్పలి,
సప్తపర్ణయోః=వీడాకుల అరఁకిచెట్టు.

సంవిత్ (నీ). సంకేతకే = సంకేతము,
అపిశబ్దమువలన=జ్ఞానము.

మర్యాదః (స). అంతికే = సమీపము,
స్థిరే=స్థిరమైనది.

సూదః. వ్యంజనే = పప్పు, సూపకారే
=వంటవాడు, (సూదః = ఈశబ్దమునకు
అర్థముసూపశబ్దమువలెనే తెలియఁదగినది.

స్వేదః. ఘర్త=చెమట, స్వేదనయోః =
స్వేదమనుసాత్వికభావభేదము.

సపత్ (ద్-నీ). లత్త్వోం = సంపత్తు,
నముచ్చయే=సముచ్చయము.

దకారాంత నానార్థశబ్దములు ముగిసెను.

ఖండే నాసమభాగేఽర్థ

అర్థం (న). ఖండే=ఖండము (పు), సమ
భాగే=సమభాగము.

మవధిః స్తీమకాలయోః,

అవధిః. స్తీమ=హద్దు, కాలయోః=కాల
విశేషము.

ఆవిద్ధం ప్రహతం వక్త్ర

ఆవిద్ధం (త్రి). ప్రహతం=కొట్టబడినది,
వక్త్రం=వంకరయైనది.

మానద్ధం వాద్యబద్ధయోః.

ఆనద్ధం (న). వాద్య=మద్దెలమొదలగు
వాద్యభేదము, బద్ధయోః=కట్టబడినది

అలంకారోఽపి చాబద్ధః

ఆబద్ధః. అలంకారే=అలంకారము, అపి
శబ్దమువలన కట్టబడినది.

ప్రత్యాశాప్యాధిరుచ్యతే,

ఆధిః (స్తీ). ప్రత్యాశా=ప్రత్యాశ, అపి
శబ్దమువలన మనోవ్యాధి.

కుటుంబవ్యాప్యతే ధర్మచిం
తాయాం చ విశేషణే. ౨౭౨.
ఉపాధి

ఉపాధిః (పు). కుటుంబవ్యాప్యతే =
కుటుంబరక్షణా వ్యాపారము చేయు
వాడు, ధర్మచింతాయాం = ధర్మచింతన,
విశేషణే=విశేషణము.

ఉగ్రగంధే తు వచా తే
త్రయమానికే,
ఉపలబ్ధిర్మతిప్రాప్యో

ఉగ్రగంధా (స్తీ). వచా=నల్లవస, తే
త్రయమానికే = ఓమములో భేదము.

ఉపలబ్ధిః (స్తీ). మతి=బుద్ధి, ప్రాప్యోః =
ప్రాప్తి.

ఋద్ధిః సంపది చౌషధే

ఋద్ధిః (స్తీ). సంపది=సంపత్తు, చౌషధే=
ఋద్ధివృద్ధినామక చౌషధివిశేషము.

రావశా శిరః శూన్యకాయే
కబంధః క్లిబమంబుని,

కబంధః. రావశా=రాహువు, శిరశ్శూన్యకాయే = మొందెము, అంబుని = ఉద
కము (న).

గోధాతలే నిహకాయాం

గోధా (స్తీ). తలే = వింటినారివరిపిడి
నివారించు ఉడుముతోలు, నిహకాయాం
=నీరుడుము.

గంధో గర్వే బలేఽపి చ.

గంధః. గర్వే=గర్వము, బలే=బలము,
అపిశబ్దమువలన-సుగంధము

దోగ్ధా గోపే కవౌ వత్సే

దోగ్ధా (ఋ. పు). గోపే=గోపాలుఁడు, కవౌ=కవి, వత్సే=వత్స.

దుగ్ధం క్షీరే ప్రపూరితే,

దుగ్ధం (న). క్షీరే=పాలు, ప్రపూరితే=నింపఁబడినది.

దిగ్ధం లిప్తే విషాకే చ

దిగ్ధం (న). లిప్తే=పూయఁబడినది, విషాక్తే=విషముపూసినబాణము.

దుర్విధౌ ఖలదుర్గతౌ ॥౨౫॥

దుర్విధః. ఖల=దుర్తార్థుఁడు, దుర్గతః = దరిద్రుఁడు.

రోధో నిరోధే నాశే చ

రోధః. నిరోధే=నిరోధము, నాశేచ = నాశనము.

బుద్ధో జ్ఞాతే జినే బుధే.

బుద్ధః. జ్ఞాతే=తెలియఁబడినది, జినే=బుద్ధదేవుఁడు, బుధే=విద్వాంసుఁడు.

నిషేధబుద్ధయో ర్బాధౌ

బాధః. నిషేధ=నిషేధము, బుద్ధయోః=తెలియఁబడినది

రాహిణీయే కలౌ బుధః,

బుధః. రాహిణీయే = బుధగ్రహము, కలౌ=విద్వాంసుఁడు.

దైత్యచైత్రవసంతేషు ద్రు
మభేదే చ నామధుః,

మధుః (పు. ఉ.) దైత్య=అసురవిశేషము, చైత్ర = చైత్రమాసము, వసంతేషు = వసంతఋతువు, ద్రుమభేదే=ఇప్పచెట్టు.

మిద్ధం చిత్తాభిసంక్షేపే ని
ద్రాయాం చాథ

మిద్ధం (న). చిత్తాభిసంక్షేపే = చిత్త సంకోచము, ముకుళించుకొనుట, నిద్రాయాం=నిద్ర.

మాగధీ ౨౨౨. పిప్పల్యాం
యూధికాయాం నాలగ్నేమ
గధజే త్రిషు,

మాగధీ (సీ). పిప్పల్యాం=పిప్పలిచెట్టు, యూధికాయాం = అడవిమొల్ల, లగ్నే=లగ్నము, మగధజే = మగధదేశమునందు బుట్టినవాఁడు. (త్రి).

లశునే ౨తివిషాయాం చ
శుంఠ్యామపి మహశాషధమ్.

మహశాషధం (న). లశునే=వెల్లుల్లి, అవిషాయామ్ = అతివస, శుంఠ్యాం=శుంఠి

సీతాయోజనగంధా స్యా
తక్ష్మాస్తూరీ వ్యాససూరపి,

విధిర్బ్రహ్మణి కాలే చ

ప్రకారే వేదనేవిధా. ౨౭౯

పృక్కామహిలాచ వధూ

ర్విశ్వస్తోఽనుదృటశ్చ విశ్ర
బ్ధం,
విశ్రబ్ధం బాధార్థ

శుద్ధం త్రిషు పూతకేవల
యోః ౨౮౦

శ్రాద్ధం నివాపే శ్రద్ధాలో
త్రిషు

సాధుర్ధనిన్యపి,

స్కంధస్సంఘేఽపి

సిద్ధస్తునిత్య నిష్పందనాదిషు.

సంధిః పుమాన్సురంగా
యాం భేదే సంఘట్టనే భగే.

ఇతి ధాంతాః

యోజనగంధా (సీ). సీతా=సీతాదేవి,
తక్ష్మాస్తూరీ=కస్తూరి, వ్యాససూః=వ్యాసునితల్లి
సత్యవతీదేవి.

విధిః. బ్రహ్మణి=బ్రహ్మదేవుడు, కాలే=
కాలము.

విధా (సీ). ప్రకారే=రీతి, వేదనే =
కుట్టుట.

వధూః (సీ-ఉ). పృక్కా = పృక్క-
యను గంధ ద్రవ్యము, మహిలా=ఆడది.

విశ్రబ్ధః. విశ్వస్తః=విశ్వసింపబడినవాఁ
డు, అనుదృటః = శాంతుడు.

విశ్రబ్ధం (న). బాధార్థం=మిక్కిలియను
నర్థము.

శుద్ధం (త్రి). పూత = పవిత్రమైనది,
కేవలయోః = ముఖ్యము కేవలము అనే
అర్థము.

శ్రాద్ధం (న). నివాపే = తర్పణాదులు,
(లేక) శ్రాద్ధకర్త, శ్రద్ధాలో=శ్రద్ధాలుపు.
(త్రి).

సాధుః (ఉ. పు). ధనిని=ధనవంతుడు,
అపిశబ్దముచే = సజ్జనుడు.

స్కంధః. సంఘ=సముదాయము, అపి
శబ్దమువలన భుజిశిరస్సు.

సిద్ధః. నిత్య=నిత్యమైనది, నిష్పందనా
దిషు=నిశ్చలులులేక సిద్ధయోగులు.

సంధిః (పు). సురంగాయాం=కన్నము,
భేదే=భేదము, సంఘట్టనే = సంఘట్టనము
చేయుట, భగే=భగము.

ధకారాంతశబ్దములు ముగిసెను.

కులే ఖ్యాతే చాభిజనః

అభిజనః. కులే=కులము, ఖ్యాతే=ప్రసిద్ధమైనది.

స్యాదధ్వా కాలవర్త్తనోః.

అధ్వా (న్-పు). కాల = కాలము, వర్త్తనోః=మార్గము.

ఇతివృత్తేఽవదానం స్యాత్
కర్తృఖండనయోరపి,

అవదానం. ఇతివృత్తే = పూర్వకథాంశము, కర్తృ=అవదానకర్త, ఖండనయోః=ఖండించుట, అపిచే దానము.

అగ్రజన్మాగ్రజే విప్రే

అగ్రజన్మా (న్-పు). అగ్రజే = అన్న, విప్రే=బ్రాహ్మణుడు.

స్యాదన్నం భక్తభుక్తయోః.

అన్నం. భక్త = అన్నము, భుక్తం = భుజింపబడినది.

వినీతే విప్రభేదే చానూ
చానో

అనూచానః. వినీతే=వినయయుక్తుడు, విప్రభేదే = సాంగాధ్యయనము చేసినవాడు.

ఽర్థీ వివాద్యపి,

అర్థీ (న్-పు). వివాది=వాదించువాడు, అపిచే కోరువాడు.

అంతావసాయీ చాండా
లేమునిభేదే చ నాపితే.

అంతావసాయీ (న్ - పు). చండాలే = చండాలజాతివాడు, మునివిశేషే = ఒకమునివిశేషము, నాపితే=మంగలవాడు.

అశ్వకుత్సితయోరర్వా

అర్వా (న్-పు). అశ్వ=గుఱ్ఱము, కుత్సితయోః=మోసగాడు.

వజ్రే విద్యుతి చాశనిః,

అశనిః. వజ్రే=ఇంద్రాయుధము, విద్యుతి=మెఱుపు.

వర్ణమాత్రే విసర్గే చాశ్శిని
ష్టానోఽథ

అభినిష్టానః. వర్ణమాత్రే = అక్షరము, విసర్గే=విసర్గము. (రెండుసున్నలు)

హైహయే. అగ్రే. పార్థే
ద్రుమేమయా రేనా అర్జునస్త్రి
షు పాండరే,

అర్జునః. హైహయే = కార్తవీర్యార్జునుడు, పార్థే=అర్జునుడు, ద్రుమే = వరుమద్దిచెట్టు, మయా రే=నెమిలి, పాండరే=తెల్లనిది. (త్రి)

అర్జునీగవ్యుషాయాం చ

భృంగవృశ్చికయోరలీ.

ఆత్మా మనోఽ

ప్యాకలనం విబంధపరిసం
ఖ్యయోః,

ఆవేశనం శిల్పిగేహే భూ
తావేశేఽథ

గేందుకే. ౨౮౭. విశేషే
చోపధానం స్యాత్

చుల్యాముత్థానముద్దమే,

అగంభీరేఽపి చోత్తానః

శ రాభ్యాసేఽ ప్యుపాసనమ్.

స్యాత్కాత్యాయన్యర్థ వృ
ద్ధా గౌర్యోర్వరరుచౌ నరి,

శిరీషామ్రాతకాశ్వత్థ గర్ద
భాండే కపీతనః. ౧౮౯

చీరేఽపి కాపీన

మశ్వే పున్నా గేఽపి చ కే
సరీ.

కులీనత్వే చ గుహ్యే చ
కాలీనమథ

అర్జునీ. గవి=ఆవు, ఉషాయాం=చేదు
ఆనుగుచెట్టు.

అలీ (న్-పు), భృంగ=తుమ్మెద, వృశ్చి
కయోః=తేలు.

ఆత్మా (న్-పు). మనః=మనస్సు. అపిచే
జీవాదులు.

ఆకలనం. విబంధ=నిర్బంధము, పరిసం
ఖ్యాయోః=లెక్కించుట.

ఆవేశనం. శిల్పిగేహే=శిల్పిగృహము,
భూతావేశే=భూతావేశము.

ఉపధానం. గేందుకే=తలగడ, విశేషే=
విశేషము.

ఉత్థానం. చుల్యాం=పొయ్యి, ఉద్దమే
=బయలుదేరుట.

ఉత్తానః. అగంభీరే = మెరక, అపిచే
వెల్లికిలపరున్న వాడు.

ఉపాసనం. శ రాభ్యాసే = బాణవిద్యా
భ్యాసము, అపిచే సేవచేయుట.

కాత్యాయనీ. అర్థవృద్ధౌ = సగము
ముదుసలిస్త్రీ, గౌర్యోః=పార్వతి, వరరు
చౌ (పు)=వరరుచి.

కపీతనః. శిరీష=దిరిసెనచెట్టు, ఆమ్రా
తక=ఇప్పచెట్టు, అశ్వత్థ=రావిచెట్టు, గర్ద
భాండే=కలుజువ్విచెట్టు.

కాపీనం. చీరే=పేలిక, అపిశబ్దముచే
గోచరి.

కేసరీ (న్-పు). అశ్వే=గుట్టము, పున్నా
గే=పున్నాగవృక్షము, అపిచే సింహము.

కాలీనం. కులీనత్వే=సత్కులప్రసూతి,
గుహ్యే=శిశ్నము.

కంచుకీ. ౨౯౦. స్థాపత్యేవర్తి
తే సర్వే

క్షప్తా చేదే చ కల్పనం,

కామినౌ స్త్రైణచక్రా చ

కృతినౌ యోగ్యపండితౌ.

కాంచనం తు హేమ్ని నాగ
కేసరే

కాంచనీ నిశా

ధాతువాదరతే కాంస్యకా
రేకారంధమీనరి. ౨౯౨

చర్చికా చిల్లదయితే ఖకా
మినౌ ప్రకీర్త్యతే,

విషదిగ్ధపశోర్థాంసే గృంజ
సు నా రసోనకే. ౨౯౩

గహనం గహ్వరే దుఃఖే వనే

ధాంబుదము స్తయోః, ఘనః
పుంసి

ఘనం వాద్యం

చర్మస్యాత్ఫలకత్వచోః,

చీనో వస్త్రవీహిభేదే

చిహ్నం లక్ష్మపతాకయోః,

కంచుకీ (న్-పు.) స్థాపత్యే=ద్వారపాల
కత్వము, వర్తితే=కవచధారి, సర్వే=పాము.

కల్పనం. క్షప్తా=రచనము, చేదే=ఖండిం
చుట.

కామినీ. స్త్రైణ=స్త్రీ, చక్రా = ఆడు
చక్రవాకి.

కృతీ (న్-పు.) యోగ్య=యోగ్యుడు,
పండితౌ=పండితుడు.

కాంచనం. హేమ్ని=బంగారు, నాగ
కేసరే=నాగకేసరములు.

కాంచనీ. నిశా=పసుపు

కారంధమీ (న్-పు) ధాతువాదరతే
=ధాతువాదవిద్యయం దాసక్తుడు, కాం
స్యకారే=కంచరవాడు.

ఖకామినీ. చర్చికా=పార్వతీదేవి, చిల్ల
దయితే=పుసికన్నులస్త్రీ.

గృంజనం. విషదిగ్ధపశోర్థాంసే=విషము
పూసిన పశువుమాంసము, రసోనకే=వెల్లుల్లి
గడ్డ (పు.)

గహనం. గహ్వరే=గండశిల, దుఃఖే=
దుఃఖము, వనే=అరణ్యము.

ఘనః. అంబుద=మేఘము, ముస్తయోః
=తుంగము స్త్రై.

ఘనం. వాద్యం=వాద్యవిశేషము.

చర్మ (న్-న.) ఫలక=డాలు, త్వచోః=
చర్మము.

చీనః. వస్త్ర=పట్టువస్త్రము, వీహిభేదే
=వడ్డలోభేదము.

చిహ్నం. లక్ష్మ=గుటుతు, పతాకయోః
=జెండా.

చక్రీణో విష్ణుభుజగకులాల
గ్రామయాజినః. ౨౯౫

చక్రీ (న్-పు.) విష్ణు=విష్ణువు, భుజగ=పాము, కులాల=మమ్మరి, గ్రామయాజినః = పురోహితుడు.

కంప్రేన్నా చలనం కంపే

చలనం. కంప్రే (పు) = వణకువాడు, కంపే=చలించుట.

చలనీ వస్త్రఘర్ఘరీ
భూర్జే ఫలకపాణౌ చచర్త్య
థాలంబుషే పుమాన్. ౨౯౬

చలనీ. వస్త్రఘర్ఘరీ=వస్త్రఘర్ఘరము.
చర్తి (న్-పు.) భూర్జే=భూర్జవృక్షము, ఫలకపాణౌ = డాలుపట్టువాడు, అలంబుషే (పు) = అలంబుషుడను రాక్షసుడు.

నింబేఽపి ఛర్దనం వాంతే

ఛర్దనం. నింబే = వేపచెట్టు, వాంతే = కక్కుట

జవనో దేశవేగినోః,

జవనః. దేశ=దేశవిశేషము, వేగినోః = వేగముగలవాడు,

బుద్ధే జినో జిత్వరే చ

జినః. బుద్ధే=బుద్ధుడు, జిత్వరే = జయశీలుడు.

జీవనం వర్తనాంభసోః.

జీవనం. వర్తనా=ప్రవర్తనము, అంభసోః=నీరు.

శూరే దాతరి చ త్యాగీ

త్యాగీ (న్-పు.) శూరే = శూరుడు, దాతరి=దాత.

వ్రతిశోచ్యో తపస్వినా,

తపస్వీ (న్-పు.) వ్రతి = వ్రతముగలవాడు, శోచ్యో=విచారపడదగినవాడు.

తపనో నరకే భానౌ

తపనః. నరకే = నరకము, భానౌ = సూర్యుడు.

విరలేఽల్పేకృశేతనుః ౨౯౭

తనుః. విరలే=ఎడమైనది, అల్పే=కొంచెముది, కృశే=చిక్కినది.

క్రీడాదౌ దేవనం నాత్మే

దేవనం. క్రీడాదౌ=ఆటమొదలగునవి, అత్మే (పు) = పాచికలు.

ద్విజన్తా దంతవిప్రయోః,

ద్విజన్తా (న్-పు.) దంత = దంతములు, విప్రయోః=బ్రహ్మణుడు.

దానం గజమదే త్యాగే
ఖండనే రక్షణేఽపి చ. ౨౯౯.

దర్శనం వర్ణముకుర చక్షు
శ్శాస్త్రోపలబ్ధిషు,

స్త్రీదీర్ఘ కోష్యాం దుర్నామా
అర్హసి
ద్యుమ్నం బలే ధనే. ౩౦౦.

ధన్వా మరౌ ధన్వచాపే

ధావనం గతి శౌచయోః,

నిర్భర్తనం ఖలీకారాల
క్తయో

రథనందనం. ౩౦౧. దేవో
ధ్యానే సుతే పుంసి
నగ్నౌ త్సపణవందినౌ,

శ్రుతౌ దృష్ట్యాం నిశమనం

ఖగంగాపి నలిన్యథ. ౩౦౨.

గ్రంథిప్రస్తావయోః పర్వ
విషువత్ప్రభృతిష్వపి,

ప్రతిమానం ప్రతిచ్ఛాయా
గజదంతాంతరాలయోః.

దానం. గజమదే=గజమదము, త్యా
గే=త్యాగము, ఖండనే=ఖండించుట, రక్ష
ణే=కాపాడుట.

దర్శనం. వర్ణముకుర = కళయిచ్చేసిన
అద్దము, చక్షుః=కనులు, శాస్త్ర=శాస్త్రము,
ఉపలబ్ధి=సాక్షాత్కారము.

దుర్నామా (న్-న). దీర్ఘకోష్ఠ (స్త్రీ) =
ఏనుగు జెలగ, అర్హసి=రోగవిశేషము.

ద్యుమ్నం. బలే = బలము, ధనే = ధ
నము.

ధన్వా (న్-పు). మరౌ = మరుభూమి,
చాపే (న) విల్లు.

ధావనం. గతి=గమనము, శౌచయోః
=శుచి చేయుట.

నిర్భర్తనం. ఖలీకార=అదలింపు, అల
క్తయోః=లత్తుక.

నందనం. దేవోద్యానే=ఇంద్రునితోట,
సుతే (పు)=కొడుకు.

నగ్నౌ త్సపణ=క్షపణకుడు, వందినౌ=
స్తోత్రపాఠకుడు.

నిశమనం. శ్రుతౌ=వినుట, దృష్ట్యాం=
చూచుట.

నలినీ. ఖగంగా=ఆకాశగంగ, అపిచే=
త్రామరతూడు.

పర్వ (న్-న). గ్రంథి=కణుపు, ప్రస్తావ
యోః = అవసరము, విషువత్ప్రభృతిషు=
విషువత్పుణ్యకాలాదులు, అప్లిచేపూర్ణిమ.

ప్రతిమానం. ప్రతిచ్ఛాయా = ప్రతి
బింబము, గజదంతాంతరాలయోః=ఏనుగు
గు దంతాంతరాళ భాగము.

పాకస్థానే కులాలస్య వాతే
చ పవనః పుమాన్

హరితక రాక్షసే చ పూత
నాథ

వదాలకే 308. పాతీనో
గుగ్గులుద్రా చ

రక్షి వృక్షౌఽపలాశేనా,

ఫాల్గునో మాసి పార్థే చ

స్త్రీవిదగ్ధా చ వాణినీ. 309.
వర్ధమానః ప్రశ్న భేదశరా
వైరండవిష్ణుషు,

నేనా నది చ వాహిన్యా
ఛేదే వృద్ధా చ వర్ధనమ్.

భువనం విష్టవే తోయే

భిన్నం దీర్ఘే విశేషితే

జన్తాశ్రయశ్చ భవనం
భాజనం పాత్రయోగ్య
యోః. 302.

భృతికాంచనయో ర్భర్త

మలినం దూషితేఽసితే,

మానం ప్రమాణం తౌల్యే
చ

పవనః. కులాలస్యపాకస్థానే = కుమ్మర
ఆవము, వాతే=వాయువు.

పూతనా. హరితకీ=కరక్కాయ, రాక్ష
సీ=పూతనయను రాక్షసే.

పాతీనః. వదాలకే=కోటమీను, గుగ్గు
లుద్రుః=గుగ్గిలపుచెట్టు.

పలాశీ (న్-పు). రక్షః = రాక్షసుడు,
వృక్షౌ = మోదుగుచెట్టు.

ఫాల్గునః మాసి = ఫాల్గునమాసము,
పార్థే=అర్జునుడు.

వాణినీ (స్త్రీ) విదగ్ధా=నేర్పుగలస్త్రీ.

వర్ధమానః. ప్రశ్న భేదే=ప్రశ్న భేదము,
శరావ = మూకుడు, వరండ = ఆముదపు

చెట్టు, విష్ణుషు=విష్ణుమూర్తి.

వాహినీ. నేనా=పై న్యము, నది=నది.

వర్ధనం. ఛేదే = ఛేదించుట, వృద్ధా=
అభివృద్ధి.

భువనం. విష్టవే = లోకము, తోయే=
నీరు.

భిన్నం. దీర్ఘే = బద్ధలైనది, విశేషితే=
వేరుచేయఁబడినది

భవనం. జన్తాశ్రయః=గృహము.

భాజనం. పాత్ర=పాత్రము, యోగ్య
యోః=యోగ్యుడు.

భర్త (న్-న). భృతి = జీతము, కాంచ
నయోః = బంగారము.

మలినం. దూషితే = నిందింపఁబడినది,
అసీతే=నల్లనిది.

మానం. ప్రమాణం=కొలత, తౌల్యే=
తూచుట.

మీనో రాశ్యంతరే యుషే

మీనః. రాశ్యంతరే = మీనరాశి, యుషే = చేప.

మదనాః సిక్థధూస్తూరతరు
భేదే మనోభవాః,

మదనః. సిక్థ = మెదుకు, ధూస్తూర = ఉ
మైత్త, తరుభేద = వెలగచెట్టు, మనోభవాః =
మన్మథుఁడు.

మునిర్వాచంయమే బుద్ధే

మునిః. వాచంయమే = యతి, బుద్ధే =
బుద్ధుఁడు

ఛందశ్చంపాచ మాలినీ.

మాలినీ. ఛందః = పద్యవిశేషము, చం
పా = చంపానగరము.

మాతులానీతుభంగాయాం
మాతృభ్రాతృశ్రీయామపి,

మాతులానీ. భంగాయాం = జనపవిత్రు
లు, మాతృభ్రాతృశ్రీయాం = మేనమామ
భార్య, అపిచే = ప్రియంగువృక్షము.

రాశౌ యుగ్తే చ మిథున

మిథునం. రాశౌ = మిథున రాశి, యుగ్తే =
జంట.

విష్ణ్వలీ మధుసూదనౌః

మధుసూదనః. విష్ణు = విష్ణువు, అలీ =
తుమ్మెద.

యాపనం స్యాన్నిరసనే
కాలక్షేపే చ వర్తనే,

యాపనం. నిరసనే = త్రోసివేయుట.
కాలక్షేపే = కాలక్షేపము, వర్తనే = వర్తిం
చుట.

చతుఃక్రోశ్యాం చ యోగే
చ యోజనం

యోజనం. చతుఃక్రోశ్యాం = నాలుగుకో
సులదూరము, యోగే = యోగవిశేషము.

స్యాత్తువాహనే. 300. గ
తౌ చ యానం

యానం. వాహనే = వాహనము, గతౌ =
నడచుట.

యోనిస్తు ఉత్పత్తిస్థానేభ
గేఽపి చ,

యోనిః. ఉత్పత్తిస్థానే = పుట్టినతావు,
భగే = ఉపస్థ, అపిచే = కారణము.

రసనం తు ధ్వనౌ స్వాదే
రసజ్ఞా రాస్నయోః శ్రీ
యామ్. 301

రసనం. ధ్వనౌ = ధ్వని, స్వాదౌ = తీయ
నిది, రసజ్ఞా (నీ) = నాలుక, రాస్నయోః =
సన్నదుంపరాష్ట్రము.

యక్షే చంద్రే చ రాజా

రాజా (న్-పు). యక్షే = యక్షుఁడు,
చంద్రే = చంద్రుఁడు.

స్వాత్ర క్తః కామీ చ రా
గిశౌ,

గోపి త్రే రోచనా

కూటశాల్మలౌ రోచనః పు
మాన్. 303

నిశాహరిద్రా రజనీ ఛేదే

భూర్జే చ లేఖనం,

రాశీనాముదయో లగ్నం
సక్తలజ్జితయో త్రిషు. 304
యోషిజ్జిహ్వో చ లలనా

లక్షణం నామచిహ్నయోః,

రిక్తే వితానముల్లోచే

విలగ్నం మధ్యలగ్నయోః.

దైవానిష్ఠఫలే సక్తా వ్యసనం
నిష్ఫలోద్యమే,

స్వతంత్రతాచ వృద్ధానం

వామనౌ విష్ణుదిగ్గజౌ. 305
ఖర్వశ్చాథ

ఫలే శుష్కవానం సూతే
కటే గతౌ,

రాశీ (న్-పు), రక్తః = అనురక్తుడు,
కామీ=కాముకుడు.

రోచనా. గోపి త్రే=గోరోజనము.

రోచనః. కూటశాల్మలౌ=పిన్న బూరుగు
చెట్టు

రజనీ (సీ). నిశా=రాత్రి, హరిద్రా =
పసుపు, ఛేదే=ఛేదనము.

లేఖనం (న). భూర్జే=భూర్జవృక్షము.

లగ్నం (న) రాశీనాండయః=రాసుల
యొక్క ఉదయము, సక్త=తగులుకున్నది,
(త్రి). లజ్జితయోః=లజ్జగలవాడు.

లలనా (సీ). యోషిత్ = ఆడుది,
జిహ్వోచ=నాలుక.

లక్షణం (న). నామ=పేరు, చిహ్నయోః
=గుఱుతు.

వితానం (న). రిక్తే = శూన్యమైనది,
ఉల్లోచే=చాందిని.

విలగ్నః (పు). మధ్య=నడుము, లగ్న
యోః=తగులుకున్నది.

వ్యసనం (న). దైవానిష్ఠఫలే = దైవ
సంబంధ అనిష్ఠఫలము, సక్తా = ఆసక్తి;
నిష్ఫలోద్యమే=నిష్ఫలోద్యమము.

వృద్ధానం (న). స్వతంత్రతాచ=స్వా
తంత్ర్యము.

వామనః (పు) విష్ణు=విష్ణుమూర్తి, దిగ్గ
జౌ=దిగ్గజము, ఖర్వః=పొట్టివాడు.

వానం (న). శుష్క ఫలే = పండిన
కాయ, సూతేకటే=నెయ్యిబడిన (కుట్ట
బడిన) చాప, గతౌ = గమనము (మార్గము)

వృషపర్వా శివే దై త్యే

వేష్టనం ముకుటే గతౌ.
3౧౭. వేశకారేఽపి

విషయా కామిని క్లిబమిం
ద్రియే,
వృక్షాదనీ స్యాద్వందా
యాం త్రియాం కుఠారకే
పుమాన్. 3౧౮

సమాలభ్యే విభక్తే చ విచ్ఛి
న్నం వాచ్యలింగకం,

లభ్యే జ్ఞాతే స్థితే విన్నం

వేదనా జ్ఞానపీడయోః.

వర్తనీ తర్కుపీఠేఽపి త్రి
యాం వర్తనవర్త్తనోః,

వనశ్వా జంబుకే వ్యామ్రే

విపన్నోఽహశావిపద్గ తే 3౨౦

దై వశంసినిమి త్తేచ శకునం
పుంసి పక్షిణి,

చూడావానుక్కుటశ్చా
పి శిఖి

వృషపర్వా (న్). శివే=శివుడు, :
త్యే=దై త్యుడు.

వేష్టనం (న). ముకుటే = కిరీటవ
గతౌ = ఉపాయము, వేశకారే = వే
కారుడు.

విషయా (న్). కామిని=కాముకుడు
ఇంద్రియే=ఇంద్రియములు (న)

వృక్షాదనీ (సీ). వందాయాం=బదని
కుఠారకే=గండ్రగొడ్డలి (పు).

విచ్ఛిన్నం త్రి. సమాలభ్యే=హింసింః
బడినది. విభక్తే = విభజింపబడినది. (వి
షయనిఘ్నము)

విన్నః (పు). లభ్యే=హిందబడినది, :
తే=తెలియబడినది, స్థితే=ఉన్నది.

వేదనా (సీ). జ్ఞాన=జ్ఞానము, పీడయో
=బాధ.

వర్తనీ (సీ). తర్కుపీఠే=దారమువడి
కుఠాటము పీఠము, వర్తన = జీవనము
వర్త్తనోః=మార్గము.

వనశ్వా (న్-పు). జంబుకే = నక్క
వ్యామ్రే=వ్యాఘ్రము.

విపన్నః (పు). అహశా=సర్పము, వి
ద్గతే=ఆపత్తునొందినవాడు.

శకునం (న). దై వశంసినిమి త్తే=అదృష్టః
మునుజెప్పు నిమిత్తము, పక్షిణి = పక్షి
(పు).

శిఖి (న్). చూడావాన్=శిఖిగలవాడు
కుక్కుటః=కోడి. అపిశబ్దమువలన మయు
రము.

శృంగారిణౌ త్వీమా. 3.20
క్రముకశ్చ సువేశశ్చ

పార్థేంద్యోః శ్వేతవాహనః,

మయూరే భీష్మశత్రౌ చ
శిఖిండ్యథ

విహేతనమ్. 3.21. విహిం
సాయాం విడంబే చ

యమేనా శమనం వధే,

శ్వేన శ్శుక్లే పక్షిభేదే

శకునిః సౌబలే ఖగే. 3.23

ధాన్యభేదే పుమాన్ పష్టి
హాయనః కుంజరేఽపి చ,

నాసాధౌ సజ్జనం క్షప్తా

సాధనం సిద్ధిమేధ్రయోః.

సమానో దేహవాయూ చ

సంస్థానం మృత్యు రూప
యోః,

సంతానఃసంతతౌ దేవవృక్షే
చాపత్యగోత్రయోః. 3.24

క్రతౌ స్నానే చ సవనం

మరణేఽపి సమాపనం,

శృంగారి (న్). క్రముకః=పోక, సువే
శః=మంచివేషము.

శ్వేతవాహనః (పు). పార్థే=అర్జునుఁడు,
ఇంద్యోః=చంద్రుఁడు.

శిఖిండి (న్). మయూరే = నెమిలి,
భీష్మశత్రౌ=శిఖిండి.

విహేతనం (న). విహింసాయాం=హిం
స, విడంబే=అనుకరణము (వంచించుట).

శమనం. యమే (పు) = యముఁడు,
వధే (న)=చంపుట.

శ్వేనః. శ్శుక్లే=తెలుపు, పక్షిభేదే=డేగ.
శకునిః. సౌబలే = దుర్యోధనునిమేన
మామ, ఖలే=నీచుఁడు.

పష్టిహాయనః. ధాన్యభేదే = ధాన్య
భేదము, కుంజరే=వీనుఁగు.

సజ్జనం. సాధౌ=(పు) సజ్జనుఁడు, క్షప్తా
=సిద్ధముచేయుట.

సాధనం. సిద్ధౌ = సిద్ధమైనది, మేధ్ర
యోః=శిశ్నము.

సమానః. దేహవాయూ=దేహమందలి
ఒకవాయువు.

సంస్థానం. మృత్యు = చావు, రూప
యోః=ఆకారము.

సంతానః. సంతతౌ=సంతతి, దేవతరౌ
=కల్పవృక్షము, అపత్య=శిశువు, గోత్ర
యోః=వంశము.

సవనం. క్రతౌ=యజ్ఞము, స్నానే =
స్నానము.

సమాపనం. మరణే = చావు, అపిచే
సమాప్తి.

స్యందనం ప్రవణే నాతు
రథే తినిశపాదపే. 326

సుప్తజ్ఞానే చ శయనే స్వ
ప్నోఽథ

స్పర్శదానయోః, స్పర్శనం

స్పర్శనో వాతః

సూనం పుష్పే ఫలేఽపి చ.

సేవనం సేవనోపాస్త్యో

శ్వాశ్వతాజౌ సదాతనౌ,

పుత్రే రవౌ చ సూనుః
స్యాత్ భ్రాతర్యపి కనీయసి.

సీమా వాటే స్థితౌ క్షేత్రే

స్వామీ భర్తరి షణ్ముఖే,

ధూమవంశశరామర్త్యాఃసు
పర్వాణః ప్రకీర్తితాః. 327

హనుర్హట్టవిలాసిన్యాం క
పోలావయవేఽపి చ,

. ఇతి నాంతాః.

సజలే మహిషేఽనూపా

స్యందనం. ప్రవణే=జారుట, రథే(పు)=
రథము, తినిశపాదపే=నెమ్మిచెట్టు.

స్వప్నః. సుప్తజ్ఞానే=కల, శయనే=పరుం
డుట.

స్పర్శనం. స్పర్శ=తాకుట, దానయోః
=దానము.

స్పర్శనః. వాతః=వాయువు.

సూనం. పుష్పే=పూవు, ఫలే=పండు,
అపిచే అయిదుపాపములు.

సేవనం. సేవనః=కుట్టుట, ఉపాస్త్యోః =
ఉపాసనచేయుట.

సదాతనః. శ్వాశ్వతౌ=స్థిరమైనది, అజౌ
=బ్రహ్మదేవుడు.

సూనుః. పుత్రే=కొడుకు, రవౌ = సూ
ర్యుడు, కనీయసిభ్రాతరి=చిన్న అన్న, అపిచే
మనుమడు.

సీమా (న్-న.) వాటే=వీధి, స్థితౌ=నిలు
కడ (ఏర్పాటు), క్షేత్రే=పొలము.

స్వామీ (న్-పు.) భర్తరి=యజమాని,
షణ్ముఖే=కుమారస్వామి.

సుపర్వాణః. ధూమ = పొగ, వంశ =
వెదురు, శర = రెల్లు, మర్త్యాః = మను
ష్యులు.

హనుః. హట్టవిలాసిన్యాం = వీటిఱంకు
కత్తె, కపోతౌ=దొడ, అవయవే=కపాల
ము, అపిచే మృత్యువు.

నకారాంతనానార్థశబ్దములు ముగిసెను.

అనూపః. సజలే=జలముగలతావు, మ
హిషే=దున్నపోతు.

అవలేపః సంగగర్వయోః.

అవలేపః. సంగ=కలియుట, గర్వయోః=గర్వము.

ఆక్షేపః భర్తనాకృష్ట్యో

ఆక్షేపః. భర్తన = బెదరించుట, ఆకృష్ట్యోః=లాగుట.

రాకల్పా వేశకల్పనే,

ఆకల్పః. వేశ=వేషముధరించుట, కల్పనే=కల్పించుట.

తృణభి ద్దుల్లిన్యలుపం

ఉలుపం. తృణభిత్ = ఒకానొకగడ్డి, గుల్కిని=తీగెలగుంపుతోనున్న పొద.

చంద్రే నా స్త్యుడుపః ప్లవే.

ఉడుపః. చంద్రే=చంద్రుడు, ప్లవే=పడవతెప్పకొయ్య (న్న).

కల్పశ్శాస్త్రే విధౌ న్యాయే సంవర్తే బ్రహ్మణోదినే

కల్పః. శాస్త్రే=శాస్త్రము, విధౌ=విధి, న్యాయే=న్యాయము, సంవర్తే=ప్రళయము బ్రహ్మణోదినే=బ్రహ్మాదివసము.

ధాన్యే కుశేఽష్టమాంశేఽహ్నః కుతపచ్ఛాగకంబలే.

కుతపః. ధాన్యే=నువ్వులు, కుశే=దర్భ, అహ్నః=అష్టమాంశే = పగటిలో ఎనిమిదవ పాలు, ఛాగకంబలే=గొంగడి.

గుణవృక్షేఽపి కూపః

కూపః. గుణవృక్షే=ఓడకొయ్య, అపిచే బావి.

విట్సార్యాంస్త్రీకుణపశ్వవే,

కుణపః. విట్సార్యాం (స్త్రీ)=పెంటగోరువంక, శ్వవే=పీనుగు.

జిహ్వప శ్శునిమార్జారే

జిహ్వపః. శ్శుని=కుక్క, మార్జారే=పిల్లి.

త్రపుసీసకరంగయోః. 3 3 3

త్రపు. సీసక=సీసము, రంగయోః=తగరము.

పాదుకాయాం త్రియాం వృక్షే పాదపితే చ పాదపః,

పాదపః. పాదుకాయాం (స్త్రీ)= పాదుకలు, వృక్షే = చెట్టు, పాదపితే = పాదపీఠము.

పిండపుష్పౌ జపాశోకౌ

పిండపుష్పః. జపా=దాసానిచెట్టు, అశోకౌ=అశోకవృక్షము.

పుష్పం కుసుమ ఆర్తవే.

పుష్పం. కుసుమ=పూవు, ఆర్తవే (స్త్రీ)=రజస్సు.

గ్రంథావృత్తౌ పశౌశబ్దే స్వ
భావే నాటకాదిషు, రూప
మాకారసౌందర్య నాణకేష్వ
పి దృశ్యతే. 33౫.

శరరోపణయోరోపః

లేపః లేపనజేమనే,

విటపః పల్లవే స్తంభే పిద్దే

మేదో బిలం వపా. 33౬.

ఆక్రోశే శపథే శాపః

స్వాపః శయననిద్రయోః,

ఇతి పాంతాః.

త్రిషు స్యాత్కుత్సి తే రేఫః
రవణ్ణే తు పుమానయమ్.

ఇతి ఫాంతాః.

గజే గ్రీవాబిలే కంబుః

కలంబశ్శరనాలయోః

బృందే కదంబౌ నీపేవా

రూపం. గ్రంథావృత్తౌ = గ్రంథము
ఆవృత్తిచేయుట, పశౌ = పశువు, శబ్దే =
శబ్దము, స్వభావే = స్వభావము, నాటకా
దిషు=నాటకములు మొదలగునవి, ఆకార
=స్వరూపము, సౌందర్య=చక్కదనము,
నాణకే=నాణ్యము (శిఖా), అపిచే వర్ణము.

రోపః. శర=బాణము, రోపణయోః=
ఎక్కు పెట్టుట.

లేపః. లేపన=మైపుత, జేమనే=భోజ
నము.

విటపః. పల్లవే = చిగు రాకు, స్తంభే =
స్తంభము, పిద్దే=విటుడు.

వపా. మేదః=మాంసవిశేషము, బిలం=
రంధ్రము.

శాపః. ఆక్రోశే = తీట్టుట, శపథే =
ప్రతిజ్ఞ.

స్వాపః. శయన=పరుండుట, నిద్రయోః
=నిద్ర.

పకారాంతనానార్థశబ్దములు ముగిసెను.

రేఫః. కుత్సి తే (త్రి)=కృత్రిమమైనది,
రవణ్ణే (పు)=రయను అక్షరము.

ఫకారాంతనానార్థశబ్దము ముగిసెను.

కంబుః. గజే=ఎనుగు, గ్రీవాబిలే =
కంఠముక్రిందిగుంట.

కలంబః. శర = బాణము, నాలయోః=
కాడ.

కదంబం. బృందే=సమూహము, నీపే=
కడిమిచెట్టు (పు).

కాదంబౌ శరపక్షిణౌ.

కాదంబః. శర=బాణము, పక్షిణౌ=కలహంస.

స్థిహవిష్ణవయోర్ద్వింబః.

ద్వింబః. స్థిహ=మాంసవిశేషము, విష్ణవయోః=దేశ పద్రవము.

ప్రలంబోదైత్యశాఖయోః,

ప్రలంబః. దైత్య = రాక్షసుఁడు, శాఖయోః=కొమ్మ.

బింబం బింబఫలే రూపే

బింబం. బింబఫలే = దొండపండు, రూపే=ఆకారము.

సంబస్తుముసలానతే. 33౯.
కల్యాణవతి వజ్రేచ

సంబః. ముసల = రోకలిబండ, ఆనతే=వంగినది, కల్యాణవతి = మంగళముగలది, వజ్రే=ఇంద్రుని ఆయుధము.

హేరంబోమహిషేఽపిచ,

హేరంబః. మహిషే = దున్న, అపిచేవినాయకుఁడు.

ఇతి బాంతాః.

బకారాంతనానార్థశబ్దములు ముగిసెను.

స్వర్గారంభావవప్తంభౌ

అవప్తంభః. స్వర్గ = బంగారు, ఆరంభౌ = ఆరంభము చేయుట.

వాణీఛందోప్యనుష్టుభౌ.

అనుష్టుప్. వాణీ = వాక్కు, ఛందః=శ్లోకవిశేషము.

ఆరంభ ఉద్యమే దర్పే

ఆరంభః. ఉద్యమే = ప్రయత్నము, దర్పే=పొగరు.

కామే బ్రహ్మణి చాత్తభూః,

ఆత్తభూః. కామే=మన్మథుఁడు, బ్రహ్మణి=బ్రహ్మ.

ఋషభౌ శ్రేష్ఠవృషభౌ

ఋషభః. శ్రేష్ఠః=శ్రేష్ఠుఁడు, వృషభౌ=ఎద్దు.

కరభౌఽధఃకరోష్ఠ్రియోః.

కరభః. అధఃకరః = హస్తముయొక్క క్రిందివైపు, ఉష్ఠ్రియోః=బంటు.

కుంభౌ వారస్త్రియాః కాంతే
తే రక్షో రాశిప్రభేదయోః,

కుంభః. వారస్త్రియాః కాంతే = వారస్త్రివల్లభుఁడు, రక్షః = రాక్షసుఁడు, రాశిప్రభేదయోః=కుంభ రాశి.

వీణాప్రసేవే కుకుభో నగ
భేదేఽర్జునద్రుమే. 382

గర్దభః శుక్లకుముదే ఖరే
పుం

స్యథ దానవే, జంబీరేవ్యవ
హరే చ జంభోదంతేఽపి చే
ష్యతే. 383

దుందుభిర్దైత్యభేదేఽపి

దంభః కైతవకల్కయోః,

దుర్లభః కచ్చురే కామ్యే

సదృశవ్యాజయోర్నిభః.

ముఖ్యరాట్ క్షత్రయోః
సంసి నాభిః ప్రాణ్యంగకే ద్వ
మోః, చక్రమధ్యే ప్రథానే
స్త్రీయాం కస్తూరికామదే.
భూర్భూమకాస్థానమాత్రే చ

భమ్మక్షేభృగుజేపుమాక,

రంభాకదల్యప్సరసో
ర్విభుస్సాన్వితాన్వమిభృత్య
హాః. 385

పునర్న వాయాం వర్షాభూః
నాకించులుకే స్థవే,

కుకుభః వీణాప్రసేవే=వీణాకాయలు,
నగభేదే=ఒకానొకశైలము, అర్జునద్రుమే=
మద్దిచెట్టు.

గర్దభః శుక్లకుముదే = తెల్లకలువ,
ఖరే=గాడిద (పు).

జంభః. దానవే=రాక్షసుడు, జంబీరే=
నిమ్మచెట్టు, దంతే=దంతములు, అపిచే =
డంబము.

దుందుభిః దైత్యభేదే = రాక్షసుడు,
అపిచే=సంవత్సరము.

దంభః. కైతవ = మోసము, కల్క-
యోః=పాపము.

దుర్లభః. కచ్చురే = గజ్జిగలవాడు,
కామ్యే=కోరదగినవాడు.

నిభః. సదృశ = సమానము, వ్యాజ
యోః=నెపము.

నాభిః. ముఖ్యరాట్=నాభిమహారాజు,
క్షత్రయోః=క్షత్రియుడు, నాభిః=బొడ్డు
(పు), చక్రమధ్యే=గాలినడుము, ప్రథానే=
ముఖ్యమైనది, కస్తూరికామదే = కస్తూరి.

భూః. భూమకా=భూమి, స్థానమాత్రే=
ప్రదేశమాత్రము.

భం. ఋక్షే=నక్షత్రము, భృగుజే(పు)
=శుక్రుడు.

రంభా. కదలీ=అరటి, అప్సరసోః=రంభ.

విభుః. సాన్వమి = యజమాని, భృత్య
యోః=బంటు.

వర్షాభూః. పునర్న వాయాం = తెల్లగలి
జేరు (సీ). కించులుకే=(పు) ఎఱ్ఱ (మహీ
లత) స్థవే=తెప్పకొయ్య.

విస్త్రంభః కేలికలహే వి
శ్వాసే ప్రణయేఽపిచ. 382

సురభిః స్యాద్వసంతేఽపి
సభాద్యతాలయేఽపి చ,

ఇతి భాంతాః.

అభ్యాగమో విరోధే చ
శాస్త్ర
మాయాతమాగమః. 383
మఠాదౌ బ్రహ్మచర్యాది
చతుష్కే చాశ్రమోఽస్త్రై
యామ్,

అంగీకృతావృపగమః సమీ
పగమనేఽపి చ. 384

ఉమా దుర్గాఽతసీచాథ

పీడాయాం వీచివేగయోః,
వస్త్రసూక్ష్మే చ రేఖాయాం
చోర్తిః స్త్రీపుంసయోర్తతః.

కుసుమం స్త్రీరజః పుష్పం

క్షేమం కల్యాణరక్షయోః,

క్షేమా చండాథ

కలమా లేఖనీచౌరశాలయః.

విస్త్రంభః కేలికలహే = ప్రణయకోపము,
విశ్వాసే = నమ్మకము, ప్రణయే = స్నేహము,
అపిచే = హింసనము.

సురభిః. వసంతే = వసంతుఁడు, సభా =
రాజసభ, ద్యతాలయే = జూదమాడు
గృహము, అపిచే = కామధేనువు.

భకారాంతనానార్థశబ్దములు ముగిసెను.

అభ్యాగమః. విరోధే = విరోధము, శా
స్త్రం = శాస్త్రము.

ఆగమః. ఆయాతం = రాకడ.

ఆశ్రమః. మఠాదౌ = బ్రహ్మచర్యా
ద్యాశ్రమములు నాలుగు.

ఉపగమః. అంగీకృతౌ = అంగీకారము,
సమీపగమనే = చేరువగా పోవుట, అపిచే
నడక.

ఉమా. దుర్గా = పార్వతి, అతసీ = అవిసె
చెట్టు.

ఉర్తిః (స్వ). పీడాయాం = పీడ, వీచి =
తరంగము, వేగయోః = వేగము, వస్త్ర
సూక్ష్మే = సన్ననివస్త్రము, రేఖాయాం =
పంక్తి.

కుసుమం. స్త్రీరజః = స్త్రీలరజస్సు, పుష్పం
= పూవు.

క్షేమం. కల్యాణ = శుభము, రక్షయోః
= రక్షణ

క్షేమా. చండా = లింగిదొండచెట్టు.

కలమా. లేఖనీ = కలము, చౌర = దొంగ
శాలయః = వైరులు.

రేతో నికామకామ్యేషు | కామం. రేతః = రేతస్సు, నికామ
కామం పుంసీ స్తరేచ్ఛయోః, = మిక్కిలి, కామ్యేషు = కోరికలు,
స్తర (పు) = మన్తభుండు, ఇచ్ఛయోః =
కోరిక.

తౌమమట్టే దుకూలే చ | తౌమం. అట్టే = బురుజుమీదియిల్లు,
దుకూలే=పట్టుబట్టు.

గ్రామస్సంవసథే స్తరే. 3౫౨ | గ్రామః. సంవసథే=గ్రామము, స్తరే =
మన్తభుండు.

గుల్మః స్తంభే ఘట్టభేదే | గుల్మః. స్తంభే=కాడ, ఘట్టభేదే=నగర
పై న్యవిశేషము.

ఘర్తః స్వేదాతపోర్తసు, | ఘర్తః. స్వేద=చెమట, ఆతప=ఎండ,
ఊష్ణయోః=వేడిమి.

జిహ్వాః స్యాత్కుటిలే మందే | జిహ్వాః. కుటిలే = వక్రము, మందే =
మందమతి.

తలిమం తల్పకుట్టిమే. 3౫౩ | తలిమం. తల్ప=శయనీయము, కుట్టిమే
=కట్టుబడిన ప్రదేశము.

తోక్తం కర్ణమలే పుంసి హ | తోక్తం. కర్ణమలే = గుబిలి, హ
రితే చ హరిద్యవే, రితే = పచ్చనిది, (పు). హరిద్యవే=పచ్చ
యవలు.

ద్రుమో యతేశ్వరే వృక్షే | ద్రుమః. యతేశ్వరే=కుబేరుడు, వృ
క్షే=వృక్షము.

దమో దమధుదండయోః. | దమః. దమధు=ఇంద్రియనిగ్రహము,
దండయోః=దండన, శిక్షణ.

ధర్మోఽహింసోపమాయో | ధర్మః. అహింసా=హింసచేయకుండుట,
ఉపమా=సామ్యము, యోగ=యోగము,
ఉపనిషత్సు = ఉపనిషత్తు, ధనుష్యపి =
ధనుస్సు. అపిశబ్దముచే యముండు.

కటే లుండ్యాం చ | నిగమః. కటే=చాప, (లేక నిశ్చయ
ము). లుండ్యాం = యుక్తిపూర్వకముగా
కర్తచేసేది.

నిగమో నియమే నిశ్చయే
ప్రతే. 3౫౫.: యంత్రణా
బంధయోశ్చాథ

నిగమః. నియమే = నియమము, నిశ్చ
యే=నిశ్చయము, ప్రతే=ప్రతము, యంత్ర
ణా = గడ్డిలోనిభేదము, బంధయోః =
బంధము.

పంచమః స్వరసంఖ్యయోః,

పంచమః. స్వర=స్వరము, సంఖ్యయోః
=సంఖ్యావిశేషము.

పద్మోఽస్త్రీ బిందుజాలేఽజ్ఞే
ప్రూహే సంఖ్యాంతరే ని
ధౌ. 3౫౬. గజానాం దంత
బంధేఽపి

పద్మః (స్త్రి) బిందుజాలే=ఏనుగుదేహ
మునందలి తెల్లమచ్చలపొడ, అజ్ఞే = కమ
లము, ప్రూహే = పద్మప్రూహము,
సంఖ్యాంతరే = సంఖ్యావిశేషము, నిధౌ=
నిధివిశేషము, గజానాందంతబంధేఽపి =
ఏనుగుల దంతముల కట్టు, అపి శబ్దము
వలన కమలజుడు.

ప్రతిమానుకృతావపి,

ప్రతిమం(సీ). అనుకృతౌ=అనుకరణము,
అపిశబ్దమువలన ఏనుగుదంతముకట్టు.

భూమిః స్థానేఽపి

భూమిః (సీ). స్థానే=స్థానము. అపిశబ్ద
మువలన భూమి.

కుండాంబునిర్గమ భ్రాంతిషు
భ్రమః. 3౫౭

భ్రమః (పు) కుండ = కుండాఖ్యశిల్పి
యంత్రము, అంబునిర్గమ = తూపురాసి
(కాలువ), భ్రాంతిషు=భ్రాంతి.

గాంగేయ భీషణౌ భీష్మౌ

భీష్మః. గాంగేయ = భీష్మాచార్యులు,
భీషణౌ=భయంకరుడు.

భీమః శంభౌ చ పాండవే,

భీమః. శంభౌ = శివుడు, పాండవే =
భీముడు.

నరకే మంగలే భౌమః

భౌమః. నరకే=నరకాసురుడు, భౌమః
=కుజుడు.

స్వరే మధ్యే చ మధ్యమః

మధ్యమః. స్వరే = మధ్యమస్వరము
మధ్యమః=మధ్యవర్తి.

యమస్సంయమ కీనాశయు
గ్జజేష్వర

యమః. సంయమ=నియమము, కీనాశ
=యముడు, యుగ్జజే=కవలవాండు.

రాఘవే, రామః పశౌ భార్గ
వే చ

రుక్తం లోహసువర్ణయోః.

సంపత్కమలయోర్లక్ష్మీ

విశ్రమో భ్రమహావయోః,

శ్యామాగుండ్రా కోకిలాచ

శ్రామో మండపకాలయోః.

సార్వభౌమో గజే రాజ్ఞి

సంభ్రమో సాధ్వసాదరౌ,

ఇతి మాంతాః.

భిన్నాఽసమానయోరన్యః

స్యాదభిఖ్యా యశస్యపి.

ఆత్రేయీ పుష్పవత్యాం
స్యాన్నదీభేదే చ నామునౌ,

ఆశ్రయః స్కంధ ఆధారే

ఆదిత్యో భాస్కరే సురే.

వేదోపదేశావమ్నాయా

రామః. రాఘవే=దాశరథి, పశౌ=మృ
గవిశేషము, భార్గవే=పరశురాముడు.

రుక్తం. లోహము = లోహము, సువ
ర్ణయోః=బంగారము.

లక్ష్మీ. సంపత్=భాగ్యము, కమలయోః
=లక్ష్మీదేవి.

విభ్రమః. భ్రమ=భ్రాంతి, హావయోః=
విలాసము.

శ్యామా. గుండ్రా=ప్రేంకణచెట్టు, కో
కిలా=కోకిల.

శ్రామః. మండప=మండపము, కాల
యోః=కాలవిశేషము.

సార్వభౌమః. గజే=దిగ్గజము, రాజ్ఞి=
రాజు.

సంభ్రమః. సాధ్వస = భయము, ఆద
రౌ=ఆదరణము.

మకారాంతనానార్థశబ్దములు ముగిసెను.

అన్యః. భిన్న=వేతైనవాడు, అసమా
నయోః=సమానరహితుడు.

అభిఖ్యా. యశసి = కీర్తి అపిచే పేరు.

ఆత్రేయీ. పుష్పవత్యాం = పుష్పవతి,
నదీభేదే=నది, మునౌ = (పు) ముని.

ఆశ్రయః. స్కంధః = రాజయొక్క
షడ్గుణాశ్రయము, ఆధారే = ఆధా
రము.

ఆదిత్యః. భాస్కరే=సూర్యుడు, సురే
=దేవతలు.

ఆమ్నాయః. వేద=వేదము, ఉపదేశౌ
=ఉపదేశము.

హృషీకే రేతసింద్రియం,

ఇంద్రియం. హృషీకే = విషయేంద్రియము, రేతసి = రేతస్సు.

ఇజ్యా స్యాత్సంగమేథా
నే యాగేఽర్చాయాంగురౌ
పుమాన్. 3౬౩

ఇజ్యా. సంగమే = కలసికొనుట, దానే = దానము, యాగే = యజ్ఞము, అర్చాయాం = పూజ, గురౌ (పు) = గురువు.

ఉదయోద్రావున్నతౌ చ
కషాయః సురభౌ రసే,

ఉదయః. అద్రౌ = పొడుపుకొండ, ఉన్నతౌ = బొన్నత్యము, సురభౌ = సుగంధము, రసే = వగరు.

కాయః స్వభావే లక్ష్మ్యే చ
సంఘే మూర్త్యైకదైవతే.

కాయః. స్వభావే = స్వభావము, లక్ష్మ్యే = లక్ష్యము, సంఘే = సముదాయము, మూర్తౌ = శరీరము, ఏకదైవతే = ఒక్కదైవము.

కౌక్యత్య మనుతాపే స్యా
దయుక్తకరణేఽపి చ,
కశ్యం కశార్హే మద్యేచ

కౌక్యత్యం. అనుతాపే = పశ్చాత్తాపము, అయుక్తకరణే = చెడ్డపనిచేయుట.

కశ్యం. కశార్హే = కొరడాదెబ్బకు తగినది, మద్యే = మద్యము.

కాద్రవేయోఽహి రంగ
యోః.

కాద్రవేయః. అహి = పాము, రంగయోః = సాము.

కావ్యం ప్రబంధే శుక్రేనా

కావ్యం. ప్రబంధే = ప్రబంధము, శుక్రే (పు) = శుక్రుడు.

కులాయ స్థాననీడయోః,

కులాయః. స్థానం = చోటు, నీడయోః = గూడు.

గవ్యం గోహితదుగ్ధాదౌ

గవ్యం. గోహిత = గోవులకు హితమైనది, దుగ్ధాదౌ = పాలుమొదలగునవి.

జ్యాయాంగవ్యాతుగోకులే

గవ్యా. జ్యాయాం = అల్లెత్రాడు, గోకులే = గోకులము.

భీష్టేనాపేమ్ని గాంగేయం

గాంగేయం. భీష్టే (పు) = భీష్ముడు, పేమ్ని = బంగారము.

గోప్యో గోప్తవ్యచేటకౌ,

గోప్యః. గోప్తవ్య = రక్షణీయుడు, చేటకౌ = దాసుడు.

గాతవ్యగాయనౌ గేయా

గేయః. గాతవ్య=పాడఁదగినది, గాయనౌ = పాడుట.

గృహ్యమస్వైరిపక్షయోః.

గృహ్యం. అస్వైరి = స్వేచ్ఛారహితుఁడు, పక్షయోః = గృహ్యకునిపక్షము.

చైత్యమాయతనే బుద్ధవి
ప్రొద్దేశకవృక్షయోః,

చైత్యం. ఆయతనే = గృహము, బుద్ధవిప్ర = బౌద్ధబ్రాహ్మణుఁడు, ఉద్దేశకవృక్షయోః=రచ్చుచెట్టులు.

చక్షుష్యం సుభగే చక్షు
ర్హితేస్త్రీ కేతకేఽపి చ. 3౬౮.

చక్షుష్యం. సుభగే = సుందరమైనది, చక్షుర్హితే=కనులకింపైనది, కేతకా (స్త్రీ)=మొగలిచెట్టు, అపిచే చక్షుష్యమను గంధ్యము.

యుద్ధేహాష్టే చ జన్యంస్యా
త్

జన్యం. యుద్ధే=సంగ్రామము, హాష్టే = అంగడి వీధి.

జ్యా స్యాన్తౌర్వాం షీతా
వపి,

జ్యా. మార్వాం=అల్లెత్రాడు, షీతా=భూమి, అపిచే తల్లి.

కూటాయుర్గుగ్గులుద్రౌ చ

కూటాయుః. గుగ్గులుః = గుగ్గిలపు చెట్టు.

త్రివేద్యాం త్రితయే త్ర
యీ. 3౬౯.

త్రయీ. త్రివేద్యాం=మూఁడువేదములు, త్రితయే=మూఁడు.

నింద్యే వస్త్రగృహే దూ
ష్యం

దూష్యం. నింద్యే = నిందింపఁదగినది, వస్త్రగృహా=డేరా.

దస్యూతస్కరవై రిణౌ,

దస్యూః. తస్కర = దొంగ, వై రిణౌ = విరోధి.

భేషజే ద్రువికారే చ ద్ర
వ్యం భవ్యే చ పిత్తలే. 3౭౦

ద్రవ్యం. భేషజే = ఔషధము, ద్రువికారే=వృక్షవికారము, భవ్యే=శ్రేష్ఠము, పిత్తలే=ఇత్తడి.

ద్వితీయాతిథిభిత్పత్నోః

ద్వితీయా. తిథిభిత్ = తిథిభేదము, పత్నోః=భార్య.

పార్థే ౭గ్నౌ చధనంజయః,

ధనంజయః. పార్థౌ=అర్జునుఁడు, అగ్నౌ = అగ్నిహోత్రుఁడు.

నికాయకా సంఘనిలయా
 నిత్యే సతతశాశ్వతే. 320.
 పర్యాయఃస్యాత్ప్రకా రేఽపి
 ప్రాయో నాభూమతుల్య
 యోః,
 పథ్యం హితే
 భయా పథ్యా
 పానీయం వేయనీరయోః.
 పౌలస్త్యే రావణశ్రీదౌ
 స్వర్గలాభౌ ఫలోదయా,
 బ్రహ్మణ్యం బ్రహ్మసంఘేఽపి
 బాలేయా మృదుగర్దభౌ.
 వీర్యం ప్రధానధాతౌ చ
 భయం భీకుబ్జపుష్పయోః,
 అనధీనే సహాయే చ భుజి
 ష్యో హస్తసూత్రయోః.
 స్యాన్తాయా శాంబరీబుద్ధ్యో
 దైత్యశిల్పుష్ట్రయోర్మయః

నికాయః. సంఘ = సమూహము, నిల
 యే=గృహము.
 నిత్యం. సతత = ఎల్లపుడు, శాశ్వతే=
 శాశ్వతము.
 పర్యాయః. ప్రకారే = రీతి, అపిచే
 క్రమము.
 ప్రాయః. భూమ = అతిశయము (పు),
 తుల్యయోః=సమానుఁడు.
 పథ్యం. హితే = హితమైనది.
 పథ్యా. అభయా=కరకచెట్టు.
 పానీయం. వేయ = త్రాగఁదగినది, నీర
 యోః=జలము.
 పౌలస్త్యః. రావణ= రావణుఁడు, శ్రీదౌ
 =కుబేరుఁడు.
 ఫలోదయః. స్వర్గ = స్వర్గము, లాభౌ=
 లాభము.
 బ్రహ్మణ్యం బ్రహ్మసంఘే= బ్రహ్మణుల
 సంఘము, అపిచే బ్రహ్మణధర్మము.
 బాలేయః. మృదు=మెత్తనిది, గర్దభౌ=
 గాడిదె.
 వీర్యం. ప్రధానధాతౌ=ఇంద్రియము.
 భయం. భీ=భయము, కుబ్జపుష్పయోః=
 చేదుపొట్ల పూవు.
 భుజిష్యః. అనధీనే = అధీనముకాని
 వాఁడు (బంటు), హస్తసూత్రయోః =
 కంకణము
 మాయా. శాంబరీ=మోసము, బుద్ధ్యోః
 =బుద్ధి.
 మయః. దైత్యశిల్పి=రాక్షసశిల్పి, ఉష్ట్ర
 యోః=ఒకఁడు.

మయురశ్వే క్రతుహయే

మయుః. అశ్వే=గుఱ్ఱము, క్రతుహయే =యజ్ఞాశ్వము.

రూప్యం త్రిషు సురూపకే.
ఆహతః స్వర్ణరజతే రజతే చ
నపుంసకం,

రూప్యం. సురూపకే (త్రి). చక్కఁ దనముగలది, ఆహతః స్వర్ణరజతే=అచ్చు వేయఁబడిన (శిఖావేసిన) నాణెములు (మాడ, రూక), రజతే (న)=వెండి.

వత్సే బలే బుధే రాహిణే
యోఽథ

రాహిణేయః. వత్స=బాలుఁడు, బలే= బలరాముఁడు, బుధే=బుధుఁడు.

శ్లేషవాద్యయోః. 32౬
లయో

లయః. శ్లేష=ఆలీంగనము, వాద్యయోః =వాద్యము.

యుక్తేచ లభ్యం స్యా
ద్విషయా దేశగోచరా,

లభ్యం. యుక్తే=తగిలినది.
విషయః. దేశ=దేశము, గోచరా = ఇంద్రియగోచరుఁడు.

వర్గప్రస్థానయోర్వృజ్యా

ప్రజ్యా. వర్గ=సముదాయము, ప్రస్థాన=బయలుదేరుట.

వదాన్యస్త్యాగవాన్సువాక్

వదాన్యః. త్యాగవాక్=దాత, సువాక్ =మంచివాక్కుగలవాఁడు.

స్త్రీనల్యాం నిర్జనే శూన్యం

శూన్యం. నల్యాం (స్త్రీ)=మణిశిల, నిర్జనే=జనులు లేనితావు.

శౌర్యం చారభటీబలం,
శాండిల్యమునిమాలూరౌ

శౌర్యం. ఆరభటీబలం=దేహస్థబలము.

శాండిల్యః. మునిః = శాండిల్యముని, మాలూరౌ=మారేడుచెట్టు.

సౌరభ్యం చారుతాపి చ.

సౌరభ్యం. చారుతా = మనోహరత్వము, అపిచే=సుగంధము.

సాధ్యా దేవా

సాధ్యాః. దేవాః=దేవతలు.

ఫలం సాధ్యం

సాధ్యం. ఫలం=ఫలము.

స్థేయో నేతృపురోహితౌ,

స్థేయః. నేతృ = నాయకుఁడు, పురోహితౌ=పురోహితుఁడు.

నాశై లే సహ్యమారోగ్యే

సహ్యం. శై లే (పు). సహ్యస్త్రి, ఆరోగ్యే=ఆరోగ్యము.

సామర్థ్యే శక్తియోగ్యతే.

సామర్థ్యం. శక్తి=శక్తి, యోగ్యతే = మంచితనము.

ఏకత్వాదౌ విచారే చ సంఖ్యా క్షీణే చ సంయుగే,

సంఖ్యా. ఏకత్వాదౌ=ఒకటిమొదలు సంఖ్యలు, విచారే=ఆలోచనము, సంయుగే=(స) యుద్ధము.

హిరణ్యం రేతసి స్వర్ణే మానభేదవరాటయోః. 3౮౦

హిరణ్యం. రేతసి=ఇంద్రియము, స్వర్ణే=బంగారము, మానభేదే=కొలతవిశేషము, వరాటయోః=గుడ్డిగవ్వ.

ఉరస్యపి చ బుక్కాయాం హృదయం మానసేఽపి చ,

హృదయం. ఉరసి=వక్షస్థలము, బుక్కాయాం = గుండె (హృదయము), మానసే=మనస్సు, అపిచే=రతి.

ఇతి యాంతాః.

యకారాంతనానార్థశబ్దములు ముగిసెను.

అంకురో రోమ్ని రుధిరే హరిణ్యాపి నవోద్భిది. 3౮౧

అంకురః. రోమ్ని=రోమము, రుధిరే=రక్తము, హరిణి=నీరు, నవోద్భిది=క్రాంత్రగా మొలచినమొక్క, అపిచే=మొలక.

అమరా నాభినాలాయాం గుడూచ్యా

అమరా. నాభినాలా = నాభినాళము, గుడూచ్యాం=తిప్పతీగ, అపిచే ఇంద్రపురి.

మప్యథాంబరం నాగభి ద్గంధద్రవ్యం చ

అంబరం. నాగభిత్=నాగభేదము, గంధద్రవ్యే=పరిమళ ద్రవ్యము.

స్యాదస్త్రం రుధిరాశ్రుణోః.

అస్త్రం. రుధిర=రక్తము, అశ్రుణోః = కన్నీరు.

ప్రస్తావేవసరే వర్షే చోష్ఠే నీచేఽపి చాధరః,

అధరః. ప్రస్తావే=ప్రస్తావన, అవసరే=అవసరము, వర్షే=వాన, ఓష్ఠే=పెదవి, నీచే=నీచుడు, అపిచే పొట్టిది.

శ్రేష్ఠేఽప్యగ్రో

అగ్రః. శ్రేష్ఠే = ఉత్తముడు, అపిచే చివరది.

అవతారస్తుతీర్థేఽవతరణేఽపి చ. 3౮౩

అవతారః. తీర్థే=రేవు, అవతరణే=అవతారము.

గలహస్తేఽప్యర్థచంద్రో

అర్థచంద్రః గలహస్తే = కుత్తుకపయి పెట్టిగెంటువిధము, అపిచే అష్టమీ చంద్రుడు.

ఽకూపారః కమలేఽంబు
థౌ,

అకూపారః. కామదే = కోర్కలిచ్చువాడు, అంబుథౌ = సముద్రము.

అలాతేఽస్త్రీ కుజేఽంగార

అంగారః. అలాతే(ష్ట్ర) = కొఱవి, అంగారే = అంగారకుడు.

శ్రేష్ఠావాచ్యావనుత్తరా.

అనుత్తరః. శ్రేష్ఠా = శ్రేష్ఠుడు, అవాచ్యో = పంచముడు.

నక్రేచౌరే చావహరఃస్యా

అవహరః. నక్రే = మొసలి, చౌరే = దొంగ.

దభ్రం వ్యోమమేఘయోః,

అభ్రం. వ్యోమ = ఆకాశము, మేఘయోః = మేఘము.

హవిర్వహ్ని చాగ్నిహోత్ర

అగ్నిహోత్రః. హవిః = హవిస్సు, వహ్ని = అగ్నిహోత్రము,

వృక్షే లఘుని చాగరుః.

అగరుః. వృక్షే = విరుగుడు చెట్టు, లఘుని = అగరు అనుగంధద్రవ్యము.

శక్తోఽపి పండ శ్చాండిరా

అండిరః. శక్త = సామర్థ్యశాలి, పండః = నపుంసకుడు.

పంఘ్రిః స్యాత్పాదమూల
యోః,

అఘ్రిః. పాద = పాదము, మూలయోః = వేలు.

ఆసారః ప్రసరణేస్యా ద్వేగ
వృష్టౌ సుహృద్భరే. 3౮౬

ఆసారః, ప్రసరణే = జారుట, వేగవృష్టౌ = జడివాన, సుహృద్భరౌ = మిత్రబలము.

ఆరః శనైశ్చరే భామ

ఆరః. శనైశ్చరే = శనిగ్రహము, భామే = అంగారకుడు.

ఇంద్ర ఆత్మని వాసవే

ఇంద్రః. ఆత్మని = ఆత్మ, వాసవే = ఇంద్రుడు.

గౌరీశ్వరీ

ఈశ్వరీ గౌరీ = పార్వతి.

శివాస్వామి కందర్పేఽపీశ్వ
రః పుమాన్. 3౮౭

ఈశ్వరః. శివాస్వామి = శంకరుడు, కందర్పే = మన్మథుడు, అపిచే ప్రభువు.

ఉదారౌ దక్షిణస్థూలౌ

ద్రుమే మేధేృప్యదుంబరః,

ఉగ్రోఽంత్యజే శివేఽత్యు
చ్ఛే

రుస్రోదీప్తౌ గవి శ్రీయామ్.
సింహాసటాసు పున్నాగే వ
కులే నాగకేసరే, కేసరః పుం
సి.కింజల్కే నస్త్రీ హింగుని
నద్వయోః. 3౮౯

మక్షికాయామపి తుద్రా

తుద్రఃప్యాత్కృపణే త్రిషు
కద్రుస్త్రీషుకడారేస్యాత్క
ద్రుస్త్రీ నాగమాతరి. ౩౯౦

నాపితస్యోపకరణే కోకిలా
క్షే పిచ తురః,

భస్మకాచ రసా త్సారాః

కారుః కారక శిల్పినోః.

కర్బురో రాక్షసే పాపే

ఉదారః. దక్షిణ=దక్షిణనాయకుడు,
స్థూలే=లావుమనుష్యుడు.

ఉదుంబరః. ద్రుమే = మేడిచెట్టు,
మేధేృ = శిశ్నము, అపిచే మూడవ
ఆశ్రమము.

ఉగ్రః. అంత్యజే=అంత్యజుడు, శివే=
శివుడు, అత్యుచ్ఛే = మిక్కిలి ఉన్నత
మైనది.

ఉస్రః. దీప్తౌ=కాంతి, గవి=గోవు.

కేసరః. సింహాసటాసు = సింహకేసర
ములు, పున్నాగే = పున్నాగవృక్షము,
వకులే=పొగడచెట్టు, నాగకేసరే = నాగ
కేసరవృక్షము, కింజల్కః (ప్రు) = తామర
పువ్వులలోని కేసరములు, హింగుని =
ఇంగువ (ప్రు.)

తుద్రా. మక్షికా = ఈగ, అపిచే
వేశ్య.

తుద్రః. కృపణే=లోభి (త్రి.)

కద్రుః. కడారే (త్రి) = పింగళ
వర్ణము, నాగమాతరి (స్త్రీ) = సర్పమాత
యగు కద్రువ.

తురః. నాపితస్య ఉపకరణే = మంగలి
వానికత్తి, కోకిలాక్షే = గొలిమిడిచెట్టు,
అపిచే ఏనుగుపల్లెరుచెట్టు.

త్సారః, భస్మ=బూడిద, కాచ=గాజు,
రసా=ఉప్పున.

కారుః. కారక=చేయువాడు, శిల్పి=
శిల్పముచేయువాడు.

కర్బురః. రాక్షసే=రాక్షసుడు, పాపే
=పాపము.

కర్బురం శబలే జనే,

కారా పీడా బంధశాలే

క్రూరా కఠినభీషణౌ. ౩౯౨

జంబుద్వీపసహకన్యాః కు
మార్యౌ.

భాశ్వవారకే, బాలకే కా
ర్తికేయేచ కుమారో భర్తృ
దారకే. ౩౯౩

కలికారస్తు ధూమ్యాటే క
రంజే పీతమస్తకే

సిద్ధస్థానేఽపిచ క్షేత్రం

కర్కరౌ దృఢదర్పణౌ.

శింశపాయాం కృష్ణసారా
న్నహ్యం

చాఢోత్పలేఽపి చ, కర్ణ
పూరః

కుబేరస్తునందీ వృక్షైః కపిం
యోః. ౩౯౪

కుశరీరేచ శత్యాంచ కచ్చు
పామరే త్రిషు,

కందరస్సౌ ద్ధహస్సౌఢ్యోః

కర్బురం. శబలే = చిత్రమగుమిశ్రః
ము, జనే = జనము.

కారా. పీడా = బాధ, బంధశాలే = బం
ధానాకొట్టు.

క్రూరః. కఠిన = కఠినమైనది, భీషణౌ
భయంకరమైనది.

కుమారీ. జంబుద్వీప = జంబుద్వీపః
సహ = పిన్నగోరంటచెట్టు, కన్యాః = పెం
గాని ఎనిమిదేండ్లచిన్నది.

కుమారః. అశ్వవారకే = అశ్వపా
కుడు, బాలకే = బాలకుడు, కార్తికేయ
= కుమారస్వామి, నాట్యపరిభాషయంద
కొడుగు.

కలికారః. ధూమ్యాటే = కూకటిమూ
పిట్ట, కరంజే = క్రానుగచెట్టు, పీతమస్తకే
పీతమస్తకపక్షి.

క్షేత్రం. సిద్ధస్థానే = సిద్ధస్థానము, అపి
శబ్దమువలన భార్య.

కర్కరః. దృఢ = దృఢమైనది, దర్పణౌ
= అద్దము.

కృష్ణసారా. శింశపాయాం = ఇరుగుడు
చెట్టు, స్నహ్యం = జెముడు చెట్టు.

కర్ణపూరః. ఉత్పలే = నల్లకలువ, అపి
శబ్దమువలన = కర్ణాభరణము. (కమ్మ)

కుబేరః. నందీవృక్ష = నందిచెట్టు, ఏక
పింగయోః = కుబేరుడు.

కచ్చురా. కుశరీరే = దుష్టశరీరము, శ
త్యాం = శతస్త్రీ, పామరే = పామరుడు (త్రి)

కందరః. గుహ = గుహ, సృణ్యోః = అం
కుశము.

కోట్టారా కూపనాగరా.

కపోలేచ కటాహేచ శస్త్ర
భేదే చ కర్పరః,

భిక్షాపాత్రే కపాలేచ ఖర్ప
రస్త్రరేఽపి చ. 3౯౭

దేవతాడే ఖరా స్త్రీ స్యా

త్థరో గర్దభ తీక్షణ్యయోః,

భద్రముస్తే గువాకేచ ఖపు

రోథద్రుమేపుమాన్. 3౯౮
రూప్యే ఖలే చ ఖర్జూరం
ఖురః కోలదలే శఫే,

ఖరు రశ్వే హరే దర్పే దం
తే శ్వేతే తు వాచ్యవత్.

గురు శ్రీలింగాం మహతి
దుర్జరా లఘునోరపి,

గాయత్రీ ఖదిరే స్త్రీ స్యా
చ్ఛందస్యపి షడక్షరే. ౪౦౦

గుండ్ర స్తేజనకే

కోట్టారః. కూప=కూపము, నాగరా=భద్రము స్త్రైలు.

కర్పరః. కపోలే = గండస్థలము, కటాహే = గంగాశము, శస్త్రభేదే = ఆయుధభేదము.

ఖర్పరః. భిక్షాపాత్రే=భిక్షాపాత్రము, కపాలే=తలచిప్పయెముక, తస్కరే=దొంగ, అపిశబ్దమువలన గొడుగు.

ఖరా. దేవతాడే=దేవతాశవృక్షము.

ఖరః. గర్దభ=గాడిదె, తీక్షణ్యయోః=తీక్షణ్యమైనది.

ఖపురః. భద్రముస్తే = తుంగముస్త్రై, గువాకే=పోకచెట్టు.

ఖర్జూరం. ద్రుమే = వృక్షము (పు) రూప్యే=వెండి, ఖలే=దుర్జార్యుడు.

ఖురః. కోలదలే=రేగాకు, శఫే=డెక్కపేరు.

ఖరుః. అశ్వే=అశ్వము, హరే = హరుడు, దర్పే = గర్వము, దంతే = దంతము, శ్వేతే=తెల్లనిది. (విశే. ఘ్నుము)

గురుః (త్రీ) మహతి=గొప్పది. దుర్జరా=ముసలితనములేనిది, (అనఁగానశించనిది) అలఘునోః = దుర్భరమైనది, అపిశబ్దమువలన బృహస్పతి.

గాయత్రీ. ఖదిరే = చంద్ర, ఛందసి=గాయత్రీ-ఛందస్సు, షడక్షరే = షడక్షరీమంత్రము, అపిశబ్దమువలన గాయత్రీమంత్రము.

గుండ్రః. తేజనకే=కాకివెదురు.

గుంద్రా త్రిలింగాం భద్ర
ముస్తకే,

గహ్వరే ద్వే గుహా గుంజే

పూర్వార్ధి ద్వార్ధి గోపురమ్.

నగ్న కన్యోమయో గౌరీ

గౌరస్యా దుజ్జ్వలేఽపి చ,

గోత్రం నామ్ని కులే పుంసి
శైలే భూగవ్యయోస్త్రియామ్.

స్వరే రణే చ గాంధారో

గృధ్రస్యా ల్లోభిః పక్షిణోః,

కర్పరే తిలకే చిత్రం సుభ-
ద్రాతారయోః స్త్రియామ్.

చంద్రః శశిని కర్పరే

చారో బంధాపసర్పయోః,

మృతే దేవకులే చైత్రం
నాభూభృన్మాసభేదయోః

సర్పే విష్ణౌ చక్రధర

గుంద్రా (త్రి). భద్రముస్తకే = తుంగ
ముస్తకము

గహ్వరం. గుహా = గుహ, గుంజే = పూ
సలగురివెండచెట్టు.

గోపురం (న). పూర్వార్ధి = పురద్వార
ము, ద్వార్ధి = గృహద్వారము.

గౌరీ. నగ్న కన్యా = వస్త్రవిహీనకన్య,
ఉమయోః = పార్వతీ దేవి.

గౌరః. ఉజ్జ్వలే = ప్రకాశించుచున్నది,
అపి శబ్దమువలన = గౌరవర్ణము.

గోత్రం (న) నామ్ని = పేరు, కులే = వం
శము, శైలే = పర్వతము (పు), భూ = భూమి
(సీ), గవ్యయోః = గోసమూహము.

గాంధారః. స్వరే = స్వరము, రణే = రణ
ము (ధ్వని).

గృధ్రః. లోభి = లోభివాఁడు, పక్షిణోః
= గడ్డ.

చిత్రం (న). కర్పరే = శబలవర్ణము,
తిలకే = బొట్టు, సుభద్రా = సుభద్ర (అప్పరో
విశేషము) (సీ), తారయోః = చిత్రానక్ష
త్రము.

చంద్రః. శశిని = చంద్రుఁడు, కర్పరే =
పచ్చకప్పురము.

చారః. బంధ = బంధనము, అపసర్ప
యోః = తొలఁగిపోవుట.

చైత్రం. మృతే = మృత్యువు, దేవకులే =
దేవజాతి, భూభృత్ (పు) = శైలవిశేషము,
మాసభేదయోః = చైత్రమాసము.

చక్రధరః. సర్పే = పాము, విష్ణౌ =
విష్ణువు.

శ్చికురౌ వృక్షభి త్కచౌ,

చక్రః కోకే వ్రజే పుంసి
జ్జీవే సైన్యరథాంగయోః.
రంఽ. గ్రామజాలే కుంభకా
రభాండే రాష్ట్రేచ వృశ్యతే,

నదప్రభేదే వాద్యేచ యు
ర్మరౌఽ
ధగుణధ్వనౌ. రంఽ. ప్రసి
ద్ధా వపి టంకా ర
స్తారౌఽత్యుచ్చస్వరేత్రిషు,

తారిణ్యంగదమాత్రౌఽస్త్రీ
ననా ఋక్షాక్షి మధ్యయోః.

తామ్రేఽంధేతిమిరంధ్వాం
తే
తోత్రే ప్రాజనవైణుకే,

ధన్యాకే తుంబురీశున్యాం

తామ్రం శుల్బేఽరుణే త్రి
షు.

పేటకే నావి చ తరి

తుషారః నీక రే హిమే,

ఇతికర్తవ్యతా తంత్రము
పాయశ్చ ద్విసాధకః. రంఽ

చికురః. వృక్షభితే = వృక్షవిశేషము,
కచౌ = వెండుకలు.

చక్రః. కోకే = చక్రవాకపక్షి, వ్రజే =
సమూహము, సైన్య = సేన (న), రథాంగ
యోః = రథమునకుఁగల చక్రము, గ్రామ
జాలే = గ్రామములు, కుంభకారభాండే =
కుమ్మరసారె, రాష్ట్రే = రాష్ట్రము.

యుర్మరః. నదప్రభేదే = నదవిశేషము,
వాద్యే = వాద్యవిశేషము.

టంకారః. గుణధ్వనౌ = అల్లెత్రాటిమ్రో
త, ప్రసిద్ధౌ = ప్రసిద్ధి, అపిచే ఆశ్చర్యము.

తారః. అత్యుచ్చస్వరే = గొప్పసర్వము
(త్రి).

తారిణి. అంగదమాత్రాః = అంగదుని
తల్లి, ఋక్ష (స్న) = నక్షత్రము, అక్షిమధ్య
యోః = కంటి గుడ్డు.

తిమిరం. తామ్రే = రాగి, అంధే = గుడ్డి
తనము, ధ్వాంతే = చీకటి.

తోత్రం. ప్రాజన = కొరడా, వైణుకే =
ఈట.

తుంబురీ. ధన్యాకే = దనియాలు, శు
న్యాం = ఆడుకుక్క.

తామ్రం. శుల్బే = రాగి, అరుణే = ఎలు
పు (త్రి.)

తరి. పేటకే = పెట్టె, నావి = పడవ.

తుషారః. శీకరే = నీటిబిందువులు,
హిమే = మంచు.

తంత్రం. ఇతికర్తవ్యతా = ఇట్లు చేయ
వలయును, ఉపాయః = ఉపాయము, ద్విసా
ధకః = రెంటిని సాధించుట.

తీవ్రం కటునితాంతం చ

దర్దరః శైలభుగ్నయోః,

ఉపాయే నిర్గమే ద్వారం

దారు స్యా ద్వేవదారుచ.
దానే సుతోష్ట్ర దానేరా

దేహయాత్రాశనే మృతౌ,

దిగంబరోఽంధకారే చ
వాద్యమేఘా చ దర్దురాః.

ధాత్రీ భువ్యామలక్యాయం చ

హరిశైలా ధరాధరా,

ధారా హరిద్రాశ్వగతిః ని
శాంబుసృతిరాజిషు. ౪౦౩

ధారాధరా ఖడ్గమేఘా

ధీరః పండితమందయోః,

ధీరం చ కుంకుమమథో

ధరా పృథ్వీ

ధరో గిరిః.

నేత్రో నేతరి

తీవ్రం. కటు = కారము, నితాంతం =
విస్తారము.

దర్దరః. శైల = కొండ, భుగ్నయోః =
విరిగినవి.

ద్వారం. ఉపాయే = ఉపాయము, నిర్గ
మే = బయలు వెడలుట.

దారు. దేవదారు = దేవదారువృక్షము
దానేరః. దాసీసుతౌ = దాసీపుత్రుఁడు,
ఉష్ట్ర = బంటు.

దేహయాత్రా. అశనే = ఆహారము, మృ
తౌ = మరణమునొందుట.

దిగంబరః. అంధకారే = చీకటి.

దర్దురః. వాద్య = వాద్యవిశేషము, మే
ఘే = మేఘము.

ధాత్రీ. భువి = భూమి, ఆమలక్యాయం =
ఉసిరిక చెట్టు.

ధరాధరః. హరి = విష్ణువు, శైలా =
కొండ.

ధారా. హరిద్రా = పసుపు, అశ్వగతిః =
అశ్వగతివిశేషము, నిశా = రాత్రీ, అంబు
సృత = సీరుప్రవహించుట, రాజి =
పంక్తి.

ధారాధరః. ఖడ్గ = ఖడ్గమృగము, మే
ఘా = మేఘము.

ధీరః. పండిత = పండితుఁడు, మందయోః
= మందమతి.

ధీరం. కుంకుమ = కుంకుమము.

ధరా. పృథ్వీ = భూమి.

ధరో. గిరిః = పర్వతము.

నేత్రః. నేతరి = నాయకుఁడు.

నేత్రంచ గుణే మూలే వి
లోచనే,

నారంశుంశ్యాం నరౌఘేచ

నరోజే మానవేఽర్జునే.

నరేంద్రో రాజికే రాజ్ఞి వి
షవైద్యోఽపి దృశ్యతే,

థాన్యోత్తేపే నికారస్య

ద్గుడూచ్యామపి నిర్జరా.

నభశ్చరా పక్షి దేవా
పాంశులా చ నిశాచరీ,
వలీక వనయోర్నీవ్రం

పూరః ఖాద్యే పయశ్చయే.

సద్వారంభౌ పరికరా

ఖడ్గఫలేఽపి పుష్కరం

నద్యంతరాలే పాత్రం స్యా
ద్భాండే చాథ

నిశాపతౌ. ౪౦౮. పృథక్ప

రోగజే యూథభ్రష్టే పక్ష

చరః స్మృతః

స్థాల్యాం మంథోఽపి పితరం

నేత్రం. గుణే=కవ్వపుత్రాడు, మూలే
=తరుమూలము, విలోచనే=కన్ను.

నారం. శుంశ్యాం=శుంఠి, నరౌఘే=
నరసముదాయము.

నరః. అజే=బ్రహ్మ, మానవే = మను
ష్యుడు, అర్జునే=పార్థుడు.

నరేంద్రః. రాజికే=(?) రాజ్ఞి = రాజు,
విషవైద్యః = సర్పవైద్యుడు, అపిచే
పాములవాడు.

నికారః. థాన్యోత్తేపే=థాన్యమెత్తి
పోయుట.

నిర్జరా = గుడూచ్యాం, తిప్పతీగ,
అపిచే అప్పరస.

నభశ్చరః. పక్షి=పక్షి, దేవా=వేల్పు.
నిశాచరీ. పాంశులా=అంకుటాలు.

నీవ్రం. వలీక = పుట్ట, వనయోః =
అడవి.

పూరః ఖాద్యే=పూరీలు, పయశ్చయే
=జలప్రవాహము.

పరికరః. సద్వ=గృహము, ఆరంభౌ=ఆ
రంభముచేయుట.

పుష్కరం. ఖడ్గఫలే=కత్తివాయి, అపి
చే=కరిహస్తాగ్రము.

పాత్రం. నద్యంతరాలే=నదిమధ్యభా
గము, భాండే=పాత్రము.

పృథక్పరః. నిశాపతౌ=చంద్రుడు.

పక్షచరః యూథభ్రష్టేగజే=గుంపును
విడిచి తిరుగువనుగు.

పితరం. స్థాల్యాం = తప్పేల, మంథః =
కవళము, అపిచే బాణము (తుంగమునై).

పవిత్రం కుశుమేధ్యయోః.

దేహే పాటలిపుత్రే చ

పురం స్యాద్గుగ్ధులౌ పురః,
వరో జామాతరి వృతే కుం
కుమే చ నపుంసకమ్. ౪౨౦

వక్త్ర శ్శనై శ్చరే క్రూరే
పుటభేదే తథాన్యజౌ,

కుబ్జవృక్షే హరే వారో

బంధురం రమ్యనమ్రయోః.

భ్రమరః కాముకే భృంగే

భరోఽతిశయభారయోః,

విషే స్వాదౌ చ మధురం
మల్లికాయాంచ మాధురం.
మఖాగ్నౌ చ మహావీరో
మక్షికాయాంచ మత్సరః,
మహేంద్రో భూధరే శక్రే
దవచక్రేచ మంధరః. ౪౨౩

విఘ్నమన్తథయో ర్హారో

మకరో రాశియాదసోః,

పవిత్రం. కుశ=వర్భ, మేధ్యయోః =
పవిత్రము.

పురం దేహే = దేహము, పాటలి
పుత్రే=పాటలీపుత్రనగరము.

పురః. గుగ్ధులౌ=గుగ్గిలపుచెట్టు.

వరః. జామాతరి=అల్లుడు, వృతే =
వరింపబడినవాడు, కుంకుమే(న.)=కుంకు
మపూవు.

వక్త్రః. శ్శనై శ్చరే=శని, క్రూరే = క్రూ
రుడు, పుటభేదే = కాలువ, అన్యజౌ =
అన్యతములనాడువాడు.

వారః. కుబ్జవృక్షే = విరజాజిచెట్టు,
హరే=శంకరుడు.

బంధురం. రమ్య=మనోహరము, నమ్ర
యోః=వంగినది.

భ్రమరః. కాముకే=కాముడు, భృం
గే=తుమ్మెద.

భరః. అతిశయ=ఎక్కువ, భారయోః=
బరువు.

మధురం. విషే=విషము, స్వాదౌ=తీపు.

మాధురం. మల్లికా=మల్లె.

మహావీరః. మఖాగ్నౌ=యజ్ఞాగ్ని

మత్సరః. మక్షికాయాంచ=ఈగ.

మంధరః. మహేంద్రే = ఇంద్రుడు,
భూధరే=శైలము, శక్రే=ఇంద్రుడు, దవ
చక్రే=కారుచిచ్చు.

మారః. విఘ్న=విఘ్నము, మన్తథయోః
=మన్తథుడు.

మకరః. రాశి=మకరరాశి = యాదసి=
మొసలి.

గమనోత్సవయో ర్యాత్రా

రుధిరం కుంకుమేఽపిచ.

వృక్షభిత్వాపయో రోధో

దైత్యభేదే మృగే రురుః,

లంబోదర స్వాద్దుద్ధానే
గణానామధిపేఽపిచ. ౪౨

లక్ష్మీపుత్రే స్వరహయా

విస్తారా స్తంభవిస్తృతీ,

విప్రస్తాతే స్త్రియాం తే
త్రేచయే రేణౌచ రోధసి.

స్వాద్దుశ్చరే చ నక్షత్రే వ
ల్లూరం గహనేఽపి చ,

వల్లూరా త్రిషు శంశుష్క-
మాంసశూకరమాంసయోః.

వైకల్యేఽపిచ విశ్లేషే విధు
రం వికలే త్రిషు,

వికారా వికృతే రోగే

విశ్వకద్రూ శ్వభిత్థలా.

యాత్రా. గమన = ప్రయాణము,
ఉత్సవయోః = వేడుక (పండుగు.)

రుధిరం. కుంకుమే = కుంకుమ, అపిచే
రక్తము.

రోధః. వృక్షభిత్ = లొడ్డుగచెట్టు,
పాపయోః = పాపము.

రురుః. దైత్యభేదే = రాక్షసుడు, రురు
= మృగవిశేషము.

లంబోదరః. ఉద్ధానే = పొయ్యి, గణా
నామధిపే = నినాయకుడు, అపిచే వ్రేలాడు
బొజ్జగలవాడు

లక్ష్మీపుత్రః. స్వర = మన్మథుడు, హయా
= గుట్టము

విస్తారః. స్తంభ = స్తంభము, విస్తృతి =
విశాలము.

విప్రః. తాతే = తండ్రి, తేత్రే (సీ) =
తేత్రము, చయా = సముదాయము, రేణౌ
= దున్ను, రోధసే = బిడ్డు.

వల్లూరం. దుశ్చరే = దుష్టమాంసము,
నక్షత్రే = నక్షత్రము, గహనే = అరణ్యము,
అపిచే వాహనము.

వల్లూరా. శుష్కమాంస (త్రి) = ఎండు
మాంసము, శూకరమాంసయోః = పండి
మాంసము.

విధురం. వైకల్యే = వికలత్వము, విశ్లేషే
= వియోగము. అపిచే పరవశము.

వికారః. వికృతే = వికారరూపుడు
రోగే = రోగము.

విశ్వకద్రూ. శ్వభిత్ = వేటకుక్క
భిత్ = దుర్మార్గుడు.

వరాంగే కుంకుమే వేరం

వేరం. వరాంగే = శరస్సు, కుంకుమే = కుంకుమ.

వతర శ్శతమందయోః, అథ

వతరం. శత = దుష్టుఁడు, మందయోః = మందమతి.

వ్యతికరః పుంసి వ్యసన వ్య
తిషంగయోః. ర. ౨౯

వ్యతికరః. వ్యసన = వ్యసనము, వ్యతి
షంగయోః = సంబంధము.

పర్యాణేఽఘోపకరణే శా
రిః శకునికాంతరే,

శారిః. పర్యాణే = గుట్టపుజీను, అఘోప
కరణే = పాచికల ఆటలోని సొగటాలు,
శకునికాంతరే = గోరువంకపిట్ట

శ్రీర్లక్ష్మీ వేశసంపత్ను భార
తీ శోభయోరపి. ర. ౩౦

శ్రీః. లక్ష్మీ = లక్ష్మీదేవి, వేశ = గృహ
ము, సంపత్ను = భాగ్యము, భారతీ =
సరస్వతి, శోభయోః = కాంతి, అపిచే
విషము.

శిఖరం శైలవృక్షాగ్ర కఙ్కా
పులక కోటిషు, పక్వదాడిమ
వీజాభమాణిక్యశకలేఽపిచ.

శిఖరం. శైలాగ్ర = కొండకొన, వృక్షా
గ్ర = చెట్టుకొన, కఙ్కా = నడుముకుగట్టు
తోలుకట్టు, పులక = గగుర్పాటు, కోటిషు =
అంచు, పక్వదాడిమవీజాభమాణిక్యశక
లే = కెంపుతునక.

శుక్రం రేతోఽక్షిరుక్

శుక్రం. రేతః = రేతస్సు, అక్షిరుక్ =
నేత్రరోగము.

శుక్రో నాకావ్యజ్యేష్ఠ వ
హ్నిషు,

శుక్రః. కావ్య = శుక్రుఁడు, జ్యేష్ఠ =
పెద్దవాఁడు, వహ్ని = అగ్నిహోత్రము.

గజభూషా చ శృంగారః

శృంగారః. గజభూషా = గజాలంకా
రము.

శుషిరం గర్తవాద్యయోః.

శుషిరం. గర్త = గోయి, వాద్యయోః =
వాద్యవిశేషము.

కుటజే వాసవే శక్రో

శక్రః. కుటజే = కొండమల్లె, వాసవే =
శింద్రుఁడు.

వరీ శచ్యో శ్శతావరీ,

శతావరీ. వరీ = పిల్ల పీచర, శచ్యోః = శచీ
దేవి.

శక్వరీ మేఖలాచ్చందః

శక్వరీ. మేఖలాచ్చందః = ఛందోఞ్ఢ
దము.

శబరః సలిలే శివే. ౪౩౩

శబరః. సలిలే=నీరు, శివే=శివుడు.

స్థిరా మహీ శాలపర్ణోఽః

స్థిరా. మహీ=భూమి, శాలపర్ణోఽః=ము
య్యాకుపొన్న లతావిశేషము.

శంబరం సంయమే జలే,

శంబరం. సంయమే=నియమము, జలే
=నీరు.

శంబరౌ దైత్యహరిణౌ

శంబరః. దైత్య=రాక్షసుడు, హరిణౌ
=లేడి.

శత్రం స్యాత్కైతవే బలే.

శత్రం. కైతవే=మోసము, బలే=బలము.

స్తోతోంజనేచ సౌవీరం కాం
జికే బదరేఽపిచ

సౌవీరం. స్తోతోంజనే = పామాణవిశే
షము, కాంజికే=వియ్యపుకడుగు, బదరే
=రేగుపండు.

హలతిగ్ధకరౌ నీరౌ

నీరః. హల = నాగలి, తిగ్ధకరౌ=సూ
ర్యుడు.

సాంద్రం మృదౌఘనే వనే.

సాంద్రం. మృదౌ=మెత్తనిది, ఘనే =
దట్టమైనది, వనే=వనము.

తంత్యాద్య గ్రంథయౌ
స్సూత్రం కారణేఽపిచ దృ
శ్యతే,

సూత్రం. తంతు=దారము, ఆద్యగ్రం
థయౌః=మూలగ్రంథము, కారణం=హే
తువు, అపిచే కంకణము.

ఇతి రాంతాః.

రకా రాంతనానార్థశబ్దములు ముగిసెను.

శైలేఽచలోఽ

అచలః. శైలః=కొండ.

కచలా భూమా

అచలా. భూమా=భూమి.

వథాల స్పర్జవక్రయౌః.

అరాళః. స్పర్జ=మద్దిచెట్టు, వక్రయౌః=
వంకరయెనది.

ఆలు గ్గలంతికాయాం స్త్రీ
క్షీబం మూలేచ భేలకే. ౪౩౨

ఆలి సేతుః సఖి యజ్ఞా

శౌండిక శ్చాసుతీబలః,
ఆభీలం భీషణే కృచ్ఛే

ఇలాభూవాగుబ్ధాంగనాః.

ఆర్ద్రసూరణయో రోలః

కాలః స్యాన్మృత్యు కృష్ణ
యోః,

అంశే వృద్ధావపి కలా

కదలీధ్వజరంభయోః. ౩౩౯

కఫోణిఘాతే జ్వాలేచకీలా
వ తీక్రల ఇష్యతే,

శిరసోస్థి కపాలోఽస్త్రీ ఘ
టాదేః శకలే వ్రజే. ౪౪౦

కాకో విషం చ కాకోలా

సాస్నాయామపి కంబలః,

ధూనకేఽపి కలకలః

ఆలుః. గలంతికా = చిన్న మూతిగిన్నె,
మూలే (న) = మొదలు, భేలకే = నదిదాటు
సాధనము.

ఆలిః. సేతుః = కట్ట, సఖి = చెలికాడు,
యజ్ఞా = సోమయాజి

ఆసుతీబలః. శౌండికః = సమర్థుడు.

ఆభీలం. భీషణే = భయంకరము,
కృచ్ఛే = కష్టము.

ఇలా. భూ = భూమి, వాక్ = వాక్కు,
బుధాంగనా = బుధునిభార్య.

ఓలః. ఆర్ద్ర = అల్లము, సూరణయోః =
కంద.

కాలః. మృత్యు = చావు, కృష్ణయోః =
నలుపు

కలా. అంశే = భాగము, వృద్ధా = వృద్ధి,
అపిచే విద్య.

కదలీ. ధ్వజ = జెండా, రంభయోః = అరఁ
టిచెట్టు.

కీలా-కీలః. కఫోణిఘాతే = మోచేయి
దెబ్బ, జ్వాలే = మంట.

కపాలః (ప్ర). శిరోస్థి = శిరస్సంబంధ
మగు ఎముక, ఘటాదేశ్శకలే = ఘటాదుల
పెంకు (చిల్ల పెంకు), వ్రజే = సముదా
యము.

కాకోలః. కాకః = కాకి, విషంచ =
విషము.

కంబలః. సాస్నాయాం = గంగడోలు,
అపిశబ్దమువలన కంబలి.

కలకలః. ధూనకే = సర్జరసము, అపిశబ్ద
మువలన కలకలధ్వని.

కామలః కాముకే మధౌ.

కామలః. కాముకే=కాముకుడు, మధౌ=వసంతఋతువు.

కులం గోత్రే గణే దేహే

కులం. గోత్రే=వంశము, గణే = సముదాయము, దేహే=దేహము.

ననాజ్ఞానే చ కేవలం,
కపిలా శింశపా కాంత్యోః

కేవలం. స్తు, జ్ఞానే=జ్ఞానవిశేషము.
కపిలా. శింశపా = శింశుపావృక్షము, కాంత్యోః, రేణుకమనేగ్రంథ్యము, మునామునియగు కపిలుడు.

కపిలోఽగ్నౌ మునే శుని.

కపిలః. అగ్నౌ=అగ్నిహోత్రుడు, శుని=కుక్క.

కోలోఽంకపాలావృత్సంగే
వరాహే భేలకేఽపిచ,

కోలః. అంకపాలా=కొస, ఉత్సంగే=తొడ, వరాహే=పంది, భేలకే=తెప్పకొయ్య, అపిశబ్దమువలన గోరు.

పిష్పల్యపిచ కోలా స్యా

కోలా. పిష్పలీ=పిష్పలితీగె, అపిశబ్దమువలన చవ్యమనేగ్రంథ్యము.

తోలంచబదరీఫలే. ౪౪౩
మృగే జలేచ కమలం

కోలం. బదరీఫలే=రేగుపండు.

కమలం. మృగే = మృగము, జలే=జలము.

కువలే బదరోత్పలే,

కువలే. బదర=రేగుపండు, ఉత్పలే = సల్లకలువ.

కల్లోతా శాత్రవోల్లోతా

కల్లోలః శాత్రవ=శత్రుసంఘము, ఉల్లోతా = కల్లోలములు, (వెద్దతరంగములు.)

పర్కట్యాం చ కమండలుః.

కమండలుః. (ఉ-పు). పర్కట్యాం, జావ్విచెట్టు.

కర్తరంగతరౌ కర్తఫలం
దుఃఖే సుఖేఽపిచ,

కర్తఫలం. (న)కర్తరంగతరౌ=కర్తరంగమను ఫలవృక్షము, దుఃఖే=దుఃఖము, సుఖే=సుఖము, అపిశబ్దమువలన కర్తవిపాకము.

కరాలోఽధూర్ణతై లేఽపి

కరాలః. ధూర్ణతై లే = సర్జరసయుక్తతైలము, అపిశబ్దమువలన నరకవిశేషము.

దేశే కేశేచ కుంతలః. రరగః

కౌతూహలం ప్రశస్తేఽపి

ఖల్ల శ్చర్మణి చాతకే, వస్త్రే
నిమ్నే చాథ

ఖలం శస్యస్థాన శలేత్రిషు.

మండలే మణికే గోలం

గోలా గోదావరీ సఖి,

గోపా భూపశ్చ గోపాలా

చపలః పారదేఽపిచ. రరః

చపలాః పిప్పలీ లక్ష్మీ పుం
శ్చలీ విద్యుతః స్త్రుతాః,

ఛలం ఛద్మ స్థలితయో

జంబాలౌ పంకశై వలౌరర
జంగలో నిర్జనే దేశే త్రి
లింగః పిశితే స్త్రియాం,

జాలం దంభేఽపి

జంబీరేదేవభేదేఽపిజంభలః

కుంతలః. దేశే=దేశవిశేషము, కేశే =
వెంట్రుకలు.

కౌతూహలం. ప్రశస్తే=ప్రశస్తమైనది,
అపిశబ్దమువలన కౌతూహలము.

ఖల్లః. చర్మణి=చర్మ, చాతకే=చాతక
పక్షి, వస్త్రే=వస్త్రము, నిమ్నే=లోతైనది.

ఖలం (న). శస్యస్థానే=ప్రశస్తస్థానము,
శలే=దుర్మార్గుడు (త్రి).

గోలం (న). మండలే = మండలము,
మణికే=పెద్దబాన.

గోలా (నీ). గోదావరీ = గోదావరినది,
సఖి=చెలికత్తె.

గోపాలః. గోపః=గోపాలుడు, భూపః=
రాజు.

చపలః. పారదే=పాదరసము, అపిశబ్ద
మువలన=చపలుడు.

చపలా. పిప్పల = పిప్పలీతీగె, లక్ష్మీ =
లక్ష్మీదేవి, పుంశ్చలీ=వ్యభిచారిణి, విద్యుతః
=మెరుపు.

ఛలం (న). ఛద్మ=మిష, స్థలితయోః=
తొట్టుపాటు, యుద్ధమందు వెనుక తొ
క్కుట.

జంబాలః. పంక=బురద, శై వలౌ=నాచు.

జంగలః (త్రి). నిర్జనే దేశే = నిర్జనదేశ
ము (జంగల్).

జాలం (న) దంభే=దంభము, అపిశబ్ద
మువలన వల.

జంభలః. జంబీరే=నిమ్మ, దేవభేదే =
దేవభేదము, అపిశబ్దమువలన జిల్లేడుచెట్టు.

ఝలాతపోర్తి ఝహితా

తలం మూలచ పేటయోః,

తాలో గీతక్రియామానే
హరితాలే ద్రుమాంతరే.

లోహే హారమణౌ పుంసీయ
వాగ్వాంతరలా త్రియామ్.

బ్రహ్మదారాపిచౌ తూలం

తులాసాదృశ్యయోస్తులా

తమాలో వరుణే ఖడ్గే తా
పింఛే తిలకేఽపి చ,

గువాకేఽపిచ తాంబూలం

విడంగేఽపిచ తండులః.

దుకూలం శ్లక్ష్యవస్త్రేఽపి

చార్ధే పత్రే ఛదే దలం,

ధవలా గవినాశండే శుక్ల
సుందరయో త్రిషు. ౪౫౩

ఝలా (సీ). ఆతపోర్తిః = ఆతపవిశే
షము, ఝహితా=కుమాతై.

తలం (న). మూల = మూలము, చపే
టయోః=చెంపదెబ్బ.

తాలః (పు). గీతక్రియామానే = గీత
ప్రమాణమును దెల్పుకాలరూపతాళము,
హరితాలే=హరితాళము, ద్రుమాంతరే =
తాటిచెట్టు.

తరలా. లోహే=ఇనుము, (పు) హార
మణౌ = హారములోనిమణి, యవాగ్వాం
గంజి (సీ).

తూలం. బ్రహ్మదారౌ = గంగారావి
చెట్టు, పిచౌ=దూది.

తులా. తులా = తక్కుడు, సాదృశ్య
యోః=సాదృశ్యము.

తమాలః. వరుణే=ఉలిమిడిచెట్టు, ఖడ్గే=
ఖడ్గమృగము, తాపింఛే = చీకటిమ్రాను,
తిలకే = తిలకవృక్షము, అపిశబ్దమువలన
నిష్ఠుచెట్టు.

తాంబూలం(న) గువాకే=పోకచెట్టు,
అపిశబ్దమువలన తాంబూలము.

తండులః. విడంగే=వాయువిడంగము,
అపిశబ్దమువలన బియ్యము.

దుకూలం. శ్లక్ష్యవస్త్రే=మృదువగుసన్నని
వస్త్రము, అపిశబ్దమువలన వెలిపట్టుచీర.

దలం. అర్ధే = సగముముక్క, పత్రే=
ఆకు, ఛదే=పక్షి రెక్క.

ధవలా. గవి=గోవు, శండే = నపుంస
కుడు (పు). శుక్ల=తెల్లనిది, సుందరయోః
=సుందరమైనది.

పరమాణౌ చ పీలుః స్వా
ద్దేహే చాత్మని పుద్గలః, శ
స్తాకారేఽ

ప్యథ తరౌ పిప్పలః

పిప్పలం జలే. ౪౫౪
శాల్మలీ శింశపాచైవ పోతి
కా చాపి పిచ్ఛిలా,

సశ్శశ్రయువతీ పాలిఃపంక్తి
కర్ణలతాపి చ. ౪౫౫

వీణాదండే ప్రవాలోఽస్త్రీ
విద్రుమే నవపల్లవే,

నలేకాశే పోటగళః

పిత్తయుక్తే చ పిత్తలః.

పింగలస్వ్యాత్కపావగ్నా
వాశుప్రీహిశ్చ పాటలః,
ఫలం జాతీఫలే లాభే బా
ణాగ్రే ఫలకేఽపి చ. ౪౫౬

ఫేనిలం బదరేఽరిష్టే

బాలోః ప్రీబేర కేశయోః,

పీలుః. పరమాణౌ=పరమాణువు.
పుద్గలః దేహే=దేహము, ఆత్మని =
జీవుఁడు, శస్తాకారే=ప్రశస్తాకారము, అపి
వలన కుటుంబి.

పిప్పలః తరౌ = వృక్షము. అనఁగా
పిప్పలిచెట్టు.

పిప్పలం. జలే=జలము.
పిచ్ఛిలా. శాల్మలీ=బూరుగచెట్టు, శింశు
పా (ఇరుగుచెట్టు) శింశపావృక్షము, పో
తికా=పెద్దసదాపచెట్టు.

పాలిః. (సీ). సశ్శశ్రయువతీ = గడ్డము
మీసముతోఁగూడిన ఆఁడుది, పంక్తిః=
పంక్తి, కర్ణలతా = కర్ణభరణము, అపి
శబ్దమువలన చిహ్నము.

ప్రవాళః (ప్ప). వీణాదండే=వీణాదం
డము, విద్రుమే=పొగడము, నవపల్లవే =
చిగురుటాకు.

పోటగళః. నలే = వట్టివేరు, కాశే =
రెల్లు.

పిత్తలః. పిత్తయుక్తే = పిత్తము గల
వాఁడు.

పింగలః. కపా=కోతి, అగ్నౌ=అగ్ని.
పాటలః. ఆశుప్రీహి=ఎఱ్ఱజిలమవడ్లు.
ఫలం. జాతీఫలే=జాజికాయ, లాభే=
లాభము, బాణాగ్రే=బాణముములికి, ఫల
కే=డాలు, అపిచే పండు.

ఫేనిలం. బదరే=రేగుపండు, అరిష్టే=
కుంకుడుకాయ.

బాలః. ప్రీబేర=కురువేరు, కేశయోః=
వెండ్రుకలు.

బలి ర్జరాశ్లాధ త్వే స్త్రీ

గృహదార్వసురౌ బలీ.

బలం గంధరసే రూపే క్లిబం
వాట్యాలకే త్రియామ్,

బహులః కృష్ణపక్షేఽపి

మేలామందాపి వార్దలః.
౪౫౯. దుర్ద్దినేఽప్యథ

వేలా స్యాత్సింధోః కూలే
చ భోజనే,

ఋషిభేదే ప్లవే పుంసిభేలం
భీరుర్హృది త్రిషు.. ౪౬౦

మేఖలాద్రినితంబేఽపి

గ్రహేనామంగలం శుభే,

నికటేఽపి చ మూలం స్యా

ధూస్తూరేఽపి చమాతులః.

మాలిః కంకేలివృక్షేఽపి

మల్లః పాత్రే కపాలిని, బలీ
యసిచ మత్స్యేచ

బలిః. జరాశ్లాధ త్వే = ముసలితనపు
ముడుతలు.

బలీ. గృహదారు = గృహదారువిశేష
ము, అసురౌ = అసురవిశేషము.

బలం. గంధరసే = గంధరసము, రూపే =
స్వరూపము (న). వాట్యాలకే = ముత్తవ
పులగపుచెట్టు (నీ).

బహులః. కృష్ణపక్షే = కృష్ణపక్షము,
అపిచే తటుచు.

వార్దలః. మేలామందా = సిరా
బుడ్డి, దుర్ద్దినే = సూర్యప్రసారము లేని
దినము.

వేలా. సింధోః కూలే = సముద్రతీరము,
భోజనే = భోజనముచేయుట.

భేలం. ఋషిభేదే = మునిభేదము (పు),
ప్లవే = తెప్పకొయ్య, భీరుర్హృది = పిరికి
వాడు. (త్రి)

మేఖలా. అద్రినితంబే = కొండచరియ,
అపిచే మొలనూలు.

మంగలం. గ్రహే = అంగారకుడు (పు)
శుభే = శుభము.

మూలం. నికటే = సమీపము, అపిచే
మొదలు.

మాతులః. ధూస్తూరే = ఉష్ణైత్త, అపిచే
మేనమామ.

మాలిః. కంకేలివృక్షే = అశోకవృక్షము
అపిచే కిరీటము.

మల్లః. పాత్రే = ప్రమిద, కపాలిని =
శివుడు, బలీయసి = బలవంతుడు, మత్స్యే
= చేప.

మండలంపరిధౌగణే.ర౬౦.
బింబే దేశే నాచ శుని

రసాల స్త్విక్షుచూతయోః,

జిహ్వ కమలయో ర్లోలా

శాలాస్యాద్గ్రహశాఖయోః.

తరుజాతౌ మత్స్యభేదేశా
లో హాలే నృపేఽపి చ,

నిగడే పుంస్కటీబద్ధవస్త్రే చ
శృంఖలం త్రిషు. ర౬౧
శాలి ర్గంధమృగే ధాన్యే

శయాలుః కుక్కురేఽలసే,

శకలం వల్కలే ఖండే

శీతలః శిశిరేఽనిలే. ర౬౨
షండాలీ తైలమానంస్యా
త్సారసి స్త్రీ చ కాముకీ,

సిద్ధలా శుష్కమీనే స్త్రీ
త్రిలింగ్యాంతు కిలాసిని.

ఋజౌ వృక్షే చ సరలః

మండలః. పరిధౌ=పరివేశము, గణే=సమూహము, బింబే=గుండ్రునిది, దేశే=దేశవిశేషము, శుని=కుక్క.

రసాలః. ఇక్షు=చెఱకు, చూతయోః=మామిడిచెట్టు.

లోలా. జిహ్వ=నాలుక, కమలయోః=పద్మము.

శాలా. గృహ = ఇల్లు, శాఖయోః = కొమ్మ.

శాలః. తరుజాతౌ = సాలవృక్షము, మత్స్యభేదే = చేప, (ఉరుజమీను) హాలే = నాగలి, నృపే=రాజు, అపిచే పత్నీభ్రాత.

శృంఖలం, నిగడే=సంకిల్లు, పుంస్కటీబద్ధవస్త్రే=కటిఆభరణము (త్రి)

శాలిః గంధమృగే=పునుగుపిల్లి, ధాన్యే=వడ్లు.

శయాలుః. కుక్కురే=కుక్క, అలసే=అలసుడు.

శకలం. వల్కలే=నారబట్ట, ఖండే=ఖండము.

శీతలః. శిశిరే=చల్లనిది, అనిలే = గాలి. షండాలీ. తైలమానం=నూనెకొలత, సారసి = ఆడుబెగ్గురుపక్షి, కాముకీ = కాముకస్త్రీ.

సిద్ధలా. శుష్కమీనే = ఎండుచేప (సీ), కిలాసిని=సిబ్బెమనువ్యాధిగలవాడు (త్రి.)

సరలః. ఋజౌ = ఋజువై నది, సరలః=మద్దిచెట్టు.

సాలోవరణసర్జయోః,

హస్తీమల్లో గజాస్యే చ
హేలావజ్ఞా విలాసయోః.

ఇతి లాంతాః.

యాగే చ మద్యసంధానే
స్నానే చాభిషవః

పుమాన్, మృతావసత్వే
చాభావః

స్యార్దజః పుష్పమార్తవం.
ఆశ్రవోఽంగీకృతౌ వశ్యే

ఆహవౌ యాగసంగరౌ,

ఉపస్థవౌ రాహూత్పాతౌ,

కితవౌ మత్తవంచకౌ.౪౬౯

ఖలీనీస్త్రీ కవిః పుంసి కావ్య
కృచ్ఛక్రసూరిషు,

కైతవం తు ఛలే ద్యూతే

రాజికాయాం తుతి క్షవః.

కేశవః కేశవాన్విష్ణుః ..

సాలః. వరణ=ప్రాకారము, సర్జయోః=సర్జకవృక్షము.

హస్తీమల్లః గజాస్యే=వినాయకుడు.
హేలా. అవజ్ఞా=అవమానము, విలాసయోః=విలాసము.

లకారాంతనానార్థశబ్దములు ముగిసెను.

అభిషవః. యాగే=యజ్ఞము, మద్యసంధానే = కల్లుత్రాగునప్పుడు తినుచీకులు, స్నానే=స్నానము.

అభావః. మృతౌ=చావు, అసత్వే=లేకపోవుట.

ఆర్తవం. రజఃపుష్పం=ముట్టునెత్తురు.

ఆశ్రవః. అంగీకృతౌ = అంగీకారము, వశ్యే=లోబడుట.

ఆహవః. యాగ=యజ్ఞము, సంగరౌ=యుద్ధము.

ఉపస్థవః. రాహూ=రాహువు, ఉత్పాతౌ=అపాయము.

కితవః. మత్త=మదించినవాడు, వంచకౌ=మోసగాడు.

కవిః. ఖలీనీ=కల్లెము (నీ), కావ్యకృత్=కవీశ్వరుడు, శుక్ర=శుక్రుడు, సూరిషు=పండితుడు.

కైతవం. ఛలే=మిష, ద్యూతే = జూదము.

క్షవః. రాజికాయాం = నల్లవాలు, తుతి=తుమ్ము.

కేశవః కేశవాన్=వెండుకలు గలవాడు, విష్ణుః=విష్ణువు.

గాలవోమునిలోధ్రయోః,

జీవోఽస్త్రీ జీవితే పుంసి గు
రుజంత్యోః స్త్రీయాం గుణే

తత్త్వం విలంబితే నృత్యే స్వ
రూపే పరమాత్మని,

మేఘే రాజ్ఞి సురేదేవౌ

ద్విజిహ్వా వ్యాడసూచకౌ.

ద్రువో వతు స్సరారౌచ

గీతి స్రుగ్భేదయోఃద్రువా,

ధవో ధూర్తేఽప్యథ
నవో నూతనే వాయసే
స్తుతౌ. ౪౭౩

స్లవో నిషాదేమర్కట్యాం
భేకే భేలే గతౌ కపౌ,

పల్లవో విస్తరే షిడ్గే కిసలే
విటపే వనే. ౪౭౪

ఘటాదౌ పార్థివో రాజ్ఞి

బల్లవస్సూదగోపయోః,

గాలవః. ముని=మహర్షి, లోధ్రయోః
=లోద్ధుగు చెట్టు.

జీవః. జీవితే (స్త్రి) = జీవితము, జీవ =
బృహస్పతి, జంత్యోః=జంతువు, గుణే =
గుణము.

తత్త్వం. విలంబితే=ఆలస్యము, నృత్యే
=నాట్యము, స్వరూపే = స్వభావము పర
మాత్మని=పరమాత్మ.

దేవః. మేఘే=మేఘము, రాజ్ఞి=రాజు,
సురే=దేవతలు.

ద్విజిహ్వాః. వ్యాడ=పాము, సూచకౌ=
కొండెకాడు.

ద్రువః. వతు=వట్టిచెట్టు, స్సరారౌ =
మన్మథ ద్వేషి (శివుడు.)

ద్రువా. గీతిః=గీతావిశేషము, స్రుగ్భే
దయోః=హోమపాత్రము.

ధవః. ధూర్తే=ధూర్తుడు, అపిచేభర్త.
నవః. నూతనే=క్రాంతవాడు, వాయ
సే=కాక, స్తుతౌ=స్తోత్రము.

స్లవః. నిషాదే=బోయవాడు, మర్క
టా=ఆడుకోతి, భేకే=కప్ప, భేలే=సోమరి,
గతౌ=గమనము, కపౌ=కోతి.

పల్లవః. విస్తరే = విస్తారము, షిడ్గే =
విటుడు. కిసలే=చిగురు, విటపే = వృక్ష
శాఖ, వనే=అడవి.

పార్థివః. ఘటాదౌ=కుండ మొదలగు
నవి, రాజ్ఞి=రాజు.

బల్లవః. సూద = వంటవాడు, గోప
యోః=గొల్లవాడు.

గజేధన్నిని శుక్రే చ పరశు
రామే చ భార్గవః. ౪౨౫

భార్గవః. గజే=ఏనుఁగు, ధన్నిని=ధను
ధారి, శుక్రే=శుక్రుఁడు, పరశురామే =
పరశురాముఁడు.

దూర్వా గౌరీచ భార్గవ్యౌ

భార్గవీ. దూర్వా=గటిక, గౌరీ=పార్వతీ
దేవి.

సత్తాసంసారయోర్భవః,

భవః. సత్తా=నిలుకడ, సంసారయోః=
సంసారము.

భావో గౌరవితే జంతౌ
పదార్థేఽభినయాంత రే. ౪౨౬

భావః. గౌరవితే=గౌరవాహ్నుఁడు, జం
తౌ=జంతువు, పదార్థే=వస్తువు, అభినయాం
తరే=అభినయవిశేషము.

మాధవౌ హరివై శాఖౌ

మాధవః. హరి=విష్ణువు, వై శాఖౌ =
వై శాఖమాసము.

రాజీవో మృగమీనయోః,

రాజీవః. మృగ=జంతువు, మీనయోః
=చేఁచ. [నరకౌ=నరకము.

రౌరవౌ ఘోరనరకౌ
లవశ్చేదనలేశయోః. ౪౨౭

రౌరవః. ఘోర = భయంకరమైనది,
లవః. చేదన=ఖండనము, లేశయోః=
స్వల్పము.

కరంజభిత్వలే లట్వావా
ద్యపక్షిప్రభేదయోః,

లట్వా. కరంజభిత్ = కానుగుచెట్టు,
ఉలే=ఒకవిధమైనమృగము, వాద్య=వాద్య
ము, పక్షిప్రభేదయోః=ఒకవిధమగుపక్షి.

విశ్వం శుంఠ్యాం సమస్తేచ

విశ్వం. శుంఠ్యాం=శుంఠి, సమస్తే =
సమస్తము.

నిర్వాణే విభవోధనే. ౪౨౮

విభవః. నిర్వాణే=మోక్షము, ధనే =
ధనము.

అశ్వౌఘే వాడవం న స్త్రీ
పాతాలే నాద్విజౌర్వయోః,

వాడవం. అశ్వౌఘే = గుట్టపుగుంపు,
(పు). పాతాలే = పాతాళము, ద్విజ =
బ్రాహ్మణుఁడు, ఔర్వయోః = బాడబాగ్ని
(పు).

వడవాశ్వా కుంభదాస్యౌ

వడవా. అశ్వా=ఆడుగుట్టము, కుంభ
దాస్యౌ=కుంభదాసి.

శ్యోగే కీలేహరేశివః. ౪౭౯

సుఖం క్షేమం శివం

శ్యామా ౭మలకీచాభయా
శివా,

షాడవస్తు రనే రాగే

సైంధవో లవణాశ్వయోః

స్వో౭స్త్రీయాం జ్ఞాతిధన
యోః

స్వమాత్తని నపుంసకం
ఆధేయధారణే సత్వే మేల
కే౭పిచ సంభవః. ౪౮౦

ఇతి వాంతాః.

అపభ్రంశో దుష్పతనే భా
షాభేదాపశబ్దయోః,

టీకాదర్పణవాదర్పా

వాశాత్పష్టాదిశోఃస్త్రీయామ్.

ప్రభుశంకరయో రీశః స్త్రీ
యాం లాంగలదండకే,

దిగంబరే కపా కీశః

కేశే వాలప్రచేతసోః. ౪౮౩

శివః. యోగే=యోగము, కీలే=మంట,
హరే=శంకరుడు.

శివం. సుఖం = సౌఖ్యము, క్షేమం =
కుశలము.

శివా. శ్యామా=జమ్మిచెట్టు, ఆమలకీ =
ఉసిరిక, అభయా=కరకచెట్టు

షాడవః. రనే=రసము, రాగే = సంగీత
విశేషము.

సైంధవః. లవణ=ఉప్పు, అశ్వయోః =
గుఱ్ఱము.

స్వః(ష్ట). జ్ఞాతి=దాయాది, ధనయోః=
ధనము.

స్వం. ఆత్తని=తనకు సంబంధించినది.

సంభవః. ఆధేయధారణే=ఆధారము,
సత్వే = ఉనికి, మేలకే = కాంతివిశేషము,
అపిచే పుట్టుక.

వకారాంతనానార్థశబ్దములు ముగిసెను.

అపభ్రంశః. దుష్పతనే=దుర్వృత్తిలోఁ
బడుట, భాషాభేద=భాషావిశేషము, అప
శబ్దయోః=అపశబ్దము.

ఆదర్శః. టీకా = అర్థము, దర్పణౌ =
అద్దము.

ఆశా. తృష్టా=ద్రవ్యాద్యాశ, దిశోః=
దిక్కులు.

ఈశః. ప్రభు=రాజు, శంకరయోః=శి
వుడు, లాంగలదండకే(సీ)=నాగలికొయ్య
కీశః. దిగంబరే=వస్త్రహీనుడు, కపా=కోతి.

కేశః. వాల = వెండుకలు, ప్రచేత
సోః=వరుణుడు.

జీవితేశో యమే నాథే
దంశః సంహననేఽపిచ సర్ప
క్షతే

ధజ్ఞానే చ లోచనేదర్శనేచ
దృక్ రార
నాశః పలాయనే మృత్యౌ

నిష్క్రింశౌ ఖడ్గనిర్దయా,

నిశా రాత్రిర్హరిద్రాచ

మృగాదౌ ప్రథమే పశుః.

పురోడాశో హవిర్భేదే చ
మస్యాం పిష్టకస్యచ, రనేసో
మలతాయాశ్చహుతశేషే చ
కీర్త్యతే. రరా

పాశః కచాంతే సంఘార్థః
కర్ణాంతే శోభనార్థకః క్షత్రా
ద్యంతే చ నిందార్థః పాశః
పక్ష్యాదిబంధనే. రరా

వార్తాహరే పురోగే చ
సహాయే చ ప్రతిస్పృశః,

లోమశో మేఢ్రకేఽపి స్యా

జీవితేశః. యమే=యముఁడు, నాథే=భర్త.

దంశః. సంహననే = కవచము, అపిచే
వనమక్షిక, సర్పక్షతే=పాముకాటు.

దృక్. జ్ఞానే=జ్ఞానము లోచనే=కన్ను
లు, దర్శనే=చూచుట.

నాశః. పలాయనే = పాటిపోవుట,
మృతౌ=చావు.

నిష్క్రింశః. ఖడ్గ=కత్తి, నిర్దయా=దయా
హీనుఁడు.

నిశా. రాత్రి=రాత్రివేళ, హరిద్రా=
పసుపు.

పశుః. మృగాదౌ = మృగాదులు, ప్ర
థమే.

పురోడాశః. హవిర్భేదే=హవిస్సులలో
భేదము, పిష్టకస్యచ మస్యాం=సంస్కృత
పిష్టము, సోమలతాయా రనే = సోమర
సము, హుతశేషే = హుతముచేయఁగా
మిగిలిన ద్రవ్యము.

పాశః. కచాంతేసంఘార్థః = వెండ్రుక
పరమైనపుడు సముదాయము, ఉ. కేశ
పాశము, కర్ణాంతే శోభనార్థకః=కర్ణపద
మునకు పరమైనపుడు శోభనార్థకము, ఉ.
కర్ణ పాశము, క్షత్రాంతే నిందార్థకః=రాజ
శబ్దమునకు పరమైనపుడు నిందార్థకము, ఉ.
క్షత్రపాశః, పక్ష్యాదిబంధనే=ఉచ్చు.

ప్రతిస్పృశః. వార్తాహరే=వార్తదెచ్చు
వాఁడు, పురోగే=ముందు నడచువాఁడు,
సహాయే=సహాయముచేయువాఁడు.

లోమశః. మేఢ్రకే = శిశ్నము, అపిచే
వెండ్రుకలు దేహమునిండగలవాఁడు.

ద్వివశౌ వశవిహ్వతౌ రరర

వివశః. వశ=లోఁబడినవాఁడు, విహ్వ
తౌ=పరవశము.

వంశ్యే వర్గే చ పృష్టాంశే

వంశః. వర్గే=సమూహము, పృష్టాంశే
వెన్నెముక.

వేశో వేశ్యాగృహేఽపిచ,

వేశః. వేశ్యాగృహే = బోగముదాని
ఇల్లు. అపిచే ఇల్లు.

ఆయత్తతాప్రభుత్వేచ్ఛే వ
శః పరవశే త్రిషు రరర

వశః. ఆయత్తతా=స్వాధీనము, ప్రభు
త్వేచ్ఛే=ప్రభుత్వవాంఛ, పరవశే=పరులకు
లోఁబడియుండుట (త్రి.)

దానే రోగేఽపిచ స్పర్శః

స్పర్శః. దానే=దానము, రోగే=రోగ
ము, అపిచే ఏనుఁగుమదము.

సవృశం తూచితే సమే,

సవృశం. ఉచితే = తగినది, సమే =
సమము.

ఇతి శాంతాః.

శ కా రాంత నానార్థశబ్దములు ముగిసెను.

భ్రాష్ట్రే యుధ్యంబరీషంనా
కిశోరహరిశంభుషు,

అంబరీషం. భ్రాష్ట్రే = మంగలి (పు),
యుధి=సంగ్రామము, కిశోర = బాలుఁడు,
హరి=విష్ణుమూర్తి, శంభుషు=శంకరుఁడు.

అభిలాషేఽనుతర్షస్సాన్యత్
పానేచ్ఛా చాప్యథా

అనుతర్షః. అభిలాషే=కోరిక, పానే
చ్ఛ=త్రాగవలెననుకోరిక, అపిచే సురా
పాత్రము.

మిషం సంభోగోత్కౌచ
మాంసేషు

ఆమిషం. సంభోగ = సంభోగము,
ఉత్కౌచ = లంచము, మాంసేషు =
మాంసము.

ఉషా బాణాత్మజా నిశా.

ఉషా. బాణాత్మజా=బాణునికొమార్తె
నిశా=రాత్రి.

భల్లూకే శోణకే చర్మో నక్ష
త్రే పున్నపుంసకం,

ఋక్షః. భల్లూకే=ఎలుగుగొడ్డు, శోణ
కే=దుందిలపుచెట్టు, నక్షత్రే=నక్షత్రము.
(పు.)

ఋషిర్వేదేఽపి

ఋషిః. వేదే=వేదము, అపిచే ముని.

కక్షస్తు దోర్తాలే శుష్క-
కాననే. ౪౯౨

కక్షావరత్రాప్రకోష్ఠస్పర్థోద్గ్ర-
హణికాసు చ,

కుల్తాషం కాంజికేనా తు
యవకే

స్యాదథావిలే. ౪౯౩. పాపే
చ కలుషం

ఘోషః శబ్దాభీర నివాస
యోః,

శుచౌదక్షే చ నోక్షస్యా

త్తర్షో లిప్సాపిపాసయోః.

దక్షః ప్రజాపతౌ తామ్ర-
చూడే హరవృషే పటౌ,

పౌరుషం మానభేదే చ
పున్నాగే

పురుషో నరే. ౪౯౪

పక్షౌ మాసార్థపార్శ్వో చ

మహిషీ రాజపత్న్యసి,

మూర్ఖేమానేఫలే మాషో

మేషౌ రాశ్యంతరే రణౌ.

కక్షః. దోర్తాలే=చంక, శుష్క-కాననే
=ఎండిపోయిన అడవి.

కక్షా (సీ). వరత్రా = తోలువాటు,
ప్రకోష్ఠ=ముంజెయ్యి, స్పర్థా=విరోధము,
ఉద్గ్రహణికాసు = చెంబుమీది. ఉగ్గము,
కుల్తాషం (న). కాంజికే=పులిగడుగు,
యవకే=ప్రీహి విశేషము (పు).

కలుషం (న). ఆవిలే = కలుషమైనది,
పాపే=పాపము.

ఘోషః. శబ్ద=శబ్దము, అభీరనివాస
యోః=గొల్లపల్లె.

నోక్షః శుచౌ=పరిశుద్ధుడు, దక్షే =
సమర్థుడు.

త్తర్షః. లిప్సా = ఆశ, కోరిక, పిపాస
యోః=దప్పి.

దక్షః. ప్రజాపతౌ = దక్షప్రజాపతి,
తామ్రచూడే=కోడి, హరవృషే = హరుని
వృషభము, పటౌ=సమర్థుడు.

పౌరుషం (న). మానభేదే = మనిషి
చెయ్యి యెత్తుపొడుగు, పున్నాగే=పురుష
శ్రేష్ఠుడు. (సురపొన్న చెట్టు.)

పురుషః. నరే=మనుష్యుడు.

పక్షః. మాసార్థ = పదునేనురోజులు,
పార్శ్వో=ప్రక్క. (వైపు)

మహిషీ. రాజపత్ని=రాజుభార్య, అపి
చే గేదె.

మాషః. మూర్ఖే=మూర్ఖుడు, మానే
=తూకము.

మేషః. రాశ్యంతరే=మేషరాశి, ఉర
ణౌ=మేక.

సంఖ్యాయాం తు ననాల
క్షంక్లిబంవ్యాజశరవ్యయోః,

హరతార్థ్యా విశాలాక్షౌ

శేషానానంతసీరిణోః. ౪౯౭.
ఉపయుక్తేతరే త్వస్త్రీ

శైలూషో నటబిల్వయోః,

శుశ్రూషా పరిచర్యా చ
సహర్షః స్పర్ధనే ముది. ౪౯౮

ఇతి మాంతాః.

యోగ్యాయా మంతికే
భ్యాసో

ఽధివాసాస్థానసంస్కర్యే,

అఖ్యాయికా పరిచ్ఛేదే
చాశ్వాసో నిర్వృతావపి.

ఉదర్చిరుత్ప్రభే వహ్ని

వేనః పాపాపరాధయోః,

కసీయాననుజేత్యై చ

కంసో మానేఽసురాంతరే.

లక్షం (స). సంఖ్యాయాం=సంఖ్యావిశే
షము, వ్యాజ (స)=నెపము, శరవ్యయోః
=గురి.

విశాలాక్షః. హర=శంకరుఁడు, తార్థ్యా
=గరుత్మంతుఁడు.

శేషః. అనంత=ఆదిశేషువు, సీరిణోః =
బలరాముఁడు, ఉపయుక్తేతరే=పనికిమాలి
నది. (స్తు)

శైలూషః. నట=నటుఁడు, బిల్వయోః
=మారేడుచెట్టు.

శుశ్రూషా. పరిచర్యా=సేవ.

సహర్షః. స్పర్ధనే = స్పర్ధ, ముది = ఆనం
దము.

షకారాంత నానార్థశబ్దములు ముగిసెను.

ఆభ్యాసః. యోగ్యాయాం=యోగ్యుఁ
డు, అంతికే=సమీపము.

అధివాసః. స్థాన=ఉనికిపట్టు, సంస్కర్యే
యే=క్రియారూపసంస్కారము.

ఆశ్వాసః. అఖ్యాయికాపరిచ్ఛేదే =
ఇతి వృత్త కథావిభాగము, నిర్వృతౌ =
సుఖము, అపిచే నిశ్వాసము.

ఉదర్చిః. ఉత్ప్రభే=గొప్పకాంతిగలది,
వహ్నా=అగ్ని.

వేనః. పాప=పాపము, అపరాధయోః=
అపరాధము.

కసీయా. అనుజేతమ్యుఁడు, అల్పే=
కొంచెము.

కంసః. మానే=మానవిశేషము (తవ్వు),
అసురాంతరే=రాక్షసుఁడు.

తై జనేతస్య పాత్రే చ కుత్సః
స్తబకహారయోః,

కుత్సః. తై జనే=ధాతుద్రవ్యము, తస్య
పాత్రే=మూస, స్తబక=గుత్తి, హారయోః
=హారము.

ఛందః పద్యశ్రుతీచ్ఛాసు

ఛందః. పద్య=పద్యము, శ్రుతి=వేదము,
ఇచ్ఛాసు=కోరిక.

తరోవేగబలేఽపిచ. ౫౦౦

తరః. వేగే=వేగము, బలే = బలము,
అపిచే=మాంసము.

తమః శోకేఽప్యథ
హిమర్తానాథర్తే వ్రతేతపః,

తమః. శోకే=శోకము.
తపః. హిమర్తాః=హేమంతర్తువు (పు)
థర్తే=థర్తము, వ్రతే=తపస్సు.

పద్దే స్వర్ణే తామరసం

తామరసం. పద్దే=తామరపూవు, స్వర్ణే
బంగారు.

నిశా దుర్గా చ తామసీ.
మణిదోషే దరే త్రాసో

తామసీ. నిశా=రాత్రి, దుర్గా=పార్వతీ.
త్రాసః. మణిదోషే = రత్నదోషము,
దరే=భయము;

దాసో విత్తార్థచేటయోః,

దాసః. విత్తార్థ=ద్రవ్యముకోరువాడు,
చేటయోః=భృత్యుఁడు.

ఝింట్యాం చ దాసే

దాసీ. ఝింట్యాం=నల్ల పెద్ద గోరంట
చెట్టు.

దీర్ఘాయుః ఋషిః కాకశ్చ
శాల్మలీః. ౫౦౩

దీర్ఘాయుః. ఋషి. = ఋషివిశేషము-
మార్కండేయుఁడు, కాకః=కాకి, శాల్మ
లీః=బూరుగు చెట్టు.

యోక్తే చ వసురాఖ్యానే

వసుః. యోక్తే=పలుపు, ఆఖ్యానే=
గ్రంథవిశేషము.

స్వాంతే సరసి మానసం,

మానసం. స్వాంతే=మనస్సు, సరసి=
మానససరస్సు.

మాశ్చంద్రమాసయోఃపుం
సీ

మాః. చంద్ర=చంద్రుఁడు, మాసయోః
నెల

ఖడ్జూరేక్షోర్తహారసః.

మహారసః ఖడ్జూరే = ఖడ్జూరపుచెట్టు,
ఇక్షోః=చెఱుకుగడ.

రాజహంసో నృపాగ్రే చ

రాజహంసః. నృపాగ్రే = రాజశ్రేష్ఠుఁడు.

జిహ్వభూః శల్లకీ రసా,

రసా. జిహ్వ = నాలుక, భూః = భూమి, శల్లకీ = పృథ్వీవిశేషము.

జలే శరీరధాతౌ చ పారద
స్వాదయో రసః. ౫౦౫రసః జలే = జలము, శరీర ధాతౌ = దేహ
ధాతువు, పారద = పాదరసము, స్వాద
యోః = రుచి.భాషాశృంఖలకే రాసః క్రి
డాయామపి గోదుహం,రాసః. భాషా = భాష, శృంఖలకే = సం
కెళ్లు, గోదుహం క్రిడాయాం = గొల్లవాం
డ్రక్రిడ, అపిచే కోలాహలధ్వని.

రహో రతే చ గుహ్యే చ

రహః. రతే = సంభోగము, గుహ్యే =
మర్త్యావయవము.

రభసో హర్ష వేగయోః.

రభసః. హర్ష = సంతోషము, వేగయోః
= వేగము.

విహాయాశ్శకునే పుంసి

విహాయాః. శకునే = పక్షి (పు).

విహాయః ఖే నపుంసకం,

విహాయః. ఖే = ఆకాశము (న).

పుత్రాదౌ తీర్ణకేవర్షే వత్సః
క్షీబం తు వక్షసి.వత్సః. పుత్రాదౌ = కొడుకు కూతురు,
తీర్ణకే = లేగదూడ, వర్షే = సంవత్సరము (పు).
వక్షసి = వక్షస్థలము (న).రనే క్రూరే చ వికృతౌ
బీభత్సత్త్రిమ నార్జునేబీభత్సః. రనే = రసవిశేషము, క్రూరే =
దుర్మార్గుఁడు, వికృతౌ = వికారము (త్రి)
అర్జునే = అర్జునుఁడు (పు).

వ్యాసో మునౌచ విస్తారే

వ్యాసః. మునౌ = వ్యాసమహర్షి, విస్తా
రే = విస్తారము.

బర్హిర్నా కుశ శుష్కణోః.

బర్హిః (పు). కుశ = దర్భ, శుష్కణోః =
కాంతి.

అగ్రేప్రథానే చ శిరః

శిరః. అగ్రే = కొన, ప్రథానే = ము
ఖ్యము.

శ్రీవాసో విష్ణుధూపయోః,

శ్రీవాసః. విష్ణు = విష్ణువు, ధూపయోః =
ధూపము.

సుమనాః పుష్పమాలత్యోః
త్రియాం నా దేవధీరయోః.

వీణాభేదే సర్జరసో ధూపకే
ఽప్యథ

సారసం పద్మే నా పక్షిణీం
దౌచ

సరో నీరతడాగయోః.

హవిస్సర్పిషి హవ్యే చ

హంసస్తు ఖగసూర్యయోః,
నిర్లోభే నృపతా విష్ణౌ అంత
రాత్తని చేష్యతే శిరః

ఇతి సాంతాః.

అవగ్రహః స్యాత్ప్రకృతి
భావవృష్టివిబంధయోః,

అవరోహోఽవతరణే త్రిదివే
చ లతోద్గమే. శిరః

ఆరోహస్తు నితంబే స్యాద్దీ
ర్ఘత్వే చ సముచ్ఛ్రయే,

శక్తా స్నేహా చాగ్రహః
స్యా

దీహతూద్యమవాంఛయోః.

సుమనాః. పుష్ప = పూవులు, మాల
త్యోః=జాజిచెట్టు (సీ). దేవ=దేవతలు(పు)
ధీరయోః=ధైర్యశాలి.

సర్జరసః. వీణాభేదే=వీణాభేదము, ధూ
పకే=ధూపవిశేషము.

సారసం. పద్మే=తామరపూవు, పక్షిణి=
బెగ్గురుపక్షి (పు).

సరో. నీర = నీరు, తడాగయోః =
చెరువు.

హవిః. సర్పిషి = నెయ్యి, హవ్యే=హ
వ్యము.

హంసః. ఖగ=పక్షి, సూర్యయోః=సూ
ర్యుడు, నిర్లోభే=లోభరహితుడు, నృప
తా=రాజు, విష్ణౌ=విష్ణువు, అంతరాత్తని=
అంతరాత్త.

సకారాంతనానార్థశబ్దములు ముగిసెను.

అవగ్రహః. ప్రకృతిభావ = స్వభావ
ము, వృష్టివిబంధయోః = వరుపు (వాన
లేమి).

అవరోహః. అవతరణే = దిగుట,
త్రిదివే = స్వర్గము, లతోద్గమే = తీరగలు
పుట్టు.

ఆరోహః. నితంబే = కటిప్రదేశము,
దీర్ఘత్వే = పొడవైనది, సముచ్ఛ్రయే =
బొన్నత్యము.

ఆగ్రహః. శక్తా=సామర్థ్యము, స్నేహా
=స్నేహము.

ఈహః. ఉద్యమ=తలంపు, వాంఛయోః
=కోరిక.

సూపే చ పాకపాత్రే చ
కటాహా మహిషీశిశౌ,

ఖడ్గకోషే చ కలహా
దాత్యూహశ్చాతకేఽపి చ.

సమారంభేఽపి పటహా

బ్రహ్మణ్యసి పితామహాః,

ప్రవాహా వ్యవహారే చ
బహుర్విపులసంఖ్యయోః.

వరాహ స్సూకరే మేష
ముస్తకేఽవ్యథ

మూర్ఛనే, అవిద్యాయాం
చ మోహాః స్యా
ద్వృషస్కంధేఽనిలే వహాః.

దేహనిర్మాణస్థై న్యేషు పూ
హాః స్యాదథ

విగ్రహాః, సంగ్రామే ప్రవి
భాగే చ విదేహస్తారయోరపి.

వై దేహీపిప్పలీ సీతా వణిక్
స్త్రిరోచనాస్వపి,

సంక్షేపేఽపి సంగ్రహస్సాన్వ
తో

కటాహాః. సూపే=పప్పు, పాకపాత్రే =
వంటచేయుపాత్ర, మహిషీశిశౌ = గేదె
దూడ.

కలహాః ఖడ్గకోశాః = కత్తియొలు.
దాత్యూహాః. చాతకే = చాతకపక్షి,
అపిచే=భరతపక్షి.

పటహాః సమారంభే=ఆరంభము, అపి
చే వాద్యవిశేషము.

పితామహాః. బ్రహ్మణ=బ్రహ్మ, అపిచే
తండ్రితండ్రి.

ప్రవాహాః. వ్యవహారే=వ్యవహారము.
బహుః విపుల=విస్తారము, సంఖ్యయోః
=సంఖ్యావిశేషము.

వరాహాః. స్సూకరే = పంది, మేషే =
మేక, ముస్తకే = తుంగముస్త, అపిచే
శైలభేదము.

మోహాః. మూర్ఛనే=మూర్ఛ, అవిద్యా
=అజ్ఞానము.

వహాః వృషస్కంధే=ఎద్దుమూపురము
అనిలే=గాలి.

పూహాః. దేహా=దేహము, నిర్మాణ =
నిర్మాణము, స్థై న్యేషు=స్థైర్యము.

విగ్రహాః. సంగ్రామే=యుద్ధము, ప్రవి
భాగే=విభాగము, దేహా = శరీరము, విస్తా
రయోః = విస్తారము, అపిచే కలహము.

వై దేహీ పిప్పలీ = పిప్పలితీగ, సీతా=
సీతాదేవి, వణిక్ స్త్రి = వర్తకునిభార్య,
రోచనా = గోరోచనము.

సంగ్రహాః. సంక్షేపే=తగ్గించుట, అపి
చే స్వీకరించుట.

సింహా వార్తాకువాసకౌ.

సింహీ వార్తాకు = నేలములగచెట్టు,
వాసకౌ = వృక్షవిశేషము.

రాశిభేదే హరా సింహః
శ్రేష్ఠాద్ధే చోత్తరే స్థితః,

సింహః. రాశిభేదే = సింహరాశి, హ
రా = సింహము, శ్రేష్ఠాద్ధే = శ్రేష్ఠవాచ
కము.

సౌహృదే ఘృతతైలాదౌ
స్యా

స్నేహః. సౌహృదౌ = చెలిమి, ఘృత
తైలాదౌ = నెయ్యి నూనె మొదలగు
చమురు.

త్స్నేహోఽప్యవ్యయాః పరే.
ఇతి హంతాః.

హకారాంత నానార్థశబ్దములు ముగిసెను.

అథాఽవ్యయాః పరే వా
చ్యా

(శబ్దముకంటెఁబరములగు నవ్యయము
లికఁ జెప్పఁబడుచున్నవి.)

నఖభావే నిగద్యతే, తద్వి
రుద్ధే తదన్యే చ నిషేధేఽపి చ
దృశ్యతే. ౧౬౦. సాదృశ్యే
చేషదర్థే చ

నఖో. అభావే = లేమి, తద్విరుద్ధే = వస్తు
విరుద్ధము, తదన్యే = వేఱొకటి, నిషేధే =
నిషేధము, సాదృశ్యే = పోలిక, ఈషదర్థే =
కొంచెము.

హిరుక్త్యధ్యవినార్థయోః,

హిరుక్. మధ్య = మధ్యభాగము, వినా
ర్థయోః = అభావార్థము.

పునరర్థేఽంగభోఽర్థే చ

అంగ. పునరర్థే = మఱల అనునర్థము,
భోః అర్థే = సంబోధనార్థము.

సుష్వత్వర్థప్రశంసయోః.

సుష్వు. అత్యర్థ = ఎక్కువ, ప్రశంసయోః
= ప్రశంస.

చపాదపూరణే పక్షాంతరే
హేతౌ వినిశ్చయే,

చ. పాదపూరణే = పాదముపూరించుట,
పక్షాంతరే = పక్షాంతరము, హేతౌ = కార
ణము, నిశ్చయే = నిశ్చయము.

హ విస్తయే ప్రమోదే చ

హ. విస్తయే = ఆశ్చర్యము, ప్రమోదే
= ఆనందము.

ఓమేవం ప్రణవార్థయోః.

ఓం. ప్రణవార్థయోః = ప్రణవము,
ఏవం = ఇటు.

యుక్తార్థే సాధనార్థం చ
సాంప్రతం తద్విదో విదుః,
హుం వితర్కే చానుమతౌ

వార్తాయామరుచౌ కిల.

ప్రాతర్దినేచ పూర్వత్రేత్యర్థే
పూర్వేద్యురిష్యతే,
ఇతి నానార్థవర్గః.

ఆనం దేఽస్తు శుభం దిష్ట్యాం

కటవేకటచాద్భుతే,
భూర్భువఃస్వత్త్రిభువనమ్మనా
గర్థేదదరం స్తృతం. ౫౨౮
ఆమండమభ్యుపగమే
నవరం కేవలార్థకం,
ప్రాతరర్థేనపయతి
క్షణమాత్రే క్షణక్షణమ్
క్షేమపుణ్యే స్వస్తి నాస్యా

దుచ్చైరర్థేష్ట కీర్తితం,
వారం వారం శశ్వదర్థే
వారం వారేణ చేష్యతే.

ఉతాహో యది వా య
ద్వా కింవానేతి సమా ఇమే
కిం త్వర్థే పితు యద్యర్థే

సచేత్ ప్రాదివాచకమ్.

సాపాత్రం. యుక్తార్థే=తగినది, సాధ
నార్థంచ=సాధనమనునర్థము.

హుం. వితర్కే=వితర్కించుట, అను
మతౌ=అంగీకారము.

కిల. వార్తాయాం=వార్త, అరుచౌ =
రుచి (ప్రీతి) లేక పోవుట.

పూర్వేద్యుః. ప్రాతః = ప్రాతఃకాలము,
పూర్వత్రదినే=పూర్వదివసము.

ఇది నానార్థవర్గము ముగిసెను.

౧ అస్తు, ౨ శుభం. దిష్ట్యాం = శుభ
ముపేరులు.

౧ కట, ౨ వేకట. అద్భుతముపేరులు.

౧ భూర్భువః, ౨ స్వః. త్రిభువనములపేర్లు.

౧ దరం. మనాక్=కొంచెముపేరులు.

ఆమండం. అభ్యుపగమే=స్వీకారముపేరు.

౧ నవరం. కేవలార్థకముపేరు.

౧ అనపయతి. ప్రాతఃకాలముపేరు.

క్షణక్షణం. క్షణమాత్రముపేరు.

౧ స్వస్తి, ౨ నా. ఇవి క్షేమపుణ్యా
ములపేరులు.

౧ అట్ట. ఉచ్చైరర్థే=గొప్పదానిపేరు.

వారంవారం, ౨ వారంవారేణ. శశ్వ
దర్థే=పలుమాటు అనుటపేరులు.

౧ ఉతా, ౨ అహో, ౩ యదివా, ౪
యద్వా, ౫ కింవా, ౬ నేతి. వికల్పార్థముపేర్లు.

౧ అపి, ౨ తు (అపితు), కింత్వర్థే=
మఱిన్ని అనుటపేరులు.

సచేత్. యద్యర్థము = అయితే అను
(పోక్తాదివాచకము?) నర్థముపేరు.

అస్త్యహకాల సామాన్యే
తిజంతశ్రుతిరూపకం,

సజ్జః సహారే
నేత్యాహ నిషేధే
యది శేషగీః. ౫౨౮

విభాషా న్యతరస్యాం వా
వికల్పార్థాః ప్రకీర్తితాః,
తే ఇతి స్యాత్వయే త్యర్థే
మయే త్యర్థే చ మే ఇతి
ఇత్యవ్యయవర్గః.

లింగాది సంగ్రహేనైక
మమరేణాభిదర్శనహే,

త్రియామాజిర్దరజ్ఞాతి పు
రుద్భాషాః, స్సమాశ్చరత్.
౫౩౦. సికతాద్యా బహు
త్వేనసి వింశత్యాద్యేకవా
గపిపుం స్త్వే

హాహా హుహూర్వాగ్రింధిః
పాణిః కలి ర్ధృతి ర్హాళిః.
౫౩౧. అంజలి రంఘ్రిః కుక్షి
ర్హాలక లోకోత్తరా సంగాః
యవకవాత సుకేత పోతగ
ర్త గరుచ్ఛదాః. ౫౩౨. శ్లేష్ఠా
ష్ట పాప యత్సాస్యాన్తానో
వాతాయన స్థనః, ఫేనాభి

౧ అస్తీ, ౨ ఆహ. తిజంతశ్రుతిరూప
కావ్యయము. ఇది కాలసామాన్యే=కాల
సామాన్యముపేరు.

౧ సజ్జః సహారే=కూడఅనునర్థముపేరు.
న. నిషేదే=నిషేధార్థము.

యది. శేషగీః = అసంపూర్ణ వాక్యము
పేరు.

౧ విభాషా, ౨ అన్యతరస్యాం, ౩ వా.
వికల్పార్థముపేరు.

తే. త్వయా=నీచేత అని అర్థము.

మే. మయా=నాచేత అనునర్థముపేరు.
ఇది అవ్యయవర్గము.

(అమరకారునిచే లింగాదిసంగ్రహము
నందు విడిచిపెట్టుబడినది చెప్పుచున్నా
రము.)

౧ ఆజిః (సీ), ౨ దరత్, ౩ జాతీః, ౪
పురుత్, ౫ భాషా, ౬ సమాః (సీ. బ),
౭ శరత్, ౮ సికతా; (ఆద్యా = బహు
త్వమును దెలుపుసికతాదులు), ౯ వింశ
తీః. (ఆది=ఏకవచనములగు వింశత్యాదులు
ఇవియన్నియు స్త్రీ లింగములు.

౧ హాహాః, ౨ హూహూః, ౩ గ్రం
ధిః, ౪ పాణిః, ౫ కలిః, ౬ ధృతిః, ౭
మాళిః, ౮ అంజలిః, ౯ అంఘ్రిః, ౧౦
కుక్షిః, ౧౧ మూరకః, ౧౨ లోకః, ౧౩
ఉత్తరాసంగః, ౧౪ యావః, ౧౫ వాతః,
౧౬ సుకేతః, ౧౭ పోతః, ౧౮ గర్తః,
౧౯ గరుత్, ౨౦ ఛదః, ౨౧ శ్లేష్ఠా, ౨౨
ఉష్ణా, ౨౩ పాపః, ౨౪ యత్సా, ౨౫

జన కలాప నికాల్యా హారో
ద్వారోపల కల్లోలాః. ౫౩౩.
ఫాల చమాలకీతండుల శైవల
ఖల విభవప్రసవాః, ఆనాప
జన నాడీభ్యో యుగ మం
గం పదం వ్రణమ్. ౫౩౪.
ఆనందో దుందుభిరథ బహు
త్వేప్యసవోగృహః, సక్తవో
వల్లజాలాజా దారాః ప్రాణా
దశా ఇతి. ౫౩౫

యానః, ౨౬ వాతాయనః, ౨౭ స్తనః,
౨౮ ఫేనః, ౨౯ అభిజనః, ౩౦ కలాపః,
౩౧ నికాల్యః, ౩౨ ఆహారః, ౩౩ ద్వార
ః, ౩౪ ఉపలః, ౩౫ కల్లోలః, ౩౬ ఫా
లః, ౩౭ చమాలకీ, ౩౮ తండులః, ౩౯
శైవలః, ౪౦ ఖలః, ౪౧ విభవః, ౪౨
ప్రసవః, ౪౩ ఆ, నా, అపజన, నాడీ, అను
నాల్గుపదములు వెనుకగలయుగం, అంగం,
పదం, వ్రణమ్ అనుపదములు, ౪౪ ఆనం
దః, ౪౫ దుందుభిః, ౪౬ అసవః, (పు.బ)
౪౭ గృహః (పు బ), ౪౮ సక్తవః (పు.
బ), ౪౯ వల్లజాః (పు. బ), ౫౦ లాజాః
(పు. బ), ౫౧ దారాః (పు. బ), ౫౨
ప్రాణాః (పు. బ), ౫౩ దశాః (పు. బ). ఇవి
పుంలింగములు.

క్లిబే కలత్ర విష బీజకట
స్త్ర రత్న తుల్యోక్త కుం
కుమ ప్రవీడ తృణాక్షరాణి,
శృంగాట పీత గుద భేషజ
పృష్ఠకిణ్వ దైవాశుభా శుచి
పుకోదుపసాహసాని. ౫౩౬.
యకృత్కుహక లిథ్వాని తీరం
కాలశ్వజాను చ, ధర్తార్థ సా
ర మిత్రాణ్యంగదన న్యాయ్య
బంధుషు. ౫౩౭.

౧ కలత్రం, ౨ విషం, ౩ బీజం, ౪ కటం
౫ స్త్రం, ౬ రత్నం, ౭ తుల్యం, ౮ ఉక్తం,
౯ కుంకుమం, ౧౦ ప్రవీడం, ౧౧ తృణం,
౧౨ అక్షరం, ౧౩ శృంగాటం, ౧౪ పీ
తం, ౧౫ గుదం, ౧౬ భేషజం, ౧౭ పృ
ష్ఠం, ౧౮, కిణ్వం, ౧౯ దైవం, ౨౦ అశు
భం, ౨౧, అశుచి, ౨౨ పుకం, ౨౩ ఉడు
పం, ౨౪ సాహసం, ౨౫ యకృత్, ౨౬
కుహకం, ౨౭ లిథ్వు, ౨౮ తీరం, ౨౯ కా
లశ్వజాను (కాలం శ్వం, జాను?), ౩౦
ధర్తం, ౩౧ అర్థం, ౩౨ సారం, ౩౩ మి
త్రం, ౩౪ అంగదం, ౩౫ అన్యాయ్యం;
౩౬ బంధ.

పుంనపుంసకయో ద్వారు
జీవాతు స్థాణుసీధవః, స్యా

౧ దారు, ౨ జీవాతు, ౩ స్థాణు ర్
సీధు, ౪ వాస్తు, ౬ హింగు, ౭ తితడి, ౮

ద్వాస్త్ర హింగుతితడ సాను కంబుకమండలు. ౧౩౮. గోమయ కుముద బింబ కుబింబ శంఖాశ్రమస్పృణ సువర్ణతోరణాః, నూపురశిఖర త్స్నార్యా శ గృహంకుశ బర్హి పల్లవాః. ౧౩౯. వ్రతదిన మాస వర్షాదల వల్కల కోక్షర ఖండ వాసవాః, చందన పద్మధర్మకోలాహల కిసలయ దేహదోహరోః ౧౪౦ కులిశధ్వజ కార్షాపణ నిధాన ముస్తక ర్కారు శృంగవలయాః, పటలప్రవాళ చషకోపవాస కాసార కటక సంతానాః. ౧౪౧. ఆకాశ కుంజ కుతపేదనవారవాణ పుస్తా వతంస నఖ మండప కచ్చపుచ్చాః కాంతార కంకణ తడాగ కిరీట రాష్ట్ర తీర్థ వ్రణస్తబక సంక్రమపీతకాని. ౧౪౨. సమర సర కరణ విటపాంగన గైరిక దైవతకుటాగారాః, ప్రోథ ముహూర్త దివస ఫలాని మాంస నిదాఘ ముసల తిలకాని. ౧౪౩. వల్లీక బాష్ణీక వృషణేద్రోణ గాంధీవ నిగడాని చ, ముకులానిచ విజ్ఞేయంశిష్ట సందర్భతోపరమ్. ౧౪౪.

సాను, ౯ కంబు, ౧౦ కమండలు, ౧౧ గోమయ, ౧౨ కుముద, ౧౩ బింబ, ౧౪ కు, ౧౫ బింబ, ౧౬ శంఖ, ౧౭ ఆశ్రు, ౧౮ మస్పృణ, ౧౯ స్వర్ణ, ౨౦ తోరణ, ౨౧ నూపుర, ౨౨ శిఖ, ౨౩ తూర్వ, ౨౪ శ, ౨౫ గృహ, ౨౬ అంకుశ, ౨౭ బర్హి, ౨౮ పల్లవ, ౨౯ వ్రతదిన, ౩౦ మాస, ౩౧ వర్ష, ౩౨ దళ, ౩౩ వల్కల, ౩౪ కోటర, ౩౫ ఖండ, ౩౬ వాసవ, ౩౭ చందన, ౩౮ పద్మ, ౩౯ ధర్మ, ౪౦ కోలాహల, ౪౧ కిసలయ, ౪౨ దేహ, ౪౩ దోహద, ౪౪ కులిశ, ౪౫ ధ్వజ, ౪౬ కార్షాపణ, ౪౭ నిధాన, ౪౮ ముస్తం, ౪౯ కర్కారు, ౫౦ శృంగ, ౫౧ వలయ, ౫౨ పటల, ౫౩ ప్రవాళ, ౫౪ చషక, ౫౫ ఉపనాస, ౫౬ కాసార, ౫౭ కటక, ౫౮ సంతాన, ౫౯ ఆకాశ, ౬౦ కుంజ, ౬౧ కుతప, ౬౨ పీదన, ౬౩ వారవాణ, ౬౪ పుస్త, ౬౫ అవతంస, ౬౬ నఖ, ౬౭ మండప, ౬౮ కచ్చ, ౬౯ పుచ్చ, ౭౦ కాంతార, ౭౧ కంకణ, ౭౨ తడా, ౭౩ కిరీట, ౭౪ రాష్ట్ర, ౭౫ తీర్థ, ౭౬ వ్రణ, ౭౭ స్తబక, ౭౮ సంక్రమ, ౭౯ పీతక, ౮౦ సమర, ౮౧ సర, ౮౨ కరణ, ౮౩ విటప, ౮౪ అంగన, ౮౫ గైరిక, ౮౬ దైవత, ౮౭ కుట, ౮౮ అగార, ౮౯ ప్రోథ, ౯౦ ముహూర్త, ౯౧ దివస, ౯౨ ఫల, ౯౩ మాంస, ౯౪ నిదాఘ, ౯౫ ముసల, ౯౬ తిలక, ౯౭ వల్లీక, ౯౮ బాష్ణీక, ౯౯ వృషణ, ౧౦౦ ద్రోణ, ౧౦౧

గాండీవ, ౧౦౨ నిగడ, ౧౦౩ ముకుల,
౧౦౪ అనుపదములు పుంలింగమునందు
నపుంసకములందు వర్తించును. ఇట్లే మిగి
లినపదములు పండిత సాహచర్యముచే
గ్రహింపవలయును.

అథ స్త్రీనపుంసకయోః కేలి
ర్మణిర్వోనిర్తసిద్ధునిః, మరీచిః
శాల్మలిః స్వాతః శ్రేణి ర్ముష్టి
స్తిథిః సృణిః. ౫౪౫. డార్పి
ర్గభస్తి రశనివై పార్జిష్ణుధిరా
శయః, వస్త్రీ శ్చ కిష్కుః కం
డుశ్చ వేశ్వతన్నింబబాహవః
౫౪౬. గంధూష గర్జ జాగర
భుజకీల జ్వాలవర్తక వ్రీడాః,
ఉత్కంఠ సట వరాటకరభ
సాః స్త్రీ త్వేతు టాబంతాః.
౫౪౭. శల్లకో వృశ్చికః కీటః
శారస్తూణోఘటః కటః, శఫ
రో వేత సశ్చామి శ్రీయా
జ్యోంతాః ప్రకీర్తితాః ౫౪౮.
స్త్రీ క్షీబయోరు దుర్దామా
ఛర్ది ర్ద్యోతి స్సదోర్బిషః, సు
ఖం లక్షం వణిజ్యం చ బడిశ
క్రోడ పాటలమ్. ౫౪౯. తా
రకం రసనం నీత మేతే టా
బంత కా శ్రీయాం,

జంతాస్తునగ రాస్థానస్థలాని
పురపాటలం. ౫౫౦.

స్త్రీ, కేలి, మణి, యోని, మసిః, ము
నిః, మరీచిః, శాల్మలిః, స్వాతః, శ్రేణిః,
ముష్టిః, తిథిః, సృణిః, డార్పిః, గభస్తిః,
అశనిః, వైపార్జిష్ణి, ఇషుధిః, రాశిః, వస్త్రీః,
కిష్కుః, కందుః.....? నింబ, బాహు,
గంధూష, గర్జ. జాగర, భుజ, కీల, జ్వాల,
వర్తక, వ్రీడ, ఉత్కంఠ, సట, వరాట, (ఇవి
స్త్రీలింగమునందు టాబంతములగు పద
ములు) శల్లక, వృశ్చిక, కీట, శార, తూణ,
ఘట, కట, శఫర, వేతస, (ఇవి స్త్రీలింగ
ములొ జలపంతములుగాఁగలవి) ఉడు,
దామ, చర్ది, జ్యోతి, సద, అర్చి, సుఖ,
లక్ష, వాణిజ్య, బడిశ, క్రోడ, పాటల,
తారక, రసన, నీత, (ఇవి స్త్రీలింగమునం
దు టాబంతములగు పదములు),

నగర, ఆస్థాన, స్థల, పుర, పాటల (ఇవి
జీవంతములుగలవి) ఇవి యన్నియు స్త్రీ
నపుంసకములలో వర్తించును.

త్రిలింగ్యాంతు ప్రతీసరస్సు
లింగ నఖరా ర్గలాః కందరం
శృంఖలం నాలం బల్లూర ఫల
ముస్తకాః. ౧౧౧. జంభ శ్చ
టాబంతా ఏ తే స్త్రియా
మథ విభీతకః, హరీత కాటక
తటక వాటాశ్చ గుణేవటః
౧౧౨. మండలం శలభం భ
ల్లాతకం కలశ కందరా, మృ
ణాలామలకౌ దాడి మశ్చ
జ్యం తాః స్త్రియామిమే.

కరణే ల్యుట్ త్రిషు య
థా తస్య వ్యాఖ్యాన మిత్య
దః సూత్రకృద్భాష్యకృతా
వసుమాన ఇతీచ్ఛతే. ౧౧౩.

ఇతి లింగాదిసంగ్రహవర్గః.

దృష్టప్రయోగా యేశబ్ధాః
ప్రాయస్త ఇహ కీర్తితాః, అ
ప్రయుక్తాస్తు పాణిన్యాదిషు
దృష్ట్యాప్యపేక్షితాః. ౧౧౪.

ఇతి తృతీయకాండః

ప్రతీసర, స్ఫులింగ, నఖర, అర్గల, కం
దర, శృంఖల, నాల, బల్లూర, ఫల, ముస్త
క, జంభ, (ఇవి స్త్రీలింగమునందు టాబం
తములు) విభీతక, హరీత, కాటక, తట,
కవాట, గుణ, అవట, మండల, శలభ,
భల్లాతక, కలశ, కందల, మృణాల, ఆమ
లక, దాడిమ, (ఇవి స్త్రీలింగమునందు
జపంతములు)

ఇవి యన్నియు స్త్రీ నపుంసకలింగము
లలో వర్తించును.

[త్రిలింగములందుఁగల కరణేల్యుడంత
ములకు వ్యాఖ్యానము చేయుట సూత్ర
కర్తయగు పాణిన్యాచార్యులకు భాష్య
కర్తయగు పతంజలికి సందేహమని తలం
చినాఁడు.]

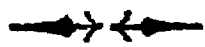
ఇది లింగాదిసంగ్రహవర్గము.

[ప్రయోగదృష్టములగు శబ్దములు
ప్రాయకముగా నీనిఘంటువునందు చెప్పఁ
బడెను. ప్రయోగదృష్టములుగాని శబ్ద
ములు పాణిన్యాదులయందుఁ జూచియు
ఉపేక్షించితిమి.]

ఇది తృతీయకాండము.

ఇతి స్త్రీపురుషోత్తమ దేవరచిత్రత్రికాండశేషాభిధానకోశః సమాప్తః.

శబ్దానుక్రమణిక.

పదము.	పుట.	పదము.	పుట.	పదము.	పుట.
అ		అండజి	134	అంబునర్పిణి	32
అంకం	85	అండ్డిరః	193	అంభ సాంభ్రమః	29
అంకః	113, 115	అంతమ్	149	అంశకం	20
అంకతిః	15	అంతరితః	104	అంశకః	61
అంకురః	192	అంతర్వమిః	౮2	అంశుధరః	19
అంకుశమ్	228	అంతర్వేదీ	36	అంశుమాన్	19
అంకుశః	83	అంతర్వాసః	114	అంశుమాలీ	19
అంకుశద్వర్ధరః	౯2	అంతశయ్యా	88	అంశులః	73
అంగ	127, 224	అంతస్స్వదః	౯2	అః	6
అంగమ్	127, 227	అంతికమ్	115	అకమ్	28
అంగజః	8, 134	అంతికా	115	అకూపారః	193
అంగదమ్	227	అందుకః	66	అక్షతమ్	150
అంగదః	163	అంధః	108	అక్షరమ్	16, 227
అంగనః	228	అంధకూపః	32	అక్షరముఖః	69
అంగపాలిః	108	అంధః	32	అక్షనాటః	87
అంగమర్దకః	81	అంబకమ్	65	అక్షోభః	౯3
అంగారః	14, 193	అంబరమ్	192	అగరుః	193
అంగారిణీ	18	అంబరీషం	217	అగస్త్యుః	49
అంగారితమ్	44, 108	అంబవః	140	అగస్త్యః	17
అంగుళిమోటనమ్	65	అంబికా	115	అగాధమ్	29
అంగుళీటః	66	అంబుకంటకః	31	అగార	228
అంగువః	40	అంబుకీరాటః	31	అగురుపుత్రికా	48
అంఘ్రిః	193, 226	అంబుకీశః	౩2	అగ్నాయా	14, 21
అంచతిః	13	అంబుజమ్	12	అగ్నికుక్కుటః	14
అంజనః	54	అంబుజః	134	అగ్నిబీజమ్	95
అంజలిః	226	అంబుతాలః	34	అగ్నిమారుతిః	17
అండమ్	141	అంబు ప్రసాదనః	45	అగ్నివాహః	14
అండకోశః	64			అగ్నివృః	90

పదము.	పుట.	పదము.	పుట.	పదము.	పుట.
అగ్నిహోత్రః	193	అద్భుతశ్వనః	9	అనిరుద్ధః	8
అగ్రః	192	అద్రిః	19	అనిలీ	77
అగ్రజన్మా	169	అద్రికీహ	35	అసీకః	115
అగ్రసాధానీ	14	అద్రిభిత్	11	అనుతర్షః	217
అగ్రహః	69	అద్రిహాసః	9	అనుత్తరః	193
అఘమ్	23	అధః	27, 64	అనుబంధః	109
అచలః	204	అధమః	106	అనుమతిః	149
అచలా	204	అధరః	64, 192	అనుమననమ్	114
అచిరద్యుతిః	16	అధరమధు	63	అనుమా	110
అచ్ఛక్షః	23	అధర్వణః	9	అనుమానమ్	110
అజః	134	అధస్తాత్	64	అనుష్టుప్	182
అజగరః	27	అధార్మికః	103	అనూచానః	169
అజగావః	10	అధిపం	75	అనూపః	179
అజమీధః	78	అధివచనం	23	అనూరుః	19
అజాజీవః	97	అధివాసః	219	అన్యతమ్	150
అజాతశత్రుః	78	అధోమర్త	64	అనేకజః	59
అజానేయః	106	అధ్యక్షమ్	110	అన్తఃకరణమ్	22
అజితః	6	అధ్యాయః	113	అన్తర్యామి	22
అజిహ్వాః	32	అధ్రువః	106	అన్తావసాయీ	169
అజీగవః	10	అధ్వగః	93	అన్తాహిః	31
అజీర్ణః	62	అధ్వగభోగ్యః	45	అన్నమ్	169
అజ్జిలః	14	అధ్వగా	33	అన్నగంధిః	62
అజ్జః	136	అధ్వా	169	అన్యః	187
అట్ట	225	అనంగః	123	అన్యతరమ్	107
అట్టః	136	అనంతః	6, 23, 149	అన్యతరస్యామ్	226
అట్టనమ్	86	అనంతా	4	అన్యాయ్యమ్	227
అఙుః	107, 143	అనద్వాన్	92	అన్యసాధారణమ్	106
అఙుభావః	16	అనపయతి	225	అపకృష్టః	56
అశనీ	89	అనమః	69	అపజనః	227
అతిథిః	70, 161	అనలిః	49	అపత్యపథః	64
అతిసారః	62	అనహంకృతిః	103	అపశ్రంశః	215
అత్యాకారః	114	అనిందితః	107	అపరరాత్రః	20
అత్రినేత్రభూః	16	అనిమేషః	30	అపరవ్రతః	19
అధిపః	2	అనిరుద్ధమ్	113	అపవరకమ్	41

పదము.	పుట.	పదము.	పుట.	పదము.	పుట.
అపవర్గః	127	అభ్యాగమః	184	అర్జునధ్వజః	77
అపవారుకః	43	అభ్యాసః	112, 219	అర్జునీ	170
అపప్తః	20	అభ్రమ్	193	అర్జితమ్	150
అపప్త	107	అభ్రపికాచః	18	అర్థమ్	166, 227
అపప్తలమ్	107	అభ్రతమ్	12	అర్థః	161
అపసత్	106	అమరద్విజః	97	అర్థగంగా	33
అపాటపమ్	110	అమరా	192	అర్థచంద్రాః	193
అపితు	225	అమా	20	అర్థరాత్రః	20
అప్రకాశః	81	అమాత్యః	80	అర్థి	169
అప్రతిరథః	161	అమావసీ	20	అర్థుడః	163
అప్సరసః	12	అమృతమ్	27, 149	అర్హతీ	150
అజ్ఞః	134	అమృతా	149	అర్హవ్రతః	150
అజ్ఞజః	5	అమ్మానః	49	అర్హా	169
అజ్ఞవాహనః	9	అమ్మానీ	34	అర్హాహితః	46
అబ్ధిద్వీపా	35	అయోగః	127	అర్హన్	3
అబ్ధినగరీ	38	అయోధ్యా	37	అలకనన్దా	59
అబ్రహ్మచర్యమ్	75	అరతత్రపః	97	అలక్షణః	101
అభావః	212	అరరమ్	42	అలక్ష్మీ	28
అభిఖ్యా	187	అరాళః	204	అలగర్దః	27
అభిజనః	169, 227	అరి	85	అలింజరః	90
అభిధా	23	అరిష్టమ్	99, 136	అలిః	204
అభిధానమ్	23	అరిష్టతాతిః	101	అలిప్రియమ్	34
అభినిష్ఠానః	169	అరుంధతీనాథః	73	అలిమకః	115
అభివన్నః	101	అరుణః	19, 143	అల్పాయుః	93
అభిప్రాయాః	114	అరుణా	143	అలీ	170
అభిభానితమ్	75	అరుణాత్మజః	19	అవంతయః	37
అభిమంధః	63	అరుణావరజః	8	అవగందః	63
అభిలాషః	23	అర్కః	115	అవగుంథికా	66
అభిషంగః	128	అర్కనందనః	78	అవగ్రహః	222
అభిషవః	212	అర్కపాదవః	47	అవఘట్టః	32
అభిషేకః	66	అర్గలః	230	అవచూలకమ్	81
అభిస్యంద్రిమణమ్	39	అర్చా	132	అవజ్ఞా	25
అభీకః	115	అర్చిః	229	అవజః	32, 136, 230
అభీక్షమ్	143	అర్జునః	77, 78, 169	అవశంసః	228

పదము.	పుట.	పదము.	పుట.	పదము.	పుట.
అవతారః	192	అశ్మ సారః	94	అసాయమ్	29
అవదోహః	92	అశ్మ	43	అస్థిమాలీ	9
అవదానం	169	అశ్మ	228	అస్థివిగ్రహః	10
అవధిః	166	అశ్వః	83	అస్యమూలమ్	49
అవపాతః	111	అశ్వతరః	84	అహిః	79
అవరమ్	83	అశ్వత్థామా	79	అవహా	225
అవరోహః	2, 222	అశ్వమేధీయః	84	అహీకః	106
అవలక్షగుః	16	అశ్వహాలా	27	ఆ.	
అవలాశః	63	అశ్వవారః	85	ఆంగమ్	63
అవలేపః	180	అశ్వవాలః	51	ఆంజనేయః	76
అవలూకితః	4	అశ్వవిక్రయా	94	ఆంబికేయః	78
అవప్తంభః	182	అశ్వవిత్	77	ఆకల్పః	180
అవసక్తికా	110	అద్వకాంగమ్	100	ఆకల్పకః	114
అవసర్గః	114	అద్వపాదః	54	ఆకలనమ్	170
అవసాధ్యః	32	అద్వశ్రవాః	5	ఆకాశః	223
అవసానమ్	114	అద్వాపదమ్	163	ఆకులమ్	204
అవసితమ్	149	అద్వాపదః	52	ఆకృతిః	150
అవహారః	193	అద్వారచక్రవాన్	4	ఆక్షేపః	114, 180
అవహారకః	31	అసద్గ్రహః	108	ఆఖనికః	53
అవాచ్యదేశః	64	అసమః	3	ఆఖ్యాతమ్	150
అవిః	93	అసమంజసమ్	109	ఆఖ్యాతకా	113
అవినీతః	107	అసమేపః	7	ఆగస్త్యకమ్	105
అవ్యథా	161	అసవః	227	ఆగమః	110, 184
అవ్యధిమః	19	అసిః	80	ఆగ్రహః	222
అవ్యయః	9	అసితాభ్రశేఖరః	4	ఆఘాతః	87
అవ్యవసాయవాన్	103	అసితార్చిః	13	ఆచార్యః	79, 110
అశనిః	16, 169, 229	అసిదంష్ట్రకః	31	ఆచితః	150
అశుచి	227	అసిపత్రకః	52	ఆచ్ఛరితమ్	116
అశుభమ్	227	అస్తః	150	ఆజానేయః	84
అశోకః	47	అస్తాద్రిః	43	ఆజిః	226
అశ్మనః	19	అస్తి	226	ఆటికనమ్	93
అశ్మనమ్	149	అస్తు	225	ఆటోపః	112
అశ్మనకమ్	116	అస్త్వమ్	192	ఆడరః	112
అశ్మరీఘ్నః	45	అస్త్వకంటకః	86	ఆడమ్మరః	112

పదము.	పుట.	పదము.	పుట.	పదము.	పుట.
ఆణిః	143	ఆయశ్శూలికః	103	ఆశ్వాసః	219
ఆత్మభూః	182	ఆయస్కారః	83	ఆషాఢః	143
ఆత్మా	22, 170	ఆయన్తః	150	ఆసంగినీ	16
ఆత్మాశీ	31	ఆయుధమ్	85	ఆసారః	193
ఆత్మేయీ	187	ఆయోగః	128	ఆసుతీబలః	205
ఆదర్శః	215	ఆరః	193	ఆస్తీకనామా	79
ఆదిత్యః	187	ఆరక్షః	82	ఆస్థా	161
ఆదిదేవః	6	ఆరమ్యః	112, 115, 182	ఆస్థుజిత్	18
ఆదివరాహః	6	ఆరోహః	222	ఆహ	226
ఆదిరాజః	76	ఆర్తవమ్	212	ఆహతమ్	150
ఆధానికమ్	61	ఆర్ద్రః	102	ఆహవః	212
ఆధార్మికః	163	ఆర్యకమ్	70	ఆహరః	114, 227
ఆధిః	166	ఆర్యమిత్రః	106	ఆహర్యం	105
ఆనందః	227	ఆర్యా	10	ఆహికః	18, 74
ఆనందం	166	ఆలవాలమ్	33	ఆహ్నికమ్	113, 116
ఆనీచదర్శి	4	ఆశానమ్	83	ఇ	
ఆన్వయికః	106	ఆలింగనమ్	103	ఇంగః	123
ఆపాతః	150	ఆలింపనా	91	ఇంచాకః	31
ఆపూమ్యః	92	ఆలిః	205	ఇంద్రః	193
ఆప్తః	150	ఆలుః	205	ఇంద్రశోషః	41
ఆవిద్యః	166	ఆవట్టజః	84	ఇంద్రతూలికా	98
ఆఖిలమ్	102, 205	ఆవళిః	41	ఇంద్రనీలః	94
ఆఖోగః	128	ఆవర్తః	150	ఇంద్రమహాకాముకః	97
ఆమండమ్	225	ఆవిధమ్	166	ఇంద్రాణి	144
ఆమలకం	230	ఆవిప్లవః	101	ఇందిరా	8
ఆమితా	112	ఆవేశః	112	ఇందిన్దిరః	58
ఆమిషమ్	217	ఆవేశనమ్	170	ఇందుకాన్తమ్	95
ఆముఖం	115	ఆవేశికమ్	106	ఇందుజనకః	28
ఆముష్యాయణి	101	ఆకా	215	ఇందువ్రతమ్	69
ఆమోదః	163	ఆకాబన్ధః	57	ఇందులేఖా	126
ఆమ్నాయః	187	ఆశిరః	13	ఇంద్రియమ్	188
ఆయతఞ్చదా	49	ఆశ్రమః	184	ఇః	8
ఆయతిః	150	ఆశ్రయః	187	ఇక్షుః	36, 52
		ఆశ్రవః	212	ఇక్ష్వర్ణవః	36

పదము.	పుట.	పదము.	పుట.	పదము.	పుట.
ఇక్ష్వాకరః	36	ఉగ్ర శేఖరా	33	ఉల్పిక్తః	112
ఇచ్ఛాపనుః	15	ఉగ్ర సేనజః	79	ఉదయః	188
ఇశ్యా	60, 188	ఉచ్ఛదేవః	6	ఉదరధిః	19
ఇనః	19	ఉచ్ఛన్ద్రః	20	ఉదరామయః	62
ఇభనిమాలికా	26	ఉచ్ఛయః	111	ఉదర్కః	116
ఇభాఖ్యః	45	ఉచ్ఛలలాటా	59	ఉదర్పిః	219
ఇరా	29	ఉచ్ఛారః	63	ఉదారః	194
ఇరాచరమ్	16	ఉచ్ఛాప్యసః	113	ఉదాస్థితః	151
ఇరిపకః	63	ఉచ్ఛైచ్ఛ్రవాః	12	ఉదిశమ్	151
ఇర్వారుః	51	ఉజ్జయినీ	35	ఉదుమ్బరః	194
ఇలా	205	ఉహ	229	ఉదూఖలమ్	89
ఇలావృతమ్	35	ఉమపమ్	227	ఉద్భాటితజ్ఞా	106
ఇల్లిశః	30	ఉడుపః	17, 180	ఉద్భాతః	85, 113
ఇమధిః	229	ఉద్దామరః	101	ఉద్భతః	112
ఇవమ్	137	ఉతా	225	ఉద్ధరణమ్	144
ఇష్టాపూర్తమ్	70	ఉత్కణ్ఠా	114, 229	ఉద్భవః	7
ఇష్టిముషః	2	ఉత్కలనామానః	37	ఉద్భృతమ్	151
ఈ		ఉత్కలాః	37	ఉద్భృటః	101
ఈక్షణమ్	144	ఉత్కలికా	44	ఉద్రంగః	39
ఈశః	215	ఉత్కలికా	116	ఉద్రః	32
ఈశాదన్తః	82	ఉత్కోచః	81	ఉద్వర్ధనమ్	114
ఈశ్వరః	22, 193	ఉత్తపమ్	151	ఉదాహ్వనమ్	26
ఈశ్వరా	10	ఉత్తరకురుః	35	ఉద్వేగః	128
ఈశ్వరీ	10, 193	ఉత్తరకోసలా	37	ఉన్దురుః	54
ఈషత్కరః	109	ఉత్తరపక్షః	22	ఉన్నతీశః	8
ఈషిరః	13	ఉత్తరాసంగః	226	ఉన్నిద్రాః	44
ఈహః	222	ఉత్తానః	170	ఉన్నతః	151
ఈహమ్బుగః	128	ఉత్తాలః	101	ఉన్నాథః	162
ఉ		ఉత్తానమ్	170	ఉన్నాదనః	8
ఉః	9, 12	ఉత్పతః	59	ఉన్నద్రః	44
ఉక్తమ్	22, 227	ఉత్పలమ్	33	ఉపకంఠమ్	42
ఉగ్రః	9, 194	ఉత్పాతః	67	ఉపగమః	184
ఉగ్రగంధా	166	ఉత్పాదకః	52	ఉపగ్రహః	88
		ఉత్సర్గః	128	ఉపదానకమ్	81

పదము.	పుట.	పదము.	పుట.	పదము.	పుట.
ఉపధానమ్	170	ఉహకలః	55	ఋషిః 72, 86, 110, 217	
ఉపధూపితా	18	ఉహవనమ్	38	ఋషికుల్యా	33
ఉపనయనమ్	63	ఉషికమ్	151	ఏ	
ఉపనిషత్	163	ఉష్ణమ్	144	ఏకకుండలః	7
ఉపప్లవః	212	ఉష్ణః	93	ఏకచక్రమే	37
ఉపయాచితమ్	111	ఉష్ణి కా	90	ఏకచరః	53
ఉపరక్తః	151	ఉస్రః	194	ఏకచారిణః	3
ఉపరాగః	128	ఉ		ఏకజన్మా	75
ఉపలః	227	ఉరుః	64	ఏకదన్తః	11
ఉపలబ్ధిః	166	ఉర్జః	134	ఏకదేహ	18
ఉపలేపనమ్	109	ఉర్ధ్వంధమః	102	ఏకనటః	24
ఉపవర్షః	73	ఉర్ధ్వరేతః	9	ఏకపక్షాః	111
ఉపవాసం	228	ఉర్ధ్వశ్శః	102	ఏకపత్నీ	60
ఉపవాసః	71	ఉర్ధ్వసింహః	84	ఏకపాత్	9
ఉపశల్యమ్	42	ఉర్ధ్వసింహః	51	ఏకశఫః	83
ఉపశ్రుతిః	80	ఉర్ధ్వః	184	ఏకశృంగః	6
ఉపస్మృప్తమ్	75	ఉర్ధ్వః	229	ఏకాంగః	18
ఉపాక్షమ్	110	ఉర్ధ్వమాలీ	28	ఏకానంకా	10
ఉపాదానమ్	110	ఉర్ధ్వశీవల్లభః	77	ఏకీయాః	111
ఉపాదికః	54	ఉషః	36	ఏకకః	54
ఉపాధిః	166	ఉషరమ్	36	ఏణః	53
ఉపాసనమ్	170	ఉషవాక్	36	ఏతః	151
ఉపాహితః	151	ఉష్ణ	85, 226	ఏసః	219
ఉపావణమ్	71	ఋ		ఏరండః	49
ఉమా	184	ఋక్షః	217	ఐ	
ఉమాగురుః	42	ఋణమ్	83	ఐన్ద్రిః	56, 77
ఉరస్కృతః	72	ఋతమ్	151	ఐన్ద్రి	28
ఉరుకాలికః	45	ఋతధామా	6	ఐరావతః	151
ఉర్వటః	21	ఋతిః	151	ఐలః	77
ఉలుపమ్	180	ఋతువృత్తిః	21	ఓ	
ఉలూతా	27	ఋద్ధిః	166	ఓమ్	224
ఉల్కాముఖి	53	ఋనామ	2	ఓంకారా	4
ఉష్ణ	20, 217	ఋషభః	182	ఓకః	41

పదము.	పుట.	పదము.	పుట.	పదము.	పుట.
పీఠుః	132	కరేరుః	81	కచ్చరా	195
పీఠపుష్పమ్	49	కణలాభః	29	కజ్జలః	68
పీఠాగ్రః	37	కణాటీనః	55	కజ్జలధ్వజః	68
పీఠనం	228	కణాదః	73	కఞ్చకః	118
పీఠః	205	కణౌ	144	కఞ్చకీ	171
పౌ		కణ్ణకః	45, 117	కఞ్ఞః	5
పౌర్వః	196	కణ్ణకాశనః	93	కఞ్ఞానః	7
పౌర్వసీయః	17	కణ్ణోటః	33	కన్దుః	90, 229
పౌషధమ్	62	కణ్ఠః	140	కన్దుకః	68
క		కణ్ఠకామేలః	30	కన్దురః	16
		కంసః	79, 95, 219	కన్దువాటః	42
కటమ్	227	కంసాస్థి	95	కన్యకా	59
కటః 82, 88, 137, 225,	229	కః	117	కన్యాటః	41
కటకం	228	కకుత్	163	కన్యాపాలః	97
కటకః	76, 117	కకుద్వాన్	92	కన్యారామః	4
కటకీ	42	కకుభః	183	కపర్దః	164
కటకొలః	68	కకటః	105	కపర్దకః	94
కటజ్కజేరీ	48	కకటి	43	కపాటః	42
కటప్రుః	9	కకః	218	కపాలః	205
కటభద్రః	90, 128	కక్	71, 218	కపాలనాలికా	93
కటవ్రణః	78	కక్కుః	55, 78, 118	కపిచమ్	67
కటా	229	కక్కుణమ్	144, 228	కపిచూతం	45
కటాక్షః	65	కక్కుత్రోటః	30	కపిష్ఠాలః	56
కటాహిః	223	కక్కురుట్	56	కపితాన్యః	53
కటి	82	కక్కుళిః	47	కపిధ్వజః	78
కటితలః	86	కచః	132	కపిల,	97, 206
కటిరకః	64	కచజ్జలః	28	కపిలా	206
కటుః	137	కచాటురః	56	కపిలాశ్వః	11
కటుకన్యః	163	కచేలమ్	80	కపివక్త్రః	72
కటున్నేహః	89	కచ్చం	228	కపిశాన్యానః	9
కధః	69	కచ్చః	134	కపిశీకా	99
కథమర్దః	9	కచ్చటికా	71	కపిశీర్షమ్	41
కఠినీ	43	కచ్చపః	15, 34	కపీతనః	170
కఠిలకః	118	కచ్చ	71, 134	కచాతః	152

పదము.	పుట.	పదము.	పుట.	పదము.	పుట.
కఫవర్ధనః	46	కరిభః	44	కర్బురమ్	195
కబిన్దః	166	కరిమాచలః	52	కర్బురః	194
కబరః	66	కరిముఖః	11	కర్బురీ	10
కబరీ	66	కరికాబకః	82	కర్బురం	95
కరుణ్ణలుః	71, 206, 228	కరీరమ్	51	కర్మకీలకః	97
కమలమ్	29, 206	కరీరికా	82	కర్మఫలమ్	206
కమలః	5	కరీషః	93	కర్మయగమ్	22
కమృలక్ష్మ	15	కరీమాన్నిః	13	కర్మా	107
కమృలః	205	కరుణాకూర్పః	3	కర్మటః	40
కమ్మః	181, 228	కరేటన్యాయ	57	కలకలః	205
కమ్పాజః	134	కరేటుః	65	కలజుగ్గరః	29
కరకమ్	93	కరేణుః	73	కలఞ్జః	109
కరకః	116	కర్మటః	137	కలతూలికా	60
కరకణ్డకః	65	కర్మటీ	51	కలత్రమ్	64, 227
కరకా	16, 116	కర్మరః	195	కలమా	184
కరకామ్భః	52	కర్మరాష్ట్రకః	32	కలమ్మః	181
కరగ్రహః	75	కర్మశచ్చదః	46	కలశః	230
కరజః	134	కర్మారుః	228	కలసీ	90
కరఞ్జః	46	కర్మోగ్గటః	28	కలహః	223
కరటః	137	కర్మః	66, 73, 144	కలా	205
కరటీ	82	కర్మజరాకా	54	కలాకేళిః	7
కరణం	144, 228	కర్మదర్పణః	66	కలాజుగ్గరః	56, 79
కరణమ్	144	కర్మపూరః	195	కలాదః	97
కరణ్టీ	30	కర్మమోటిః	12	కలాపః	227
కరతాళీ	23	కర్మవేదసీ	53	కలాపకం	113
కరభః	182	కర్మానుజః	78	కలామ్బికా	88
కరమట్టః	52	కర్మారా	53	కలావికః	55
కరమరీ	88	కర్మాస్ఫలః	82	కలిః	226
కరమ్బితమ్	107	కర్మికా	116	కలికారః	195
కరరిః	23	కర్మీసుతః	79	కలిజుమ్	128
కరశూకః	65	కర్మనమ్	111	కలిజః	123
కరాగోటః	66	కర్మమీ	21	కలిజమ్	152
కరాళః	206	కర్మరః	196	కలఁషమ్	2
కరిణీ	82	కర్మరః	67	కల్కః	22,

పదము.	పుట.	పదము.	పుట.	పదము.	పుట.
కల్పః	180	కాకేతుః	51	కామరూపీ	12
కల్పనమ్	171	కాకోలః	205	కామలః	206
కల్పవృక్షమ్	65	కాక్షః	65	కామాంకుశః	65
కల్పవర్తః	92	కాచభాజనమ్	90	కామాయుః	8
కల్యాణమ్	144	కాచిభుః	132	కామినీ	171
కల్లః	62	కాచిమః	52	కామినః	52
కల్లాలః	206, 227	కాఞ్చనమ్	171	కాయః	188
కపయీ	30	కాఞ్చనీ	171	కాయమానమ్	41
కవాటః	42, 230	కాఞ్చీ	133	కాయసః	96
కవారమ్	34	కాఞ్చికమ్	90	కారణమ్	145
కవిః	212	కాటకః	230	కారణవ్యూహః	4
కవికః	84	కాతః	43	కారణమీ	171
కవిశ్రేష్ఠః	72	కాణః	56	కారవః	55
కవియమ్	84	కాణ్డః	113	కారవేల్లః	51
కవ్యబాలాదయః	2	కాణ్డగోచరః	86	కారస్కరః	44
కశ్యం	188	కాణ్డరిః	72	కారస్కరాటికా	54
కషాయః	67, 105	కాత్యః	74	కారా	195
కష్టకారకః	26	కాత్యాయనః	74	కారావేశ్	41
కన్మరీ	67	కాత్యాయనీ	170	కారికా	118
		కాదమ్బః	182	కారుః	194
కా.		కాద్రవేయః	188	కారుషాః	37
కాంస్యమ్	95	కాన్తః	151	కార్తవీర్యః	77
కాకః	55, 116	కాన్తాంఘ్రిదోహదః	47	కార్పటికః	69
కాకచించీ	46	కాన్తారః	228	కార్పాసః	48
కాకభద్రః	55	కాన్తిః	151	కార్పాపణం	228
కాకధ్వజః	13	కాన్యకుబ్జమ్	33	కార్పిః	8
కాకపుష్పః	55	కాపికాయనమ్	99	కార్పకమ్	117
కాకభీరుః	55	కాపిశేయః	15	కాలః	20, 201
కాకమద్గుః	56	కాప్యకారః	26	కాలకణ్ఠః	148
కాకరుకః	117	కామమ్	185	కాలకర్ణికా	27
కాకరుహ	44	కామకేలిః	102	కాలకృత్	19
కాకలమ్	65	కామతులః	55	కాలగ్రన్థిః	21
కాకుః	65	కామమహాః	21	కాలభారః	9
కాకుత్స్థః	76	కామరూపః	36		

పదము.	పుట.	పదము.	పుట.	పదము.	పుట.
కాలఙ్ఘరీ	10	కింపూరుషమ్	35	కు.	
కాలనేమియవసారిః	6	కింవా	225	కుంకుమమ్	67,227
కాలప్రభాతమ్	21	కింభిః	53	కుంజః	228
కాలభృత్	7	కింబిః	62	కుంజరః	44
కాలవలనమ్	85	కింబ్యామ్	227	కుండం	141
కాలకాకః	50	కితవః	212	కుండకీటః	137
కాలశ్వజాను	227	కిమిరః	46	కుండీ	141
కాలసర్పః	27	కియదేహేకా	25	కుంతలః	86
కాలాక్షరికః	69	కిరాతః	151	కుంతః	207
కాలికా	116	కిరికః	80	కుందః	49,164
కాలిదాసః	74	కిరిటి	52	కుందమకి	53
కాలీ	77	కిరీటం	228	కుంబా	66
కాలీచీ	14	కిరీటీ	78	కుంభః	182
కావరమ్	34	కిరీ రజిత్	78	కుంభ కారః	96
కావారీ	99	కిల	225, 229	కుంభ సన్నిః	82
కావేరీ	33	కిలకిలా	114	కుంభి కా	34
కావ్యమ్	188	కిలాలపాః	14	కుంభిలః	97
కావ్యచారః	98	కిలాసమ్	62	కుంభీనసః	28
కావ్యకర్తా	69	కిలింజః	44	కుకీలః	42
కాశః	51	కిల్కిః	83	కుకూలః	13
కాశీరాజః	73	కిష్కః	118,229	కుక్కుటః	55
కాశ్యపః	73	కిసలమ్	44	కుక్కురః	97
కాశీరాః	37	కిసలయః	228	కుక్కురాః	37
కాష్ఠకుటః	55			కుక్షిః	226
కాష్ఠధృక్	13			కుచః	64
కాష్ఠమతీ	88	కికటః	137	కుచికా	31
కాష్ఠలాహి	90	కికటాః	37	కుదేరః	195
కాష్ఠా	140	కిచకః	118	కుజంభిరః	97
కాసారః	128	కిచకజిత్	78	కుజః	18
కాహలా	23	కిటః	229	కుజ్జటిః	17
		కిరః	55	కుటః	228
		కిరాః	37	కుటజః	48
కించులుకః	32	కిలః	9,205	కుటీచకః	101
కింతనుః	54	కిలా	205,229		

పదము.	పుట.	పదము.	పుట.	పదము.	పుట.
కుటీచరః	31	కుర్చికా	118	కుసుమ్మమ్	95
కుటుః	137	కులమ్	63, 206	కుసూలః	90
కుట్టనీ	60	కులకమ్	117	కుహః	15
కుట్టారః	42	కులకః	117	కుహకమ్	227
కుడ్యచేద్యమ్	98	కులత్థః	89	కుహరితమ్	23
కుణపః	180	కులధారకః	60	కుహలిః	75
కుతనుః	15	కులనాశః	93	కుహూముఖః	55
కుతపః	180, 228	కులహంజకః	29	కుహేలికా	17
కుత్సః	220	కులాయః	188	కూ.	
కుథః	162	కులాయికా	41	కూః	35
కుద్రమ్	42	కులిః	64	కూటకః	66
కునలీ	49	కులికః	28	కూటకృత్	9, 96
కుసాభిః	16	కులిశమ్	30	కూటపూర్వః	83
కున్దః	15	కులిశః	228	కూటాగారమ్	41
కుపిసీ	29	కులికాశనః	3	కూటాయుః	189
కుబేరః	195	కులీరః	31	కూపః	180
కుబేరాచలః	42	కులుకమ్	63	కూపకః	117
కుబ్జః	135	కుల్లాపమ్	218	కూర్చమ్	132
కుబ్జకః	50	కుల్మః	68	కూలజ్జమ్	28
కుమారః	4	కుపమ్	33	కూష్మాండః	51, 141
కుమారః	11, 195	కుపలమ్	33, 206	కృ	
కుమారభృత్యా	61	కుశః	35	కృకలాశః	54
కుమారీ	195	కుశలప్రశ్నః	70	కృకవాకుః	118
కుములే	34	కుశలవౌ	76	కృకవాకుధ్వజః	11
కుముద	228	కుశస్థలమ్	36, 38	కృణుః	97
కుముదః	134	కుశారణిః	72	కృతఙ్గిటిః	73
కుముదినీ	34	కుశికః	118	కృతజః	136
కురంగమః	53	కుశీలవౌ	76	కృతాస్త్రః	22
కురంటకః	49	కుశీవశః	72	కృతాలయః	32
కురటః	97	కుష్టమ్	49, 140	కృలిః	107
కురరః	56	కుష్టహృత్	46	కృలీ	171
కురుక్షేత్రమ్	36, 38	కుసుమాకరః	108	కృత్యా	107
కురురాట్	78	కుసుమమ్	184	కృతణి	104
కురునిలః	95	కుసుమాధిరాట్	47		

పదము.	పుట.	పదము.	పుట.	పదము.	పుట.
కృపాద్వైతః	4	కేశరాజః	50	కొవ్వః	140
కృపీటమ్	137	కేశవః	6, 212	కౌ	
కృపీనుతః	79	కేశవాలయః	45	కౌక్యత్వం	26, 188
కృష్ణకః	117	కేశీ	6	కౌక్కుటకన్దలః	27
కృష్ణగరః	9	కేసరః	194	కౌఞ్చికి	43
కృష్టిః	137	కేసరీ	170	కౌణపదంతః	77
కృష్ణమ్	144			కౌణ్డిన్యః	73
కృష్ణః	6, 144	కైతభీ	10	కౌతుకమ్	117
కృష్ణకందమ్	33	కైతవమ్	212	కౌతూహలమ్	207
కృష్ణోహళః	99	కైరవమ్	33	కౌపీనమ్	71, 170
కృష్ణద్వైపాయనః	73	కైలాసః	42	కౌముదః	21
కృష్ణపింగళా	10	కైవర్తః	29	కౌముదీ	112
కృష్ణసారా	195			కౌముదీచారమ్	21
కృష్ణా	78, 144			కౌలః	106
		కోకః	6, 118	కౌలికః	74
క్షప్తకీలా	40	కోకిలః	14	కౌలీనమ్	170
		కోజాగరః	21	కౌలేయకః	117
		కోటః	52	కౌశలీ	70, 81
కేచుకమ్	50	కోటరః	228	కౌశాంబీ	38
కేతకః	51	కోటిః	137	కౌశికః	11, 25, 116
కేతుః	18, 152	కోటిజిత్	74	కౌశిక్	116
కేతుమాలమ్	35	కోటిరః	66	కౌశీతకీ	17
కేదారః	33	కోటివర్షమ్	38	కౌసల్యాజానిః	76
కేనతీ	8	కోటప్రీ	10	కౌస్తుభః	8
కేలకః	25	కోట్రారః	196		
కేలిః	26, 229	కోణః	144		
కేలికలావతీ	8	కోద్ధాటః	41	క్రకచః	99
కేలికుంబికా	60	కోమలః	106	క్రకచచ్ఛదః	51
కేలిముఖః	26	కోయష్టిః	58	క్రకచపాత్	54
కేవలమ్	206	కోలమ్	206	క్రకచప్రస్థీ	30
కేశః	215	కోలః	206	క్రతుద్విషః	2
కేశగర్భకః	66	కోలా	206	క్రతుపురుషః	6
కేశటః	137	కోలిః	46	క్రతుత్తమః	69
కేశరమ్	81	కోలాహలః	228	క్రమశీర్షమ్	41

పదము.	పుట.	పదము.	పుట.	పదము.	పుట.
క్రముకః	118	క్షా		ఖ	
క్రయారోహః	39	క్షారం	96	ఖమ్	2, 16, 126
క్రై		క్షారః	194	ఖంజకః	62
క్రమితైలః	39	క్షే		ఖంజనః	55
క్రయ	107	క్షేచికణః	87	ఖంజనతరమ్	74
క్రయాకారః	69	క్షేచివర్ధనః	88	ఖంజనికా	57
క్రై		క్షేత్యదితిః	7	ఖండం	228
క్రదారత్నమ్	75	క్షేపణః	15	ఖండః	109, 141
క్రూ		క్షే		ఖండకథా	113
క్రూరః	92, 195	క్షీరం	92	ఖకామినీ	171
క్రొ		క్షీరకకంతకః	66	ఖకుంతలః	9
క్రొడః	141, 229	క్షీరాంకః	67	ఖగః	19, 59
క్రొధాంఘ్రిః	32	క్షు		ఖచితమ్	107
క్రొధః	26	క్షుద్రః	194	ఖజిత్	3
క్రొధనా	59	క్షుద్ర	194	ఖటకః	75
క్రొశః	40	క్షుద్రాంబుపనసః	47	ఖటీ	43
క్రొ		క్షుద్రాష్టపనసః	47	ఖట్వాశః	54
క్రొఞ్చః	35, 43, 132	క్షురః	194	ఖట్వాశీ	53
క్రొ		క్షుల్లకః	113	ఖట్వి	88, 108
క్రొ		క్షేత్రం	63, 88, 195	ఖట్వికా	63
క్రొ		క్షేపః	45	ఖట్వాంగః	76
క్రొ		క్షేమం	184	ఖట్వాసూధః	107
క్రొ		క్షేమంకరః	101	ఖడ్గః	86, 129
క్రొ		క్షేమా	184	ఖడ్గాః	3
క్షణక్షణం	225	క్షో		ఖడ్గి	5
క్షత్రః	75	క్షోదః	164	ఖతమాలః	14, 16
క్షత్రియః	75	క్షౌ		ఖదికా	92
క్షపణః	106	క్షౌ		ఖదిరః	11, 46
క్షపాటః	14	క్షౌ		ఖద్యోతః	58
క్షమా	35	క్షౌ		ఖనకః	119
క్షమః	212	క్షౌ		ఖనికాజలమ్	17
క్షరణుః	162	క్షౌ		ఖపురమ్	39
		క్షౌ		ఖపురః	196
		క్షౌ		ఖప్రానిః	56

పదము.	పుట.	పదము.	పుట.	పదము.	పుట.
ఖమణిః	19	ఖురలి	86, 112	గంధసోమమ్	33
ఖమూలికా	34	ఖుల్లమః	39	గంధాతుః	54
ఖరః	84, 196	ఖే		గంభీరవేదీ	82
ఖరకుటీ	41	ఖేచరః	12	గచ్ఛః	44
ఖరగృహం	66	ఖేటః	137	గజచిర్భటః	51
ఖరగ్రహః	66			గజబంధనీ	63
ఖరపాత్రమ్	90	ఖో		గజాశ్వమ్	38
ఖరపోందః	90	ఖోడకశీర్షమ్	41	గడుః	32
ఖరా	196	ఖోరః	62	గణచక్రకమ్	108
ఖరాంశుః	19	ఖోలకః	118	గణనాయకా	10
ఖరా	2	ఖోల్లకః	18	గణపర్వతః	42
ఖరుః	65, 196	గ		గణవతీ	73
ఖర్జూరమ్	196	గంగా	33	గణాగ్రణీః	11
ఖర్జూరః	52	గంగాజేయ	31	గణికా	119
ఖర్పరః	99, 196	గంగాధరః	28	గణేయకా	60
ఖలమ్	207	గంజా	135	గణోత్సాహః	53
ఖలః	227	గండః	141	గతిః	152
ఖలితిః	61	గండకః	53, 119	గదః	164
ఖలుక్	27	గందూషా	229	గదాంపరః	16
ఖలేశయః	30	గండోలమ్	91	గదాగదా	13
ఖల్లిః	207	గంతుః	81	గదాగ్రజః	6
ఖల్లిడః	61	గందః	109, 166	గదాహ్వయం	49
ఖశయప్రస్కాః	37	గంధకః	46	గద్గదధ్వనిః	23
ఖశేటః	30	గంధకాష్ఠమ్	67	గభస్తిః	229
ఖక్వాసః	15	గంధచేలికా	67	గభస్తిహస్తః	19
ఖసమః	2	గంధనం	113	గమకారిత్వం	112
ఖసర్పణః	4	గంధనాలీ	65	గరళం	28
ఖసాత్తజః	14	గంధపికాచికా	67	గరహః	50
		గంధమాదనః	43	గరుత్	226
ఖా		గంధమాదనీ	99	గరుడ్యోధి	57
ఖానికమ్	98	గంధమూషికః	54	గర్గరీ	90
ఖానోదకః	52	గంధమైథునః	92	గర్జా	229
		గంధరసః	96	గర్జః	226
ఖు		గంధవతీ	35	గర్భః	94, 183
ఖురః	85, 196				

పదము.	పుట.	పదము.	పుట.	పదము.	పుట.
కర్పండః	62	గాత్రం	83	గుదం	227
గర్భాగారం	41	గాథకః	25	గుత్తం	152
గర్భావ్రమః	61	గాధిజః	73	గుత్తచరః	7
గర్జితం	152	గాధినీ	33	గురుంటకః	57
గర్భిణ్యవేక్షణం	61	గాయత్రీ	71, 196	గురుః	17, 79, 196
గర్వాటః	80	గాలవః	213	గురుగుండితం	107
గలవ్రతః	57	గాలిః	109	గులుచ్చుః	45
గలానిలః	31			గుల్లలః	185
గల్వర్కః	94	గిరా	22	గువాకః	52
గలేగండః	55	గిరికంటకః	12	గుహానం	44
గళోద్భవః	84	గిరికర్ణికా	35	గుహ్యం	64
గవయః	54	గిరిమృత్	43	గుహ్యకః	119
గవాలాకః	54			గుహ్యగురుః	9
గవీ	92				
గలేరుకం	43	గీః	22	గూ	
గవ్యం	92, 158	గీతం	152	గూఢమైథునః	55
గవ్యా	188			గూఢపర్వాః	32
గవ్యూతిః	40	గుంజా	22, 135	గృ	
గహనం	191	గుండ్రః	196	గృంజనం	171
గహ్వరం	197	గుండ్రా	197	గృఘ్నతా	26
		గుచ్చః	45	గృధ్రః	56, 197
గా		గుడః	91	గృధ్రనఖః	46
గాంగః	77	గుడదారుః	52	గృష్టిః	133
గాంగాయనిః	77	గుడశర్కరా	91	గృహం	41, 228
గాంగేయం	188	గుడాకేశః	9, 78	గృహకచ్చపః	43
గాంగేయః	30, 77	గుణః	86, 145, 230	గృహకపోతకః	54
గాండివం	229	గుణకారః	78	గృహపతిః	152
గాండినీ	78	గుణినీ	69	గృహపోతకః	41
గాందినీనుతః	77	గుణవాక్	104	గృహమణిః	68
గాంధారం	96	గుణసాగరః	4	గృహమాచికా	58
గాంధారః	197	గుణాకరః	2	గృహమేధి	69
గాంధారేయః	78	గుణితం	107	గృహః	227
గాంధికః	119	గుణీ	86	గృహక్షః	42
గాఢని	16	గుచ్చికః	113	గృహమం	90

పదము.	పుట.	పదము.	పుట.	పదము.	పుట.
గృహశాస్త్రము	43	గోమయచ్చత్రం	93	గ్రస్తం	152
గృహిణీ	90	గోమర్దః	56	గ్రహకల్పాకః	18
గృహీ	69	గోమీ	5	గ్రహణం	145
గృహాలికా	56	గోముఖం	109, 126	గ్రహసాశనః	45
గృహ్యం	189	గోముఖః	98	గ్రహధారః	18
గే		గోరంకుః	119	గ్రా	
గేయః	189	గోరథః	17	గ్రామః	185
గై		గోలం	207	గ్రామకూటః	96
గైరికం	43, 228	గోలకః	119	గ్రామమద్దురికా	119
గో		గోలా	10, 33, 207	గ్రామముఖం	39
		గోలాంశూలః	53	గ్రామమృగః	97
గోకరః	145	గోష్ఠశ్వః	102	గ్రామేయకః	102
గోగ్రంథిః	93	గోస్తరః	20	గ్రామ్యః	102
గోఘృతం	16	గోహరీతకీ	46	గ్రామ్యకర్కటి	51
గోదుంబా	51	గోహలకః	9	గ్రామ్యకుంకుమం	95
గోత్రం	197	గౌ		గ్రామ్యాశ్వః	94
గోదంతః	96	గౌంజికః	97	గ్రాహః	88
గోదావరీ	33	గౌః	129	గ్రీ	
గోధా	166	గౌసనవృత్	36	గ్రీవాఘంటా	84
గోధిః	65	గౌడ్డి	99	గ్రీష్మహాసం	98
గోధూమః	89	గౌతమః	73	గ్రై	
గోనర్దీయః	74	గౌతమీ	10	గ్రైష్ఠీ	49
గోనసః	27	గౌరః	197	ఘ	
గోనాసః	27	గౌరవితః	106	ఘటః	229
గోపతిః	152	గౌరీ	197	ఘటదాసీ	60
గోపదలః	52	గౌరీపాత్రిః	3	ఘటి	24
గోపాలః	207	గ్ర		ఘటోష్కచాంతకః	78
గోపుటం	42	గ్రంథః	113, 162	ఘనం	171
గోపురం	197	గ్రంథకూటః	80	ఘనః	171
గోబేశః	3	గ్రంథసంధిః	113	ఘనకుకః	16
గోప్యః	188	గ్రంథిః	226	ఘనజంబాలః	29
గోభండిరః	58	గ్రంథికం	119	ఘనతొలః	55
గోమతీ	33	గ్రంథిహరః	80	ఘనామయః	52
గోమయం	228				

పదము.	పుట.	పదము.	పుట.	పదము.	పుట.
ఘనామలః	50	చంచినూచిః	57	చక్రవర్తిః	53
ఘోరః	55	చంచుభృత్	59	చక్రవాకః	56
ఘోరః	84	చండః	14,142	చక్రసంపరః	5
ఘోరః	185	చండా	142	చక్రాంగీ	50
ఘోరః	43	చండాలుః	97	చక్రాధివాసీ	46
ఘోరః	91	చండికా	89	చక్ర	172
ఘోరః	67	చండి	59	చక్ర	17
ఘోరః		చందనం	228	చక్రవ్యం	189
ఘోరః	13	చందనాద్రిః	43	చక్రవ్యః	104
ఘోరః		చందిరః	16	చక్ర	138
ఘోరః	57	చంద్రః	197	చక్రచాటునీ	112
ఘోరః	32	చంద్ర	57	చక్రదత్తః	12
ఘోరః	67	చంద్రగోళస్థాః	2	చక్ర	207
ఘోరః		చంద్రచంచూ	30	చక్ర	62
ఘోరః	51	చంద్రభస్మ	67	చక్ర	207
ఘోరః	13	చంద్రరేణుః	98	చక్ర	25
ఘోరః	67	చంద్రవిహంగమః	56	చక్ర	45
ఘోరః	138	చంద్రశాలా	17	చక్ర	145
ఘోరః		చంద్రశాలికా	41	చక్ర	83
ఘోరః	138	చంద్రాపీఠః	9	చక్ర	43
ఘోరః	94	చంద్రాయణం	69	చక్ర	15
ఘోరః	80	చంద్రికా	17	చక్ర	94
ఘోరః	53	చంద్రిలః	97	చక్ర	91
ఘోరః	20	చంపకః	47	చక్ర	15,22,133
ఘోరః	59,218	చంపకొల్వః	47	చక్ర	12
ఘోరః	55	చంపా	38	చక్ర	91
ఘోరః		చంపూః	113	చక్ర	171
ఘోరః	145	చంపేశః	79	చక్ర	58
ఘోరః		చంపికః	103	చక్ర	97
ఘోరః	224	చక్రం	85,115	చక్ర	152
ఘోరః	85	చక్ర	198	చక్ర	172
ఘోరః	39	చక్రధరః	197	చక్ర	67
ఘోరః	58	చక్రఫలం	86	చక్ర	172
ఘోరః		చక్రభేదినీ	20	చక్ర	30

పదము.	పుట.	పదము.	పుట.	పదము.	పుట.
చలనీ	172	చిత్తం	88	చీరపరణి	145
చలా	8	చిత్తోక్తిః	80	చీవరీ	5
చవకం	119,228	చితాచూడకం	88	చు	
చమాలకీ	227	చిత్తం	197	చుంచరీ	100
చా		చిత్తకం	119	చుంటా	52
చాంపిలా	33	చిత్తకః	54,121	చుంటీ	32
చాంపేయం	95	చిత్తకరః	97	చుక్కారః	52
చాటవటుః	25	చిత్తగుప్తః	14	చుచః	50
చాణక్యః	73	చిత్తపక్షః	56	చులకః	29
చాతకః	55	చిత్తపుంఖః	36	చూ	
చాతురః	86	చిత్తఫలః	51	చూడకః	32
చామరం	81	చిత్తఫలీ	30	చూడా	32
చామరీ	83	చిత్తమేలఖః	57	చూతః	45
చాముండా	12	చిత్రాంగదనూః	77	చూరం	145
చారః	197	చిత్రాక్ష	56	చూరకః	91
చారకః	119	చిత్రాపూపః	91	చూర్ణిక్పత్	74
చారు	104	చిద్రూపః	106	చూలికా	119
చారుధారా	11	చిపిటః	91	చూ	
చారులోచనః	53	చిరంభణి	56	చేదయః	37
చారువ్రతా	71	చిరకాలం	112	చేదిరాట్	79
చారుశిలా	94	చిరమేహి	94	చేలాలః	51
చార్వీ	22	చిరసః	103	చేలకః	5
చాలః	41	చిరాత్	8	చై	
చాలకః	82	చిరాయుషః	5	చైత్యం	88,189
చాలనీ	89	చిరిః	55	చైత్యదుః	45
చి		చిలిమోలికా	119	చైత్యముఖః	71
చింతయా	26	చిల్లః	56	చైత్యః	44
చింతా	26	చిల్లాభః	98	చైత్రం	197
చింతాకర్త	114	చిహ్నం	171	చైత్రకః	5
చింతామణిః	4	చీనం	87	చైత్రరథం	13
చీకః	54	చీనః	171	చైత్రావళిః	21
చీకురః	198	చీరం	111	చైద్యః	79
చీతా	88			చైద్యాః	37

పదము.	పుట.	పదము.	పుట.	పదము.	పుట.
చో		చే		జతునీ	58
చోదనాగుడః	68	చేకః	120	జతుపుత్రకః	100
చోద్యం	22	చేదః	109	జనపదః	164
చోలాండుకః	66	చేదోక్తిః	109	జనమేజయసంజ్ఞకః	79
చోన్మః	84			జనయితా	60
చౌ		ఛోటీ	29	జన్మకీలః	6
చౌరః	79	ఛోరణమ్	114	జన్మవర్ణ	64
				జన్మమ్	39,189
చ		జ		జనాంతికమ్	81
చగణః	93	జంగమమ్	28	జయంతః	9,17
చటాఫలః	52	జంగమకుటీ	99	జయంతీ	10
చత్రమ్	81	జంగలః	207	జయా	4,11
చత్రకః	50	జంఘాత్రాణమ్	85	జరంతః	53,61
చత్రపత్రమ్	50	జంతులా	51	జరత్కారుః	79, 79
చత్రభంగః	129	జంభలః	4	జరాభీరుః	7
చదః	164, 226	జంభాలః	207	జరాసంధః	79
చద్వతాపనః	71	జంఘః	35	జరాసంధజిత్	78
చద్వః	22,220	జంబీరః	45	జరూధమ్	63
చర్దనమ్	172	జంభః	65,189,230	జలమ్	29,36
చర్దిః	229	జంభలః	207	జలకరంకః	120
చలమ్	26, 207	జంభారిః	12	జలకాంక్షః	81
చా		జగత్	152	జలకుక్కుభః	58
చాగః	93	జగద్బలః	15	జలకూర్కః	32
చాగణః	13	జగద్యోనిః	9	జలజమ్	135
చాగవాహనః	13	జగద్వహః	35	జలతాలః	3
చాగీ	94	జగన్నాథః	6	జలధిజా	1
చాయా	19	జగ్ధి	92	జలబ్రహ్మ	50
చాయాతరుః	44	జఘన్యః	135	జలమత్తకా	32
చాయాత్మజః	18	జటా	66	జలమార్జారః	32
చాయావధః	18	జటాచీరః	9	జలయంత్రగృహమ్	108
చాయామృగధరః	16	జటాటంకః	9	జలరూపః	31
		జటాధరః	4	జలవృశ్చికః	31
చి		జటాయః	19	జలవృధః	30
సిదురః	102	జడః	105	జలకూకరః	31

పదము.	పుట.	పదము.	పుట.	పదము.	పుట.
జలహమ్	108	జిత్వరీ	33	జ్యే	
జలహాసః	29	జినః	3, 172	జ్యేష్ఠః	140
జలాకరః	36	జిష్ఠః	78, 145	జ్యేష్ఠా	56, 140
జలాఖుః	32	జిహ్వా	107, 185	జ్యేష్ఠాంబు	92
జహండకం	31	జిహ్వ	65	జ్యేష్ఠామూలీయం	21
జలార్ణవః	21, 36	జిహ్వపః	180	జ్యేష్ఠాశ్రమీ	69
జలేన్ద్రః	4	జిహ్వమలం	63	జ్యో	
జలేశయః	30			జ్యోతిః	229
జలౌకా	32	జీ		జ్యోతిరీర్ష్యం	58
జవనః	172	జీమూతః	42	జ్యోతిరథః	18
జహకః	20	జీరకః	90	జ్యోతిస్సప్తః	68
జహ్నుః	6	జీరపరమ్	48	జ్యో	
		జీరపస్త్రమ్	66	జ్యాలా	229
		జీవః	22, 213		
		జీవంజీవః	58		
జాగరం	229	జీవజీవః	58	ఝర్మరకః	22, 198
జాగుడమ్	67	జీవధనమ్	93	ఝర్మరా	60
జాఘనీ	4	జీవనమ్	172	ఝలజ్జలా	82, 111
జాతః	152	జీవా	86	ఝలా	208
జాతిః	152, 226	జీవాతు	227	ఝషాశనః	31
జాత్యః	84	జీవితేకః	14, 216	ఝషాదరీ	77
జానక్తి	76			ఝంఝానిలః	15
జానపదాః	111	జు			
జాబాలః	97	జుహూవాణః	13	ఝి	
జామాతా	152			ఝిశ్రీకంతః	54
జారః	61	జై		ఝూ	
జాలమ్	207, 229	జైవాత్మకః	120	ఝూణిః	145
జాలకినీ	93				
జాలగోణికా	92	జో			
జాలికః	29, 120	జోటింగః	9, 72	టంకః	120
జాలికా	60, 120	జోంగకమ్	67	టంకటీకః	9
జాహకః	53			టంకారః	23, 198
		జ్ఞాతిః	61	టంకదేశీయః	50
		జ్ఞానదర్పణః	4	టట్టనీమూలీ	56
				టా	
జితః	5	జ్యో		టాంకరః	75
జితారిః	3	జ్యో	189		

పదము.	పుట.	పదము.	పుట.	పదము.	పుట.
టం		తపతీ	19	తర్కుటమ్	111
టంటకః	120	తపనః	172	తర్కుపీఠీ	98
డ		తపసః	17	తర్కునాశనం	93, 91
డమరుః	24, 25	తపస్తక్షః	11	తర్షః	218
డహుః	47	తపసజ్కుః	11	తర్షితః	101
డామాలాః	37	తపస్వీ	172	తలమ్	33, 44, 208
డింబః	162	తపస్థస్థ్రీ	38	తలిమమ్	185
దుండుః	27	తపోవటః	36	తలోదా	33
ధ		తమః	220	తల్కమ్	44
ధక్కా	24	తమసమ్	27	తల్లమ్	33
త		తమా	20	తా	
తండకః	120	తమాలః	208	తాండవతాలికః	10
తండులః	208, 227	తమాలకమ్	50	తాంబూలం	208
తంతునాగః	31	తమాలక్షః	55	తాంబూలదః	81
తంతుభః	89	తమాలికా	37	తాడంకః	66
తంతులమ్	84	తమోఽపహః	19	తాతనః	55
తంతువిగ్రహః	49	తమోమణిః	58	తాతః	153
తంతుసారః	52	తమోవ్రణః	62	తానూరః	29
తంత్రమ్	198	తరంతః	28	తాపీ	2, 33
తంత్రకావ్యమ్	98	తరః	220	తామరసమ్	220
తక్రటః	93	తరణః	29	తామలిప్తమ్	37
తక్షకః	28	తరణిః	146	తామలిష్ఠీ	37
తక్షణీ	99	తరలా	208	తామసీ	10, 220
తటః	230	తరలితః	101	తామ్రమ్	198
తడాగః	228	తరవారిః	86	తామ్రకమ్	95
తతమ్	153	తరారిధుః	29	తామ్రపృత్తః	89
తత్రభవాన్	106	తరికః	29	తామ్రాక్షః	55
తత్వమ్	113, 213	తరీ	198	తామ్రార్థం	95
తథ్యానుజః	17	తరీః	14	తామ్రా	24
తాదాత్వం	112	తరుకూణిః	57	తారః	198
తమః	172	తరుణః	145	తారకం	121, 229
తనుమాదః	63	తరుణీ	59	తారా	4
తమః	220	తర్కః	22, 111	తారిణీ	4, 198
		తర్కుః	98	తార్మ్యః	8

పదము.	పుట.	పదము.	పుట.	పదము.	పుట.
తాలః	208	తుందకూపీ	64	తృణతా	86, 153
తాలతీ	99	తుందిః	64	తృణదృక్	13
తాలభృత్	7	తుందికరః	64	తృణమతుక్కుణః	100
తాలాపచరః	25	తుంబా	92	తృణపట్పదః	58
		తుంబురీ	19	తృణాంజనః	54
తిందిడి	100	తుటుమః	54	తృణాగ్నిః	13
తిక్తమ్	153	తురగ బ్రహ్మచర్యకం	75	తృఫలా	96
తిక్తః	105	తురగీ	129	తృషితః	101
తిక్తశాకః	201	తురీ	98	తృష్ణా	88
తితఱః	89, 227	తురుష్కః	120	తే	
తిత్తిరిః	56	తురుష్కాః	37	తే	226
తిదః	20	తులా	208	తొ	
తిధిః	229	తులాభటః	29	తొక్కమ్	185
తిధివ్రజిః	16	తులాబీజం	46	తొక్తమ్	198
తిమిః	28	తులికా	57	తొరణం	228
తిమికోషః	28	తుల్యమ్	227	తొరణస్తంభః	75
తిమిరం	198	తుషాగ్రహః	13	త్య	
తిమిషః	51	తుషానలః	13	త్యక్తః	105
తిర్యగ్యానః	31	తుషారః	19	త్యా	
తిలకమ్	120, 228	తుషోదకం	90	త్యాగీ	172
తిలమయూరః	57	తుహినదుర్దినమ్	17	త్ర	
		తూ		త్రంగః	39
తీక్షః	114	తూణః	229	త్రంగా	39
తీక్షకర్షా	103	తూరమ్	23	త్రపు	180
తీరమ్	86, 227	తూర్యం	23, 228	త్రయా	189
తీరభుక్తః	36	తూలమ్	208	త్రసమ్	44
తీరమ్	162, 228	తూలః	98	త్రా	
తీర్థరాజీ	38	తూలకార్దుకమ్	98	త్రాణం	145
తీర్థమ్	199	తూలనాసికా	98	త్రాణః	112
		తూస్తమ్	22	త్రాసః	220
తుంగః	129	తృ		త్రి	
తుంగీ	20	తృణమ్	227	త్రికంటకః	31
తుంగీపతిః	17	తృణకుటీః	41	త్రణతా	86

పదము.	పుట.	పదము.	పుట.	పదము.	పుట.
త్రిగ్రంథము	37	దండధర్మా	24	దధ్యాకరః	36
త్రిదశాయుధమ్	12	దండభృత్	96	దరమ్	225
త్రిదోషజః	83	దండవాసీ	80	దరత్	226
త్రిధాతుః	11	దండి	5	దర్దరః	199
త్రినేత్రచూడామణిః	16	దంతః	45, 65, 153	దర్దురః	199
త్రిపాత్	6	దంతమధ్యః	82	దర్పః	85
త్రిపుండ్రకమ్	72	దంతమూలమ్	82	దర్భటమ్	41
త్రిపురమల్లికా	49	దంతశతా	140	దర్భః	20
త్రిఫలా	96	దంతాయుధః	53	దర్భసమ్	173
త్రిభద్రమ్	75	దంతాలిక	85	దర్భవిపత్	16
త్రిముఖా	3	దంతవాసః	65	దలమ్	208, 223
త్రిమూర్తిః	3	దంతకాణమ్	68	దలాధకః	121
త్రిలోచనా	4	దంతహర్షణః	45	దలాధ్యః	29
త్రిశంకుః	55	దంతీ	42	దలేన్దిః	45
త్రిశరణః	2	దంతేయః	11	దశకంతజిత్	76
ద్రక్షిభమ్	126	దంభః	183	దశనోచ్ఛిష్టః	138
త్రిశిరాః	15	దంశః	53, 216	దశభూమిశః	3
		దంశవీరుః	53	దశముఖః	76
త్రి	9	దక్షః	218	దశాః	227
త్రిక్షుః	75	దక్షకన్యా	10	దశార్హః	2
త్రిక్షరః		దక్షిణః	146	దశార్హాః	37
త్వ	107	దక్షిణా	146	దశాపతారః	6
త్వః	133	దత్తం	153	దశాశ్వః	16
త్వక్	26	దధి	36	దశేధనః	68
త్వక్పుష్పం	62	దధిశ్శోణః	53	దశేరః	103
త్వక్పుష్పికా	46	దధిస్తేహః	92	దశా	13
త్వక్పుగంధకః	26	దధిచ్యుస్థి	95	దశ్యుః	189
త్వగంతుః	107	దధ్యక్	103	దశ్రుమాః	19
త్వత్		దనుః	2	దహనప్రియా	14
త్వా	79	దమః	155	దహనోల్కా	14
త్వాస్త్రః	85	దమనః	48	దా	
త్వాస్త్రీ		దమహూషనుతః	79	దాక్షాయణీపతిః	17
ద		దధ్యంకః	67	దాక్షిపుత్రః	74
దండః	40, 142	దధ్యర్ణవః	36		

పదము.	పుట.	పదము.	పుట.	పదము.	పుట.
దాడింబః	47	దిన ప్రణీః	19	దు	
దాడిమం	230	దినమణిః	19	దుందుః	7
దాడిమః	47	దినమూర్ధా	43	దుందుభిః	183, 227
దాతా	102	దినాంతకః	27	దుకులమ్	203
దాత్యూహః	56, 223	దిలీపరాట్	76	దుఃఖమ్	20, 23
దానమ్	109	దివమ్	2	దుగమ్	36, 167
దానం	173	దివసః	228	దుగ్ధాకరః	36
దామ	229	దివ్యదోహదమ్	111	దుగ్ధారణః	36
దాయః	109	దివాన్ధః	55	దురారోహః	46
దాయాదః	61	వాభీతః	55, 153	దుర్జాతమ్	109
దారకర్	75	దివోదాసః	73	దురతిః	153
దారదమ్	96	దిష్ట	133	దుర్నామా	173
దారదః	28	దిష్టిః	133	దుర్ముఖః	126
దారాః	227			దుర్వర్ణం	145
దారు	199, 227	దీ		దుర్యోధనః	78
దారుః	102	దీనా	54	దుర్దళః	183
దారుకః	7	దీపః	68	దుర్విధః	167
దారుక్రి	60	దీపనం	67	దుర్భగా	60
దాల్	11	దీపవృక్షః	68	దుర్వాసాః	72
దాశరథిః	76	దీప్యకః	90	దుస్సమం	109
దాశేయా	77	దీప్తజిహ్వ	53	దుహితా	60
దాశేరకాః	37	దీపాలీ	21		
దాసః	220	దీప్తాక్షః	53	దూ	
దాసీ	220	దీప్తాగ్నిః	17	దూరదర్శి	56
దాసేరః	199	దీర్ఘజంఘః	56	దూర్వా	52
దాహసరః	88	దీర్ఘపాదః	55	దూషకః	103
		దీర్ఘమారుతః	81	దూష్యమ్	66, 189
దిక్కరీ	59	దీర్ఘరథః	53	దృ	
దిగంబరః	199	దీర్ఘరాత్రం	112	దృక్	216
దిగమ్	167	దీర్ఘశురతః	97	దృక్కటః	51
దితాః	2	దీర్ఘధ్వజః	129	దృఢముష్టిః	104
దితిః	153	దీర్ఘాయుః	220	దృఢః	105
దిదివిః	17	దీర్ఘాయుధః	86	దృణీ	146
దినం	20	దీర్ఘకా	32	దృషదృశీ	10

పదము.	పుట.	పదము.	పుట.	పదము.	పుట.
దే		దైవం	227	ద్రుమః	185
దేవః	5,213	దైవతం	228	ద్రో	
దేవతరుః	44	దైవదీపః	65	ద్రోణః	79, 145, 146, 228
దేవదత్తః	3	దైవప్రశ్నః	80	ద్రోణీ	146
దేవద్రోణీ	70	దైవలేఖకః	80	ద్రోణముఖం	40
దేవనం	26, 44, 172	దో		ద్రోమిణః	73
దేవపథః	18	దోగ్ధా	93, 167	ద్రా	
దేవఫలీ	50	దోన్యః	109	ద్రాణాయనః	79
దేవప్రహ్లా	72	దోర్గడుః	62	ద్రాపదీ	78
దేవమాతా	2	దోహ	20	ద్వ	
దేవమానః	61	దోహతిలకమ్	68	ద్వద్వమ్	59
దేవరః	61	దోహదం	228	ద్వద్వచారి	56
దేవరాజః	11	దోహనీ	92	ద్వా	
దేవర్షిః	72	దోహపనయః	92	ద్వారః	227
దేవలః	72,97	దౌ		ద్వారమ్	199
దేవలోకః	2	దౌష్యన్తిః	77	ద్వారకంటకః	42
దేవవృక్షః	45	దౌస్సాధికః	80	ద్వారకా	38
దేవప్రతః	77	ద్యు		ద్వాదశాఖ్యః	3
దేశకః	103	ద్యుమయా	19	ద్వాదశలోచనః	11
దేవసభ్యః	99	ద్యుమ్నమ్	173	ద్వాదశకరః	17
దేవసేనా	11	ద్యుషదః	2	ద్వారబలిభుక్	56
దేవానాంప్రియః	94,107	ద్యూ		ద్వారవతీ	33
దేవాయుః	104	ద్యూతః	100	ద్వాత్రింశదక్షరీ	113
దేవావాసః	44	ద్యూతకృత్	99	ద్వాస్థితః	80
దేవీకోటః	33	ద్యూతపూర్ణిమా	21	ద్వి	
దేహం	228	ద్యూతబీజమ్	94	ద్వికః	55, 121
దేహయాత్రా	92,199	ద్ర		ద్విజః	65, 69
దేహికా	54	ద్రగడః	24	ద్విజవతిః	16
దై		ద్రవ్యమ్	109, 189	ద్విజప్రపా	33
దైత్యదేవః	15	ద్రు		ద్విజస్తా	172
దైత్యమాతా	2	ద్రుణీ	146	ద్విజలింగీ	75
దైత్యా	99	ద్రుశమ్	153	ద్విజాయనీ	71
దైత్యాః	2	ద్రునఖః	45	ద్విజిహ్వః	213

పదము.	పుట.	పదము.	పుట.	పదము.	పుట.
ద్వితీయః	60	ధర్మచక్రః	2	ధీ	
ద్వితీయా	189	ధర్మణః	46	ధీరం	199
ద్విదేహః	11	ధర్మభాతుః	3	ధీరః	199
ద్విముఖా	27	ధర్మద్రవీ	33	ధూనకః	67
ద్విరసనః	28	ధర్మపత్రనం	38	ధూపః	67
		ధర్మపుత్రః	78	ధూపవృక్షకః	47
ద్వై		ధర్మభాణకః	70	ధూమః	14
ద్వైధమ్	112	ధర్మవాసరః	20	ధూమమహిషీ	17
ద్వైమాతురః	60	ధర్మచాహనః	9	ధూమికా	17
		ధర్మణా	146	ధూమోర్జా	14
ధ		ధర్మణీ	146	ధూర్తః	104
ధందం	110	ధర్మితం	75	ధూస్తరః	49
ధటి	71	ధవః	46,213	ధూళికేదారః	110
ధనంజయః	78,189	ధవలా	208	ధూళిగుచ్ఛః	68
ధనందదా	4			ధూళిభృజః	15
ధనకేలిః	15	ధా			
ధనచూఢః	57	ధాతుః	153	ధృ	
ధనదానుజః	76	ధాతునాశనం	30	ధృతపూర్ణకః	46
ధనపికాచీ	88	ధాతుభృత్	42	ధృతరాష్ట్రః	78
ధనికా	59	ధాత్రీ	199	ధృతిః	153,226
ధనుః	86	ధాన్యచమనః	91	ధృష్టః	103
ధన్వంతరం	40	ధాన్యపర్థి	88	ధృష్ణక్	103
ధన్వంతరిః	73	ధాన్యం	110	ధృష్టః	103
ధన్వా	173	ధారణీ	146		
ధరః	42, 192	ధారా	199	ధో	
ధరణః	39	ధారాకదంబకః	48	ధోరణః	85
ధరణీధరః	6	ధారాటః	138	ధౌ	
ధరణీప్లవః	28	ధారాధరః	199	ధౌతశీలం	94
ధరా	199	ధారాపనిః	15		
ధరాధరః	199	ధారావిషః	86	ధ్ర	
ధర్మం	227, 228	ధార్మికః	104	ధ్రువః	18,213
ధర్మః	113,185	ధావనం	173	ధ్రువా	213
ధర్మకాయః	3			ధ్వ	
ధర్మకారిణీ	59			ధ్వజః	64, 135, 228
ధర్మకీలః	39	ధి		ధ్వజోత్థానం	20
		ధియాపతిః	4		

పదము.	పుట.	పదము.	పుట.	పదము.	పుట.
ధ్వనిః	23	నటసంజ్ఞకః	96	నవరమ్	225
ధ్వనిగ్రహః	66	నటాంధికా	25	నవార్చిః	18
ధ్వనిసాలా	32	నటీ	25	నసా	65
		నది	33	నస్వా	65
ధ్వా		నదీకాస్తః	154	నా	
ధ్వాన్తోనేషః	58	నదీనః	28	నా	225
న		నభః	2	నాస్తికః	75
న	226	నభఃప్రాణః	15	నాకనాథః	11
నందకః	32	నభశ్చరః	200	నాగః	129
నందనం	12, 173	నభస్పదః	2	నాగకన్యకా	28
నందపుత్రీ	10	నభస్సోత్	18	నాగకేశరః	48
నందా	90	నభోగజః	16	నాగబలః	78
నందికేశ్వరః	10	నభోరేణుః	17	నాగభృత్	27
నందిఘోషః	85	నమంచిః	133	నాగమారః	50
నందినీసుతః	74	నయః	100	నాగరంగః	46
నందివర్ధనః	9	నయప్రీతి	100	నాగరంగకః	46
నందీ	10	నరం	200	నాగరః	61, 102
నకులప్రవః	32	నరకః	121	నాగలతా	64
నక్తచారీ	53, 55	నరకజిత్	6	నాగవీటః	75
నక్తః	31	నరభూః	35	నాగాఖ్యః	48
నక్తవాత్	31	నరమానినీ	59	నాగాహ్వామ్	38
నఖం	162, 228	నరవిష్వణః	14	నాచికేతః	13
నఖః	65	నరాయణః	6	నాటకమ్	113
నఖకుట్టః	97	నరేంద్రః	200	నాటామః	51
నఖరః	230	నర్మూః	25	నాడింధమః	97
నఖాశీ	55	నర్మ	26	నాడి	227
నగః	42	నర్మకీలః	61	నాడిచః	50
నగపతిః	42	నలః	77	నాడిచరణః	59
నగరం	228	నలిసీ	99, 173	నాడిజంఘః	56
నగరీబకం	56	నలినేశయః	6	నాడిదేహః	10
నగాటనః	53	నవః	23, 213	నాపితః	97
నగ్నః	173	నవచాఢ్యతః	69	నాపితకాలికా	41
నగ్నో	224	నవఫలికా	121	నాభిః	64, 183
నటః	25, 47, 139	నవమాలికా	49	నాభిగుడకః	62

పదము.	పుట.	పదము.	పుట.	పదము.	పుట.
నాభిజన్తా	5	నిచ్చవిః	36	నివాతః	105
నాభినాలా	61	నితంబః	64	నిశమనమ్	173
నామ	23	నిత్యమ్	190	నిశా	20, 216
నాయకః	103	నిత్యయవ్వశా	78	నిశాభ్యా	20
నారమ్	200	నిదాఘః	132, 228	నిశాచరీ	200
నారః	29	నిధానం	228	నిశాచర్	27
నారదః	72	నిధిః	15	నిశామణిః	16
నారాచః	80	నిధినాథః	15	నిశాహసః	33
నారికేళః	52	నిపాతః	87	నిశిప్రమ్మః	48
నారీ	24	నిపానమ్	92	నిశుంభి	5
నాలం	230	నిభః	183	నిశ్చేతః	56
నాలికః	53	నిబాలనమ్	112	నిశ్చక్వణం	68
నాలీకః	121	నిభృతం	41	నిశ్చేష్టాకరః	8
నాలేతం	65	నిమిత్తమ్	154	నిశ్చయః	26
నాశః	216	నిమేషయక్	58	నిషంగః	129
నాశీరమ్	85	నియామకః	121	నిషద్యా	68
నాసంధిః	64	నియాధి	48	నిషాదః	164
నాసాచ్ఛిన్నీ	57	నిరంతరాభ్యాసః	114	నిషకః	97
నాసాపూర్వం	82	నిరాకృతిః	153	నిషకటః	41, 138
నాసికా	65	నిర్జరా	200	నిస్సృప్తః	105
నాసిక్యమ్	65	నిర్జరః	81	నిస్సేన్నహః	89
నాసిక్యా	13	నిర్జరీ	33	నిస్త్రింశః	216
నాహుషిః	77	నిర్జయః	42	నిస్సన్దః	114
ని		నిర్జయః	22	నిస్సన్దిః	105
నింబః	47	నిర్భయః	106	నిస్సంపాతః	20
నింబా	229	నిర్భర్తనం	173	ని	
నికాయః	190	నిర్దుటః	39, 44	నీచః	133
నికారః	200	నిర్ద్వర్జనమ్	112	నీతం	229
నికాల్పః	227	నిర్ద్వహః	105	నీతిఘోషః	85
నిగణః	70, 229	నిర్వాణమ్	27, 116	నీహః	48
నిగమః	22, 185, 186	నిర్వృతిః	153	నీరమ్	29
నిగుః	22	నిర్వాధః	105	నీరజమ్	135
నిచులః	47	నిలింపా	92	నీవి	83
నిచుక్తకా	68	నిలింపాః	2	నిశ్చమ్	200

పదము.	పుట.	పదము.	పుట.	పదము.	పుట.
నీలః	4, 15	నృ		పండా	22
నీలపంకమ్	27	నృంభః	126	పంథాః	39
నీలవాసాః	18	నృబ్జభిద్యః	86	పః	15
నీలాత్పలీ	4	నృంభమ్	104	పక్షః	218
నీలసరస్వతీ	4			పక్షచరః	200
నీహరః	17	ప		పక్షజః	16
నూ		పంకః	121	పక్షసింహః	8
నూపురః	228	పంకకర్వటః	29	పక్షీలః	73
నృ		పంకకీరః	58	పక్షీకాలా	41
నృచక్షాః	14	పంకగదకః	31	పక్షీ	59
నృపః	75	పంకసూరణః	34	పక్షిమమ్	106
నృపాధ్వరః	69	పంకేజమ్	34	పదిః	13
నృపాథారం	24	పంక్తిః	44, 156	పటచ్చరః	66
నృసింహః	6	పంచగుప్తః	156	పటమయమ్	66
నృ		పంచజ్ఞానః	3	పటలః	113, 223
నేంద్యకమ్	108	పంచనఖః	126	పటవాసః	66
నేతి	225	పంచభద్రః	84	పటహః	223
నేత్రమ్	200	పంచమః	156	పటాలుకా	32
నేత్రః	199	పంచవటః	72	పటుః	104
నేత్రాంబు	65	పంచవీరః	5	పట్టః	138
నే		పంచశిఖః	52	పట్టాలికా	40
నేచికమ్	93	పంచాంగగుప్తః	32	పణ్యాజీవకమ్	39
నేషరః	77	పంచాంగపుష్పితః	84	పతంగః	19, 129
నో		పంచాననః	9	పతంజలిః	74
నోక్షః	218	పంచార్చిః	18	పతద్గ్రహః	68
నౌ		పంచాలికా	121	పతాకా	121
నౌః	29	పంచాలీ	100	పతివతా	60
నృ		పంచావనః	88	పత్తనవణిక్	94
నృంభమూరుహః	47	పంచేషుః	7	పత్తూరః	50
నృగ్భవనమ్	112	పంజరః	63	పత్తర్పుంకారః	29
నృప్తకస్త్రాః	2	పంజరాభేటః	30	పత్తదారకః	99
నృ		పంజికా	14	పత్తసికాచికా	99
నృ		పంజీకరః	96	పత్తబాలః	29
నృయసారిణీ	81	పండుః	142	పత్తవాహః	86

పదము.	పుట.	పదము.	పుట.	పదము.	పుట.
పత్రసూచి	45	పరిక్రమసహా	94	పల్యయనమ్	85
పత్రహీనం	17	పరిగతమ్	155	పల్యాటః	41
పథః	39	పరిఘః	132	పల్వలం	32
పథికః	81	పరిచ్ఛేదః	113	పల్లవః	44, 213, 228
పథికసంతతిః	81	పరిజ్ఞః	16	పవనః	174
పద్యమ్	190	పరిత్యాగః	114	పవనవ్యాధిః	7
పథ్యా	47, 190	పరిభాషా	114	పవారుః	51
పదమ్	164, 227	పరిమితమ్	102	పవిత్రమ్	71, 201
పదార్థః	113	పరివర్తః	113	పశుః	94, 216
పద్ధతిః	154	పరిహాసః	26	పశుహారితకీ	45
పద్మం	228	పర్కటీ	138	పా	
పద్మః	15, 186	పర్ణమ్	146	పాంచార్దికః	106
పద్మపాణిః	4, 19	పర్ణభోజనః	94	పాంచాలీ	78
పద్మమ్	34	పత్తి	34	పాండవాభీలః	6
పద్మరాగః	95	పర్వరీకః	13	పాండుః	78, 142
పద్మః	28	పర్వంకః	110	పాండుపృథ్వః	101
పద్మినీ	34	పర్యాజామ్	85	పాండురద్రుమః	48
పనసః	47	పర్యాప్తమ్	155	పాండుశర్షిలా	78
పన్నంధ్రీ	93	పర్యాయః	190	పాంశుః	87
పయః	92	పర్వ	113, 173	పాంశుకూలం	40
పరంజయః	15	పర్వధిః	17	పాంసనం	25
పరపురుషః	6	పర్వరుత్	47	పాంసనః	103
పరభాగః	108	పద్యః	86	పాంసుచన్దనః	9
పరమర్షిః	72	పలంకటః	87	పాంసుమర్దనః	33
పరమృత్యుః	55	పరంకరః	63	పాకః	122
పరశుః	86	పలతూరః	63	పాకలః	83
పరాంగవః	28	పలగండః	96	పాకిమం	106
పరాంజనమ్	80	పలవః	30	పాటలః	209, 229
పరాకః	122	పలాయితమ్	84	పాటలీపుత్రకం	33
పరాచీనమ్	102	పరాశః	14	పాటవికః	104
పరాదనః	84	పలాశీ	14, 44, 174	పాటోలమ్	48
పరామృతమ్	16	పరిక్ష్కీ	93	పాతకం	70
పరికరః	200	పలితమ్	154	పాతభూః	71
పరికథా	113	పల్యంకః	122	పాతీ	66

పదము.	పుట.	పదము.	పుట.	పదము.	పుట.
పాత్రీనః	30, 174	పారిః	99	పిండితగరః	46
పాణిః	226	పారిజాతః	156	పిండిరః	47
పాణినః	74	పారియాత్రః	43	పికబస్తుః	45
పాణినిః	74	పారి	83, 92	పిచుః	98
పాతః	155	పారిన్ద్రః	52	పిచుతూలం	98
పాతకమ్	22	పారిక్షితః	79	పిచ్చులదరా	46
పాతాలమ్	27	పారువ్యః	17	పిచ్చలా	209
పాత్రం	200	పార్థః	78	పిచ్చా	134
పాత్రసమితః	107	పారిపః	90, 213	పిచ్చులత్వక్	46
పాత్రీయం	70	పార్శ్వకః	103	పిటమ్	41
పాథోధః	16	పార్శ్వత్	99	పితరం	200
పాథోధిః	28	పార్శ్వతీ	78	పితరః	41
పాదః	164	పార్శ్వః	147	పితరః	2
పాదకటకః	66	పాలకాఖ్యా	73	పితా	60
పాదగండిరః	62	పాలఖేలా	57	పితామహః	223
పాదజః	96	పాలవణిక్	97	పిత్రం	63
పాదపః	180	పాలిః	89, 209	పిత్రజ్వరః	83
పాదరథీ	98	పాళిః	216	పిత్రలః	209
పాదారకః	29	పాళః	106	పితృన్	155
పాదుకా	98	పాశుపతః	74	పిప్లికా	57
పాదుకృత్	97	పాపండః		పిప్పటా	91
పానభాజనం	99			పిప్పలం	209
పానీయం	190	పింగళః	209	పిప్పలః	209
పాపం	22	పింగాక్షః	9	పిప్పలా	45
పాపః	106, 216	పింజనమ్	98	పిప్పికా	63
పాపవతిః	61	పింజా	135	పికాచః	15
పాపరోగః	62	పింజికా	98	పికాచకీ	15
పాయుః	63	పిండం	114	పికాచద్రుః	46
పారటీటః	43	పిండః	63, 142	పిత్తపూరః	91
పారదః	95	పిండకః	15	పిష్టాతః	68
పారశీకః	84	పిండపాదః	52		
పారాపతః	54	పిండపుష్పః	47, 180	పీతం	68, 227
పారాపతీ	154	పిండితమ్	107, 155	పీతకం	228
పారాశరిః	73	పిండిలిః	39	పీతశేలిః	102

పదము.	పుట.	పదము.	పుట.	పదము.	పుట.
ప్రేతమర్దనః	102	పురంజయః	76	పూ	
ప్రేడా	142	పురః	201	పూగప్రేతమ్	63
ప్రేతఫలః	46	పురాణం	5	పూగపుష్పికా	75
ప్రేతమండః	57	పురాణపురుషః	6	పూగవోలుః	52
ప్రేతకాలుకా	91	పురాణమ్	105, 147	పూజితాః	2
ప్రేతః	156	పురానిః	9	పూజ్యః	104
ప్రేతుః	19	పురావసుః	73	పూతమ్	154
ప్రేక్షః	13, 19, 21	పురీషణః	63	పూతనా	174
ప్రేయః	20, 55	పురీషమః	89	పూతనాధేయకారిష్ట	6
ప్రేలుః	81, 209	పురుల్	226	కేశిచాణూరమాదనః	
		పురుదంశకః	58	పూతికారిజా	53
పు		పురుషః	22, 218	పూపాలీ	91
పుంగవః	92	పురుషికమ్	84	పూరః	200
పుండరీకం	122	పురుషువాః	77	పూర్ణపాత్రం	109
పుండ్రః	36	పురోటిః	29	పూర్ణాలకం	109
పుంవృషః	54	పురోడాశః	26	పూర్ణికా	57
పుంసవసమ్	61, 92	పులకః	26, 121	పూర్తం	155
పుచ్ఛః	228	పులా	84	పూర్వగా	33
పుచ్ఛటుః	65	పులూమారిః	11	పూర్వజాః	2
పుటః	85	పుష్కరం	200	పూర్వజినః	5
పుటకినీ	34	పుష్కరః	35	పూర్వపక్షః	22
పుటోటజమ్	81	పుష్కరమూలకం	49	పూర్వదేశః	37
పుణ్యగంధః	47	పుష్కరీ	82	పూర్వయక్షః	4
పుణ్యశ్లోకః	77	పుష్కలకః	122	పూర్వాద్రిః	43
పుత్రంజీవః	50	పుష్పమ్	180	పూర్వేద్యః	225
పుత్రః	60	పుష్పకమ్	122		
పుత్రాన్నాదః	101	పుష్పకీటః	53	ప్ర	
పుద్గలం	63	పుష్పచామరః	48	ప్రతనామోట్	11
పుద్గలః	209	పుష్పపథః	64	ప్రథక్పరః	200
పునరుక్తజన్మా	69	పుష్పరోచనః	45	ప్రథాపతిః	78
పునర్భవః	65	పుష్పలావః	96	ప్రథుః	76
పునర్వసు	6, 74	పుష్పశకటి	50	ప్రదుశేఖరః	42
పున్నాగః	129	పుష్ప	33	ప్రక్షిక్ష్మంగః	11
పుర	229	పుస్తం	228	ప్రక్షి	34
పురమ్	38, 201			ప్రవత్	155

పదము.	పుట.	పదము.	పుట.	పదము.	పుట.
వృషతః	155	వృషుః	146	వృషిస్సశః	216
వృష్టతల్పనః	83	వృషుటాలితో	102	వృషిహతః	155
వృష్టమ్	227	వృషుసాః	2	వృషీతః	155
వృష్టమాంసాదః	103	వృచలాకీ	57	వృషీపః	77
వృషే		వృచురపురుషః	97	వృషీపం	102
వృచిలః	82	వృచేలుకః	89	వృతౌదయః	84
వృచుః	51	వృజంఘ్రాగ్రం	83	వృత్యక్షం	110
వృచులీ	50	వృజాపతిః	154	వృత్యక్షీ	111
వృరుః	28	వృజేశ్వరః	75	వృత్యయః	110
వృలవః	106	వృజ్జప్తిః	114	వృత్యయకారిణీ	81
వృశరః	84	వృజ్జా	106	వృత్యవసానం	92
		వృజ్జాకాయః	4	వృత్యశ్చ	43
వృడిన్యం	74	వృతారితః	105	వృత్యేకబుద్ధాః	3
		వృతికృతిః	154	వృధితః	105
		వృతికాయః	86	వృద్యుమ్నః	7
వృటగళ	209	వృతిక్షిప్తం	155	వృషాతః	155
వృతః	226	వృతిఘః	132	వృషితామహః	5
వృతలకస్త్రియః	4	వృతిచ్ఛందం	112	వృషంధః	113
వృతాథానం	31	వృతిజిహ్వాకా	65	వృభాంజనః	46
వృలిందః	29	వృతిదివా	19	వృభాశం	20
వృలీ	91	వృతిపత్	164	వృభాసః	36
		వృతిపత్తిః	154	వృముఖం	112, 127
వృరుషం	218	వృతిపత్తూర్యం	24	వృమృతః	104
వృర్ణమీ	20	వృతిబలః	104	వృయత్నవాక్	103
వృలస్త్రియః	76, 190	వృతిమం	186	వృయస్తం	91
		వృతిమానం	173	వృయాగం	35
వృకరణం	113	వృతిమార్గకః	39	వృయాగః	38
వృకాండకః	142	వృతియత్నః	68, 103	వృలంబః	132
వృకీరం	113	వృతివచనం	114	వృవయణః	84
వృకీర్ణం	122	వృతివాణిః	114	వృవాలః	94, 206, 228
వృక్తిః	64, 154	వృతిశిష్టం	133	వృవాహః	223
వృక్తిష్ఠః	140	వృతిషేధా	105	వృవీడం	227
వృభరః	84	వృతిసరః	230	వృవృత్తజ్ఞః	80
వృగుణః	107	వృతినూర్యః	54	వృవృత్తిః	156

పదము.	పుట.	పదము.	పుట.	పదము.	పుట.
(ప) వేటః	89	ప్రాఘుణిః	70	(ప్రే	
(ప) వేష్టః	౬౩	ప్రాచీనపనసః	46	ప్రేంభాఃలితః	101
(ప) వజితః	5	ప్రాచీనబర్హి	11	ప్రేతః	155
(ప) వశ్నదూతీ	23	ప్రాచీనామలకం	49	ప్రేతపటహః	24
(ప) వక్షభః	102	ప్రాచీపరిః	11	ప్రేతవాహితః	101
(ప) వక్ష	105	ప్రాచేతసః	72	(ప్రో	
(ప) వస్నా	99	ప్రాజావత్యః	32	ప్రోక్షణం	147
(ప) వసరః	౬6	ప్రాణః	5, 146	ప్రోక్షితం	156
(ప) వసవః	227	ప్రాణనాథః	61	ప్రోక్షోత్సాదనం	81
(ప) వసవ్యచారః	98	ప్రాణాః	227	ప్రోధః 66, 105, 162, 2-8	83
(ప) వసాదః	164	ప్రాణాయ్యః	207	ప్రోహః	83
(ప) వసాదకుక్కటః	54	ప్రాణిహితా	98	(ప్రో	
(ప) వసాదనః	92	ప్రాతరాశః	౬2	ప్రోధిః	25
(ప) వసిద్ధిః	23	ప్రాతరేయః	87	32	
(ప) వసూతిః	154	ప్రాతరోజనం	92	వక్షః	35
(ప) వసూనేమః	7	ప్రాతిష్ఠితం	106	వక్షపః	29, 30, 213
(ప) వస్త్రతః	154	ప్రాప్తం	156	వక్షవకః	25
(ప) వస్త్రావనా	115	ప్రాభృతం	81		
(ప) వక్ష	89	ప్రామిత్యం	88	32	
(ప) వక్షాపణం	25	ప్రాయః	190	పుతః	155
(ప) వక్షానేమిః	16	ప్రాఠ్విః	౬3	పు	
(ప) వక్షార్ణణః	18	ప్రాఠ్విః	155	పు	110
(ప) వక్షానస్త్రీ	48	ప్రాఠ్విః	21		
(ప) వక్షనసః	9	ప్రాప్తృషా	70		
(ప) వక్షాణకం	91	ప్రాశ్వికః			
(ప) వక్షాళికా	23				
(ప్రా					
ప్రాంజలః	107	ప్రియకః	122	ఫణాసి	94
ప్రాకామ్యం	114	ప్రియదర్శనః	104	ఫణితిః	22
ప్రాకారః	42	ప్రియా	19	ఫలం	209, 228, 230
ప్రాకాల్లనేయః	17	ప్రియావాక్	112	ఫలకీ	30
ప్రాగాటం	92			ఫలకోసకః	64
ప్రాగ్గోతిమః	36	ప్రీణం	105	ఫలపుచ్చః	51
ప్రాగ్భరః	42	ప్రీతికుమస్సుతః	8	ఫలసాడణః	47
		ప్రీతిదూపం	112	ఫలాశనః	55
				ఫలాదయః	2, 190
				ఫల్గుః	129

పదము.	పుట.	పదము.	పుట.	పదము.	పుట.
ఫా		బలభద్రః	7	బాలేయః	190
ఫాలః	227	బలస్థితిః	76	బాష్పః	65
ఫాల్గునః	78, 174	బలాకా	56	బాహు	64
ఫాల్గునాలః	21	బలాహకః	122	బాహుః	64, 229
పు		బలిః	79, 210	బాహుకంతః	62
పుల్లః	44	బలీ	210	బాహుకః	77
పుల్లఫాలః	89	బల్లవః	213	బాహులః	3
ఫ		బల్లారం	230	బాహుసహస్రభృత్	77
ఫేనః	227	బస్యః	93	బాష్టాకః	223
ఫేనకః	19	బహు	223	బాష్టాకమ్	124
ఫేనిలమ్	209	బహుకరః	93	బాష్టాకాః	37
బ		బహుక్షమః	3	బి	
బందః	227	బహుమూలః	51	బిందుః	164
బందీ	88	బహురూపః	4	బింబమ్	182, 228
బందికాలః	98	బహులః	210	బిడాలః	53
బంధకీ	124	బహునూః	53	బిల్వః	46
బంధుదగ్ధవత్	107	బా		బినమ్	34
బాధురమ్	201	బాణః	79, 86	బిననాభిః	31
బంధురః	104	బాణపురమ్	38	బీ	
బకః	123	బాదరాయణః	73	బీజమ్	136, 227
బకజిత్	78	బాధః	167	బీజోదకమ్	16
బకేరుకా	56	బాధీనసః	53	బీజ్యః	63
బక్తోటః	56	బాభ్రవీ	10	బీభత్సః	22
బటూకరణమ్	68	బార్హద్రథిః	79	బీభత్సుః	73
బడిశం	229	బాలః	60, 209	బు	
బధాంగకమ్	41	బాలనాయకమ్	94	బుక్కః	94
బంధిరః	62	బాలగర్భిణీ	93	బుధః	18, 167
బభ్రుః	55	బాలచర్యః	11	బుద్ధః	2, 167
బరండః	142	బాలతంత్రమ్	61	బుద్ధద్రవ్యమ్	109
బర్హటః	89	బాలపత్రకః	46	బుద్ధి	22
బర్హి	13, 221	బాలయజ్ఞోపవీతకః	72	బృ	
బర్హిధ్వజీ	10	బాలవ్రతః	5	బృందారకః	122
బలం	210	బాలసూర్యమ్	94	బృహత్పాటలిః	46
		బాలికా	123		

పదము.	పుట.	పదము.	పుట.	పదము.	పుట.
బృహద్గుహః	37	భంగిః	26	భర్తా	61
బృహద్ధలమ్	89	భంజరుః	57	భర్తృహరిః	74
బృహన్నలః	78	భంజివ్యః	100	భర్తృ	174
బై		భండః	25	భల్లాతకః	230
బైదాలవ్రతిః	71	భంమరాళికా	58	భల్లాతకీ	46
బో		భంమరాళీ	,,	భవః	26,214
బోధః	110	భః	18	భవనమ్	174
బోధిః	110	భక్తమ్	92	భవభూతిః	74
బో		భక్తతూర్యమ్	24	భవరుత్	24
బోధః	77	భక్తిః	156	భవాన్	156
బోధః	106	భక్షణమ్	92,110	భవినీ	69
బ్ర		భగమ్	64,130	భవిలః	102
బ్రద్ధః	19	భగః	19	భవత్	20
బ్రహ్మకన్యకా	5	భగవాన్	104,156	భవంతః	20
బ్రహ్మచారి	68	భగాలీ	9	భా	
బ్రహ్మిః	72	భగ్నపృష్ఠః	105	భాగదపుష్పః	27
బ్రహ్మసర్పః	27	భజః	229	భాః	19
బ్రహ్మసూత్రమ్	71	భట్టారః	104	భాకాషః	19
బ్రహ్మ	5	భట్టారకః	123	భాగః	130
బ్రహ్మక్షరమ్	23	భద్రమ్	22	భాజనమ్	174
బ్రహ్మరణ్యమ్	71	భద్రః	9, 12	భాతుః	19
బ్రహ్మవర్తః	36	భద్రః	104	భానేమిః	19
బ్ర		భద్రనామా	55	భామః	26
బ్రహ్మణం	147	భద్రరేణుః	12	భామాంకః	36
బ్రహ్మణాయనః	69	భద్రా	4	భామినీ	59
బ్రహ్మణీ	58	భద్రాత్తజః	86	భారతమ్	35, 157
బ్రహ్మణ్యం	190	భద్రాశ్వమ్.	35	భారతః	13
బ్రహ్మ	5, 31	భయమ్	190	భారతాభ్యమ్	35
భ		భయడిండిమః	24	భారతీ	57, 156
భం	183	భయాపహః	75	భారద్వాజః	135
భంకారీ	58	భరః	201	భారవం	86
భంగః	130	భరతః	77,156	భారవిః	74
భంగా	130	భరద్వాజః	135	భార్గవః	214
		భరుః	9, 61	భార్గవీ	214

పదము.	పుట.	పదము.	పుట.	పదము.	పుట.
భార్యాటః	103	భుజివ్యః	190	భేలకః	29
భాలః	65	భువనమ్	174	భేషజం	227
భాలాంజనః	5	భూ	35, 183	భై	
భావః	113, 214			భైక్షజీవికా	74
భాషా	226			భైరవః	9
భానుః	19			భో	
భాసురః	94			భోగః	129
భాస్వాత్	157			భోగగృహమ్	41
భాష్యకారః	74			భోగవతీ	28
భి				భోగవాక్	156
				భోగావళి	87
				భోగికాంతః	15
				భోగినీ	28
				భోజనమ్	92
				భోలిః	93
				భౌ	
				భౌతికః	9
				భౌతీ	20
				భౌనుః	186
భీ		భృ	18, 130	భ్ర	
భీతః	103	భృంగః	130	భ్రా	
భీమమ్	102	భృంగరాజః	135		
భీమః	186	భృంగరోలః	58		
భీమవిక్రాంతః	52	భృంగసోదరః	50		
భీమనేనః	78	భృంగిరీటః	10		
భీరుః	87	భృంగీ	10		
భీష్మః	77, 186	భృంగీరిటిః	10		
భు		భృగుః	130		
		భృతిః	157		
		భే	32	మ	
భుక్తమ్	92	భేకః	32	మంఖుణం	85
భుజంగః	7, 130	భేకభుక్	28	మంగలం	210
భుజగః	27	భేదః	93	మంగలః	18
భుజగాశనః	8	భేలమ్	210	మంచకః	41
భుజా	64, 229	భేలః	87	మంజరం	45
భుజాదలః	64			మంజీ	45
భుజిః	13			మంజీఫలా	49

పదము.	పుట.	పదము.	పుట.	పదము.	పుట.
మంజుఘోషః	4	మణితప్త	111	మధురం	201
మంజుభద్రః	4	మణిభద్రః	4	మధురః	39
మంజుశ్రీః	4	మణీచకం	95	మధురనిస్వనా	59
మండః	92, 142	మతిః	157	మధురశ్మయః	46
మండపః	228	మత్సరః	201	మధురా	35, 90
మండయంతీ	59	మత్స్యవాశనః	56	మధుసారధిః	7
మండలం	115, 230	మత్స్యరాజః	31	మధుసూదనః	53, 175
మండలః	211	మత్స్యశ్రీ	50	మధుత్పతః	21
మండలేశః	75	మత్స్యశనః	57	మధుపక్షుః	33
మండోదకం	91	మత్కుణః	147	మధ్యం	114
మంత్రదీధితిః	13	మదః	165	మధ్యజేషః	36
మంత్రీ	80	మదనః	175	మధ్యమః	186
మంథః	87, 93, 102	మదనశలకా	56	మధ్యమతాళః	35
మంథరుః	81	మదనాంకుశం	64	మధ్యస్థః	104
మంథానః	93	మదవ్రయోగః	82	మధ్యాలుకం	50
మంథః	14, 18, 164	మదయిత్తుః	16	మధ్యాసవః	99
మందజననీ	19	మదసానం	99	మనఆపః	104
మందనాగః	73	మదార్ద్రదః	30	మనః	22
మందరః	2	మదాంపరః	12	మనసాదేవీ	79
మంథరః	201	మదాహ్వః	67	మనస్తాలః	10
మందోదరీశః	76	మద్యం	99	మనుః	6
మంభః	14	మద్రంకరః	101	మనురాట్	15
మః	9, 16	మధు	99	మనుశూః	19
మకరః	15, 31, 201	మధుః	167	మనోజన్మా	8
మకరాంకః	8	మధుకంతః	55	మనోజ్ఞః	104
మకరాలయః	23	మధుకా	123	మనోరమా	4
మకుటిః	40	మధుకేశటః	58	మన్మథః	162
మక్కులః	43	మధుకా	91	మన్మథః	23
మక్షికా	58	మధుత్పణం	52	మయః	190
మఖానిలః	70	మదుదీపః	8	మయః	191
మఖాభూః	18	మధుదూతః	45	మయూరః	57
మగధాః	37	మధుద్రః	58	మయూరకః	123
మద్దుకః	23	మధుదుమః	51	మరణః	87
మణిః	94, 147, 229	మధుప్రియః	7	మరాళం	107

పదము.	పుట.	పదము.	పుట.	పదము.	పుట.
మరీచి	133, 229	మసూరకః	68	మహారసః	220
మరుండా	59	మసూరం	89	మహారాజః	4
మరుత్	16	మసూరీ	62	మహారూపకం	113
మరుత్పక్షః	52	మస్పణం	107, 228	మహార్ఘ్ణః	132
మరుద్దళః	83	మస్పణః	147	మహావిషః	27
మరుద్వాహః	14	మస్తిష్కః	63	మహావిషఘ్ని	50
మరుద్ద్విపః	93	మస్త	112	మహావీరః	70
మరుభువః	37	మస్తకః	27	మహావీరః	201
మరోలిః	31	మస్తలింగః	63	మహావీర్యః	4
మర్కటః	55, 57	మహాత్తరః	95	మహావీర్యా	19
మర్కటీ	139	మహర్షిః	72	మహావ్రతీ	72
మర్త్యః	35	మహాకపిత్థః	46	మహాశంఖః	65
మర్దనః	23	మహాకాంతా	35	మహాశయః	28
మర్యాదః	105	మహాకాయః	10	మహాశ్రమణః	3
మర్యాదా	105	మహాకాలః	10	మహాశ్రీః	4
మలయః	43	మహాకాలః	45	మహాశ్వేతా	5
మలయానిలః	15	మహాకావ్యం	113	మహాశ్వేతా	91
మలా	61	మహాచందః	14	మహాసుఖః	3
మలినం	174	మహాతారా	4	మహాస్వనః	24
మలిష్టుచః	133	మహాదంతః	82	మహిరః	11, 19
మలిష్టా	60	మహానటః	9	మహిషః	53
మల్లం	22	మహానాదః	165	మహిషధ్వజః	14
మల్లః	210	మహాపద్మః	15	మహిషీ	218
మల్లతూర్కం	24	మహాపద్మః	28	మహేంద్రః	11
మల్లభూః	87	మహాపాసకః	5	మహేంద్రః	43
మల్లికః	123	మహాప్రాచీరం	28	మహేరం	11
మల్లిపత్రం	50	మహాబాహుః	11	మహాపథం	167
మశకః	59	మహాబిలిః	3	మహాపథీ	50
మహి	25, 229	మహాబృహత్	49	మా	
మహిషణ్యః	80	మహాబోధిః	3	మా	8
మహిమణిః	80	మహాభీమః	10	మాంధాతా	76
మహివర్ధనం	91	మహాభీష్టః	77	మాంసం	63, 228
మహీ	25	మహామునిః	2	మాః	16, 220
మహీజలం	80	మహామృగః	81		

పదము.	పుట.	పదము.	పుట.	పదము.	పుట.
మాకందీ	165	మార్గభేదము	39	మీనగోధికా	32
మాగధీ	167	మార్గిక	90	మీనరంక	57
మాచల	98	మార్గారక	57	మీనర	31
మాచికా	58	మార్గారకరీ	12	ము	
మాతర	73	మార్గరంక	142	ముంజకేశి	6
మాణవక	123	మాలయ	67	ముండ	142
మాతలి	11	మాలవా	37	ముకుంద	15
మాతా	157	మాలిక	96	ముకుల	229
మాతుల	61, 210	మాలికా	99	ముక్త	157
మాతులానీ	175	మాలినీ	38, 175	ముఖమంటా	74
మాతృకేశట	61	మాల్యవాన్	43	ముఖవాద్యం	24
మాతృముఖ	105	మాశబ్దిక	105	ముఖనురం	99
మాద్రీపతి	78	మాష	89, 218	ముఖాన	31
మాధవ	214	మాస	21, 228	ముచిర	102
మాధవీ	99	మాసమాన	21	ముద	89
మాధురం	201	మాసీధానీ	80	ముద్గభుక్	83
మాధ్వ	99	మాసోపవాసినీ	71	ముద్గల	22
మాధ్వకం	99			ముద్ర	81
మానం	174	మి		ముని	175, 229
మానరంధ్ర	24	మిత్రు	28	మునిదుమ	49
మానసం	220	మిత్రం	227	మునిసిత్తలం	95
మాయా	190	మిత్రయు	104	మునిపుత్రక	55
మాయాద	31	మిత్రయుద్ధం	110	మునిపూగ	52
మాయు	63	మిత్రవత్సల	104	మునిభేషజం	135
మాయురాజ	15	మిథిలం	38	మురజఫలం	47
మార	201	మిథునం	175	మూరలా	33
మారణ	87	మిథం	167	మూరందలా	33
మారక	87, 226	మిశ్రకం	13	మూర్ధుర	13
మారి	87	మిశ్రకాపనం	12	మష్టి	229
మారిషా	18	మిషం	26	మష్టింధము	60
మారీ	10	మిహిర	19	ముసలం	228
మారీచ	133	మిహిరాణి	9	ముస్తం	228
మారీచీ	3	మి		ముస్తకం	230
మార్గ	39, 63, 130	మీన	30, 175		

పదము.	పుట.	పదము.	పుట.	పదము.	పుట.
ముహూర్తం	228	మేఘనాదః	15, 76	మూ	
మూ		మేఘనాదజిత్	76	మూక్షికం	95
మూకః	30	మేఘపుష్పః	7	మూద్గలిః	55
మూత్రలా	51	మేఘవర్షా	16	మూలిః	210, 226
మూర్ఖః	89	మేఘాస్తే	16	మూహూర్తః	80
మూర్తః	157	మేచకః	123	మృతః	26
మూర్ధభోజి	99	మేఠః	85	మృష్టం	139
మూర్ధభాషిక్తః	157	మేఢి	35	మృచ్ఛభోజనః	89
మూలం	210	మేఢిసీద్రవః	87	య	
మూలదేవః	79	మేఢాజిత్	74	యకృత్	227
మూలభద్రః	79	మేఢారుద్రః	74	యక్షరసః	99
మూషికా	54	మేఢానీ	55, 74, 102	యక్షరాత్రిః	21
మూషికాంచనః	114	మేఢిరః	102	యక్షోదంబరికం	45
మృ		మేఢాదః	94, 165	యక్షా	226
మృగః	130	మేఢాధవః	42	యజ్ఞద్రవ్యమ్	70
మృగసింహుః	16	మేఢా	80	యజ్ఞియః	22
మృణాలం	230	మేఢాంధుః	80	యజ్ఞోపవీతం	71
మృతమృతః	53	మేఢుః	93	యజ్ఞపతిః	17
మృతకరః	96	మేషి	93	యతిః	157
మృత్కరం	32	మై		యనిమైధునం	74
మృత్కాంశ్యః	90	మైత్రః	69	యదవః	37
మృత్సాక్షాంధం	90	మైత్రీబలః	3	యది	226
మృత్యుః	87	మైత్రేయః	5	యదివా	225
మృత్యుబీజః	51	మైత్రేయికా	110	యద్వా	225
మృత్యుభంగరుకః	24	మైథిలీ	76	యమః	14, 186
మృద్వంగం	95	మైనాకః	42	యమకమ్	123
మృన్మరుః	43	మైరేయం	99	యమకీటః	57
మే		మో		యమలం	59
మే	226	మోక్షః	27	యమనాహనః	53
మేంద్రః	23	మోచా	133	యమనూః	19
మేండః	85	మోరటం	139	యమస్వసా	10
మేఖలా	210	మోహః	223	యమి	33
మేఘుః	132	మోహనః	8	యమనా	33

పదము.	పుట.	పదము.	పుట.	పదము.	పుట.
యమేరుకా	24	యంధిష్ఠిరః	78	రక్తమంజరః	47
యయాళిః	77	యంయుధానః	7	రక్తవటీ	62
యవః	106	యంవగండః	63	రక్తవాలుకమ్	95
యవత్కరః	96	యంవరాజః	5	రక్తాంగః	131
యవనికా	66	యూ		రక్తాత్పలమ్	34
యవకూకః	96	యూతకమ్	123	రక్తోఘ్నమ్	90
యశోధరేయః	3	యూపద్రుః	46	రక్తోఘ్నః	46
యష్టికా	32	యో		రక్తోజననీ	4, 20
యా		యోగః	130	రఘుకారః	74
యాగనేమిః	11	యోగచరః	76	రచనా	68
యాచితః	87	యోగ్యా	112	రజకః	97
యాజ్ఞికః	123	యోజనమ్	39-40-175	రజతప్రస్థః	42
యాజ్ఞనేనీ	78	యోజనగంధా	168	రజనీ	176
యాతుః	81	యోజనగంధికా	77	రజస్వలః	53
యాత్రా	202	యోనిః	175-229	రజోబలమ్	27
యాదనీ	10	యోన్యర్థః	62	రణః	147
యానం	175	యోషితా	59	రణతూర్యం	24
యానః	226-227	యా		రణరణం	26
యాపనమ్	175	యోవనాశ్వః	76	రణరణః	59
యామఘోషా	24	ర		రణరణకః	8
యామనాలీ	24	రంగమ్	95	రతమ్	75
యామలం	59	రంగః	131	రతగురుః	61
యామ్యా	20	రంగబీజమ్	95	రతజ్వరః	55
యాయాపరః	79-84	రంగమాతృకా	67	రతతాళీ	60
యాపః	226	రంగేష్టాలుకమ్	51	రతనారీచః	133
యు		రండా	142	రతనిధిః	55
యుక్తమ్	102	రంతిచేపః	6	రతవ్రణః	97
యుక్తిః	157	రంధ్రబద్ధుః	54	రతహిండకః	98
యుగం	59, 227	రంభా	183	రతాన్ధ్రీ	17
యుగలం	59	రక్తకందలః	94	రతిహాజితమ్	111
యుంగాంశకః	21	రక్తధాతుః	43	రతిక్రియా	112
యుగ్మమ్	59	రక్తపారదమ్	96	రతిగృహమ్	64
యజౌ	13	రక్తపిండః	49	రతిమదా	12
				రతిరమణః	8

పదము.	పుట.	పదము.	పుట.	పదము.	పుట.
రత్నం	94, 227	రాగాశనిః	2	రావణః	76
రత్నగర్భః	15	రాగీ	176	రాణిః	229
రత్నగర్భా	35	రాజగః	104	రాష్ట్రం	238
రథః	162	రాజగ్రీవః	30	రాష్ట్రనివాసినః	211
రథాజ్ఞమ్	131	రాజతాలః	52	రాసః	221
రథాచసా	3	రాజతేమిమః	51	రాహుః	18
రథీ	85	రాజదంతాః	65	రాహుమూర్ధభిత్	6
రభసః	112, 221	రాజపట్టః	95	రాహుచ్ఛిష్టః	51
రమణః	19	రాజపుత్రః	18	రి	
రమా	8	రాజఫలమ్	48	రిక్తమ్	158
రమ్యకమ్	48	రాజమల్లః	112	రిశ్యః	53
రవిః	19	రాజమాషః	89	రి	
రవినన్దనః	77	రాజర్షిః	72, 79	రీతిః	158
రవీషరః	8	రాజవాహ్యః	82	రు	
రశ్మిః	84	రాజశృంగమ్	81	రుక్తమ్	187
రసః	221	రాజసూయః	69	రుక్తిదారీ	7
రసగంధః	96	రాజస్కందః	83	రుచిరాసురః	73
రసనం	175, 229	రాజహంసః	221	రుజా	135
రససాలిట్	97	రాజా	16, 75, 175	రుద్రాక్షిడః	88
రసా	221	రాజాహిః	27	రుధిరం	202
రసాయనఫలా	47, 227	రాజీవః	81, 214	రురుః	202
రసాలః	211	రాధా	143	రుషితమ్	107
రసితమ్	158	రాత్రిమటః	14	రూ	
రసోనకః	51	రాత్రిమారణమ్	87	రూపమ్	181
రసోపలమ్	95	రాత్రివేదీ	55	రూపాస్త్రః	8
రహః	221	రాత్రి	20	రూప్యమ్	95, 191
రా		రాధేయః	78	రే	
రా		రాధమ్	71	రేకః	32
రాకా	124	రామః	76, 187	రేచకః	96
రాక్షసేంద్రః	76	రామదూతః	77	రేచనమ్	62
రాగః	131	రామపుత్ర	76	రేణురూషితః	94
రాగరజ్జుః	7	రామపూగః	52	రేణువాసః	58
రాగలతా	8	రామా	59	రేణుసారః	67
రాగపంగః	26	రామాయణమ్	111		

పదము.	పుట.	పదము.	పుట.	పదము.	పుట.
రేఫః	181	కాహిణ్యేయః	191	లతాలకః	82
రేభణమ్	93			లతాశంకుతదుః	48
రేరిహణః	9	ల		లభ్యమ్	191
రేవంతనూః	19	లంకా	4,124	లయః	191
రేవటః	52	లంకేశః	76	లయపుత్రీః	25
రేవతిః	157	లంఘన్యమ్	71	లయారంభః	25
రేవతీ	157	లంజికా	60	లలనా	176
రేవా	33	లంబకర్ణః	93,148	లలాటికా	67
		లంబా	10	లవః	214
రైవతః	9, 158	లంబోదరః	202	లవణః	36
		లంబాష్ట్రః	93	లవణాకరః	36
		లః	11	లవణార్జవః	36
రోకమ్	123	లక్షమ్	219, 229	లా	
రోచనః	176	లక్షణమ్	23,176	లాంగలమ్	64
రోచనా	93, 176	లక్షణః	76,148	లాక్షా	67
రోచమానః	84	లక్షణా	147	లాజాః	92,227
రోధః	167	లక్ష్యః	8, 187	లాటః	139
రోధనః	18	లక్ష్యగృహమ్	34	లావకః	58
రోధోవక్త్రా	33	లక్ష్యపుత్రః	202		
రోధ్రః	202	లఖండమ్	104	లింగమ్	64,110,131
రోషః	181	లగ్నమ్	176	లిద్ధ	227
రోమగుత్సమ్	81	లగ్నః	87		
రోమశః	93	లగ్నకః	100		
రోమకా	51	లఘుః	132	లీలాద్యానమ్	44
రోమాంచితః	106	లఘుకాయకీ	94	లు	
రోమాద్యేదః	26	లఘుగర్గః	31	లుంటాకః	55
రోలంబః	58	లఘుజంగలః	58	లుండి	81
రోహిణీ	92, 147	లఘుమాంసః	56	లుతనమ్	85
రోహిణీపతిః	17	లఘ్వీ	85		
రోహితమ్	158	లట్వా	214	లేఖః	80, 127
రోహితః	30	లడహమ్	104	లేఖకః	80
		లతా	158	లేఖనమ్	176
రారవః	214	లతాపనసః	51	లేఖనీ	80
రాహిణః	67	లతామణిః	94	లేఖ్యస్థానమ్	80

పదము.	పుట.	పదము.	పుట.	పదము.	పుట.
లేపః	181	వందిపాఠః	87	పడవా	214
లేపకః	96	వంశః	51,217	పడవాముఖం	13
లేశమ్	109	వంశ్యః	68	వత్సః	93, 122
లో		వః	15	వత్సపత్తనం	38
లోకః	26,226	వకుళః	47	వత్సరః	21
లోకనాథః	4	వక్త్రఖురః	65	వత్సలః	13
లోకేశః	4	వక్త్రజః	69	వదాన్యః	191
లోకేశ్వరః	4	వక్త్రనాలం	24	వదాలః	29,30
లోకేశ్వరాత్మజా	4	వక్త్రానవః	63	వధచారః	97
లోచకః	68,121	వక్త్రః	201	వధస్థలీ	87
లోచనమ్	65	వక్త్రగ్రీవః	93	వధూః	59,168
లోచనా	4	వక్త్రనాసికః	55	వధూజనః	59
లోచనామయః	63	వక్త్రపుచ్ఛః	97	వధూటశయనం	42
లోపాకః	53	వక్త్రభణితం	109	వధూటీ	59
లోపాముద్రాఖ్యా	17	వక్త్రా	33	వసమ్	44
లోమశః	216	వక్త్రోరుహః	64	వసఛాగః	54
లోమాశికా	53	వచండా	56	వసజః	135
లోలా	211	వచా	133	వసమాలినీ	38
లోహనాళః	86	వజ్రః	12	వసవాసనః	54
లోహమారకః	50	వజ్రకపాలీ	5	వసశ్వా	53,177
లోహలాహలః	54	వజ్రకాలికా	3	వసస్పతిః	44,158
లోహవరమ్	95	వజ్రటీకః	5	వసహాసః	51
లోహికా	90	వజ్రతుండః	8,11	వసాఖుః	53
లోహితామయః	95	వజ్రధరః	4	వసాఖుకః	89
వ		వజ్రపాణిః	11	వసాలక్తం	43
వంకనేనః	49	వజ్రవారాహీ	3	వసాహీరః	53
వంకాగ్రభాగః	85	వజ్రసూర్యః	4	వపరుః	50
వంకిలః	45	వజ్రాశనిః	12	వపా	181
వంగమ్	49	వజ్రీ	3	వప్తః	110
వంచకః	124	వటకః	91	వయస్థా	162
వందనా	71	వటీః	54	వయస్యః	81
వందనీయా	93	వటీ	138	వరండాలుః	51
వందా	44	వటుః	68	వరః	201
		వరమ్	203	వరక్రతుః	11

పదము.	పుట.	పదము.	పుట.	పదము.	పుట.
వరటి	58	వర్వటి	139	వహాః	39,223
వరరుచిః	74	వర్షః	228	వహానం	29
వరలబ్ధిః	47	వర్షణం	16	వహః	33
వరవృద్ధిః	9	వర్షప్రియః	55	వహిః	31
వరాంగః	64,82,131	వర్షభూః	183	వహిత్రం	29
వరాటకః	91,122	వర్షాంశః	21	వహ్నిపల్లభః	67
వరాటా	229	వర్షిష్ఠం	141		
వరాణః	11	వలయః	228	వా	
వరాలీ	58	వలాహకః	7	వా	226
వరాహః	223	వల్కలం	228	వాంకః	28
వరీ	19	వల్కవాక్	30	వాంఛినీ	60
వరుణః	15, 45	వల్గ	85	వాంతాదః	97
వరేంద్రీ	36	వల్కుః	131	వాగీశ్వరః	5
వరోలః	53	వల్లీకః	39, 62, 72,228	వాగ్దుదః	57
వర్మరః	93	వల్కుః	5	వాగులికః	81.
వర్మరాటః	139	వల్లజాః	227	వాగ్దళం	65
వర్షః	113	వల్లభపాలకః	85	వాగ్దేవీ	5
వర్షకలిః	15	వల్లూరం	202	వాచకః	23
వర్షసూపికా	50	వల్లూరా	202	వాచికహారకః	80
వర్షజ్యేష్ఠః	69	వళః	2.7	వాచా	22
వర్షతూలీ	81	వసంతద్రుః	45	వాచినం	112
వర్షద్రూతః	80	వసతిః	158	వాడః	39,139
వర్షలేఖా	43	వసిష్ఠః	73	వాడపం	214
వర్షాటః	139	వసుః	220	వాణా	148
వర్షికా	25	వసుకీటః	87	వాణిజిః	13
వర్షకం	229	వసుధారా	4	వాణిజ్యం	229
వర్షనిః	37	వసులః	2	వాణిసీ	174
వర్షసీ	99,177	వసుషేణః	78	వాణీ	147
వర్షరూకః	80	వస్తిః	229	వాతః	15, 226
వర్షిః	158	వస్త్ర	109,113	వాతకేతుః	87
వర్షికా	58	వస్త్రకుట్టిమం	81	వాతగుల్మః	15
వర్షసం	174	వస్త్రగృహం	66	వాతమండః	16
వర్షమానః	6, 114	వస్త్రగంధిః	111	వాతరథః	16
వర్ష	85	వస్త్రనా	63	వాతర్థిః	90

పదము.	పుట.	పదము.	పుట.	పదము.	పుట.
వాతాః	81	వారవాణిః	24, 60	వాల్మీకః	72
వాతాపిహదనః	17	వారలికా	10	వాల్మీకిః	72
వాతాయనం	42	వారాసనం	90	వాసంతః	89, 93
వాతాయనః	83, 22	వారికంటకః	50	వాసంతీ	21, 89
వాతాలి	16	వారికర్పూరః	30	వాసతేయా	20
వాతాశ్వం	64	వారికుబ్జకః	34	వాసవః	228
వాటింగణః	49	వారిక్రిమిః	32	వాసితా	82
వాతుకీః	49	వారిచత్వరః	34	వాసాగారం	41
వాతులః	15	వారిచామరం	34	వాసిష్ఠీ	33
వాత్యా	16	వారిత్రా	99	వాసి	99
వాత్సల్యః	25	వారిబదరా	49	వాసుః	6
వాత్సీపుత్రః	97	వారిమసిః	16	వాసుకీః	28
వాత్స్యాయనః	73	వారిమూలీ	34	వాస్తవోయా	20
వాదరంగః	45	వారిరథః	29	వాస్తు	40, 227
వాదిరాట్	4	వారిరాళిః	28	వాస్తాకం	50
వాదుక్యం	75	వారిశః	6	వాస్త్రః	20
వానం	176	వారుషః	83	వాస్త్రదనం	90
వానప్రస్థః	69, 162	వారుణిః	17	వాహనీ	174
వాపీ	32	వార్షం	44		
వాపీహః	55	వార్షం	158		
వామనః	6, 176	వార్షఘ్నః	78	విరిభః	85
వాయనం	91	వార్తాకుః	49	వింజోలీ	44
వాయుగండః	62	వార్తాకీ	49	వింధ్యః	36, 43
వాయుగుల్మః	29	వార్తాయనః	80	వింధ్యకూటః	17
వాయుదారుః	16	వార్తీకః	80	వింధ్యఘ్నః	74
వారంకః	59	వార్దలః	210	వింధ్యావళీపుత్రః	79
వారంవారం	225	వార్ధిః	28	వింశతిః	226
వారంవారేణ	225	వార్ధుష్యం	83	వికచః	133
వారః	201	వార్షటః	31	వికటం	139
వారకీరః	61	వార్వటః	29	వికటా	3
వారటం	88	వాలిః	77	వికర్షః	86
వారణవల్లభా	49	వాలీ	77	వికసః	17
వారణాశీ	38	వాలుకీ	51	వికస్వరః	44
వారవాణం	228	వాల్మీ	99	వికారః	202

పదము.	పుట.	పదము.	పుట.	పదము.	పుట.
వికాలకః	20	విదేహః	33	విరాటజః	95
వికాలికా	24	విదేహః	36	విరామః	114
వికిరః	32	విద్యాధరః	12	విరంగిణీ	66
వికృతః	159	విద్యుత్	161	విరించః	5
విక్రః	82	విద్రుధినాశనః	46	విరూపాక్షః	9
విక్రాంతిః	84	విద్రవః	87	విరోకం	27
విఖురః	14	విద్రుమః	94	విరోచనశుతః	79
విగణనం	88	విధవా	60	విలగ్నః	176
విగతం	159	విధా	107, 168	విహామజిహ్వాః	82
విగతః	159	విధాతృభూః	72	విల్లం	33
విగ్రహః	223	విధానం	107	వివరనాలికా	24
విగ్రహః	49	విధిః	107, 168	వివశః	217
విఘ్నహరీ	„	విధురం	202	వివస్వతః	19
విచక్షుః	105	వినశనమ్	38	వివాదః	112
విచిత్రవీర్యనూః	77	వినాశృతం	105	వివాహః	75
విచ్ఛిత్తిః	67, 159	వినాయకః	124	వివృతాక్షః	55
విచ్ఛిన్నం	177	విన్నః	177	విశదః	165
విజయః	78	విపన్నః	177	విశసనః	86
విజయకుంజరః	82	విపాకః	124	విశాఖః	127
విజయమర్దలః	24	విపాతః	86	విశాలా	33
విజయా	11	విప్రః	69, 202	విశాలాక్షః	219
విజృంభితం	159	విప్రతీసారః	26	విశిఖా	127
విజ్జలం	86	విప్రలంభః	55	విశేషకః	113, 125
విజాతః	101	విబాధా	26	విశేషితం	105
విటః	102, 139	విభవః	214, 227	విశ్రబ్దం	168
విటపః	181, 228	విభాషా	226	విశ్రబ్ధః	168
వితండా	142	విభీతక	230	విశ్వం	214
వితస్థిః	40	విభుః	183	విశ్వకద్రూ	202
వితానం	176	విభూషణం	5	విశ్వకేతుః	8
విత్తం	159	విభ్రమః	187	విశ్వప్సః	13
విదగః	102	విమనః	105	విశ్వబోధః	3
విదర్భజా	17	వియద్యూతిః	27	విశ్వరూపః	6
విదా	22	విరక్తా	60	విశ్వశేతాః	5
విదూషకః	102	విరహితం	105	విశ్వరోచనః	50

పదము.	పుట.	పదము.	పుట.	పదము.	పుట.
విశ్వస్థా	60,158	వృ	వేదారః	54	
విశ్వామిత్రః	73		వేదిజా	78	
విషం	23, 227	వృకోదరః	78	వేదిశః	5
విషమాక్షః	9	వృక్షః	44	వేదోదయః	17
విషమృత్యుః	53	వృక్షాదనీ	177	వేధకః	67
విషయః	191	వృత్తమ్	158	వేరం	203
విషయా	177	వృత్తిః	153	వేలా	210
విషస్పృశ్కా	58	వృత్తః	27,79	వేలాకూలం	37
విషాంకురః	86	వృద్ధః	61	వేల్దనమ్	85
విష్టరః	44,68	వృశ్చికా	229	వేశః	217
విష్టిః	139	వృషః	10, 92	వేశ్మనకులః	54
విష్ణుగుప్తః	73	వృషణః	228	వేశ్మ	60
విష్ణులింగీ	58	వృషణశ్వః	12	వేశ్మనమ్	177
విష్వజనం	92	వృషణ్యసు	12		
విసలం	44	వృషపర్వా	177	వై	
విస్తారః	202	వృషభాసా	12	వైఖానసః	69
విస్తృతః	74	వృషశత్రుః	6	వైదూర్యమ్	94
విస్త్రంభః	184	వృషా	11	వైతసా	229
విస్త్రః	168	వృషాంకః	124	వైదగీ	26
విహాయః	16,221	వృషాంచనః	9	వైదేహకః	124
విహాయాః	221	వృషాణకః	10	వైదేహీ	76, 223
విహేతనం	26,178	వృష్టిః	6,148	వైనాయికః	106
				వైస్యః	76
				వైశార్థ్యః	229
వీచిః	133	వేకటం	225	వైశామ్	13
వీతమ్	159	వేగః	131	వైశాఖః	127
వీతరాగః	3	వేడభీ	41	వైశ్యా	4
వీతిః	110	వేణివేదినీ	32	వైశ్వా	70
వీధి	162	వేణుః	24,148	వైశ్వాభమ్	
వీరచేణుః	78	వేణుకర్మరః	51		
వీరా	99	వేతనః	229	వోదః	102
వీర్యం	26,190	వేతధారకః	80	వోరటః	49
		వేదగర్భః	5		
		వేదనా	177	వ్యంగకః	42
వృకం	227	వేదవ్యాసః	73	వ్యంగః	32

పదము.	పుట.	పదము.	పుట.	పదము.	పుట.
వ్యంసితః	105	వ్యోమాభః	3	శక్యత్కరిః	93
వ్యక్తదృష్టార్థః	111	వ్ర		శక్తః	104
వ్యతికరః	203		191	శక్తిః	10, 159
వ్యధ్యః	86		227, 228	శక్తిమాన్	43
వ్యపదేశః	23		228	శక్తః	115, 203
వ్యలికం	124	వ్రతదినం	91	శక్తజిః	55
వ్యలీకః	102	వ్రతోపాయనమ్		శక్తజిత్	76
వ్యపచ్ఛిన్నమ్	105	వ్రీ		శక్తభవనమ్	2
వ్యననమ్	176		25	శక్తమూర్ధా	39
వ్యస్తారః	82		229	శక్తస్పష్టా	47
			89	శక్తాభ్యుః	55
వ్యా		వ్రీహికాంచనః	90	శక్తాత్మకః	20
వ్యాఘ్రః	53	వ్రీహ్యగారమ్		శక్వరి	204
వ్యాజః	136	శ		శచీ	11
వ్యాడః	53		22, 228	శతః	141
వ్యాడిః	74	శం	101	శతచ్ఛదః	52
వ్యాప్తిః	153	శంకరః	103	శతధారం	12
వ్యాప్యం	107, 110	శంకితః	97	శతధృతిః	5, 160
వ్యాచుః	25	శంకితపర్ణకః	14, 83, 86, 125	శతపర్వకా	125
వ్యామనం	25	శంకుః	94	శతపర్వేశః	18
వ్యాయతం	159	శంకుకర్ణః	67	శతపుష్పం	74
వ్యాలకః	82	శంఖః	4	శతబిందుః	6
వ్యాసః	221	శంఖచరీ	77	శతాక్షి	20
వ్యాసమాతా	77	శంఖనీ	106	శతానకం	83
		శంతనుః	204	శతానన్దః	6, 7, 73
వ్య		శంబః	30, 204	శతానీకః	61
వ్యతానం	176	శంబరం	9	శతారం	12
వ్యష్టమ్	20, 139	శంబరః	211	శతావరీ	11, 203
		శంభుః	177	శతావర్తీ	6
వ్యూ		శకలం	178	శత్రం	204
వ్యూహః	223	శకునం	56	శత్వరి	20
		శకునిః	31	శనిః	18
వ్యోమచారి	59	శకునజ్ఞా	93	శనైశ్చరః	18
వ్యోమదూమః	16	శకులగండః	64	శబనం	109
వ్యోమనాసికా	57	శక్యత్కరిః			
వ్యోమమంజరం	87	శక్యద్వారం			

పదము.	పుట.	పదము.	పుట.	పదము.	పుట.
శఫరః	30,229	శశకః	53	శాలంకాయనః	10
శఫరాధిపః	30	శశిశేఖరః	5	శాలంకః	74
శబరః	204	శస్త్రం	85	శాలః	31,211
శబ్దః	23	శస్త్రః	86	శాలవేషః	67
శబ్దభేదీ	78	శా		శాలా	211
శబ్దాధిష్ఠానం	66	శాంకరః	92	శాలాజిరః	90
శమః	27,110	శాండిల్యః	191	శాలించః	50
శమనం	110, 178	శాంలః	25	శాలిః	211
శమనీపథః	14	శాంతనవః	77	శాలినీకరణం	112
శమాంతకః	7	శాంతిః	159	శాలిపిష్టం	91
కమిరోహుః	9	శాశః	35	శాలిహోత్రః	83
శయాలుః	97,211	శాశబిందకః	49	శాలూకః	34
శయః	106	శాశవీరః	50	శాలలిః	35,229
శరః	86	శాశునలేయః	77	శాలలీ	8,46
శరణం	148	శాశూటః	46	శాసనం	39
శరణార్థి	101	శాఖా	127	శాసితా	103
శరణార్పకః	101	శాఖానగరం	39	శాస్తా	103
శరత్	226	శాటకః	66	శాస్త్రం	110
శరత్పర్వ	21	శాణః	148	శాస్త్రకృత్	110
శరదా	21	శాణోత్తరీయః	74	శాస్త్రగండః	102
శరభః	52	శాపః	181	శాస్త్రశిల్పినః	37
శరాపః	90,52	శాపాస్త్రః	72		
శరావాపః	86	శాయకః	86	శింఘాణం	20
శరీరం	63	శారః	229	శింశపా	48
శలః	10,86	శారదః	165	శిక్కుః	103
శలకః	57	శారదా	5	శిక్షితాక్షరః	69
శలభః	230	శారదీ	21,165	శిఖం	228
శల్కః	125	శారిః	203	శిఖండః	142
శల్యం	22	శారిశా	56	శిఖండి	178
శల్యః	86	శారిశృంఖలా	100	శిఖరం	42,203
శల్లకః	229	శార్జమ్	131	శిఖరవాసినీ	10
శల్లకీ	125	శార్దులః	52	శిఖా	127
శవః	38	శార్దులవాహనః	4	శిఖాచలః	57

పదము.	పుట.	పదము.	పుట.	పదము.	పుట.
శిఖాతరుః	68	శీ		శుల్కః	125
శిఖాధరః	5	శీతం	17	శుల్కవాయసః	56
శిఖాధ్వజః	14	శీతః	159	శుక్రామ	219
శిఖి	56, 177	శీతల	17	శుషిరం	203
శితః	167	శీతలః	211	శుష్కగోమయం	93
శితకూకః	89	శీతభావః	27	శుష్కప్రణః	62
శితః	159	శీఘ్రగంధః	47	శుష్కః	13
శితకంతః	56	శీఘ్రపాదః	14	శూ	
శిథిలః	102	శీలనం	69	శూకః	125
శినేర్నప్త	7	శీలితం	111	శూకరః	53
శిషివిష్టః	9	శు		శూద్రః	96
శిబిః	53	శుః		శూద్రకాసనం	40
శిబిరం	76	శుః		శూన్యం	191
శిరః	22	శుః		శూరః	19
శిరిఃఫలః	52	శుః		శూర్పకర్ణః	82
శిరోరుజా	45	శుః		శూర్పవాళః	89
శిరోవేష్టః	66	శుకం	125	శూలదృక్	10
శిలాజతుః	69	శుకనాసః	49	శూలభృత్	91
శిలాటకః	125	శుకవల్లభః	47	శూల	60
శిలాధాతుః	43	శుక్తం	159	శృ	
శిలాపుత్రః	43	శుక్తిః	159	శృంఖలం	211, 230
శిలావ్యాధిః	69	శుక్తిబీజం	95	శృంఖలా	53
శిలీంధ్రపుష్పం	49	శుక్తం	203	శృంగం	42, 131, 228
శికాకాః	8	శుక్తః	18, 203	శృంగాటం	227
శివం	22, 215	శుక్తా	5	శృంగాటః	34
శివః	9, 215	శుచిః	13	శృంగారః	25, 203
శివకీర్తనః	6	శుచీ	133	శృంగారీ	178
శివదూతీ	10	శుక్తిరతా	26	శృంగాలః	53
శివా	4, 215	శుద్ధం	165	శృంగాలీ	87
శివాప్రియః	93	శుద్ధజంఘః	94	శృ	
శిశుకః	32, 60, 125	శునీరం	97	శృ	
శిశుపాలకః	79	శున్యం	97	శృ	
శిశువాహ్యకః	54	శున్యా	97	శృ	
		శుభం	22, 106, 225	శృ	

పదము.	పుట.	పదము.	పుట.	పదము.	పుట.
శ్రేణి		శ్యామాంగః	18	శ్రీవరాహః	6
శ్రేణేయః	7	శ్యామః	61	శ్రీవాసః	221
శ్రేణ్యుః	7	శ్యామికా	60	శ్రీవృక్షకః	84
శ్రేణి	42	శ్యేనః	178	శ్రుతర్షిః	72
శ్రేణిశిబిరం	28	శ్రుతః	6	శ్రుతిః	160
శ్రేణిగ్రం	42	శ్రుతముః	5	శ్రుతికటః	140
శ్రేణిటః	52	శ్రుతముః	148	శ్రుతిః	148, 154, 229
శ్రేణిధర్మా	9	శ్రుతముః	5	శ్రుతిః	92
శ్రేణిపాదః	219	శ్రుతముః	148	శ్రుతిః	66
శ్రేణి	114	శ్రుతముః	5	శ్రుతిః	69
శ్రేణియ	5	శ్రుతముః	148	శ్రుతిః	69
శ్రేణి	106	శ్రుతిః	18	శ్రుతిః	66
శ్రేణి	34, 227	శ్రుతిః	148	శ్రుతిః	69
శ్రేణి	26	శ్రుతిః	168	శ్రుతిః	69
శ్రేణి	141	శ్రుతిః	21, 187	శ్రుతిః	102
శ్రేణి	148	శ్రుతిః	55	శ్రుతిః	106
శ్రేణి	47	శ్రుతిః	3	శ్రుతిః	108
శ్రేణి	63	శ్రుతిః	33	శ్రుతిః	62
శ్రేణి	38	శ్రుతిః	8, 203	శ్రుతిః	50
శ్రేణి	50	శ్రుతిః	33	శ్రుతిః	49
శ్రేణి	105	శ్రుతిః	6	శ్రుతిః	63, 226
శ్రేణి	46	శ్రుతిః	67	శ్రుతిః	27
శ్రేణి	8	శ్రుతిః	6	శ్రుతిః	27
శ్రేణి	103	శ్రుతిః	15	శ్రుతిః	20
శ్రేణి	39	శ్రుతిః	6	శ్రుతిః	20
శ్రేణి	2	శ్రుతిః	148	శ్రుతిః	20
శ్రేణి	191	శ్రుతిః	83	శ్రుతిః	20
శ్రేణి	68	శ్రుతిః	51	శ్రుతిః	20
శ్రేణి	20, 187	శ్రుతిః	159	శ్రుతిః	20
శ్రేణి		శ్రుతిః	86	శ్రుతిః	20
శ్రేణి		శ్రుతిః	98	శ్రుతిః	20

పదము.	పుట.	పదము.	పుట.	పదము	పుట.
శ్వశ్రూః	61	సంక్రమః	225	సంయోక్	104
శ్వా		సంఖ్యా	192	సంరంభః	112
శ్వాపదః	53	సంగణికా	114	సంవర్తకః	7
శ్వే		సంగతమ్	108	సంవాహకః	81
శ్వేతమ్	95	సంగుప్తః	3	సంవిత్	165
శ్వేతకేతుః	3	సంగ్రహః	113, 223	సంవిత్తిః	160
శ్వేతకూలః	30	సంగ్రామపటహః	24	సంవీశనమ్	112
శ్వేతద్విపః	12	సంఘాటికా	126	సంసారః	26
శ్వేతసింగలః	52	సంఘాతః	161	సంసారగురుః	8
శ్వేతవాహనః	178	సంచరః	39	సంసారమార్గః	64
శ్వేతహయః	12	సంచారీ	67	సంస్కృత్యా	88
శ్వేతోదరః	15	సంజాచులుంపా	94	సంస్మృతిః	160
ష		సంజ్ఞా	19, 23, 136	సంస్థా	163
షండః	143	సంతానః	178, 228	సంస్థాసం	178
షండాలీ	211	సంతాపనః	8	సంస్థానః	93
షట్పదాలిథిః	45	సందర్భః	113	సః	15
షట్ప్రజ్ఞః	102, 104	సందానం	113	సక్తః	227
షడ్గ్రంథః	162	సందానః	82	సక్తుః	91
షడ్బిందుః	6	సందీ	68	సక్తి	64, 108
షష్ఠాలుకాలకమ్	71	సందేశః	81	సఖా	127
షష్ఠిహయనః	178	సంధిః	98, 168	సగంధః	61
షష్ఠీ	10	సంధిజీవకః	103	సచేత్	225
షా		సంధ్యానాటి	9	సజ్జః	136, 226
షాడవః	215	సంధ్యాబలః	14	సజ్జనమ్	178
షాన్తాతురః	60	సంపత్	108, 165	సటా	66, 229
షి		సంప్రయోగః	75	సతీ	10, 161
షిద్ధః	102	సంబుధి	104	సత్పత్	101
షో		సంబః	182	సత్కృత్యా	88
షోడశార్చిః	18	సంబుద్ధః	3	సత్యభారతః	72
స		సంభవః	215	సత్యయగమ్	21
సంకల్పభవః	8	సంభారః	87	సత్యవతీ	77
సంకిలిః	14	సంభోగః	25, 131	సత్యవచాః	92
సంకేతః	114, 226	సంభ్రమః	187	సత్యవాక్	56
		సంముఖః	105	సత్యసంగరః	15

పదము.	పుట.	పదము.	పుట.	పదము.	పుట.
సత్యాగ్రహి	17	సమాలంభనమ్	67	సర్వదర్శి	3
సత్వమ్	109, 113	సమాకీ	108	సర్వపూర్ణత్వమ్	87
సర్వసంగ్రహః	15	సమితిః	160	సర్వమూల్యమ్	94
సదః	229	సమిగ్ధః	13	సర్వవేణి	25
సదాతనః	179	సమీక్షమ్	111	సర్వాభిసంధి	71
సదాయోగీ	6	సమీచి	71	సర్వార్థసిద్ధిః	3
సదృశమ్	217	సమీచీనమ్	102	సర్వావసరః	20
సదృశస్పందనః	114	సముదాగమః	110	సర్వ షః	89
సద్యఃకృతమ్	23	సముదాచారః	114	సర్వ పీ	57
సధిః	13	సముద్ర కథః	29	సలిలకుంతలః	34
సన్	11	సముద్ర గృహమ్	108	సలిలేంద్రనః	13
సనత్	5	సముద్ర చులకః	17	సవనమ్	178
సనాతనః	6	సముద్రాంబరమేఖలా	35	సవ్యసాచీ	70
సన్నాహః	84	సమూఢం	105	సశక్తుః	59
సత్తగుప్తిః	19	సమూఢః	143	సన్వేదా	59
సత్తపూతకః	102	సరః	86, 222, 223	సస్యకః	125
సత్తజిహ్వాః	13	సరః కాకః	58	సహకారీ	110
సత్తదీధితిః	13	సరకః	125	సహజః	136
సత్తపర్గః	45	సరజా	60	సహపాంశుకిలః	80
సత్తపుత్రనూః	60	సరయూః	15	సహభావినః	111
సభిః	99	సరళః	47, 211	సహభోజనమ్	108
సభ్యాః	70	సరళద్రవః	67	సహర్షః	219
సమంజసమ్	102	సరస్వతీ	5, 160	సహాయాః	111
సమంతభద్రః	3	సరిషపః	89	సహ్యామ్	191
సమంతుభుక్	13	సరోజీ	4	సహ్యాః	43
సమకొలః	28	సర్గః	113		
సమజమ్	44	సర్గబంధః	113		
సమదుః	60	సర్గమణిః	67		
సమయకారః	114	సర్గరసః	222		
సమరః	228	సర్పిః	36		
సమాః	226	సర్పిరర్థః	36		
సమాధిః	22	సర్పిరాకరః	36		
సమానః	178	సర్వజః	136		
సమాపనమ్	173	సర్వదమనః	77		

పదము.	పుట.	పదము.	పుట.	పదము.	పుట.
సాత్వతః	6	సింహ కేశరః	47	సుఖావతీశ్వరః	4
సాత్వతాః	37	సింహరథా	10	సుఖాశః	51
సాదృశ్యః	53	సింహీ	224	సుఖోక్తవః	61
సాధనమ్ 64, 107, 110, 178		సికతా	226	సుగృహః	57
సాధు	107	సిక్తః	163	సుగ్రీవః	7, 77
సాధుః	168	సిచయః	66	సుతరదనః	55
సాధ్యమ్	191	సితా	161	సుతపస్కరా	60
సాధ్యః	19	సితా పాంగః	57	సుదంతాః	3
సాను	228	సితోపలః	43	సుదామా	12
సానుమాన్	42	సిద్ధమ్	71	సుధాంగః	16
సాన్నాయ్యమ్	70	సిద్ధః	168	సుధాజీవీ	96
సామకః	98	సిద్ధధాతుః	95	సుధావర్షీ	4
సామజః	82	సిద్ధసలిమ్	90	సుధాశ్రవా	65
సామర్థ్యమ్	192	సిద్ధసింధుః	33	సుధాహరః	8
సామ్నీ	22	సిద్ధసేనః	11	సుధోద్భవః	47
సాయోత్సవః	20	సిద్ధాంతః	22	సుధోద్భవా	73
సారమ్	227	సిద్ధారః	163	సునాభః	42
సారసమ్	222	సిద్ధల్	211	సునిశ్చితః	3
సారసః	56	సిద్ధకారణమ్	13	సునిపణ్ణమ్	50
సార్వభౌమః	187	సీసీవాలీ	10	సునీతిః	18
సాలః	48, 212	సిప్రః	16, 25	సుపర్ణాఖ్యః	48
సాలభంజికా	60	సిల్పః	67	సుపర్వాణః	179
సావిత్రీ	71	సిన్ధు		సుప్రసాదః	9
సాశ్రుధీః	61	సీతా	76, 160	సుభద్రేశః	78
సాహసమ్	227	సీతా	227	సుభాషితః	3
		సీమంతోన్నయనమ్	61	సుమదాత్మకా	12
సిందూరమ్	95	సీమా	179	సుమనాః	222
సింధుః	28, 33	సీరః	204	సుముఖః	127
సింధునందనః	17	సీసకమ్	86	సుముఖినుః	8
సింధురః	81			సుయామునః	6
సింధువారః	84			సుయోధనః	78
సింధూరుషః	6	సుకృత్	104	సురంగా	93
సింహః	52, 224	సుఖం	229	సురంగాహిః	97
సింహ కేశిః	5	సుఖింఘణః	9	సురంజనః	52

పదము.	పుట.	పదము.	పుట.	పదము.	పుట.
సురగురుః	17	సూనుః	179	స్క	
సురగ్రామణీః	11	సూన్యతమ్	160	స్కందః	63
సురతమ్	75	సూపధూపనమ్	91	స్కందనమ్	62
సురపురీ	12	సూర్యరక్తసంజ్ఞః	67	స్కందాన్నిః	13
సురభిః	105, 184	సూర్యా	19	స్కంధః	168
సురా	36	సూర్యాహ్వామ్	95	స్కంధావారః	76
సురాకరః	36	స్మ			
సురార్ణవః	36	స్మగాలికా	53	స్మః	104
సురేభమ్	95	స్మణిః	229	స్మనః	227
సువర్చలా	19	స్మదాకుః	13	స్మనభవః	180
సువర్ణం	148	స్మ		స్మనాభోగః	103
సువసంతః	21	నేః	8	స్మనకః	225
సువ్రతా	161	నేతుః	39	స్మనవః	23
సుషేణః	149	నేదుః	51	స్మత్ప్రతః	87
సుష్టు	224	నేవనమ్	179	స్మ	
సుసంస్కృతమ్	91	స్మ		స్మప్ర	
సుసారః	94	స్మంధజః	215	స్మప్ర	109
సూ		స్మణిభిః	2	స్మప్ర	
సూక్తా	56	స్మ		స్మప్ర	109
సూక్ష్మరుః	44	స్మ		స్మప్ర	
సూచకః	116	స్మః	10	స్మప్ర	114
సూచనమ్	113	స్మోమగర్భః	6	స్మప్ర	
సూచీ	134	స్మోమతీర్థమ్	36	స్మప్ర	59, 229
సూచీరోమా	53	స్మోమతీర్థమ్	18	స్మప్ర	46
సూతః	160	స్మోమధారా	6	స్మప్ర	98
సూతకమ్	95, 125	స్మోమసింధుః	6	స్మప్ర	45
సూతపుత్రకః	79	స్మ		స్మప్ర	
సూత్రం	204	సౌదామ్ని	16	స్మప్ర	
సూత్రకంఠః	111	సౌనంది	7	స్మప్ర	104
సూత్రకోణకః	24	సౌష్టికమ్	87	స్మప్ర	160
సూత్రపుష్పః	48	సౌమిత్రిః	76	స్మప్ర	101
సూత్రీ	55	సౌమనస్యాయనీ	48	స్మప్ర	66
సూదః	89, 165	సౌరభ్యమ్	67, 191	స్మప్ర	50
సూనమ్	179	సౌవీరం	204	స్మప్ర	229

పదము.	పుట.	పదము.	పుట.	పదము.	పుట.
సాగః	88	స్నేహి	80	స్వచమసః	17
సాణః	227	స్ప	217	స్వజః	136
సాణః	9, 149	స్పర్శః	179	స్వదూరవాసిని	4
సానమ్	113	స్పర్శనమ్	179	స్వదోషసూహనమ్	26
సాపరమ్	86	స్పర్శనః	12	స్వధాభుజః	2
సాపరః	42	స్పర్శానందః	94	స్వప్నః	179
సాఠి	161	స్పర్శాఠి	140	స్వయంభువః	3
సాఠి	160	స్పర్శాఠి	230	స్వరవత్తనమ్	22
సాఠి	160	స్పర్శాఠి	106	స్వరేణః	19
సాఠి	44	స్పర్శాఠి	57	స్వరిణః	2
సాఠి	4	స్పర్శాఠి	64	స్వర్ణమ్	95, 228
సాఠి	44	స్పర్శాఠి	99	స్వర్ణకారః	97
సాఠి	12	స్పర్శాఠి	44	స్వర్ణదీధితిః	13
సాఠి	204	స్పర్శాఠి	110, 160	స్వర్ణపక్షః	8
సాఠి	148	స్పర్శాఠి	179	స్వర్ణబిందుః	6
సాఠి	86	స్పర్శాఠి	8	స్వర్ణోకః	2
సాఠి	53	స్పర్శాఠి	111	స్వప్తసి	35
సాఠి	66	స్పర్శాఠి	106	స్వప్తసి	225
సాఠి	82	స్పర్శాఠి	215, 227	స్వప్తసికః	51
సాఠి	191	స్పర్శాఠి	55	స్వప్తసిముఖః	80
సాఠి	63	స్పర్శాఠి	215, 225	స్వస్వగృహీతనామా	74
సాఠి	64	స్పర్శాఠి		స్వా	
సాఠి	59	స్పర్శాఠి		స్వాచ్ఛంద్యమ్	114
సాఠి	224	స్పర్శాఠి		స్వాలి	19, 229
సాఠి	68	స్పర్శాఠి		స్వాదః	91
సాఠి		స్పర్శాఠి		స్వాదుఫలా	46
సాఠి		స్పర్శాఠి		స్వాద్వమ్	47
సాఠి		స్పర్శాఠి		స్వాధ్యాయః	114
సాఠి		స్పర్శాఠి		స్వాధ్యాయా	94
సాఠి		స్పర్శాఠి		స్వాపః	181
సాఠి		స్పర్శాఠి		స్వామి	11, 78, 179
సాఠి		స్పర్శాఠి		స్వాహ	4, 14
సాఠి		స్పర్శాఠి		స్వాహభుజః	2

పదము.	పుట.	పదము.	పుట.	పదము.	పుట.
స్వేచ్ఛామృత్యుః	78	హరిశ్చంద్రపురం	39	హింజీరః	83
స్వేదః	25, 165	హరికః	230	హిండి	10
హ		హరితకీ	161	హిండిరః	29
హండికాసుతః	90	హర్షస్వనః	114	హింతాలః	52
హంభా	93	హలభృతః	73	హింసారుః	53
హంసః	58, 222	హలాహలః	4, 27	హింసప్రశుః	53
హంసగర్జదా	59	హలిః	89	హిడింబజిత్	78
హంసరక్షః	5	హల్లిషం	25	హిడింబారమణః	77
హట్టః	39	హవసీ	70	హితం	107
హతః	141	హః	70, 222	హిమజా	136
హతపర్ణి	34	హవిష్యం	70	హిమాద్రిః	36
హతకః	107	హసనీమణిః	13	హిమాలయః	42
హనుః	179	హస్తః	40, 64	హిమాహ్వయః	67
హనుమాన్	76	హస్తపుచ్ఛం	65	హిరణ్మయం	35
హనూమాక్	76	హస్తిక్షరః	49	హిరణ్యం	94, 192
హనూషః	14	హస్తినాపురం	38	హిరణ్యనాభః	42
హయంకషః	11	హస్తిమల్లః	12, 212	హిరహీరణిః	27
హరణం	149	హస్తి	81	హిరుక్	224
హరబీజం	95	హః		హిలమోచికా	50
హరిః	6, 11, 17, 19, 74	హః	224	హీ	
హరిక్రాంతః	83	హః	65	హీరకం	95
హరిగృహం	37	హః	57	హీరకః	9
హరిణహృదయః	87	హఃపుత్రికా	126	హలు	
హరిత్	161	హఃరకః	81	హలుం	225
హరితః	84	హఃరిః	7	హలుడుకి	93
హరితా	161	హఃలిః	27	హలుడుక్కః	126
హరితాలం	95	హఃలహలం	27	హలులహులీ	75
హరితాలికా	52	హఃలాహలం	38	హలూ	
హరిద్రవః	43	హఃస్తినం	226	హలూరవః	53
హరిద్రా	48, 91	హఃహః	91, 227	హలూహూః	226
హరినామా	89	హింగు	96	హ్మ	
హరినేత్రః	55	హింగులం	96	హ్మదయం	192
హరిరాంధనః	31	హింగులః	96	హ్మదయేః	61
హరివర్షం	35				

పదము.	పుట.	పదము.	పుట.	పదము.	పుట.
హృదావర్తః	84	హేరంబః	5, 182	హో	
హృల్లభః	111	హేరుకః	5	హోడః	29
హృష్టః	140	హేలా	212	హోత్రం	70
హృష్టరోమః	106	హేల్లిః	19	హోమకుండం	70
హే		హేషీ	83	హోమధూమః	70
హేతుః	110	హే		హోమభస్మ	70
హేమ	18	హేమవతం	31	హోరా	57
హేమరాగిణీ	911	హేమవతీ	33, 161	హృదగ్రహః	31
హేమశంఖః	6	హేమాయః	77	హృసః	23

● జ్యోతిష గ్రంథములు. ●

	ప్రతి 1-కి ద్వ.
అష్టకవర్ణ, సాంధ్ర తాత్పర్యము, చక్కనిప్రతి	0
ఆరూఢరత్నసిద్ధాంజనము, సాంధ్ర తాత్పర్యము	0
కాలామృతము	1
కృష్ణవాస్తువు	0
కేరళ ప్రశ్నము, సాంధ్ర తాత్పర్యము	0
గౌళికాస్త్రము, తెనుఁగు	0
ధప్పన్నము, ప్రశ్నకాస్త్రము, ఆంధ్ర తాత్పర్యసహితము	0
జలార్ధశకాస్త్రము, ఆంధ్ర తాత్పర్యసహితము	0
జాతకచంద్రిక, గోపాలరత్నాకరము, సాంధ్ర తాత్పర్యము	0
నక్షత్రచూడామణి, చక్కనిప్రతి	0
బృహజ్ఞాతకము, ఆంధ్ర టీకాతాత్పర్యవివరణసహితము	2
బృహద్యోగరత్నాకరము	0
భృగుసూత్రములు, సాంధ్ర తాత్పర్యము	0
భావార్థచంద్రిక	0
మయజ్ఞాస్తువు	0
ముహూర్తదర్పణము, సటీక, చక్కనికూర్పు	0
రెట్టమతకాస్త్రము, తాత్పర్యసహితము	0
లఘుతాచకము, సాంధ్ర తాత్పర్యము	0
వనమాల (వర్ణ ఫణి), సాంధ్ర తాత్పర్యము	0
వాస్తుసర్వస్వము	0
వృద్ధపారాశరము	0
శకునకాస్త్రము (శిఖినరసింహశతకము), తాత్పర్యసహితము	0
శ్రీపతి, సాంధ్ర తాత్పర్యము	1
సర్వార్థచింతామణి, మేలుప్రతి	0
సనత్కుమారగృహవాస్తువు, సాంధ్ర తాత్పర్యము	0
స్వప్నకాస్త్రము	0
సాముద్రికకాస్త్రము, సటీక	0
సాముద్రికకాస్త్రము, తెనుఁగు పద్యకావ్యము	0
సారావళి, సాంధ్ర తాత్పర్యము	3
షోడశప్రశ్నరత్నావళి, నెహాలియన్ అనుష్ఠించిన ప్రశ్నగ్రంథమునకు తెనుఁగు	0
హోరారత్నమాల	0

❖ వైద్యగ్రంథములు ❖

	ప్రతి 1-కి ద్వ. అ.
అనుపానమంజరి, సాంధ్ర తాత్పర్యము	... 0 8
అజీర్ణ మంజరి	... 0 4
అష్టాంగహృదయము, మాత్ర సానము	... 6 0
డిటో చికిత్సాకల్పస్థానములు	... 5 0
డిటో శారీరనిదానసానములు	... 3 8
డిటో ఉత్తరస్థానము	... 6 0
ఇలాజుల్ గుర్బా, యూనాని వైద్యగ్రంథములలో మిక్కిలి	
యుత్తమమైనది, ఉర్దూకుతర్జుమా, కాలికోబైండు	... 3 0
కాలజ్ఞానము, సాంధ్ర తాత్పర్యము	... 0 4
కుమారతంత్రము, రావణకృతము	... 0 6
గదనిగ్రహము, సోధలకృతము, సాంధ్ర తాత్పర్యము	... 2 8
చక్రదత్త	... 3 12
చికిత్సాసారము	... 2 8
చికిత్సారత్నము	... 1 4
నాడీజ్ఞానము, సాంధ్ర తాత్పర్యము	... 0 4
నాడీనక్షత్రమాల. ఆంధ్ర టీకాసహితము	... 1 4
బసవరాజీయము, ఆంధ్ర తాత్పర్యసహితము, క్రొత్తకూర్పు	... 0
భేషజకల్పము, సాంధ్ర తాత్పర్యము	... 0 6
మాధవనిదానము, ఆంధ్ర వ్యాఖ్యానసహితము	... 3 0
రసప్రదీపిక, ఆంధ్ర తాత్పర్యసహితము	... 0 12
రాజమార్తాండము, సాంధ్ర తాత్పర్యము	... 0 10
లోలంబరాజీయము, సద్వైద్యజీవనము	... 0 8
వస్తుగుణమహోదధి, (తేనుగు)	... 5 0
విషవైద్యచింతామణి, సాంధ్ర తాత్పర్యము	... 2 0
వృక్షాయుర్వేదము	... 0 4
శార్దూలసంహిత, క్రొత్తకూర్పు, సాంధ్ర తాత్పర్యము	... 3 0
శార్దూలత్రిశతి,	... 0 8
మశ్చుతశారీరము	... 2 0
షడ్రసనిఘంటువు, అభిధానరత్నమాల	... 0 12
సహదేవపశువైద్యకాస్త్రము, తాత్పర్యసహితము	... 0 6
సర్వాషధిగుణకల్పకము, సాంధ్ర తాత్పర్యము	... 2 8

వావిళ్ల. రామస్వామిశాస్త్రులు అండ్ సన్స్,

292, ఎన్వెల్వేస్ట్, చెన్నపురి. ఈ.

ఆంధ్ర గ్రంథములు.

వచన గ్రంథములు.

ప్రతి 1-కి ర్పు. ఆ.		
ఆంధ్ర వచనభాగవతము, ద్వాదశ		
స్కంధములు, 2 కేసంపుటం	0	
„ మూడుసంపుటములు	10	8
ఆంధ్ర వచనభారతము—		
„ ఆదిపర్వములు	4	0
„ ఆరణ్యపర్వము	4	0
„ విరాటోద్యోగపర్వము	4	0
„ భీష్మద్రోణపర్వములు	4	8
„ కర్ణశల్యసౌప్తికస్త్రీపర్వములు	3	0
„ శాంతిపర్వము	5	8
„ ఆనుశాసనికము మొదలు		
స్వర్గారోహణపర్వము		
వరకుగల సంపుటము	4	8
ఆంధ్ర వచనవాల్మీకిరామాయణము,		
2 సంపుటములు (అచ్చు)		
ఆంధ్ర వాఙ్మయచరిత్రసంగ్రహము	1	12
ఆంధ్ర కవిత్వచరిత్ర, బసవరాజు		
అప్పారావుగారిది	1	12
శ్రీగురుజాడ శ్రీరామమూర్తిగారి		
ఆంధ్ర కవిజీవితములు	4	0
ఆరేబియన్ నైట్సుకథలు	1	4
న్యాయవిచారణ, ప్రహసనం	0	4
తులసీదాసు రామాయణము	12	0
తిలకుగారి నెక్యూరిటీ కేసు,		
ఉపన్యాసములు	0	14

ప్రతి 1-కి ర్పు. ఆ.		
ద్వాదశోపనిషత్తులు, వచనం అచ్చు		
భారతరమణీమణులు, 1 భా॥	0	12
డిటా రెండవభాగము	0	10
యజుర్వేదకథాసంగ్రహము	0	8
శ్రీమహాభక్తవిజయము,		
నూతనముద్రితము	6	0
నీతిచంద్రిక, చిన్నయసూరి	0	12
పంచతంత్రము, వచనము	0	12
నవనాథభక్తులచరిత్ర	2	8
నీతిరత్నాకరము	0	12
సంగ్రహరామాయణము	1	0
సంగ్రహభారతము	1	8
సంగ్రహభాగవతము	1	8
ప్రాచీనదేశచరిత్రలు		అచ్చు
పతివ్రతలచరిత్రలు	2	8
దక్కనుపూర్వకథలు	2	8
భోజునికథలు	0	8
హితోపదేశము, సులభ కై	0	12
భోజకాళిదాసకథలు, 1 భా॥	0	12
„ 2 భా॥	0	12
తెనాలిరామలింగనికథలు,		
జీవితము	0	6
సంస్కృతనాటకకథలు	2	0
దశకుమారచరిత్రము	2	0
మదనకామరాజుకథలు,	0	14

ప్రతి 1-కి ద్వు. అ.			ప్రతి 1-కి ద్వు. అ.		
రాజకేళిరుడు, గోపాలుడు	0	8	నల	"	0 8
విక్రమాద్భుతనికథలు	0	8	సావిత్రి	"	0 6
చార్ దర్శిషుకథలు	0	8	హరిశ్చంద్ర	"	0 8
తాతాచార్యులకథలు	0	6	❖ నవలలు. ❖		
పైద్యులకథలు	0	4	సీతారామము		1 8
బేతాళునికథలు	0	8	వివస్వా, నవల		0 8
వీరాంగనలు	0	12	మదాలస	"	(అచ్చు)
పరమానందశిష్యులకథలు	0	3	సుజనరంజని	"	0 8
నలుగురుమంత్రులకథలు	0	4	విజ్ఞలదేవి	"	1 8
అయిదుగురుదొంగలకథలు	0	6	ఉన్మాదిని, నవల		0 4
రేచుక్కపగటిచుక్కకథ	0	3	రాధారాణి	"	0 4
సత్యసేనవిజయము	0	6	అస్తమయము	"	2 0
ఋషులచరిత్ర	0	8	దుర్దేశనందని	"	0 12
పురాణగాథలు I	0	12	కపాలకుండల	"	0 12
" II	0	12	లక్షణ	"	0 12
బాజీరాయని చరిత్ర	అచ్చు		టిప్పసుల్తాన్	"	1 8
రఘువంశకథ	0	8	లీల	"	0 6
విక్రమార్కచరిత్ర	1	0	రాజర్షి	"	1 8
వివేకానందవిజయము	2	8	తారాబాయి	"	1 0
పరిష్యావినోదకథలు	0	12	దిలారామ	"	1 8
ఈసబునీతికథలు, 1-వ భా॥	0	8	కోవలన్ కన్నకి		0 12
డిటా 2-వ భా॥	0	12	మనోహరి	"	0 14
పంజాబుఅల్లరి	0	8	వీరబాల	"	0 8
శుకసప్తతికథలు	0	6	ఆనందమత	"	1 0
మర్యాదరామన్నకథలు	0	3	లాలాబాయి	"	0 8
మైరావణచరిత్ర	0	1	ఆంధ్రరాష్ట్రము	"	1 8
షేక్స్పియర్ నాటకకథలు	అచ్చు		రోషినార	"	0 12
అనంతసాగరము, బుక్కరాయ			బాలాదిత్య	"	3 0
సముద్రచరిత్ర	0	12	దేశభక్తుడు		1 8
ప్రహ్లాదచరిత్ర, ప్రతిమలతో	0	6	శంభుతోనొకనాటిసహవాసం		0 4
శకుంతల	0	6	చంద్రగుప్తుడు, నవల		2 8